

Antonius Hallius
S. T. P.

NICOLAI TRIVETI^h

ANNALIU^m CONTINUATIO;

UT ET

ADAMI MURIMUTHENSIS

CHRONICON,

Cum ejusdem Continuatione:

QUIBUS ACCEDUNT

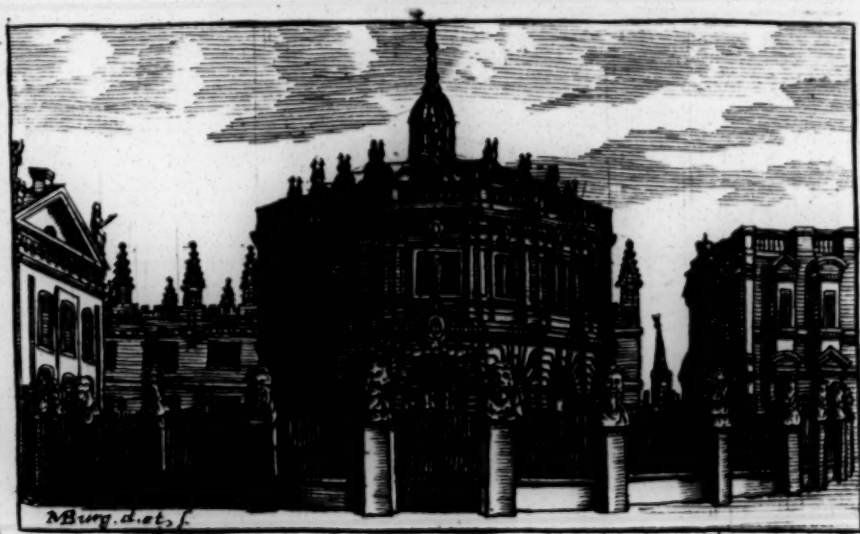
JOANNIS BOSTONI

SPECULUM COENOBITARUM,

ET

EDMUNDI BOLTONI HYPERCRITICA.

Omnia nunc primum edidit è Codicibus Manuscriptis
ANTONIUS HALLIUS, S. T. P.

OXONII,

E THEATRO SHELDONIANO,
M. DCC. XXII.

Antonius Hallius
S. T. P.

NICOLAI TRIVETI^h

K

ANNALIUM CONTINUATIO;

UT ET

ADAMI MURIMUTHENSIS

CHRONICON,

Cum ejusdem Continuatione:

QUIBUS ACCEDUNT

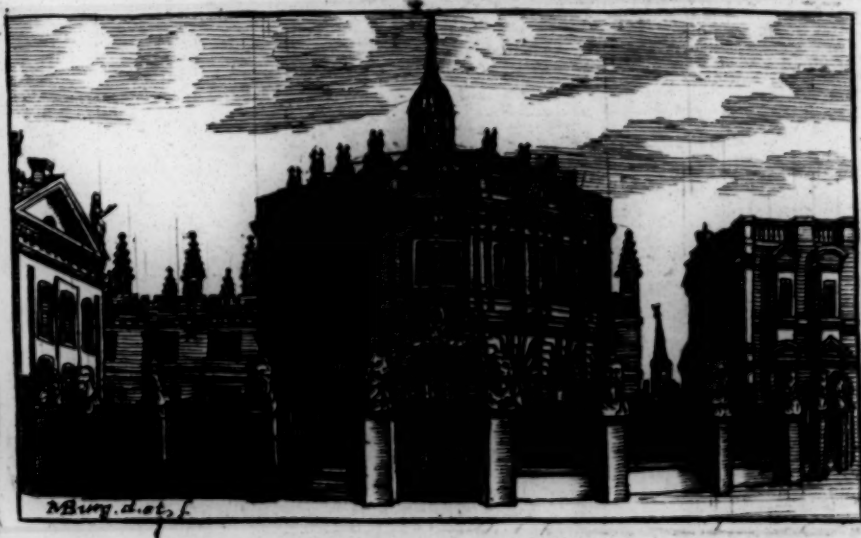
JOANNIS BOSTONI

SPECULUM COENOBITARUM,

ET

EDMUNDI BOLTONI HYPERCRITICA.

Omnia nunc primum edidit è Codicibus Manuscriptis
ANTONIUS HALLIUS, S. T. P.

OXONII,

E THEATRO SHELDONIANO,
M. DCC. XXII.

Imprimatur.

ROB. SHIPPEN,

Vice-Can. Oxon.

Aug. 2. 1722.

VIRO ORNATISSIMO

JOANNI BRIDGES,

*De Barton prope Kettering in Agro
Northamptonensi,*

A R M I G E R O,

Continuationem *N. Triveti,*

una cum

Adami Murimuthensis

Historia sui temporis,

Grati animi testificandi causa,

mittit

Ant. Hallius.

Lectori Benevolo

S. P. D.

ANTONIUS HALLIUS.

HABES tandem, Amice Lector, Nicolai Triveti Continuationem, dudum à nobis promissam, jam vero ad umbilicum perductam. Est auctor, quisquis demum fuit, stribligine satis refertus, dignus tamen qui edatur, utpote illorum temporum, de quibus scripserit, æqualis. In eo edendo unico usi sumus exemplari MS. Reginensi scilicet nostro, Codice plane egregio.

2. Adamus etiam Murimuthensis, qui res sui temporis diligenter persecutus est, videtur esse unus è Continuatoribus Triveti. Infelix tamen ideo habendus, quod Thomas Walsinghamius, plagiararius alibi à nobis castigatus, scrinia ejus strenue compilando, magnam partem gloriæ, nomini Murimuthensi debitæ, hæcenus obscuravit. Nos Adamum & nomini suo, & famæ restituimus. In historia ejus expolienda tres Codices manu exaratos constanter ob oculos habuimus: unum Collegii Reginensis quod Oxonii est, alterum Collegii Magdalenensis in eadem Academia, tertium vero Viri nobilissimi Georgii Brudenel Comitis de Cardigan, qui

P R Æ F A T I O.

qui quidem Codex ad Monasterium Ramefienſe olim pertinuit, ideoque à nobis nonnunquam Ramefienſis indigitatur, ſæpius vero Cardiganenſis. Comes ſupra laudatus, ut eſt optime erga litteras animatus, pro ſumma ſua humanitate me ſui Codicis participem eſſe voluit. quo nomine & amatores hiſtorię Anglicanę & meipſum etiam, ſi id adjici patitur, plurimum ſibi devinxit.

3. *Eodem fere ſcribendi genere, quo uſus eſt ipſe Murimuthenſis, utitur etiam illius Continuator. quę res in cauſa mihi videtur fuiſſe, quod viri doctiſſimi opus Continuatoris ipſi Murimuthenſi tribuerint. E Codice Glaſtonienſi, quem Reginenſem appellitamus, quod in eximia iſtius Collegii Bibliotheca ſervetur, hanc Continuationem eruimus, & jam primum publici juris fecimus. Vixit Continuator Adami eo tempore, quo rerum in Anglia potiebatur Richardus ſecundus.*

4. *Joannes Boſtonus, Monachus eruditus, inter alia reliquit Catalogum Scriptorum Eccleſiæ. quem quidem librum, ſi ad manus meas unquam pervenerit, jam pridem eſt, quod edere ſtauiſſem. Tria ſunt, ad minimum, hujus Operis deſideratiſſimi in Anglia exemplaria. utinam exorari poſſent hujus κειμήλια poſſeſſores, ut id tandem in publicum prodire patiantur. Nos interea aliud ejusdem Auctoris opusculum, cum alterum illud nequeamus, typis exſcribendum curavimus. Etſi enim neque ſcriptoris nomen, neque libelli titulum Codex ¹ noſter aperte nos doceat, ex peroratione tamen opellę ſubnexa & ² Boſtonum eſſe ſcriptorem, & ³ titulum eſſe Speculum Cœnobitarum, colligi poſſe certiſſi-*

¹ Reginenſis ſcilicet. *ſti Edmundi. p. 192.*

² Quidam Monachus de Claſtro Sane

³ Ut videant noſtri temporis Monachi. *ib. me*

P R Æ F A T I O.

me existimo. Joannes Balæus in *Centuriis suis tradit Speculum Coenobitarum*, à Bostono scriptum, esse in tres libros divisum. id si verum sit, nostrum erit fortasse Balæani epitome. Quod si quem moveat Balæi auctoritas, cogitet velim Speculum etiam nostrum in tres partes commode posse dividi. certe de ¹ Origine & progressu Monachatus non perfunctorie agit, & nonnulla tradit quantivis pretii de scriptis Monachorum: adeo ut auctorem hunc dignum omnino censeam, qui addatur Bibliothecæ Ecclesiasticæ Auberti Miræi, nuper cum magnis accessionibus recusæ à Viro Cl. Joanne Alberto Fabricio.

5. *Agmen claudit Edmundi Boltoni, viri pereruditi*, ² *Dissertatiuncula de Conscribenda historia Anglicana*; brevicula quidem illa, sed tamen lectu dignissima. Is est Boltonus, qui in libro suo, cui Titulus Nero Cæsar, *Historiam veterum Britanorum sub Imperatoribus Romanis*, à Julio Cæsare, usque ad internecionem exercitus Boadiceani, magno cum judicio perscripsit. *Historiam etiam Anglicanam animo olim agitavit; utinam ad finem feliciter perduxisset. Vale.*

¹ Id quod de Bostono affirmat J. Balæus. ² E Codice Woodiano in Museo Asbmoleano.

GARFORDIÆ;
in Agro Bercheri-
ensi, VIII Calend.
Aug. MDCCXXII.

THE STATE OF NEW YORK
IN SENATE
January 1, 1901.
REPORT
OF THE
COMMISSIONER OF THE LAND OFFICE
IN RESPONSE TO A RESOLUTION
PASSED BY THE SENATE
MAY 1, 1899.

A

ADAMUS MUREMUTHENSIS.

Joannes Lelandus *de Scriptoribus*, p. 385.

ADAMUS *Muremuthensis*, Canonicus *Paulinæ* Ecclesiæ, quæ Londini celeberrima est, res gestas apud *Anglos* SUO TEMPORE multa diligentia memoriæ commendabat. & si quid erat, de quo dubitabat, id à fidelissimis quibusque didicit. Deinde ut erat candidissimo pectore, quod longo rerum usu in cumulum congefferat, publicum facere voluit. *Historiam* igitur scripsit sexaginta annorum, id est ¹ ab anno Dom. 1320. usque ad annum 1380. Sed, ut ingenue fatear, munus suum multo majori fide, quam elegantia ornavit: quanquam illud fuit plane vitium temporis rectius, quam hominis. Quid de hac ² nostra dicendum ætate, quæ elegantiam in historiis religiosius, quam fidem observat. Vixit *Adamus* sub *Edovardo tertio* & *Richardo secundo*.

Joannes Balæus *de Scriptoribus majoris Britanniae*,
p. 488.

³ ADAMUS *Muremutensis*, Canonicus *Paulinæ* ecclesiæ, quæ Londini celeberrima est, res gestas apud *Anglos* suo tempore factas, multa diligentia memoriæ commendabat. Et, si quid erat, inquit *Lelandus*, de quo dubitabat, id à fidelissimis quibusque viris, ut clarius ac perfectius proponeret, didicit. Deinde, ut erat candidissimo pectore, quod longo rerum usu in cumulum congefferat, publicum facere voluit. Vidit in ecclesiis Cathedralibus deesse Chronica: Subinde etiam vidit pauca fuisse annotata ab anno Domini 1302, usque ad annum 1380. Duplicem igitur historiam super illis annis edidit, cum accessione rerum in Romana curia & in Galliis contingentium. Sed, ut ingenue fatear, munus suum multo majori fide quam elegantia ornavit. quod plane vitium temporis potius quam hominis fuit. Accipe nunc quæ noster congeffit *Adamus*, videlicet

¹ Scripsit ab anno 1302 ad annum 1337. reliqua sunt Continuatoris.

² *Polydorum Vergilium* notat; & fortasse etiam *Paulum Emilius*. ³ Censuram nostram de *Joanne Balao*, cum in Præfatione ad *Lelandum* de scriptoribus, tum in vita ipsius *Lelandi* stylo *Lelandiano* à nobis conscripta, firmanz hæc quæ tradit de *Adamo Muremuthensi*.

ADAMUS MUREMUTHENSIS.

Chronicon 40 Annorum. } *Lib. I. Quoniam ut scribitur*
 Chronicon 60 Annorum. } *per antiquos.*
Lib. I.

Plura, quam hæc, non novimus esse ab illo conscripta opuscula. Unde primum ejus incipiens ab anno Christi 1302, definit in ejus anno 1343: & alterum inchoans in anno Domini 1320, in anno 1380 finit; in quo ipse claruit sub *Ricardo secundo*.

Joannes Pitheus *de illustribus Angliæ Scriptoribus*,
p. 531.

ADAMUS *Muremuthensis*, natione *Anglus*, in Ecclesia ad *D. Paulum Londini* Canonicus. Erat Jurisconsultus expertissimus, & in tractandis negotiis dexter & expeditus. Missus aliquando Romam à *Gualtero Cantuariensi* Archiepiscopo cum amplissimo procuratorio causam illius prudenter egit, & negotium sibi commissum optimo fine conclusit. Studiis tamen juris successu temporis postpositis, ad historias legendas & scribendas animum appulit, calamum accommodavit. Viderat ille in antiquis nostræ gentis Annalibus, res à majoribus præclare gestas, & exempla virtutum posteris utilissima. Viderat ætate sua viros rerum gestarum gloriâ præstantes, quorum facta memorabilia memoriæ tradere sibi gloriosum, multis fructuosum fore existimabat: negligere, perire sinere, incuria sua periculo sempiternæ oblivionis exponere, sibi etiam indecorum putabat. Arrepto itaque calamo ad scribendum se miro fervore contulit. Et ea quæ suo tempore & patrum memoria contigerant, maxima diligentia, fide summa, stylo simplici scripsit, composuitque historiam annorum circiter octoginta, quam duobus voluminibus complexus est. Omnium pene quæ in posteriore opere posuit, testis fuit oculatus; eorum vero quæ in priore, fere omnium auritus. Ita tamen, quod probe notat *Lelandus*, ut non nisi à viris fidelissimis inquireret rerum veritatem, aut acciperet testimonium. Cumque illa, quæ ad rem suam faciebant, collegisset, disposuisset, & consilio cum multis collato diligenter examinasset, omnia publica fecit, ut & tunc viventes, & posteros laborum suorum faceret participes, & ætates secuturæ exempla virtutum haberent in prædecessoribus suis, quæ contemplari possent ad jucunditatem, imitari ad utilitatem, transmittere etiam ad suam posteritatem. Non desunt qui notant hunc auctorem circa festum *S. Michaëlis* Archangeli coepisse historias scribere, & ideo in annorum computatione semper annum ab illo festo inchoasse. Historiam incepit ab anno Domini 1302, cujus priorem partem usque ad annum

JOANNES BOSTONUS.

1343 produxit, atque ibi suum primum librum terminavit. Posteriores partes inde inchoavit, ubi priorem finivit, quam usque ad annum 1380 prosecutus est, atque ibi secundo libro, totique historię, forsitan etiam & vitę, finem imposuit. Videtur autem prior illa pars esse ¹ Continuatio historię *Ranulphi Cestrensis*. Cui titulum istum pręfixit

Chronicon Annorum quadraginta & unius	} Lib. unum, Quoniam, ut scribitur per antiquos.
Chronicon Annorum triginta novem	

Vixit anno partus Virginei 1380, dum in *Anglia* Reipublicę clavum ægre teneret *Richardus* secundus.

JOANNES BOSTONUS.

Joannes Balæus *de Scriptoribus majoris Britannię*, p. 541.

BOSTONUS *Buriensis*, in magno illo *Sudovolgiorum* comitatus Cœnobio, ad *Eadmundi* Fanum Monachus, omnes ingenii nervos & industriam ad id intendebat, ut rem literariam promoveret. Magnis enim laboribus hic Angliam circumvit universam, & magna sedulitate ac diligentia omnes omnium regni monasteriorum bibliothecas invisit. Librorum collegit titulos, & authorum eorum nomina: quę omnia alphabetico disposuit ordine, & quasi unam omnium bibliothecam fecit. Ipsorum etiam ætates & vitas, cum operum initiis curiose adjunxit, & in quibus essent ea opera inveniendā Cœnobiis, Calendarii vice per numeros demonstravit. Addidit eidem quoque labori, ex *Burcardo Wormaciensi*, *Hugone de S. Victore*, *Cassiodoro*, *Isidoro*, *Gratiano*, *Vicentio* & aliis scriptoribus multa, de libris & Authoribus tam Authenticis quam Apocryphis. & id opus vocabat

Catalogum scriptorum Ecclesię	} Lib. 1. ² Omnis divina scriptura in duobus.
Speculum Cœnobarum	

De Rebus sui Cœnobii.	} Lib. 3. Primus institutor Monachorum.

Atque alia nonnulla edidit. In primo opere, solenniorum *Anglię* bibliothecarum libros & authores prodit: in secundo, prima ostendit Monachorum initia ac progressus. Et claruit anno nati servatoris 1410, *Henrico* quarto regnante.

¹ Mihi potius videtur esse Continuatio Annalium *Nicolai Trivetii*. ² Codex *Bostoni Twisdenianus* sic legit: Omnis summa Scripturarum in duobus Testamentis continetur. id quod me docuit V. C. *Joannes Bridges*, antiquitatum atque historiarum spectator elegantissimus.

Joannes

JOANNES BOSTONUS.

Joannes Pitseus *de illustribus Angliæ Scriptoribus*, p. 593.

BOSTONUS *Buriensis*, i. e. ad sanctum *Edmundum* in *Suffolcia* Monachus, *Anglus*, Ordinis *Benedicti*. Vir pius, litteratus, & bonarum litterarum fautor ac promotor singularis. Hic multo labore Angliam pene Universam peragravit, omnes bibliothecas incredibili diligentia invisit, libros pervolvit, singulorum titulos, & auctorum nomina mira sedulitate notavit, ordine alphabetico omnia disposuit, & ex omnibus quasi bibliothecam unam composuit, de cujusque auctoris vita breviter aliquid scripsit, tempus quo quisque floruit adnotavit, initium cujusque operis adjunxit, in qua bibliotheca quilibet liber inveniretur signavit, non omittens cujusque voluminis sedem, & sub quo numero quilibet poneretur, omnia tam accurate, imo tam curiose, usque ad minutiora quæque, ut hominis industriam satis mirari non possim. Deinde ex variis auctoribus suam, non quidem ex se, sed ex aliis plerumque probatis auctoribus, profert sententiam, dat censuram. Scribit etiam de rebus monasticis, & de initio, progressu, successu religiosorum ordinum. Vir breviter de republica litteraria, de suo ordine, de natalicio solo, de conservatis plurimis antiquitatis monumentis optime meritus. Nunc catalogum aliquorum operum, quæ scripsit, hic subjiciamus

Catalogum Scriptorum Ecclesiæ	}	Lib. 1. <i>Omnis divina scriptura in duobus.</i>
-------------------------------	---	--

Speculum Coenobitarum	}	Lib. 3. <i>Primus institutor Monachorum.</i>
-----------------------	---	--

De rebus sui Coenobii, *Librum unum*. & alia quædam. Claruit anno reconciliationis humanæ 1410, dum in *Anglia* rerum potiretur *Henricus quartus*. *

* Multa alia de hisce Scriptoribus Testimonia addere potuissem; sed hæc in præsentiarum sufficiant.

NICOLAI TRIVETI

ANNALIUM

CONTINUATIO.

Expliciunt Chronica Nicolai Trivet, & incipit Continuatio ejusdem per annos Domini eodem modo distincta.

ISTE EDWARDUS superius nominatus, qui Edwardi R. uxores fuerat post conquestum primus, duxerat duas uxores, primo videlicet *Alianoram* sororem Regis *Hispaniæ*, vivente patre suo illustri HENRICO Rege *Angliæ*, de quâ quidem genuit tres fi- & liberi.
lios: *Joannem* primogenitum suum, *Alphonsum*, & *Edwardum*, qui post ejus decessum regnavit in *Anglia*; & quinque filias, *Alianoram* scilicet, quam dominus *Wilhelmus* Comes *de Bares* cepit in uxorem, *Joannamque de Acres* quæ ducta est *Gilberto de Clare* Comiti *Glocestriæ* in uxorem, quæ post decessum Comitis quendam *Bachilarium*, nomine dominum *Radulphum de Monhermer*, accepit in maritum; *Margaretam* quoque, quæ desponsata fuit domino *Joanni*, duci *Brabantiæ*; *Mariamque* quæ habitum sanctimonialium accepit apud *Ambresbury*, & *Elizabeth* quam Comes *Holandia* accepit in uxorem. Quo mortuo dominus *Umfridus de Boun*, Comes *Herfordia*, ipsam duxit in uxorem. Secundo duxit in uxorem *Margaretam*, sororem *Philippi* Regis *Franciæ*, de quâ genuit duos filios, *Thomam* dictum *de Brotheleston*, & *Edmundum*, & unam filiam nomine *Margaretam*. Post decessum vero EDWARDI Regis *Angliæ* illustris successit EDWARDUS Edwardus F. Edwardi succedit. filius ejus, cum esset viginti trium annorum, X septimanarum, & trium dierum. Prædictus vero illustris Rex
A *Angliæ*

*Petr. de
Gavestone
exilium.*

Angliæ EDWARDUS anno præterito, videlicet anno DOMINI M.CCC.VI, coegit quendam Bachilarium, nomine *Petrum de Gavistone*, pro nimia familiaritate inter dominum *Edwardum* principem *Walliæ* & ipsum habita, regnum *Angliæ* penitus abjurare, præsentibus domino *Edwardo* principe *Walliæ*, pro quo illud fiebat, Comite etiam *Lincolniæ*, Comite *Herfordiæ*, *Radulpho Monthermer* tunc Comite *Glocestriciæ*, domino *Antonio de Beeke* patriarcha *Ierosolymitano*, & ceteris pluribus de Curia. Quos quidem prænominatos jubebat dominus Rex pater, in fidelitate sibi debita, sacramentum domini *Petri* antedicti post ejus obitum firmiter observari fieri. Et sic dominus *Petrus*, a Curia Regis recedens, *Angliam* exivit. Anno vero obitus Regis EDWARDI, scilicet anno domini M.CCC.VII, obiit domina *Joanna de Acres*, Comitissa *Glocestriciæ*, filia EDWARDI inclyti Regis *Angliæ*. Eodem anno, mortuo illustri Rege *Angliæ* EDWARDO patre, EDWARDUS Rex filius ejus prædictum *Petrum de Gavestone*, qui vivente patre ut prædictum est regnum abjuraverat, obtenta a sacramento præstito absolute Papali, penitus reconciliavit. Missis in continenti post eum nuntiis sollemnibus, & viris *Angliæ* nobilibus, & in adventu suo dedit ei quandam insulam in partibus *Scotiæ*² quæ dicitur insula de *Man*, & Comitatum *Cornubiæ*.

Parliamentum.

Eodem anno, tertio Idus Octobris, tenebatur primum Parliamentum domini Regis apud *Northamptonam*; in quo inter cetera de tribus specialiter tractabatur: Videlicet de moneta EDWARDI Patris sui, quæ admodum tenebatur in regnæ vilis post ejus decessum, de sepultura Regis defuncti, & de auxilio sibi faciendo. In quo quidem Parlamento fuerat ordinatum, Regia mediante voluntate, quod dicta moneta in regno solito suo curreret tempore sub pœna vitæ & membrorum, Corpus quoque Regium sexto Kalend. Novembris honorifice, ut tantum decuit Regem, sepeliretur. Et quinta

1 *Beoke* MS. 2 *Quod* MS.

CONTINUATIO.

3

decima Clericorum, Civium, & Burgensium terræ, ac etiam laicorum vicesima dicto Regi concederetur in subsidium. hæc tria prædicta Idibus Octobris brevi hora fuerunt concessa & disposita. Item VI Kal. Novembris ^{Edwardi R. Sepultura.} sepultus fuit dominus EDWARDUS, Rex Angliæ, apud Westmonasterium, domino *Antonio de Beek* Patriarcha *Ierosolymitano* exequias celebrante; Ministrantibus eidem, in Altaris officio, Episcopo Wintoniensi, Episcopo Eliensi, Regio ut vulgo dicebatur præcepto. Tertio vero die sequente tractatum fuit de Maritagio Comitis *Cornubiæ* & sororis *Gilberti de Clare*, Comitis *Glocestriæ*, desponsataque fuit dicti Comitis *Glocestriæ* soror, & filia *Gilberti de Clare* quondam Comitis *Glocestriæ* & dominæ *Joannæ de Acres*, filiæ Regis *Angliæ*, Comiti *Cornubiensi* die omnium Sanctorum. Eodem anno XII Kal. Maii obiit Venerabilis pater *Thomas de Bruton, Exoniensis* Episcopus. Item eodem anno auditum est grande tonitruum, & fulgur visum die Circumcisionis circa horam vespertinam, quæ longo noctis sequentis tempore duraverunt. Eodem anno, die Mercurii proxima post Epiphaniam DOMINI, capti fuerunt omnes Templarii per totam *Angliam* regio præcepto uno die, propter plurima inhonesta & enormia, ^{Templarii incarcerantur.} fideique Catholicæ inimica super eisdem prius per universum orbem captis reperta & probata, & in diversis castellis terræ incarcerantur.

Circa hos dies EDWARDUS Rex *Angliæ* misit se in mare versus *Franciam*, ad contrahendum matrimonium cum *Isabella*, filia Regis *Franciæ*. Et veniens *Boloniam* fecit homagium domino suo, Regi *Franciæ*, pro terris *Vasconiæ* & *Pontini*, IX videlicet Kalendarum Februarii. Item Rex idem EDWARDUS desponsavit dictam dominam *Isabellam*, filiam Regis *Franciæ*, VIII Kalendarum Februarii, die videlicet conversionis Sancti *Pauli* apud *Boloniam* super mare. Quibus quidem nuptiis celebrandis interfuerunt quatuor Reges; videlicet, *Philippus* Rex *Franciæ*, Rex *Navariæ* filius Regis *Franciæ*, Rex *Alemanniæ*, & Rex ^{Edwardi R. Nuptiæ.} *Siciliæ*,

¹ *Cicilia* MS.

A 2

Regina

Et corona-
tio.

Regina *Franciæ Maria*, mater *Margaretæ* Reginae *Angliæ*, Regina *Angliæ* domina *Margaretæ* illustris EDWARDI Regis sponsa, Regina *Navariæ* cum copiosa dictorum regnorum multitudine. Eodem anno VI Kal. Martii, die videlicet Sancti *Matthiæ* Apostoli coronantur Dominus EDWARDUS Rex *Angliæ*, & Domina *Isabella* Regina apud *Westmonasterium* ab Episcopo *Wintoniensi*, commissione Archiepiscopi speciali *Cantuariensis*, in finibus transmarinis per biennium, exceptis septem septimanis, exulantis, propter iram domini Regis EDWARDI nuper defuncti, quam certis de causis, ut prædicitur, incurrebat. Cui quidem Coronationi interfuerunt dominus *Carolus* & dominus *Ludovicus de Claro Monte*, fratres Regis *Franciæ*, Dux quoque *Brabantiæ*, Comes *de Fens*, & ceteri magnates utriusque regni *Franciæ* & *Angliæ*, & *Domicella de Aicois*, miræ pulchritudinis juvencula. Eodem anno dominus Rex reddidit *Gilberto de Clare* terram suam, redemptione facta pro tempore minoris ætatis.

P. de Ga-
vestone ite-
rum missus
in exilium.

ANNO gratiæ M.CCC.VIII. orta est magna discordia inter regem *Angliæ* & Baroniam suam pro domino *Petro de Gavestone*, cui idem Rex prius dedit Comitatum *Cornubiæ* contra voluntatem magnatum terræ. Idem namque *Petrus*, de imo ad summum jam subito sublimatus, factus est de Bachilario Comes *Cornubiæ*, & Dominus de *Man*, miro modo & inaudito cœpit superbire; & pro præmissis proceres terræ contemnebat infestis verbis & minis pomposis eos vilipendebat, propter quæ tota *Anglia* sæpius fere fuerat everfa & destructa. In quo quidem afflictu fortes & immobiles & stabiles perseveraverunt Comes *Lincolniæ*, Comes *Glocestriæ*, Comes *Herfordiæ*, Comes *de Warwicke*, Comes *de Arundell*, Comes *de Penbrok*, Comes *de Warrene*, multique Baronum & magnatum terræ. Qui convenientes apud novum Templum Londoniis, die Sabbati proxima ante festum Sancti *Dunstani*, ordinaverunt quod prædictus *Petrus de Gavestone* abjuraret regnum, & in crastino nativitatis Sancti *Joannis Baptistæ* proximo futuro, sine ulteriori dilatione, exiret sine aliquo reditu

CONTINUATIO.

5

editu posteriori. Cui quidem Ordinationi licet invidere, videns sibi & regno periculum Rex undique immineere, præbuit assensum; & eisdem inde literas suas confecit patentes sub tenore sequenti:

EDWARDUS Dei gratia Rex *Angliæ*, Dominus *Hiberniæ*, & Dux *Aquitaniæ* omnibus & singulis præsentibus litteras inspecturis salutem in DOMINO sempiternam. notum vobis facimus per præsentibus, quod à modo usque ad diem dominus *Petrus de Gavestone* regnum nostrum est abjuratus & exiturus, videlicet in crastino Nativitatis Sancti *Joannis Baptistæ* proximo sequenti, Nos in quantum Nobis est nihil faciemus, nec aliquid fieri permittemus, per quod exilium dicti domini *Petri* in aliquo poterit impediri vel protelari, quin secundum formam a Prælatibus Comitibus & Baronibus regni nostri ordinatam, & per nos libero consensu confirmatam plenarie perficiatur. In cujus rei testimonium has litteras nostras fieri fecimus patentes. Data apud *Westmonasterium* XVIII die Maii Anno regni Nostri primo.

Istæ litteræ probatæ fuerunt & lectæ in audientia & in præsentia omnium Magnatum *Angliæ*, die & anno prædictis. Eodem etiam tempore Archiepiscopus *Canuariensis* cum aliis co-episcopis, & Ecclesiæ Sanctæ Prælatibus, in prædictum Dominum *Petrum*, si ultra præfixum diem in *Angliam* commoraretur, & in omnes illos & singulos qui ex tunc vel ante ipsum consuluerint, coadjuvaverint, sustentaverint, receptaverint, seu etiam aliquo favore consensu vel procuratione eidem adhæserint, vel ei quicquam fecerint per quod ipsius passagium poterit impediri, excommunicationis sententiam terribiliter fulminarunt; superaddentes, quod si ipsum *Petrum* aliquo tempore in *Angliam* redire contigerit, cum omnibus suis coadjutoribus, consultoribus, & fautoribus quibuscunque, sibi in aliquo articulo superius notato adhaerentibus, sententiam excommunicationis incurrat eandem. videns igitur *Petrus* seipsum in *Anglia* diutius pacifice commorare non posse, tum propter sententiam contra ipsum latam, tum propter timorem Baronum ipsum constanter persequentium, *Bristollum* tandem se transtulit,

lit, & ibidem navem ascendens in ¹ *Hiberniam* transfretavit.

Archiepiscopus *Cant.*
ab exilio
revocatur.

Eodem anno mortuo, ut prædictum est, illustri Rege EDWARDO, Dominus *Clemens* Papa sollemnes nuncios EDWARDO filio suo Regi *Angliæ* transmissit, quærens ab eo utrum paternam causam contra Archiepiscopum *Cantuariensem* super certis articulis jam prolatam, & in curia Romana adhuc pendentem, ducere velit in executionem. Cui Rex tale præbuit responsum, quod penes illum Archiepiscopum nullum scivit neque voluit criminis ponere titulum, sed tanquam sanctum Patrem bonum & legitimum pastorem ipsum diligebat, quem potius in suo ovili proprium visitando gregem maluit videre, quam in partibus transmarinis exilio diutius subjacere. Quod cum domino Papæ fuerat notificatum, dictum Archiepiscopum coram se citari fecit peremptorie, dispensans cum eo misericorditer, restitutis sibi medio tempore perceptis per Magistrum *Willielmum Testa*, Procuratorem in *Anglia* generalem. Quo videlicet Archiepiscopo pedibus domini Papæ provoluto, prout moris est, quidam Cardinalium, de ordine videlicet Prædicatorum, ei laudabat plus solito Fratres honorare. Cui fertur dedisse tale responsum : per Sanctum *Thomam* ego diligam unumquemque, sicut ipse meruerit ; ad quod dictum paululum, ut dicebatur, subridens dominus Papa dixit astantibus : Ecce magnam constantiam viri ; sicque, ut prædicitur, dispensavit cum eo. Quo peracto dicebat Archiepiscopus, gratias agens domino Papæ, Benedictus Deus & Pater Domini nostri JESU CHRISTI, pater misericordiarum, & Dominus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra ; & benedictus ejus Vicarius, qui ita misericorditer egit nobiscum. sicque osculatis domini Papæ pedibus, & accepta benedictione, recessit à Curia *Angliam* petiturus. Qui cito post Calendas Aprilis, die Dominica videlicet in passione, apud *Doveriam* applicuit, & cum magno gaudio à Clero & populo, sicut tantum de-

¹ Hyberniam MS.

uit Patrem, honorifice susceptus, in pace vivens & requie.

Eodem anno XVII Kal. Octobris facta est eclipsis solis circa horam vespertinam. Eodem anno in vigilia Apostolorum *Simonis & Judæ* auditum est grande tonitruum, & fulgur visum cum grandine, circa horam ignitegii. Tertio Idus Decembris obiit dominus *Walterus de Haselscharwe, Bathoniensis & Wellensis* Episcopus, & sepultus est apud *Welles* die Dominica sequente, videlicet VIII Kal. Januarii cum sedisset annis sex. Post cujus excessum nonis Februarii, videlicet die *S. Agathæ*, electus est in Episcopum ejusdem Diocesis Dominus *Joannes de Drokesford* apud *Bathoniam*, subthesaurarius Domini Regis.

Eclipsis solis.

A NNO gratiæ M.CCC.IX, quarto nonas Septembris die Martis, videlicet in crastino Sancti *Aegidii* Abbatis, sero paulo ante horam ignitegii, visum est horribile fulgur & inauditum, quod quidem fulgur duravit mirabiliter fere per totam noctem sequentem, cum magnis crebrisque tonitruum ictibus circa mediam noctem infrequentibus; ita quod sepes plures, & arbores in plerisque locis æstu fulguris viriditatem penitus amiserunt & decorem; Eadem hora ecclesia de *Middletoun* in Comitatu *Dorsetiæ, Sarum* Diocesis, cum clocherio & campanis; ornamenta quoque ejusdem ecclesiæ, libri & munimenta monachorum dicti loci eodem fulgure, conventu ad matutinas astante, penitus combusta sunt & destructa. Pridie nonas ejusdem ortus est ventus validissimus, quo arbores innumerabiles prostrantur & fructus. Et campanile de *Modeford & Gevelton* ad terram similiter ceciderunt. Eodem anno XVI Kal. Februarii tanta fuit inundatio aquarum undique post ingentissimum gelu, quod fuit eodem tempore, qualis non fuit visa multis annis antea, prout veteres homines retulerunt. Ita quod in ecclesia Cathedrali *Sarum* aqua illa Regum pedes, qui ad ostium chori occidentale astant, attingebat; unde per duos dies non cantabatur missa in eadem. Eodem

Tonitruum inauditum.

Ventus validissimus.

Solis Eclipsis.

dem tempore pridie Kal. Februarii visa est solis eclipsis circa horam nonam, quæ fere duravit per duas ¹ leucas. Eodem anno Idibus Maii dominus *Joannes de Drokesford, Bathoniensis & Wellensis* episcopus, apud *Lambulbe* fuit confirmatus: Et eodem anno V Idus Novembris apud *Cantuariam* fuit consecratus.

Templarii
LIV combusti.

Inquisitiones de Forestis.

Concilium
Viennense.

A N N O gratiæ M. CCC. X. pridie nonas Maii, die videlicet Sancti *Joannis ante Portam Latinam*, dominus *Henricus de Laci*, Comes *Lincolniæ*, duxit in uxorem *Joannam*, filiam domini *Willielmi Martin & Alianoræ* uxoris ejus. Eodem anno nonis Junii combusti sunt in Civitate *Parisiensi*, judicio domini Regis *Philippi Franciæ*, LIV Templarii. Eodem anno tanta erat parcitas frumenti, tantaque caristia avenarum in æstate, quod summa frumenti pro XII solidis, summa avenarum pro IV solidis VIII denariis vendebatur. Hoc etiam anno dominus Rex fecit ² summonere totum servitium suum usque *Scotiam*, quod forent apud *Berewyk* super *Twede*, in festo Nativitatis Sanctæ *Mariæ* Virginis, sine ulteriori dilatione. Eodem anno dominus *Hugo le Spencer*, Justiciarius forestæ citra *Trentam*, cœpit videre forestas in Comitatibus *Dorsetæ, Somersetæ & Wilteschiræ* constitutas, inquisitiones super earundem malefactoribus accipiendo, prout *Affisa Forestæ* exigit. Et apud *Upton-Burnel*, die Sancti *Edmundi* Regis, tenuit inquisitiones de Foresta de *Selewode*. Eodem anno Dominus *Henricus de Lacy*, Comes *Lincolniæ*, diem clausit extremum, qui fuerat custos *Angliæ* constitutus, Rege in *Scotia* commorante. Dominus *de Drokenesford* ³ installatur apud *Bathoniam*.

A N N O gratiæ M. CCC. XI. Kal. Octobris, sub Papa *Clemente V*, celebratum fuit magnum Concilium apud *Viennam*; in quo ordo Templariorum penitus extitit damnatus: & ante illud concilium per universum orbem generaliter fuit divulgatum, quod omnes & singuli Religiosi exempti ad jus transirent commune; unde solus ordo *Cisterciensis* dominum Papam ante Concilium

¹ Forte, horas. ² Somonere MS. ³ Instillatur MS.

celebrationem adiit pro exemptione sua pristina in pace
obtinenda. Quod donando obtinuit. Item in isto Con-
silio petita fuit decima sex annalis in subsidium *Terræ*
Sanctæ ac etiam concessa, successivisque annis soluta.
Rex *Angliæ* rediit de *Scotia Londonias*, parliamentum Parliamen-
tum Lon-
don.
eum tenturus, in quo ordinatum fuit perpetuum exili-
um *Petri de Gavestone*.

A N N O gratiæ M.CCC.XII, in festo sanctorum *Ger-
vasii & Prothasii* martyrum, decollatus est *Petrus* Petrus Ga-
vestonius
decollatur.
de Gavestone, Comes *Cornubiæ*, à duabus leucis de *War-
wyk*, in loco qui dicitur *la Blakelowe*, ut regis & regni sui
proditor, existentibus ibidem infra scriptis Comitibus;
Lancastriæ videlicet, *Herefordiæ*, & *Warwyk* cum aliis
quam plurimis ejusdem regni magnatibus. Ob cujus de-
collationem, contra Regis voluntatem factam, multa in-
commoda longe post dicto regno emerferunt, discor-
diaque magna inter Regem & Baroniam suam fuit ex-
orta. Eodem anno frater *Arnaldus*, tituli sanctæ *Pri-
scæ* virginis Presbyter Cardinalis, Ordinis *Cisterciensis*,
domini Papæ legatus venit *Londonium*, circa festum
decollationis Sancti *Joannis Baptistæ* septem Episcopis
cum turba cleri & populi non modica sibi occurrenti-
bus, & traxit moram in *Angliæ* per annum integrum &
amplius, amplam à Clero percipiens procurationem. Eo-
dem anno die lunæ in festo Sancti *Bricii* Episcopi Do-
mina *Isabella*, illustris Regina Angliæ, filium suum pe-
perit primogenitum, *Edwardum* nomine, apud *Windele-
fore*.² Eodem die Jovis in crastino³ Sanctæ *Luciæ* Eclip-
sis Lunæ incepit in crepusculo noctis, & duravit per spa-
tium trium horarum & amplius, per æstimationem
quorundam aspicientium, quæ inde sic fiebat. In initio
usque Aquilonem visa est quasi carnei coloris usque ad Eclipsis
Lunæ.
ejus totalem exinanitionem, aere interim claro & subtili
existente, & in fine similiter versus Aquilonem dealbari
coepit quousque ad statum pristinum. Eodem anno na-
tus est *Joannes de Clare*, filius comitis *Glocestriæ*, apud
Kerdiff in crastino Paschæ Kal. Aprilis, ac etiam die

¹ *Polydorus Vergilius* Petrum nostrum *Ganestonum* appellat. ² L. eodem
anno, die---. ³ Sancti *Luciæ* MS. ac si legendum esset, Sancti *Lucæ*. Sed ra-
tio morus lunaris obstat.

decimo sequente ab Episcopo *Landavenfi* baptizatus. Cujus compater principalis fuit Dominus *Joannes de Drokenesford*, Episcopus *Bathoniensis*. interfuerunt pariter Regis *Angliæ* Fratres, Domini videlicet *Thomas & Edmundus*, septem quoque Abbates & alii magnatum quam plurimi.

Rob. de Win-
chelsea A.
Cant. obit.

A N N O gratiæ M.CCC.XIII, Quinto Idus Maii, in crastino *Gordiani & Epimachi* Martyrum, obiit venerabilis pater magister *Robertus de Winchelsea*, Archiepiscopus *Cantuariensis*, cum sedisset annis novemdecim, qui strenue suo tempore ecclesiam rexit sibi commissam: post cujus decessum X Kal. Junii electus est magister *Cobham* in Archiepiscopum *Cantuariensem* futurum, sacræ Theologiæ professor peritissimus, & per *Romanam* Curiam demum quassatus. Eisdem die & anno dominus Rex & Regina *Angliæ* miserunt se in mare versus *Parisios* cum multis terræ nobilibus Domino *Joanne de Drokenesford*, *Bathoniensi* & *Wellensi* Episcopo, per commissionem regiam ejusdem regni Custode interim existente, qui interfuerunt ¹*Parisius* Coronationi Domini *Philippi* filii Regis *Franciæ* in Regem *Navariæ* ibidem creati, die Pentecostes. Circa idem tempus porrectum fuit decretum electionis *Cantuariensis* Magistro *Thomæ de Cobham*, tunc ²*Parisius* in Theologia Regenti, per monachos *Cantuariensis* ecclesiæ, ad hoc specialiter missos, caritatis intuitu eum rogantes, ut electioni de se rite & canonice facto consentiret. Qui licet multum renitens, seque indignum & inhabilem tanto ac tali honore protestans, tandem precibus eorum devictus spiritualibus qualem decuit humiliter præbuit assensum. Sed interim quo ignorabatur præfagio dominus *Walterus Renald*, Præsul *Wigorum*, *Cantuariensem* Archiepiscopatum per summum pontificem subito adeptus est. Eodem Anno pax reformata est & concordia, ut sæpe fiebat antea & postea, inter dominum Regem *Angliæ* & illum famulum & nobilem Comitem *Lancastriæ*, ceterosque complices suos Comites & Barones, quos prius idem Rex

Walterus
Renaldus
Arc. Cant.

¹ *L. Parisiis*. MS. semper fere *Parisus*. quæ quidem Lectio frequens etiam in aliis Codicibus, sed minime probanda. ² *Parisii*.

radio habuerat ob mortem domini *Petri de Gavestone* prædicti. Eodemque anno Rex *Anglorum* paucorum retus consilio, transivit mare fere latenter circa festum beati *Andree*, & rediit *Londonium* tertio die ante Nativitatem DOMINI, in quo quidem transitu terra Templariorum concessa fuit Hospitulariis sub colore quodam, per Ordinationem domini Papæ, Regum *Francorum* & *Anglorum* assensu, Regi *Navariæ* in subsidium *Terræ Sanctæ* postea assignanda. Eodem anno dictus *Walterus Renald*, quondam Episcopus *Wigorum*, inthronizatus fuit in sedem *Cantuariensem*, auctoritate ut prædicitur *Romana*, in quinquagesima, videlicet XIII. Kal. Martii. Cui quidem inthronizationi Dominus Rex & Regina; Episcopi quoque *Wintoniensis* & *Bathoniensis*, *Norwicensis* & *Wigorniensis*, nomine Magister *de Maydestone*, per cessionem dicti Archiepiscopi consecratus, qui & pallium Archiepiscopi memorati secum tulit de Curia *Romana*; item Comites videlicet de *Glocestria*, *Herefordiæ* & *Penbrokiæ* cum aliis Regni magnatibus unanimiter interfuerunt. Eodem anno circa nativitatem beati *Joannis Baptistæ* crevit discordia magna inter Burgenses *Bristolliæ*, ob quam Rex misit Justitios suos ibidem, procuracione ut dicebatur Domini *Bartholomæi de Batelesmere*, committens eisdem potestatem audiendi & terminandi litem & discordiam quamcunque, quovis modo inter ipsos initam. Quibus, ut moris est, in communi Curia *Bristolliæ* assidentibus subitanea & alterna ipsorum ibidem occisio, proh dolor! est subsecuta.

A N N O gratiæ, M. CCC. XIV. V Idus Aprilis obiit *Clemens* Papa, cum sedisset annis IX, qui nusquam suo tempore *Romanam* visitavit Ecclesiam. Iste *Clemens*, anno Pontificatus sui tertio, *Terræ Sanctæ* statui miserabili affectu condolens paterno, cernensque illum maledictionis perpetuæ Alumnum *Babylonicum* contra fonte baptismatis renatos sub suæ persecutionis rabie ineffabiliter debacchari, *Tripolitanam* & *Aconiensem* civitates, aliaque loca sollemnia in suis incolis in

Clemens V
Papa moritur.

1 Pro *Wigorniensium*. *Wygorum* & *Wygorniensis* MS.

Magna Indulgentia.

despectum Crucifixi funditus destruendo, Regi *Franciæ Philippo* nec non *Armeniae & Cypri* Regibus id jugiter postulantibus, pie tandem in auxilium passagii generalis post quinquennium secuturum, Deo duce faciendum indulgentiam concessit quinquennalem sub articulis qui sequuntur. Imprimis quod Hospitalarii Sancti *Joannis Ierosolymitani*, ac etiam Magister militiæ Templi, antequam caperetur, cum certo numero equitum & peditum armatorum una cum secularibus prudentibus viris, Statum Terræ prædictæ non ignorantibus, ingressum *Terræ Sanctæ* pariter & egressum viriliter custodirent, ne per aliquos crucis CHRISTI inimicos *Saracenis* seu Paganis merces vel victualia per prædictum terminum possent adduci vel afferri, pontes & vias ad generale passagium facilius expediendum pro viribus reparando. Item quod Archiepiscopi omnes & singuli in suis provinciis exponerent hujusmodi indulgentiam ceteris suæ provinciæ coëpiscopis omnibus, ita quod quilibet eorum injungeret Curatis suis omnibus & singulis, quod diebus sollemnibus in pronuntiatione verbi Dei ac etiam in confessionibus, moverent Parochianos suos ad dictæ *Terræ Sanctæ* subsidium, eisdem dictam indulgentiam distincte & aperte proponendo. Quod ut libentius facerent omnibus talia exhortantibus, contritis tamen & confessis diebus exhortationis suæ singulis, unum annum de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxavit. Item omnibus vere pœnitentibus & confessis viris & mulieribus, cujuscunque fuerint conditionis, in personis propriis transfretare non intendentibus, qui tantum de bonis suis in subsidium *Terræ Sanctæ* contulerint, quantum per unum annum ibidem forent expensuri plenum, aliisque insuper qui medietatem tanti eisdem exhibuerint, concessit veniam omnium peccatorum. Illos vero qui vel majus vel minus contulerint, juxta subsidii quantitatem, & devotionis affectum, remissionis participes esse voluit antedictæ. Subvenientibus die Parascevæ pro eodem passagio XXIV quadrantes, XXIV annorum contulit indulgentiam. Ceteris vero anni diebus Veneris XII denarios vel valorem conferentes XII annos indulgit,

indulfit, reliquis quoque hebdomadæ diebus omnibus sex
 enarios vel valorem conferentibus VI annorum indul-
 gentiam obtinerent. Qui vero obolum, quadrantem, vel
 pinus dederint, cum plus dare nequiverint, juxta quan-
 titatem subsidii in devotionis affectum, eandem indul-
 gentiam consequerentur. Concessit etiam quod durante
 hujusmodi quinquennium gratia, ut qui in subsidium
 Terræ supra dictæ tantum uno die dederint, quantum
 singulariter diebus darent prædictis, secundum majus vel
 minus eadem singulariter qua diebus singulis indulgen-
 tia gauderent peccatorum. Indulfit etiam quod licet re-
 ctiores ad regimen ecclesiarum parochianarum assumpti,
 juxta prædecessorum suorum sanctiones infra annum su-
 cepti regiminis, dum tamen studio non vacarent, ad
 ordinem Presbyteratus promoveri tenerentur, dum tamen
 idem rectores, dicto durante quinquennio, fructus uni-
 us anni Ecclesiarum suarum ad subsidium conferrent me-
 moratum, à tempore hujusmodi suscepti regiminis us-
 que ad quinque annorum terminum, ¹ qualibet contraria
 constitutione non obstante, ad Ordinem supra dictum
 promoveri nec ad ejusdem compulsionem deberi, sed per
 Diocefanos suos cum eis fore dispensandi, ordine tamen
 Diaconatus suscepto. Insuper injunxit omnibus Præ-
 latis & singulis, ceterisque aliis in sacerdotio constitu-
 tis, quod devotis mentibus contra Paganorum perfidiam
 specialem in missis suis cum *Secreta sua & Postcommu-
 nione* dicerent orationem in suo mandato contentam.
 Et ut personis Ecclesiasticis uberius provideret, Diocefa-
 nis suis dispensandi cum eis, qui cum à Canone vel ab
 homine latam excommunicationis sententiam incurris-
 sent, prius irregularitatis notam seu per dictum quin-
 quennium se immiscendo divinis contraxerint, dummodo
 de bonis suis ad subsidium passagii memorati tantum
 contulerint, quantum circa dispensationem suam impe-
 trandam in eundo & redeundo ad Curiam *Romanam*
 expenderent, nisi forte in Episcopos vel Abbates, seu
 ceteros Prælatos inferiores, manus temere injecerint vio-

¹ Locus hic in mendo cubat. sed mens auctoris minime obscura. ² Vel,
 Spiritualem.

lentas,

lentas, plenam dicti mandati auctoritate concessit facultatem. Omnibus & singulis insuper tam Clericis quam laicis, cujuscunque dignitatis præeminentiæ ordinis conditionis aut status exstiterunt, sub interminatione maledictionis æternæ in dicto mandato districtius inhibuit, ne vel quempiam volentem quovis subsidio in dicto passagio eisdem Magistro & fratribus exhiberi, ab hujusmodi voluntate retrahere vel in quodvis aliud etiam pium opus commutare, quo minus hujusmodi largiretur subsidium verbo vel opere præsumerent impedire. Siquis vero contra hujusmodi suam inhibitionem attentare præsumpsisset, *Petri & Pauli* indignationem & suam maledictionem incurrent, à qua nullum absolvi voluit, præterquam in mortis articulo, quousque duplum exhibuerit ejusdem subsidii, quod per impedimenti præstationem hujusmodi dictæ Terræ subtractum exstiterit se novisset incursum.

Eodem Anno circa Pentecosten dominus E D W A R D U S, Rex *Anglorum*, paucorum fretus consilio, durante semper & in dies crescente inter ipsum Regem & Baroniam suam discordia, ob mortem Domini *Petri de Gavestone* nuper, ut præmittitur, interfecti inita cum suis sequacibus contra Ordinationem & assensum & voluntatem ceterorum terræ *Anglicanæ* nobilium, *Scotiam* cum magno adiit impetu. Quem dominus *Robertus de Brus*, qui se fecit Regem *Scottorum* una cum secta sua *Scotica* die Sancti *Joannis Baptistæ* apud *Strivelin* viriliter & miserabiliter repulit; interfectis miserabiliter ibidem Domino *Gilberto de Clare*, Comite *Glocestriæ*, *Roberto de Cliford*, *Pagano Typetot*, *Willielmo le Mareschall*, *Joanne Comyn*, *Willielmo de Vescey*, *Joanne de Monteforti*, *Nicolao de Hastelegh*, *Willielmo Danycourt*, *Ægidio de Argynteym*, *Edmundo Comyn*, *Joanne Lovel* divite, *Edmundo de Hastynge*, *Milone de Stapleton*, *Simone Ward*, *Roberto de Felton*, *Michaele Poinynge*, *Edmundo Mauleo*, Senescallo Angliæ, Baronibus & Banerettis item *Henrico de Boun*, *Thoma de Ufford*, *Joanne de Elsingfelde*, *Joanne de Harecourt*, *Waltero de Hakelut*, *Philippo de Courtenay*, *Hugone de Scales*, *Radulpho de Beau-*

Beauchamp, Joanne de Penbrigge Militibus, una cum XXXIII aliis ordinis ejusdem. Capti quoque & detenti sunt ibidem per Scottos Dominus Henricus de Boun, Comes Herfordiæ, & Comes de Anagos, Dominus Joannes Giffard, Willielmus le Latemer, Mauricius de Bekelegb, Ingermanus de Umfroynule, Marmaducus de Tewge, Joannes de Wyletone, Robertus de Maulee, Henricus Filius Hugonis, Thomas de Gray, Walterus de Beauchamp, Richardus de Charonis, Joannes de Welmtoun, Robertus de Nevil, Joannes de Segrave, Gilbertus Pecche, Joannes de Claving, Antonius de Lufey, Radulphus de Camys, Joannes de Evere & Andreas de Abrembyn Barones & Baneretti. Milites insuper subscripti capti & detenti ibidem fuerunt; videlicet Dominus Thomas de Berkelegbe, filius Rogeri Tytel, Anselmus de Mareschal, Agidius de Beauchamp, Joannes Cyfrewast, Joannes Bluwet, Rogerus Corbet, Gilbertus de Boun, Bartholomæus de Enefeld, Thomas de Ferers, Radulphus & Thomas Butetrort, Joannes & Nicolaus de Kingestone fratres, Willielmus Lodel, Henricus de Wiletoun, Baldewinus de Frevile, Joannes de ¹ Clivedone, Adomarus la Souche, Joannes de Merewode, Joannes Maufe, Thomas & Odo Lele Ercedekene, Robertus Beaupel filius, Joannes ³ Mantravers filius, Willielmus & Willielmus Giffard cum aliis XXXIV ordinis Militaris. Et est summa Baronum & Banerettorum una cum Comite Glocestriæ ibidem interfectorum XLII. summa vero Comitum Baronum & Banerettorum ibidem captorum & in custodia Scottorum detentorum XXII, Militum quoque LXVIII, Clerici quoque & Scutiferi plures ibidem fuerunt occisi & capti. De quibus & Dominus Rogerus de Northburge, Custos Domini Regis Targiæ ab eo ibidem ablata, una cum Dominis Rogero de Wikenfelde, & Thoma de Switone, dicti domini Rogeri Clericis, pariter detinebantur ibidem. ob quod dominus Rex cito postea fieri fecit sigillum, volens illud Privatum Sigillum appellari, ad differentiam Targiæ sic ut præmittitur ablata. Et est sum-

¹ F. Clindon. ² Sic. ³ F. Mantravers.

ma totalis tam Comitum Baronum & Banerettorum, quam Militum interfectorum & captorum seu detentorum ibidem, una cum tribus Clericis prænominatis.

CLIV.

Eodem autem anno, longe post miserabilem conflictum præfatum, Dominus *Humfridus de Boun* Comes *Hertfordiæ*, vinculis *Scottorum* ut prædicitur detentus, solutus fuit ab eisdem & Domino Regi *Angliæ* missus per mutationem factam pro Comitissa *de Karrok* domini *Roberti de Brus* uxore, quæ capta fuit in prælio de *Faukirke*, & in Custodia domini Regis *Angliæ*, fere per sex annos, apud *Schireburne*, *Scheftesbury*, & *Berkman* detenta; ceteris in custodia *Scottorum* detentis, donec per redemptiones gravissimas pene omnes liberarentur. Corpus autem nobilis viri Comitis *Glocestriæ* per quendam fratrem Ordinis Minorum precibus à Domino *Roberto de Brus* impetratur, & apud *Teukysbury* tandem est delatum, ac modo debito juxta antecessores suos honorifice tumulatum; qui tamen de suo corpore nullum reliquit heredem, scuto, proh dolor! Comitatus sive Honoris ejusdem, quod retro actis temporibus nullo viventium visum fuerat, sive auditum, sine spe revivendi miserabiliter prostrato.

Circa hæc tempora nobilis vir *Radulphus de Mont Hermeri*, cum ceteris *Angliæ* nobilibus in *Scotia* detentus, gratiam in oculis *Scottorum*, ratione cujusdam familiaritatis cum Rege ipsorum quondam in Curia Regis *Angliæ* habitæ, casu fortuito reperiens, redemptionem neque sua gratiose sibi perdonata in *Angliam* rediit, & Targiam Domini Regis, modo quo præmittitur à Custode ejusdem per *Scottos* ablatam, secum¹ reportavit. Ufu ipsius, ratione prævia, nihilominus ex toto interdicto. Rex cepit vicesimam partem bonorum Laicorum.

Annus pluviosus.

A N N O Gratiae M. CCC. XV. annus exstitit valde pluviosus tam in æstate quam in hieme, ita videlicet quod omnia fœna & blada in profundis sive bassis ter-

¹ Ufu ipsius reportavit. T. W. Vid. etiam *Hypodigm. Neustr.*

is, vel pratis, per totum regnum undecunque existentia per valles & mariscos, perdita fuerunt pro maiori parte pariter & submersa; ob quod mortalitas hominum ceterorumque animalium, bladi caristia, salis defectus immensus, & parcitas victualium fuit subsecuta, & vendebatur bucellus salis communiter pro II solidis & VI denariis, quod nostris temporibus fuerat inaudibile.

Archiepiscopus *Cantuariensis* celebravit concilium suum apud *Lincolniam*, in crastino conversionis Sancti *Pauli*. ^{Concilium Lincolniense.} Rex quoque tenuit Tractatum suum ibidem, & dicebatur vulgo quod tanta fuit ibi bladi parcitas & caristia, quod quarterium frumenti vendebatur pro XL solidis sterlingorum, unde pauperes penitus pro defectu victus moriebantur. Ille annus miserabilis fuit, quasi prodigium & signum magnum in populo, ita ut illud evangelicum quodammodo impleretur quod dicit: *Surget gens contra gentem & regnum contra regnum, & erunt pestilentiae & fames per loca.* Nam multa bella emerferunt subito per omnes terras; *Franci* enim insurrexerunt contra *Flandrenses*, *Scotti* contra *Anglicos*, *Hibernenses* & *Wallenses*, quorum scilicet *Wallensium Lewelinus Bren* fuit capitalis, qui multas villas ^{Lewelinus Bren.} combussit, & *Anglicos* interfecit. Contra quem Rex misit milites de fortioribus cameræ suæ & ipsum *Bren* cum duobus filiis suis captum, & in vinculis detentum, ceterisque complicibus expugnatis Regi *Londonium* destinauerunt. Eodem anno obiit nobilis vir Dominus *Robertus Filius Pagani* apud *Schireburne*, [&] magno sepultus est ibidem cum honore.

ANNO gratiæ M. CCC. XVI. episcopus *Avennionia*, vir valde discretus & iustus, electus est in papam apud *Lugdunum*, post mortem *Clementis* papæ, ^{Joannes papa XXII.} cum sedes papalis vacasset II annis IV mensibus & V diebus octavo Idus Augusti, & vocatus est *Joannes XXII*, ac etiam in festo Sancti *Michaelis* proximo sequente apud *Avennioniam* coronatus.

Isabella Regina peperit filium suum secundo genitum apud *Eltham*, & vocatus est *Joannes* die assumptionis beatæ

beatæ *Mariæ*. Annus iste præcedenti miserabilior omnibus bonis vacuatus, & ineffabili miseria repletus sic continuatur in pluviis fulminibus & tempestatibus, quod terra præ aquarum nimietate, quantumcunque bene seminata, fructum suum dare non potuit, maxime in imo solo ut in vallibus & mariscis, unde contigit quod toto anno integro tanta fuit hominum undecunque mortalitas, quod in magnis civitatibus, burgis, & villatis, sacerdotes æque tam post horam nonam quam ante, defunctorum sepulturis intenderent, ac etiam præ multitudine in civitate *Londoniensi* & alibi pauperum utriusque sexus decedentium plures homines in una fossata sepelirentur; per quod timebatur subito, conjecturis probabilibus & signis manifestis, sententiam illam in Genesi scriptam accidisse: *Pœnitet me fecisse hominem, & delebo hominem super terram*. Et ut uberius genus humanum vexaretur, boves sic moriebantur, quod vix videretur in profundis maxime terris una Carucata bouum fortium processu anni qua terra posset verti; ob quem defectum equis ligonibus & bestiis, pluribus in locis, terram semen suum suscepturam vertere & fodere oportebat.

*Bristolienfes
regi re-
conc.*

Eodem anno *Bristolienfes* reddiderunt se circa festum Sancti *Bartholomæi* paci domini Regis & domini *Bartholomæi de Bathelesmere*, qui diu steterunt in errore. Tres tamen Capitalium eorundum *Joannes Tavernere*, filius ejusdem, & *Robertus Martin* ad ecclesiam fugerunt, & terram *Angliæ*, diversos portus eligentes, pro perpetuo non remeaturi, ceteris graviter amerciatis, abjurarunt. Crevit bladi & salis caristia, & ita excrevit, quod quarterium frumenti communiter per totum annum integrum vendebatur pro XX solidis, filiginis & hordei pro XVI solidis, fabarum quoque pro XIII solidis & IV denariis, & avena pro V solidis & IV denariis, bucellus salis pro IV solidis.

Eodem anno ad festum purificationis beatæ Virginis venit Rex apud *Clarendone*, moram faciens ibidem usque in octavas Paschæ sequentis, fossatis ipsam forestam claudendo, aliaque faciendo quæ statum suum minime decuerunt,

decuerunt, ob quod terræ magnates boni & fideles multum ipsum Regem male ductum consilio, prout audent, vituperabant. *Scotti* tamen, nullam in Rege nostro nec in suis comperientes resistantiam, spiritu furoris & audaciæ animati, interim dictum regnum *Angliæ* versus partes viz. boreales hostiliter invaserunt, terram de *Northumberland, Cumberland, Westmorland*, suis dominiis mancipando, religiosas domus comburendo, vel aliter inhumano modo destruendo in personas eorundem furorem suæ debacchationis demonstrando, ita quod monachi nigri & canonici alique religiosi possessiones amplas possidentes, partes *Angliæ* australes, metu mortis ducti, mendicando in despectum ecclesiæ petere cogerentur. Sæculares vero, tam nobiles quam alii, divitiis temporalibus copiose abundantes, cum suis voluntatibus ut in homagiis fidelitatibus & servitiis tenuras suas contingentibus, Regi *Angliæ* ceterisque *Anglicis* ab olim debitis condescendere recusarent sumptis uxoribus & filiis suis tantum, à patria sua expulsi mendicare, prohi dolor! compellerentur, illos tamen, quos contra sacramenta sua pacem cum *Scottis* inierunt sumptis ab ipsis fiduciis cum pace demiserunt. Unde contigit, ut maxima borealium multitudo, casum suum miserabilem Regi & consilio suo relatura, *Londonium* accessit, à Rege tamen nec suis solatium, defensionem, sive adjutorium aliquod susceptura, sive habitura. Quibus hic gestis, ac etiam per *Scottos* compertis, fræna malitiæ suæ malis pejora addendo pariter & accumulando, non cohibentes, sed & inde in *Hiberniam* pompose navigantes, & ipsam feliciter intrantes, multa ibi execrabilia egerunt, bona terræ destruendo, villas comburendo, alia multa mala innumerabilia in despectum Regis *Angliæ* pariter & vituperium perpetrantes, quorum capitalis ductor fuit *Robertus de Brus* cum exercitu suo copioso; quibus pro viribus, domini *Richardus de Clare* & *Edmundus le Buterel*, viri valde famosi & armis bellicis strenuissimi, pro Rege *Anglorum*, licet ad id non requisiti, cum suis familiis nobiliter & viriliter resistenterunt; quamobrem citius de *Hibernia* versus *Scotti-*

am sine magna molestia, cum suis remearunt.

Primi fru-
ctus Bene-
ficiorum
Papæ refer-
vati.

Summus Pontifex reservavit Camerae suae primos fru-
ctus Beneficiorum omnium in *Anglia* per triennium va-
cantium, Archiepiscopalibus ecclesiis, ac etiam Abba-
tiis regularibus, tantummodo exceptis.

Concilium
Clarendoni-
ense.

Rex *Anglorum* in quadragesima tenuit concilium su-
um apud *Clarendonam*, magnae discordiae fomentum,
convocatis *Cantuariensi* Archiepiscopo & *Wintoniensi*
Episcopo, licet invitis, & multum ut dicebatur reniten-
tibus, Comitibus *Herfordiae* & *Penbrok*, Dominis *Hu-
gone le despensere* patre & filio, *Willielmo de monte A-
cuto*, tunc senescallo hospitii Regii, *Batholomæo de Ba-
telesmere*, *Rogero de Almarico*, *Hugone de Audeleye*,
banerettis & Justitiariis suis de utroque banco, cum aliis
innumeris; per quod sequentia mala plenius suspicaban-
tur, qui inde post clausum Pascha versus *Londonias* re-
diens inthronizationis Episcopi *Wintoniensis Joannis de
Kendale*, tunc sui Cancellarii, una cum Regina *Angliae*,
multisque aliis regni nobilibus, precibus dicti Episcopi
devictus, interfuit. Archiepiscopus *Cantuariensis* cele-
bravit concilium suum in Ecclesia Sancti *Pauli Londo-
niis* in crastino Sanctae *Fidis* virginis. Hoc anno ablata
est villa de *Berewyk* super *Twede* à domino Rege *An-
gliae* per *Scottos*.

Tractatus
London.

A NNO gratiae M.CCC.XVII. Rex tenuit Tracta-
tum *Londoniis*, cito post dictam inthronizatio-
nem, super malis, jacturis, & damnis sibi & suis per
Scottos, Regni sui manifestos inimicos, illatis; Comite
Lancastriae nec ad hunc tractatum nec ad illum *Claren-
doniae* vocato, ipso tamen Regis inimico & regni ma-
nifesto, Regisque ipsius & regni proditore notorie &
palam in hospitio Regis & aulicorum publice nominato.
in quo quidem tractatu ordinatus est *Rogerus de Mortuo
Mari*, multis illum *Anglicis* comitantibus, ad Custo-
diam, tuitionem & expulsionem *Hibernorum*, & *Scot-
torum* in eadem forte commorantium, sive quovis mo-
do latentium, cum optimum videret.

Comitissa
Lancastriae
rapta.

Die Lunae ascensionem dominicam praecedente rapta
est Comitissa *Lancastriae*, nobilis viri & famosi domini
Thomae

Thomæ Comitis *Lancastriæ* uxor legitima, apud *Cane-*
ford in *Dorsetia*, per quendam Militem de domo & fa-
 milia *Joannis* Comitis *Warenniæ*, convocatis ad illud
 detestabile factum, & sæculo post futuro obloquendum
 & admirandum, tam militibus & dominabus Comita-
 tus prædicti, præsagium rei futuræ ibidem faciendæ pe-
 nitus ante adventum suum ignorantibus, quam aliis
 operis ejusdem fautoribus sive promotoribus; & inde
 ad dictum Comitem apud *Reigate* pompose, assensu ut
 dicebatur Regio & aulicorum, in despectum dicti Co-
 mitis *Lancastriæ* adducta. Et ut tam detestabili facto,
 & stultitiæ manifestæ, aliquod interludium in oppro-
 brium illam deducendum interferatur, ut sic quodam-
 modo opprobrio despectus recompensetur, ecce in iti-
 nerando intra sepes & nemora, inter *Haultone* & *Farn-*
ham existentia, Sacerdotibus cum populo velis & vexil-
 lis, ut moris est, diebus ascensionem Dominicam præ-
 cedentibus, erectis Litaniam illam, quæ *minor* appella-
 tur, devote, ut decuit, percantantibus, tali ac tanto ipsi-
 us dominæ pomposi ductores sacra vexilla eminus intu-
 entes expansa, subito timore & horrore sunt percus-
 si, quod vix in equis suis sedere sive sese tenere potue-
 runt, magnopere formidantes quod Comitem illum *Lan-*
castriæ, vel aliquos per ipsum missos, dictam domi-
 nam ablaturus, despectumque sibi factum vindicaturus,
 obvios sibi comminus haberent. Unde contigit, quod,
 relicta sola fere domina, unusquisque raptorum propter
 metum inter se conceptum fugam iniit, vitæ suæ & fa-
 luti consulturus. Quibus sic gestis, rei veritate & cau-
 sa perscrutata redierunt ad dominam, pompam, minas,
 & superbiam in spiritu elationis inferentes, de salute
 seu prosperitate modico facto intervallo prius funditus
 desperati. Cum quibus quidam miseræ staturæ, clau-
 dus, & gibbosus, suoque perpetuo maliciis intendens,
Richardus de Sancto Martino vocatus, pompose ut tan-
 tum docuit virum incedens, dominam, proh dolor! su-
 pradictam miserabiliter delusam, magno ut suspicabatur
 adjutorio suffultus, in suam exegit uxorem, firmiter
 protestans quod ipsam fide media carnaliter cognovit,
 antequam

Et Ric. de
S. Martino
 nupta.

antequam Comiti supradicto desponsata fuerat, quod etiam plane domina prædicta palam ubique recognovit, ac etiam verum esse fatebatur nullo ducta nec infecta timore; ac sic quæ toto tempore vitæ suæ nobilissima fuit dicta domina, rota fortunæ subito vergente, quod dictu turpe est, meretrix spurcissima per totum orbem acclamatur.

Interim dominus *Richardus* sese in altum vento flante mare conspiciens, nomine uxoris suæ Comitatus *Lincolniæ* & *Sarum* dictæ dominæ hereditatem in curia regia vindicare præsumebat; sed incassum, prout rei gestæ sequentia plenius explanabunt. Sicque finitur primus Concilii ramus apud *Clarendoniam* tenti.

Cardinales
duo in *Angliam* mis-
si.

Fama illa per universum orbem velociter expansa & diffusa ad summi pontificis pervenit audientiam, unde misit duos Cardinales, *Joannem* videlicet *Gauselini* & *Lucam de Flisco*, in *Angliam*, gratia pacis inter Regem & Barones suos faciendæ, quem pro præmissis & aliis indecentiis, permissu suo factis, valde exosum habuerunt; qui in adventu eorum amplam à Clero perceperunt procurationem, videlicet de marca secundum taxationem veri valoris IV denarios, cum tamen in nullo rei delicto inveniebantur. Sed:

Quicquid delirant Reges, plectuntur Achivi.

Ab *Anglia*
spoliati.

Eodem anno circa autumnum Cardinales miserunt se versus partes Boreales, ut legationem suam facerent, armis, equis, & familia, & thesauro abundanter stipati; quos cum patriotæ, sic venire cognovissent, & à Rege *Anglorum* nihil ob tuitionem patriæ suæ, per *Scottos* ut præmittitur depopulatæ habere potuissent, uno impetu dictos Cardinales, episcopumque de *Durham*, in Curia *Romana* de novo creatum, omnesque suos sequaces à minimo usque ad maximum deprædarunt, ita quod vix Cardinales ad unam civitatem sive villarum confugere tute potuissent; cuius deprædationis auctor principalis fuit dominus *Gilbertus de Middleton* Miles, ob quod factum mortis patiebatur dispendium, amputato capite & super *Newgate*, apud *Londonias*, fixo. Cardinalibus siquidem sic territis affuit nobilis vir Comes *Lancastria*,

Lancastriæ, eos in manu forti & valida inde liberans, & usque ad *Eboracum* deducens, ipsosque in pace ibidem dimittens ad castellum suum de *Pomfreyt* remeavit. Post cuius recessum per Regem & suos depraedatio præscripta Comiti eidem malitiose imputabatur.

Exinde crevit indies inter Regem & Comitem *Lancastriæ*, aulicis, quos idem Comes meritis exigentibus exosos habuit, id jugiter procurantibus, orta prius dissensio in tantum, quod Rex ad destructionem Comitis omnibus anhelaret. Unde contigit, quod Rex finxit se versus *Scotiam*, citato servitio integro, *Scottos* debellaturus, iter suum festinanter arripere, missis prius dicto Comiti in dolo, apud *Pomfreyt* in pace commoranti, nunciis solemnibus, Archiepiscopis videlicet *Cantuariensi* & *Dubliniensi*, Episcopis quoque *Wintoniensi*, *Landavensi*, *Saresburiensi* & *Norwicensi*, & *Cicestrensi*, Comitibus quoque *Herfordensi*, & *Penbroke*, cum Baro- nethis & Clericis super reformatione pacis inter eos faciendæ; qui tamen cum in Comite nihil possent invenire paci contrarium, sed ipsam veram & certam omni malo seu suspitione vacuam jugiter adoptante, in reditu suo Regi reperta referentes, quanquam de pace sperarent, versis faciebus incassum est laboratum, sicque fit quod Rex cum aulicis suis, & exercitu immenso, versus *Ebo- racum* tendens, tractatum ibi quendam tenebat in præ- sentia Cardinalium, ubi procuratore, ut dicebatur, Car- dinalium facta fuit inter Regem & Comitem, pontes ta- men omnes custodia firmissima Rege prius transito val- lantem, concordia, sub forma quæ sequitur; videlicet, quod Rex nihil faceret contra Comitem nec suos & e converso; sed in pace starent omnia factis hinc inde fidu- ciis, ita quod idem Comes bono modo veniret ad Par- liamentum Regis, tempore ibidem & loco assignatis ce- lebrandum, factururus & recepturus quod foret justum. His gestis, Comes de promisso confisus venit cum paucis apud *Pomfreyt*, dimissa pontium custodia, in pace exi- tens. Cui Rex paulo post, immenso stipatus exercitu, aulicis pompose pariter incedentibus, armatus vexillis præcedentibus versus castrum de *Pomfreyt*, vindictam

Concordia
inter Re-
gem & Co-
mitem
Lancastriæ.

mente

Iterum ru-
pta.

mente contra dictum Comitem conceptam toto nisu ex-
pleturus, iter suum arripiens, insultum fecit admiran-
dum, aulicorum ductus consilio satis dolose; de quo
cum Comiti constaret, armatus cum suis, licet paucis, fos-
satam Castri sui ascendens viso Rege suisque armis im-
menso subito perstrepuuit clamore, Nihil mali Deo gra-
tias, & ibi recipiens, sicque inimicorum manu suorum
minime prævalente, Regeque cum suis abscedente,
rupto fiduciæ vinculo aucta est, pro dolor! dissensio,
quæ prius extincta autumabatur.

Inde Rex tendebat versus *Londonium* cogitans & re-
cogitans in dies, seduloque cum aulicis pertractans, quo-
modo melius de ipso Comite vindicari possit. Interim
abductus est quidam miles Comiti *Lancastriæ*, per *Pom-
freyt* versus partes boreales viriliter tendens, cum quo
alba Carta regio sigillo magno signata, aliæque literæ
Regis sigillo privato signatæ credentiam munientes in-
ventæ sunt, ut cum Rege *Scottorum* pro morte dicti
Comitis pacificaretur; quem Comes de veritate confes-
sum equis tractum, deinde suspensum, retentis penes
se in argumentum fidei Cartis suis & literis, mortis su-
bire fecit supplicium, fixo capite suo super Castrum de
Pomfreyt. Et hic, ut dicebatur, paulo antea de fami-
lia Comitis fuerat specialiter, foveam faciens iusto Dei
iudicio incidit in eam, quia nulla pejor pestis quam fa-
miliaris inimicus. Quo à Rege & Aulicis, magnum dam-
num pariter & opprobrium inde in eventu emergere su-
spicantibus, comperto, Regales immenso tabefacti non
immerito sunt dolore; unde contigit quod hac & aliis
populus *Anglicanus*, qui prius Comitem fere spreve-
runt, certioratus veritatibus, eidem Comiti, contemptis
aulicis, adhæsit firmiter, vitam ipsius & salutem jugiter
in spiritu postulans humilitatis.

Simon de
Monte Acu-
to moritur.

Circa hæc tempora nobilis vir dominus *Simon de
Monte Acuto*, Miles, & domini Regis Baro strenuus,
qui varia propter Regnum *Angliæ* perpeffus fuit peri-
cula, diem clausit extremam, die videlicet sanctorum
Cosmæ & Damiani apud *Denizete*, die Sancti *Bricii*
Episcopi sequente in ecclesia de *Bruiton* conventuali
honorifice

honorifice Episcopis *Batboniensi & Wellensi, Ossoriensi,*
 cum Abbatibus pluribus, Clero & multis viris nobilibus
 exequias celebrantibus, traditus fuit, ut tantum decuit
 virum, sepulturæ. cujus animæ propitiatur Deus, Amen.

Eodem anno Comitatus *Gloucestriae* æque divideba- Com. Glou-
cestria in
tres partes
dividitur.
 tur inter tres sorores *Gilberti* Comitis ejusdem, nuper in
Scotia sine exitu corporis sui, ut præmittitur, interfecti.

Cujus partem præcipuam recepit & habuit dominus
Hugo Dispensator filius, nomine *Joannæ* sororis primo-
 genitæ, uxoris legitimæ; secundam vero dominus *Hu-*
go de Audelegb, nomine *Margaretæ* secundæ sororis
 domini *Petri de Gavestone*, quondam Comitis *Cornubiæ*
 relictæque, uxoris suæ; tertiamque dominus *Rogerus de*
Amarico, nomine *Isabellæ*, tertiæ sororis, dominorum
Joannis de Burgh filii Comitis *Ultoniæ*, & *Theobaldi de*
Verdona relictæ, uxorisque suæ, sibi ex dono Regio ve-
 nit secundo matrimonialiter copulatæ. sicque dicti Co-
 mitatus divisio. Quam ut vulgo dicebatur dominus *Si-*
mon de Monte forti, quondam Comes *Leycestriæ*, die
 quo apud *Evesham* fuit interfectus, Comite *Glocestriae*
 patre Comitis occisi id ultra modum contra fidei suæ sa-
 cramentum procurante, modo quo sequitur prædixit
 effuturam. Hodie, inquit suis, corpora nostra in manu
 inimicorum nostrorum sunt tradita, CHRISTO cau-
 sam nostram committentes, animas nostras regi regum
 commendamus. sed & hoc socii sciatis, quod ante-
 quam annus cursum suum compleat quinquagesimum,
 mors nostra vindicabitur. Quod & tunc autumaba-
 tur accidisse, eo quod nunquam fuit hujus scutum re-
 troactis temporibus prostratum. Rex tenuit natale su-
 um apud *Westmonasterium*, existentibus cum ipso Car-
 dinalibus, aliisque terræ nobilibus non minimis.

Hoc etiam anno dominus Papa septimum librum *De-* Lib. septi-
mus De-
cretalium.
retalium, à prædecessore suo compositum, & quasi ab
 ipso deletum promulgavit, instituit & confirmavit, bene-
 ficiorum pluralitatem detestantem, multaque alia ad ho-
 norem Ecclesiæ Sanctæ in se continentem. Instituit
 etiam festum solemnitatis Corporis & sanguinis CHRI-

1 Leg. relictæ, uxorisque.

STI, quod ab *Urbano* Papa quarto sumpsit exordium, singulis annis, in proxima feria quinta post festum Sanctæ Trinitatis, cum plenis octavis, ab universali Ecclesia perpetuo celebrari.

Concilium
London.

Archiepiscopus *Cantuariensis* celebravit concilium suum in Ecclesia Sancti *Pauli Londoniis*, in crastino festi Sancti *Petri* quod dicitur in *Cathedra*, in quo Magister ¹ *Rigandus* domini Papæ in *Anglia* nuncius, super multis & variis exactionibus, vexationibus, & impositionibus Clero *Anglicano* per ipsum & per suos factis, ad modicum tamen seu nullum Cleri profectum, extitit ratiocinatus. Fuit etiam Regis versus *Scotiam* aditus ad petitionem Cleri usque Pentecosten prorogatus; ita tamen quod interim Magnates tam Cleri quam populi, gratia concordie inter Regem & Comitem *Lancastrie* faciendæ, dicto Comiti tempestive mitterentur: per quos discordia inter ipsos habita adnullaretur, cordaque ipsorum sedarentur ad regni quietem non modicam, quod & factum extitit prout sequentia manifestabunt.

Isto anno venerunt in *Angliam* à Curia *Romana* *Thomas de Cobeham*, *Cantuariensis* electus quondam, per dominum Papam in *Wygorniensis*, & Magister *Adam de Orbetone* in *Herfordensi* creati episcopi.

ANNO gratiæ M. CCC. XVIII, circa ascensionem Dominicam missi sunt per Regem Comiti *Lancastrie* archiepiscopus *Cantuariensis* & alii episcopi Comitesque & Barones, ad hoc electi, ad tractandum cum ipso super diversis Articulis, per Regem instinctu aulicorum sibi transmissis.

Impositor
quidam
morte mul-
tatus.

Eodem Anno subito venit quidam homo bene literatus, ut dicebatur, apud *Oxoniam* ducens secum canem & catum, & ingressit se in Aula Regia, extra moenia civitatis ejusdem sita; mittens post majorem Civitatis aliosque quam plures tam Clerici quam populi, & fatebatur se coram ipsis esse filium Regis *Angliæ* proxime defuncti legitimum, ac etiam regni ipsius heredem. Quem sic manifeste confessum, cum de temeritate sua & præsumptione publica, minis & blanditiis & terroribus redar-

¹ Vel, *Rigandus*.

guere, ac etiam revocare, studiose fategissent, spretis tamen suis consiliis, impetuofum animi sui conceptum uberius sequi secum pertractabat, dicens: in publico se etiam metu mortis, seu quovis tormentorum genere, ad aliud flecti nolle. unde contigit, quod cito postea apud *Northamptoniam*, ubi Rex *Anglorum* tractatum regni cum suis habuit, consilio magnatum quorundam ductus super stultitia sua, quam obstinato animo coram Rege ceterisque magnatibus ibidem existentibus pompose confitebatur, ad rationem positus, demum ipsorum iudicio mortis subiit supplicium; capite ipsius amputato, cordeque à suo corpore extracto, & pro læsione Regiæ Majestati facta, ad terrorem aliorum, combusto.

Regina *Angliæ* peperit filiam suam primogenitam apud *Wodestoke*, die Sanctæ Trinitatis, in crastino videlicet Sancti *Botulphi* Abbatis, nomine *Alianoram*. Eodem Anno circa ¹ gulam Augusti dominus Rex tenuit tractatum suum apud *Northampton*, cum nobilibus multis regni sui tam magnatum quam populi, in quo tractabatur vehementer de certa & stabili pace inter ipsum Regem & illustrem Comitem *Lancastriæ*, in præsentia Cardinalium ibidem personaliter existentium, facienda, ac etiam modis omnibus observanda. ad quem Regina *Angliæ*, dicti Comitis neptis, personaliter accessit; unde contigit miraculose, contra etiam omnium & singulorum tunc superstitum opinionem, quod die Lunæ proxima ante festum Sancti *Laurentii*, procurante indies & viriliter instante Regina supradicta, firma pax & vera Concordiæ inter dominos Regem & Comitem supradictum, in publico facta fuit & signo amicitiae hinc & inde vallata, prout rei gestæ sequentia plenius explanabunt. Ex tunc enim orta est terræ *Anglicanæ* diu optata lætitia, & omnino desperata, cessant fames & pestilentiae, quas gens *Anglorum* ultra modum patiebatur ² incommoditas, bladi sopitur caristia, affluit salis affluentia, terra suum dedit fructum, inimici Regis prosteruntur, &, ut breviter dicatur, Regnum quasi ad solitum bonitatis deducitur cursum. Fit interim lætitia magna

Tractatus
Northampton.
100.

¹ Sic MS. Forte quintam.

² Leg. incommoditates.

in populo, eo quod Rex & Comes *Lancastriae* ^{mutuo} & crebro utuntur colloquio, odii fomite¹ alterum sopito; Aulici quoque & alii, quorum instinctu id procurabatur, à Comitiva & domo Regis remoti, horrore subito percussi sunt & timore ultra modum verentes in manus Comitis incidere supradicti. Cardinales, per annum & amplius in *Anglia* moram facientes, statim post concordiam initam, dato eis transitus die sub certa poena, die Lunæ proxima ante festum decollationis Sancti Joannis Baptistæ, imposita tamen prius procuratione sua, ac demum per magistrum *Rigandum* domini Papæ in *Anglia* nuncium collecta, apud *Doveriam* mare transierunt.

Eodem anno, in quindena Sancti *Michaelis* Rex *Anglorum* tenuit parliamentum suum apud *Eboracum*, ad *Northampton* prius ordinatum, omnium terræ Magnatum tam Cleri quam populi assensu unanimi, Comite *Lancastriae* ibidem existente. Et nota, quod toto tempore Regis tunc superstitis parliamentum aliquod, quamquam multa sæpius fuerant recitata, convocata, & adunata, non ante istud exitum sumpsit sive effectum, sed incepta bono modo, ut videbatur, & per paucos dies continuata, subito tamen, regiis id procurantibus seductoribus, ex toto rumpebantur. Rege igitur cum suis proceribus parliamentum suum tenente, dominus *Edwardus le Brus*, domini *Roberti le Brus* germanus, vir bellicosus & in armis strenuissimus, cum multis *Scotia* nobilibus, impetuoso exercitu stipatus atque pomposo, terram *Hibernia* suo dominio mancipandam perpetuo intravit hostiliter, literas ejusdem terræ incolis magni odii alterni seminarium præmittens, firmiterque proponens se dictæ terræ Regem in breve futurum, & ibidem coronam delaturum; Regemque *Hibernia* & Insularum conquæstorem per universum orbem se & suos successive vocaturum, perpetuis temporibus in futurum. Sed altissimo permittente fraus ipsius & præsumptio in seipsum demum est reversa; ita videlicet, quod fideles domini sui Regis *Angliae* in dicta terra commorantes,

Parliamentum *Eborac.*

Edw. Brus *fius Hiberniam* occupare tentat.

¹ Leg. altum.

ipsam terram, possessiones suas proprias, jus quoque Do-
mini sui Regis *Angliæ* viriliter defendere satagentes, Interfici-
ipsum *Edwardum* in campo & patria, quæ dicitur
Dondalk, bellum cum suis expectantem, miserabiliter
iusto Dei iudicio interfecerunt, una cum Baronettis
Scotiæ subscriptis: Dominis videlicet *Philippo de Mon-*
thebrai, ¹ *Domaldo de Lylle*, *Joanne de Soules*, *Joanne*
Alano & Waltero Stiward, *Denecanno Cambel*, *Dene-*
canno de Carletone, *Herberto & Radulpho le Mares-*
chal, *Hugone de Aumarico*, *Roberto & Joanne Savage*,
Roberto & Waltero de Lacy, *Willielmo le Mareschal*,
Willielmo de Caumbeyn, *Willielmo de Galeweye*, *Willi-*
elmo Spend, *Willielmo de Thouresbury*, tunc domini
Edwardi de Brus prædicti vexillifero, *Thoma de Pel-*
let, *Willielmo de Carleton*, *Willielmo filio Reymun-*
di, *Willielmo le Mareschal*, *Waltero de Say*, *Petro de*
Welleston, *Fergus de Ardaunsham*, *Joanne de Ker-*
merdyn. quinque vero millibus & octogentis aliis, præ-
ter milites & nobiles supradictos, die Sabbati proxima
ante festum Sancti *Lucæ* Evangelistæ, Primate de *Ar-*
mach, pro Rege *Anglorum* & suis, Duce & capitali exi-
stente. Sicque quodam modo mors Comitis *Gloucestræ*
nuper apud *Strivelyn*, *Scottorum* pompa pariter & se-
ditione interfecti, multorumque *Angliæ* nobilium occi-
sio pariter ibidem facta in signum ruinæ majoris, vicem
ultionis divinæ pariter & humanæ, capite ipsius *Edwardi*
Ducis ipsorum abscisso, Regique *Anglorum* destinato,
receperunt pariter & recompensationis. unde contigit,
quod *Scotti*, præ timore huiusmodi eventus, in despera-
tionem ruerunt ineffabilem. *Robertus de Brus*, Rex *Rob. Brus-*
Scottorum, cum commitantibus, auctoritate Curix ^{sus ex-}
Romanæ, interim solemniter & publice in Regno *An-* ^{communi-}
gliæ & Scotiæ, omnibusque terris pariter adjacentibus, ^{catur.}
extitit excommunicatus, eo quod venit contra fidelita-
tem Regi *Anglorum* ab antiquo debitam, Regnumque
Scotiæ generali subponitur interdicto.

Hoc anno fit particularis terræ motus in *Anglia*, die ^{Terræ mo-}
Martis in crastino Sancti *Bricii*, Episcopi & Confessoris, ^{tus.}
inter galli cantum noctis ultimum, & auroram diei su-
prædictæ.

1 Nelcio an *Donaldo* ?

COPIES OF THE
HISTORICAL RECORDS
OF THE
CITY OF NEW YORK

FROM 1625 TO 1898

IN FIVE VOLUMES

BY
JOHN EDGAR HOOVER

CHIEF OF BUREAU OF INVESTIGATION
U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

NEW YORK
PUBLISHED BY THE
NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1900

A D A M I
MURIMUTHENSIS
C H R O N I C O N,
S I V E
H I S T O R I A
S U I T E M P O R I S;
Cui subjicitur ejusdem Chronici
CONTINUATIO.

E Codice *Reginensi* nunc primum èdedit
ANTONIUS HALLIUS, S. T. P.

O X O N I I,
E T H E A T R O S H E L D O N I A N O,
M. DCC. XXI.

A D A M I

NEW MONTHEMANT

CHRONIC

THE

HISTORIA

SUBTERRANEA

CHRONIC

CONTINUATIO

A CORRECTION
A. CORRECTION

ADAM

THE HISTORY

ADAM

ADAMI MURIMUTHENSIS HISTORIA SUI TEMPORIS.

*Incipit Continuatio Chronicorum Regum Angliæ,
cum interpositione quorundam casuum contingen-
tium in Curia Romana & Regno Franciæ, sicut
eidem scribenti suis temporibus occurrebant.*

QUONIAM, ut scribitur per antiquos,
Res audita perit, littera scripta manet, Prologus.
 & expedit generationes singulas cogi-
 tare & antiquorum facta præcipua ¹ memorari; Ego *A-*
dam ² *Murymuthensis*, Canonicus *Londoniensis*, ³ adver-
 tens factorum memorabilium antiquorum paucos esse
 Scriptores, quoniam in Ecclesiis Cathedralibus Regulari-
 bus seu Collegiatis Chronicas non inveni de gestis sum-
 morum Pontificum, Regum, & præcipue *Angliæ* clare
 scriptas, nisi usque ad annum DOMINI M. CCC. II.
 & illas in Ecclesia *Exoniensi* duntaxat inveni, & in
 Ecclesia *Westmonasterii* ⁴ Chronicatas usque ad annum
 DOMINI M. CCC. V. Ex quibus assumpsi illud, quod
 mihi utile videbatur, nolens mortuos diffamare, & ab an-
 no DOMINI M. CCC. V. quo ego tantæ ætatis eram,
 quod facta præcipua ponderavi, & ea scripsi breviter
 modo meo ex *Libro Dierum meorum*. Scripsi ulterius

¹ Codex Coll. Magd. Oxon. legit *memorare*. ² *Murimuth*, Apograph.
 Earb. ³ Animadvertens *Magd.* ⁴ *Chronicas* *Id.* *reliquis*.

ea, quæ mihi videbantur utilia ad scribendum, nec personas nimium commendando, nec earum memoriam, ut quidam faciunt, diffamando; sed facta vera scribendo, ut opus uniuscujusque ipsi, prout meruit, possit sibi afferre laudis præconium, vel famæ suæ, si quam meruit, læsionem. Et notandum, quod *Chronica*, quæ sequuntur, semper incipiunt à festo Sancti *Michaelis*, non habita¹ mutatione Datæ annorum DOMINI, quæ secundum consuetudinem Curie *Romanæ* mutatur in festo Nativitatis DOMINI; sed secundum consuetudinem *Angliæ*² mutatur in Annunciatione Beate Virginis, nec habita consideratione ad tempus, quo mutatur annus Regis. In *Chronicis*³ igitur apud *Westminsterium* inveni quædam, quæ immediate sequuntur per tres annos, residuum vero ex VISU ET AUDITU MEI TEMPORIS ipse scripsi.

Castrum de
Strivelyn
capitur.

ANNO igitur DOMINI M.CCC.III. *Bonifacii*⁴ pontificatus Papæ octavi anno⁵ IX, regni vero nobilis regis EDVARDI de *Winton*, filii regis *Henrici*, XXXI; quia *Scotti* interfecerunt & male tractarunt custodes & ministros, quos ipse⁶ præfecit custodiæ regni & castrorum *Scotiae*, cum exercitu *Scotiam* circa Pentecosten intravit, & obtenta victoria rediit. Et statim postea *Scotti* obsederunt castrum de *Strivelyn*, in quo fuerunt ad custodiam XL homines tantum, qui castrum custodierunt viriliter quamdiu victualia habuerunt, in tantum quod equos, canes,⁷ coria, mures, & ratos comederunt; sed propter famem, salvis vita & membris, castrum finaliter reddiderunt. postea rex *Angliæ* obsedit castellum de *Britin*, & obtinuit post XX dies.

Hoc anno, circa festum Nativitatis facta pace inter reges *Angliæ* & *Franciæ*, reddita est *Vasconia* regi *Angliæ*, quæ exitit contra pactum licitum diutius, ut præscribitur, occupata⁸ in manibus *Francorum*. His

¹ Ratione ad mutationes --- quæ --- mutantur *Magd.* ² Mutantur *Id.*
³ Abest à *Magd.* ⁴ E Cod. *Magd.* ⁵ VIII. *Magd.* XIII. MS. veram lectionem à *Triveto* & anno sequenti eruimus. ⁶ fecit *Magd.* ⁷ Coria inter
comederunt *Id.* ⁸ Absunt à *Magd.*

temporibus rex *Franciae* multos conflictus habuit cum *Flandrensibus*, sed semper sine victoria remeavit.

Hoc anno moritur *Richardus de Gravesende*, Episcopus *Londoniensis*, & electus est concorditer ¹ *R. de Baldok* per capitulum; sed *P. de Dene*, & *J. de Sancto Claro*, per Archiepiscopum ² *R.* suis canonicatibus prius juste privati, ibidemque ad electionem admissi non fuerant, appellarunt. & sic fuit negotium ad *Romanam* curiam devolutum.

Hoc anno, in vigilia Nativitatis beatæ virginis *Mariæ*, captus est *Bonifacius* papa in *Campania*, civitate ³ *Aganæ*, de qua extitit oriundus, procurante rege *Franciae* per suos nuncios *W. de* ⁴ *Nogareto* & *W. de Plasiano*, & consentientibus ipsius papæ familiaribus & vicinis, & thesaurus ecclesiæ deprædatus est.

Bonifacius
VIII capi-
tur rege
Francorum
precuran-
te.

ANNO DOMINI M. CCC. IV. *Bonifacius* octavus, anno nono adhuc durante, regni vero dicti regis *EDWARDI* ⁵ XXXII, à festo Sancti *Michaelis* inchoando, V ⁶ Idus Octobris obiit *Romæ Bonifacius* papa octavus, & sepultus fuit *Romæ* in ecclesia Sancti *Petri* ibidem, in curioso sepulchro & nobili, quod superstes fieri fecit ibidem pontificatus sui anno nono; cui successit *Benedictus* papa XI, natione *Lumbardus*, de ⁷ Civitate *Trinitina*, qui XI Cal. Novembris *Romæ* fuit electus, & die dominica sequenti fuit coronatus, qui prius fuit de ordine Prædicatorum, in quo habuit multos gradus honoris, & postea cardinalis *Hostiensis*, & finaliter pater patrum. Hic papa excommunicavit & excommunicatos denunciavit omnes, qui captioni *Bonifacii* consenserunt; & quosdam nominatim, scilicet *Willielmum* de ⁸ *Nargareto* & *Scharram de Calumna*, *Petrum* tamen & *Jacobum de Calumna* restituit ad cardinalatus honorem; sed nullos eis titulos assignavit, quos prius *Bonifacius* privavit cardinalatus honore. Item restituit regem *Franciae* ad privilegia, quæ habuit prius

Obiit *Bonifacius*.

¹ Radulphus. ² Robertum. ³ L. *Anagnia*. ⁴ *Longareto*, Magd. ⁵ XXXIII. M. ⁶ Idus Octobris defunct Magd. ⁷ *Trivisina* Magd. ⁸ *Longareto* Magd.

à sede Apostolica, quibus papa *Bonifacius* ipsum sicut filium ingratum privavit ; & ipsum regem, non petentem, à sententiis excommunicationum, quibus ex præmissis vel aliis causis ligatus erat, invitum absolvit in hebdomada Pentecostes. Et postea nonis Julii in *Perusia* obiit, & ante altare Prædicatorum est sepultus ibidem.

Castrum de
Sterlin capi-
tur.

Hoc Anno Rex EDWARDUS se transtulit in *Scotiam* Castrum de *Strivelyn*, quod custodiebat *Willielmus Olifard*, viriliter obsessurus ; postquam per nonaginta dies ipsos in pugnando fortiter obsedisset, ipsi præ inopia & timore in festo Sanctæ *Margaretæ* exiverunt discalceati, & funes in collo habentes, misericordiam postulantes. Quos Rex suscepit ad misericordiam, & ad diversa castra in *Anglia* misit carceribus mancipandos, neminem occidendo ; positis deinde custodibus per totam *Scotiam*, rediit in *Angliam* irremeaturus, sicut inferius apparebit.

ANNO DOMINI M. CCC. V, *Benedicti* papæ XI primo, Regni vero dicti Regis EDWARDI ¹ XXXIII tenuit Rex EDWARDUS Natale apud *Lincolniam* nobile & sollemne. Et ordinavit justitarios de *Traylebastone* post per totam *Angliam* ad castigandum malefactores, per quos fuerunt multi puniti & Regis ærarium valde ditatum.

Clemens
Papa eli-
gitur.

Hoc anno quinto die mensis Junii Cardinales, qui à morte *Benedicti* ² *Perusii* inclusi fuerunt, quia de seipsis vel aliquo Italico non poterant concordare, elegerunt in papam *Bertrandum de Gotto*, Archiepiscopum *Burdegalem*, in Vigilia Pentecostes, qui prius fuit Episcopus ³ *Convenarum*, postea Episcopus *Burdegalem* factus per Papam ad procurationem fratris sui Germani, *Albanensis* Episcopi Cardinalis.

G. Wallis
securi per-
cussus.

Hoc anno fuit distractus, suspensus & decapitatus *Willielmus Walleys* apud *London*, qui prius contra *Anglicos* in *Scotia*, & partibus finitimis, multa facinora perpetravit.

¹ XXXII. Magd. ² Parisius Id. ³ Comenge, sive Cominges, in Vasconia.

Hoc anno Papa fecit *Antonium de Bek* Episcopum ¹ *Duloniæ* Patriarcham *Ierosolymitanum*, & Archiepiscopum *Eborum Willielmum de Grenesfeld* confirmavit, & etiam ² *Radulphum de Baldok* Episcopum *Londoniensem* similiter; & consecratos in *Angliam* redire permisit.

Hoc Anno circa festum Purificationis *Robertus le Brus*, volens regnare in *Scotia*, fecit unam convocationem majorum *Scotiæ* in Ecclesia Fratrum Minorum apud *Dumfres*, ubi in eadem Ecclesia interfecit *J. Comyn*, quia sibi noluit consentire, malum processum turpi principio inchoando, quod exitus postea comprobavit. Postea vero ad festum Pentecostes Rex EDWARDUS fecit *Edwardum*, dictum de ³ *Carnarvan*, militem apud *Westmonasterium*, & alios fere centum: ubi dedit suo filio prædicto ducatum ⁴ *Cornubiæ* & vovit ad Signum quod mortem dicti *Joannis Comyn* vindicaret, & quod *Scotiam* de manibus *Roberti le Brus* recuperaret; & idem votum quasi omnes unanimiter voverunt cum ipso, ad quod facientes in anno proximo se pararunt.

R. Brussius
R. Scotia
occupat.

Hoc anno fuit *Robertus*, Archiepiscopus *Cantuariensis*, ad *Romanam* Curiam personaliter evocatus, & à temporalium & spiritualium administratione suspensus, procurante domino Rege prædicto. Item hoc anno fecit idem Dominus Rex quendam *Petrum de* ⁵ *Ganastone* abjurare Regnum *Angliæ*, quia dedit malum consilium filio suo qui ipsum *Petrum* inordinata affectione dilexit.

Archiep.
Cant. sus-
pensus.

ANNO DOMINI M. CCC. VI, Regni vero dicti EDWARDI XXXIV & ultimo, à festo Sancti *Michaelis* incipiendo, Dominus Rex *Angliæ* cum suis accessit ad Marchiam *Scotiæ*, ibi morabatur per totam hiemem apud ⁶ *Lanrescost*, ubi in festo translationis sancti *Thomæ* martyris ab hac luce migravit, ætatis suæ LXIX. Regni vero sui XXXV.

Edwardus
Rex mori-
tur.

¹ *L. Dunelmia* cum *Magd.* ² Sic recte. *Id. Cod. noster* vero *Robertum* habet. ³ *Carnarivan* MS. ⁴ *Aquitania* *Magd.* ⁵ *Gaufon* *Id.* Vulgo *Gaveston*. ⁶ *Lanrescost* MS. Obiit autem Rex invictissimus non apud *Lanrescost*, sed apud *Burgum super Sabulonem*.

Ejusdem
Elogium.

Hic EDWARDUS fuit strenuus in armis per totam tam suam, in omni statu, sicut in superioribus Chronicis colligitur evidenter, adeo quod totam *Angliam* de manu *Symonis de monte Forti* Comitum & Baronum eidem *Symoni* adhærentium, qui etiam Regem *Henricum* patrem suum & seipsum tenuit in carcere, adquisivit, sicut superius continetur. Item totam *Walliam* de manu *Lewelini* & *David* fratris ejus, Item *Aquitaniam* de manu Regis *Franciæ*. Item *Scotiam* sibi sæpius subjugavit, sicut superiora Gesta testantur, sed capta *Scotia* proditiose per *Robertum le Brus*, ut supra proximo Capitulo continetur, ipse ibidem, ut præscribitur, inter exercitum suum jacens in lecto mortis, ex ¹ magnanimitate cordis mandavit & jussit, ² ut corpus suum ibi remanere non sepultum sed deferri in exercitu quousque tota *Scotia* esset finaliter adquisita; sed ³ quia hoc mandatum non potuit effectui demandari, fuit corpus ejus delatum in *Angliam*, & sepultum apud *Westmonasterium* anno proxime sequenti, circa festum Sancti *Andree*, XXVIII. die Octobris, de quo scripsit quidam Versificator ⁴ sic:

*Dum vixit Rex & valuit sua magna potestas,
Fraus latuit, pax magna fuit, regnavit Honestas.*

Edwardus
patri succe-
dit.

Cui successit EDWARDUS ⁵ de *Carnarvan* ⁶ filius suus, qui, statim post mortem ejusdem patris sui, revocavit *Petrum de* ⁷ *Gavastone* ab exilio suo, & dedit sibi Comitatum *Cornubiæ*, & dedit sibi filiam sororis suæ viz. filiam Comitis *Glocestriæ* in uxorem, & ipsius *Petri* consilio regebatur, spretis consiliis aliorum Nobilium, vel eorum præcipue, quorum consilio pater suus præ cæteris utebatur. Et Dominum *Willielmum de Langetone*, qui fuit Thesaurarius *Angliæ* tempore Patris sui, fecit carcerari per duos fratres *J. & R. de Felstone*, qui eum ad *Eboracum* duxerunt, qui Fratres po-

Williel. de
Langton
incarcera-
tur.

¹ Ex magna gravitate M. ² Delendum opinor illud *ut*. Et sane abest à Magd. ³ Deest Magd. Male. ⁴ Deest Magd. ⁵ L. Carnarvon. Carnarvan MS. ⁶ Filius suus statim post mortem ejusdem, qui revocavit --- Magd. ⁷ Gaußon Id.

stea mala morte finierunt. cuius facti occasione Papa *Bonifacius* fecit Constitutionem ¹ specialem contra omnes, qui in Episcopos ² manus injecerint violentas, quocunque colore quæsito. Item indignati ³ Nobiles contra dictum *Petrum* multa machinabantur, sicut exitus postea comprobavit. Item Comes *Sabaudia*, qui fuit consanguineus & consiliarius Patris sui, una cum Domino *Thoma de Grandisano* licentiam perpetuam receperunt ⁴ de *Anglia*. Hoc anno ⁵ Rege *Angliae* vacante solatiis & non armis, *Robertus le Brus* fere omnia *Castella* & fortalitia *Scotiae* adquisivit, & custodes deputatos ibi per patrem ⁶ Regis ammovit.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.		FRANCORUM	ANGLORUM
M. CCC. VII.	CLEMENTIS V. 3.	ALBERTI I 10.	PHILIPPI IV 23.	EDWARDI V 1.

A NNO DOMINI * M. CCC. VII, inchoando à Fes-
to Sancti *Michaelis*, ¹ EDWARDUS prædi-
ctus de *Carnarvan*, anno Regni sui primo, duxit *Isabel* Rex ducit
lam, filiam Regis *Franciae Philippi*, apud *Bononiam* uxorem.
supra mare, XXII die Januarii; & apud *Westmonaste-*
rium die Dominica in quinquagesima, XX die Februa-
rii, tam ipse quam ipsa Regina fuerunt coronati per Epi- Et corona-
scopum *Wintoniensem Henricum* ex Commessione Do-
mini *Roberti* Archiepiscopi *Cantuariensis*. Dictæ Coro-
nationi interfuerunt *Carolus*, frater Reginæ, qui fuit postea
Rex *Franciae*, Dux *Britanniae*, *Henricus* Comes *Luce-*
burgensis, qui postea fuit Imperator: sed *Petrus* de
Gavastone, in nobili apparatu omnes transcendens, in-
vidiam & odium omnium incurrebat. Item *Lodovicus*,
frater Regis *Franciae* fuit ibidem. Postea vero per Præ-
latos, Comites & Nobiles fuit in uno Parlamento or-
dinatum, quod dictus *Petrus de Gavastone* exularet de P. de Ga-
Regno *Angliae*: quem Rex duxit usque ad *Bristoliam*, vestone exu-
lat.

¹ Sic *Magd.* Episcopalem MS. ² Deest *Magd.* ³ Multi nobiles
Magd. ⁴ Forte legend. de *Anglia* exeundi. ⁵ Regno M rectius, uti
cenſeo. ⁶ Regem M. * Hoc anno incipit Codex *Ramesiensis*, à quo
mutuati sumus Chronologiam ſequentem, *Trivetiana* æmulam. 7 i. e. II.
poſt conquæſtum.

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM. |

& misit eum in *Hiberniam*, & totam utilitatem terræ *Hiberniæ* assignavit eidem; ubi regaliter vivebat, & fuit bene dilectus: erat enim dapilis & largus in muneribus dandis, & honoribus & terris ¹ sibi adhærentibus procurandis. Hoc etiam anno misit Rex unum nuncium Papæ pro liberatione Archiepiscopi *Roberti*, quem pater suus procuravit personaliter vocari ad sedem Apostolicam, & à temporalium & spiritualium administratione suspendi.

M. CCC. VIII.	CLEMENTIS V 4.	ALBERTI I II.	PHILIPPI IV 24.	EDWARDI V 2.
------------------	-------------------	------------------	--------------------	-----------------

R. Cant.
Archiep.
restitutus.

ANNO DOMINI M.CCC.VIII, & ipsius regis EDWARDI secundo, rediit de Curia *Romana* *Robertus Cantuariensis* Archiepiscopus, plene restitutus. Mandavit enim Papa Domino *Willielmo* ² *de Testa*, qui fuit in ejus absentia administrator temporalium & spiritualium Archiepiscopatus *Cantuariensis*, quod sibi redderet omnes fructus redditus & proventus dicti Archiepiscopatus medio tempore perceptos, qui illud mandatum fideliter adimplevit.

Ita quod idem Archiepiscopus postea fuit ditior quam unquam prius suis temporibus existerat, & sic cessit sibi ad utilitatem quod fuit ordinatum ad noxam, quoniam sine communi jure extitit fatigatus; & Dominus *Robertus de* ³ *Burwash*, & Magister *Philippus Martel*, qui fuerunt missi ad Curiam contra eum, ibidem subito expirarunt. unde verificata fuit una propositio, quæ consuevit dictus Archiepiscopus consolari: *Nihil nocebit Adversitas, ubi nulla iniquitas dominatur.*

De ⁴ factis hoc Anno nihil fuit factum propter latens odium quod fuit inter Nobiles propter ⁵ *Petrum* prædictum; sed multa Parliamenta inutiliter celebrantur, quæ nullum sortiebantur effectum ex causa prædicta. Hoc anno oritur ⁶ illud crimen lamentabile hæresis contra

¹ Sic MS. ² Abest à Magd. ³ Burghalch Magd. ⁴ Factis armis
rum Id. ⁵ P. de C. Id. ⁶ Aliud Magd.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

otum Ordinem *Templariorum*, de quo inferius plus dicitur.

M. CCC.	CLEMENTIS V	ALBERTI I	PHILIPPI IV	EDWARDI V
IX.	5.	12.	25.	3.

ANNO DOMINI M.CCC.IX, & ipsius Regis EDWARDI III, rediit dictus *Petrus de Gavestone* P. de Gavestone revocatur. de *Hibernia*, & fuit secretus Regi & Rector ipsius ut prius; quod factum omnes fere Prælati & Nobiles regni moleste ferebant, & præcipue dictus *Robertus* Archiepiscopus, qui etiam male ferebat nec voluit in aliquo Parlamento de aliquo negotio tractare, pro eo, quod Dominus Rex Episcopum *Conventrensem* apud *Eboracum* tenebat in carcere; ² quia exilium dicti *Petri de Gavestone*, tempore Patris sui, ut asseruit, procuravit, qui quidem dicto Archiepiscopo postea fuit ingratus, sicut inferioribus apparebit.

Hoc Anno fuit electus in Imperatorem concorditer Electio Imperatoris. *Henricus*, Comes de ³ *Lucenburgh* prædictus, qui fuit Vir nobilis & prudens in opere & sermone, & ⁴ XXVI die Julii per *Clementem* ⁵ Papam confirmatus.

M. CCC.	CLEMENTIS V	HENRICI VII	PHILIPPI IV	EDWARDI V
X.	6.	I.	26.	4.

ANNO DOMINI M.CCC.X, & ipsius Regis EDWARDI IV, factum fuit Concilium ⁶ principale Concilium contra Templarios. *London.* contra *Templarios* super hæresi & aliis articulis turpibus & nefandis, quod Concilium duravit à mense Maii usque ad mensem Junii; in quo Concilio *Templarii* capti & accusati fatebantur famam, sed non factum, nisi unus vel duo ribaldi in omni statu. Omnes tamen finaliter ⁸ fatebantur non posse de sibi impositis se purgare, & ideo adjudicati fuerunt per ⁹ Concilium.

¹ Reliqui *Conventrensem*. ² Inter cetera quia Cod. *Ramesiensis*. ³ *Lucenburgh* Id. *Lucenborh* MS. ⁴ XXVII die Junii Magd. ⁵ Papam V Magd. & Ram. ⁶ Provinciale Ram. & M. recte. ⁷ *Lugdon.* Magd. ⁸ Fatebantur in *Anglia* impetiti & in *Francia* non posse Ram. ⁹ Concilium *Viennense* Id.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
-------------	-----------------	-----------	----------

lium perpetuæ pœnitentiæ. ita quod singuli in singulis Monasteriis possessionatis detruderentur pro perpetua pœnitentia peragenda, qui postea in ¹ Monasteriis huiusmodi bene se per omnia habebant.

Hoc anno Dominus Rex, timens invidiam & odium Majorum regni *Angliæ* pro dicto *Petro de Gavestone*, posuit eum in castro de ² *Banniburgh* pro sua securitate, afferens Prælati Comitibus & Baronibus & Magnis Regni se posuisse eum ibidem, ut placeret eisdem.

Ordinationes Magnatum.

Non servatæ.

Hoc Anno factæ fuerunt ordinationes super statu & regimine regni *Angliæ*, per Prælatos, Comites & Barones *Angliæ*, ad hoc electos, quæ fuerunt sententia excommunicationis vallatæ, nunquam tamen servatæ fuerunt. quas Dominus Rex nec approbavit ³ nec servavit, licet eas suo sigillo communiri & ad singulas Cathedralis Ecclesias & Comitatus pro perpetua Rei memoria mandari fecisset ⁴.

M. CCC. XI.	CLEMENTIS V 7.	HENRICI VII 2.	PHILIPPI IV 27.	EDWARDI V 5.
-------------	----------------	----------------	-----------------	--------------

ANNO DOMINI M.CCC.XI, & ipsius Regis EDWARDI quinto, fuit magna contentio inter Regem *Angliæ* & Nobiles ⁵ Regni, propter dictum *Petrum de Gavestone* & maximus timor guerræ generalis, qui *Petrus* fuit postmodum captus, incarceratus, & finaliter ⁶ interfectus, sicut inferius continetur.

Concilium Viennense.

Item hoc Anno Papa *Clemens* quintus celebravit *Viennense* Concilium, quod incepit primo die Mensis Octobris, & duravit usque ⁷ ad Pentecosten: in quo Concilio ⁸ damnavit Ordinem *Templariorum*, Rege *Franciæ Philippo*, dicto *Le Bel*, præfente & illud procurante; speravit enim facere unum de filiis suis Regem *Jerusalem*, & quod omnes terræ & possessiones ⁹ *Templariorum*.

¹ Deest in MS. ² Sic Magd. Bramborgh Ram. Bambrók MS. ³ Nec fecit observari Ram. ⁴ Et publicari addit idem Cod. ⁵ Terræ M. ⁶ Sic recte M. & R. afflictus MS. ⁷ II. Non. Maii ante Pentecosten. Ram. ⁸ Vide sententiam apud Gurtlerum in *Historia Templariorum*, & alios. ⁹ *Templariorum* Ram. & sic alibi.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

rum fuissent eidem filio suo concessæ; quo proposito frustratus extitit satis iuste. nam Papa terras & possessiones postmodum dedit *Hospitalarius*, pro quibus in *Anglia* liberandis misit Papa in fine dicti Concilii Cardinalem *Albanensem* de Ordine *Cisterciensi*, & Episcopum *Pictavensem* rudem, rusticum, & ignarum, qui fuit postmodum Cardinalis Episcopus *Albanensis* ¹ indignus; quibus restiterunt Comites & Nobiles *Angliæ*, quorum progenitores *Templarios* terris & possessionibus dotaverunt & damnato Ordine possessiones huiusmodi occuparunt. Ita quod dicti Nuncii Papæ, infecto negotio, pro quo venerunt, redierunt, sed Prælatos & Clerum procuracionibus, evectionibus & aliis plurimis gravaminibus vexaverunt, & sic impinguati, dilatati, & ² ingrassati Curiam intraverunt.

In dicto Concilio *Viennensi* Papa *Clemens* fecit multas Decretales super multis dubiis, sed non fuerunt suo tempore publicatæ nec effectui mancipatæ, sed tempore successoris, sicut inferius apparebit.

Decretales
Clementis V.

Item in dicto Concilio præfatus Rex *Franciæ Philippus* multas petitiones proposuit & fecit, inter quas fecit præcipuas & arduas, videlicet ut Ossa *Bonifacii* Papæ octavi, sicut hæretici, comburerentur. Item quod ipse Rex *Philippus* & successores sui ³ vocem trium Cardinalium haberent in omni electione Papæ, & in utraque defecit: sed & voluit fecisse unum de filiis suis Regem *Ierosolymitanum*, & quod haberet omnes ⁴ redditus & proventus *Templariorum*; & hac occasione ipse prius multos *Templarios* in regno suo, & præcipue ⁵ Magistrum magnum Ordinis, & alios multos procuravit, & fecit in Concilio prædicto damnari; sed propositum suum de eorum redditibus non habebat, quia postmodum fuerunt *Hospitalariis* assignatæ, non sine magno pecuniæ interventu.

Petitiones
Regis
Franciæ.

Hoc Anno circa festum Sancti *Joannis Baptistæ* voluit Rex *Petrus de Gavestone* sibi adduci per Dominum

¹ Magnus Ram. ² Sic Magd. reliqui duo ingrassatos. ³ Vicem Ram. ⁴ Redditus omnes Libri, & sic semper. ⁵ Fratrem Jacobum de Moleja Ram.

D. N. J. C. |

P. ROMANORUM R. |

FRANCORUM | ANGLORUM |

Adomarum de ¹ *Valence* Comitem de *Pembroke* securitatis causa, & cum essent apud ² *Dadintone* juxta *Bannbury* idem Comes dimisit eum in nocte, & ivit prope ad unum locum ex causa, & in crastino in aurora venit *Guido*, Comes de *Warwick*, cum comitiva mediocri & ³ *Hutesio*, & ipsum *Petrum* evigilavit & ad castrum suum de *Warwick* secum duxit; & habita deliberatione postmodum cum Majoribus Regni, & præcipue cum *Thoma* Comite *Lancastriæ*, finaliter dimisit eum de carcere ire quo vellet: & quando exivit villam de *Warwick* usque ad locum, qui dicitur quasi propheticè ⁴ *Gavessich*, invenit ibi multos homines facientes *Hutesium* super eum vocibus & cornibus, sicut super inimicum Regis & Regni, legitime ut lagatum sive exultatum, & finaliter ipsum, sicut talem, XIX die mensis Junii, capitaverunt. Cujus caput quidam Frater *Prædicatorum* portavit in capucio suo Domino Regi, & post corpus Fratres ejusdem Ordinis quæsierunt, & apud *Oxon.* cum sollemnibus vigiliis per annum & amplius ⁵ tenuerunt; sed finaliter sepultus fuit apud ⁶ *Langleley*, ubi idem Rex sollemnem Conventum *Prædicatorum* pro anima ipsius statuit, & ibi magnum numerum Fratrum studentium ⁷ constituens, eis de ærario suo *London.* congruam exhibuit sustentationem.

P, de Gavestone de truncatur.

Sepultus apud Langley.

Walterus Coventrensis Episc. excommunicatur.

Hoc anno Archiepiscopus *Robertus* excommunicavit *Walterum* ⁸ *Conventrensem*, quia noluit in Provinciali Concilio respondere super ea, quod ipse fuit juratus servare dictas ordinationes, sed post etiam contra eas adhæsit Concilio Regis, & fecit dictum *Petrum* de *Gavestone* reconciliari, & ordinationes infringi; sed hoc fuit ante mortem dicti *Petri*, unde episcopus idem ad sedem Apostolicam appellavit, & personaliter ipsum adivit, & *Adam* ⁹ *Murimuth* contra eum per Archiepiscopum destitutus fuit circa festum Sancti *Barnabæ*.

¹ Valencia M. & R. ² Darintone MS. Sed Ram. legit Darintone
³ Mag. habet Hutesio. ⁴ Gavessiche Magd. Gavareffiche Ram. ⁵ Servaverunt Magd. ⁶ Langlegh Id. ⁷ Constituens-- exhibere Id. ⁸ Coventrensem & Lychefeldensem Episcopum Ram. ⁹ Murimouth Reliqui Cod.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
-------------	-----------------	-----------	----------

Hoc anno mortuus fuit *Henricus* Imperator, ¹ de veneno extinctus ut dicebatur in quodam castro prope *Pisanam* Civitatem, in Festo Assumptionis beatæ Virginis.

M. CCC. XII.	CLEMENTIS V 8.	HENRICI VII 3.	PHILIPPI IV 28.	EDWARDI V 6.
-----------------	-------------------	-------------------	--------------------	-----------------

ANNO DOMINI M. CCC. XII, Regni sui VI, requievit Rex dissimulans, sed moleste gerens mortem *Petri de Gavestone*, & de vindicta cogitans, cui postmodum non pepercit opportunitate captata.

Hoc anno XII die mensis Maii, anno DOMINI M. CCC. XIII, obiit Archiepiscopus *Robertus*, & fuit concorder electus Magister *Thomas de Cobeham*, existens in *Francia* pro Regni negotiis; & tamen Rex rogavit Papam *Clementem* pro Domino *Waltero* ² *Reginaldi* Episcopo *Wigornienfium*, ut ipsum transferret ad ecclesiam *Cantuariensem*; quod & factum fuit primo die Octobris, in anno sequenti. & statim dedit Episcopatum *Wigornienfium* Domino *Waltero de Maydenestone*, viro utique diffamato in *Anglia*, de inhonesta conversatione & vita, qui modico tempore postmodum duravit. & postea Papa *Joannes* dedit ipsum episcopatum dicto Magistro *Thomæ de Cobeham*, qui ³ post verecundiam voluntariæ repulsionis suæ ab ecclesia *Cantuariensi* diu in Curia morabatur, sicut inferius apparebit. ⁴ Hoc anno XIII die Novembris nascitur *Edwardus* primogenitus Regis apud *Windlefore*.

M. CCC. XIII.	CLEMENTIS V 9.	HENRICI VII 4.	PHILIPPI IV 29.	EDWARDI V 7.
------------------	-------------------	-------------------	--------------------	-----------------

ANNO DOMINI M. CCC. XIII, & ipsius Regis VII, primo die mensis Octobris, fuit provisum ecclesiæ *Cantuariensi* de *Waltero Episcopo Wigornienfium*, sicut prius in proximo capitulo tactum est. ⁵ Et

¹ De Veneno è Cod. Magd. ² Reginald. Ram. ³ Post verecundiam repulsionis suæ ab ecclesia *Cant.* diu morabatur, ut inferius patebit. ⁴ Hanc pericopen addit MS. desideratur in reliquis. ⁵ Sunt in hisce Capitulis Luxationes quædam, indignæ tamen quæ operose notentur.

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Constitu-
tiones
Conc. Vien.

XVI die Martii Papa publicavit ¹ Constitutiones Concilii *Viennensis*, quo die fecit *Robertum*, regem *Siciliæ*, vicarium Imperii, vacantis per mortem nobilis militis *Henrici de* ² *Luceburgh*.

Prælium
memora-
bile.

Hoc anno DOMINI, ³ mutato tamen in festo Nativitatis Sancti *Joannis Baptistæ*, fuit magnum prælium prope *Stryvelyn* inter Regem *Angliæ* & exercitum suum, ⁴ contra *Robertum de B.* & ceteros magnates de *Scotia*; in quo fuit occisus comes *Glocestriæ*, ⁵ *Gilbertus*, & multi alii de parte Regis: & comes *Herfordiæ* captus, & multi alii nobiles, & Rex *Angliæ* & alii viæ evaserunt. Remansit igitur Rex cum suis circa partes *Eboracensium*, & in *Eboraco* tenuit Parliamentum, quod incepit quarta feria post assumptionem beatæ *Mariæ*, & duravit usque ad festum Sancti *Michaelis*, & ultra. in quo Parlamento parum notabile fuit factum, nisi quod uxor Domini *Roberti le Brus* & Episcopus *Glasguensis*, qui diu prius in *Anglia* tenebantur, & *Donaldus de* ⁶ *Mare* fuerunt redditi pro comite *Herfordiæ*: sed & omnes alii captivi se propria pecunia redemerunt.

Parliamen-
tum Ebo-
rac.

Clemens
moritur.

Hoc anno, mutato anno DOMINI, XX die Aprilis vacavit curia *Romana* per mortem *Clementis* Papæ quinti, apud *Rokka* majorem, prope *Avinionem*, ubi fuit in itinere versus *Vasconiam*; & fuerunt Cardinales inclusi in Palatio episcopi ⁷ *Carpentat.*, qui postea evaserunt, & se ad partes varias transtulerunt.

Edvardus
de Windsor
nascitur.

Hoc anno XIII die Novembris *Isabella* Regina peperit Regi filium apud *Windsore*, quem fecit baptizari per Cardinalem ⁸ *Arnold*, & vocari *Edwardum*, qui postea regnavit sicut inferius describitur.

¹ Sic M. & R. *Quæstiones* legit MS. ² Sic MS. *Lucenburgh Ram*, *Lucenburgh Magd.* i. e. *Luxemburgh*. ³ Mutato tamen abest à *Ram*. ⁴ E Cod. *Ram*. Sequentia usque ad *in quo* --- deprompta sunt. Cod. *Magd.* Sic. inter Regem *Anglia* & exercitum Regis *Scotia*. ⁵ Sic etiam M. *Ram*. autem legit *Robertus*. ⁶ *Mar Magd.* *Marle Ram*. ⁷ Sic MS. *Magd.* habet *Carpent.* *Ram.* *Carpentarenfis*. Lege vero *Carpenterastensis*, i. e. *Carpentras* in di-
visione *Avinionensi*. ⁸ *Album Magd.* ac si legendum esset, *Albanum*.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
M. CCC. XIV.	VACATIONIS I.	HENRICI VII 5.	PHILIPPI IV 30. EDVARDI V 8.

ANNO DOMINI, M. CCC. XIV, semper à festo Sancti *Michaelis* incipiendo, & ipsius Regis de *Carnarvan* VIII, circa festum Sancti *Nicolai*, mortuus fuit ^{Philippus Bellus moritur.} *Philippus*, Rex *Franciae*, dictus *le Bel*, & successit sibi *Ludovicus* filius suus, qui fuit prius Rex *Navariae*, qui ducebatur consilio *Caroli* avunculi sui, cujus consilio cito post Pascha suspensus fuit *Ingeramus de Mareny*, qui fuit principalis Consiliarius *Philippi*, patris ipsius Regis *Ludovici*. Item Regina *Navariae*, uxor ipsius *Ludovici*, & filia comitis *Burgundiae*, propter adulterium sibi impositum cum Domino *Philippo* ³ *Danne* fuit suffocata. qui quidem *Ludovicus*, eodem anno, postmodum duxit in uxorem filiam Regis *Hungariae*, *Clementiam* nomine, & re ut dicebatur.

Hoc anno pauca notabilia in *Anglia* fuerunt facta, propter latens odium, & quandoque patens, quod fuit inter Regem *Angliae* & Nobiles Regni; & praecipue ⁴ inter comitem *Lancastriae* & comitem de *Warwick*, & adhærentes iisdem.

Hoc anno fuit celebratum Capitulum generale Fratrum *Prædicatorum Londoniis*; in quo unus de Ordine, per appellationes affixas in ostio ecclesiae Sancti *Pauli*, totum Ordinem plurimum diffamavit. ^{Capit. Gen. Prædicatorum.}

M. CCC.	VACATIONIS	FRIDERICI III	PHILIPPI IV	EDVARDI V
XV.	2.	1.	31.	9.

ANNO DOMINI M. CCC. XV, & ipsius Regis *EDVARDI IX*, incipiendo semper annum in festo Sancti *Michaelis*, & finiendo in eodem festo, ipso anno finito, vacavit Curia *Romana* Cardinalibus in

* Codex noster & *Magdalenensis* mortem *Henrici* imperatoris, duobus annis citius quam oportuit, collocare mihi videntur. Et tota illa pericope de obitu ejusdem desideratur in *Cardigan*. ideoque ad mentem optimorum Scriptorum chronologiam Imperatorum reformavimus. 1 Hic loci nonnulla in *Ram.* desiderantur. 2 *Navarra. R.* 3 *Ranno Magd.* 4 *Contra Magd.*

¹ diver.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM.
-------------	-----------------	-----------	-----------

Cardinales
Lugduni
congrega-
ti.

¹ diversis locis morantibus, ut est dictum. Reges *Angliae* & *Franciae* miserunt solemnes Nuncios Cardinalibus, ut de summo Pontifice universali Ecclesiae providerent; qui finaliter, ad procurationem domini *Philippi*, fratris Regis *Franciae*, & comitis *Pictaviae*, in Passione D. O. MINI *Lugdunum* intrarunt. Et in mense Junii idem Comes, audiens de infirmitate Regis *Franciae* fratris sui, mandavit omnibus Cardinalibus, quod in domo *Prædicatorum Lugduni* se congregarent, ut ipse posset ab eis simul recipere licentiam eundi ad partes suas. quibus adunatis ibidem, ipse recepta licentia mandavit ne quis eorum de claustris Fratrum exiret, quousque ecclesiae *Romanae* fuisset de Papa provisum; & constituit comitem ² *Forensii* & alios Nobiles illarum partium, ad custodiam eorundem, assignans iis certum numerum servitorum, videlicet cuilibet Cardinali unum clericum & duos domicellos, & unum servum modicum, si egerent.

Ludovicus
R. Francia
moritur.

Eodem mense Junii mortuus est dictus Rex *Franciae Ludovicus*, relicta uxore sua prægnante; quæ cito postea peperit filium, qui vix VIII diebus vixerat. quo partu mortuo, successit dictus *Philippus*, Comes *Pictaviae*, fratri suo; & cito postea, viz. VII die Augusti, electus fuit *Jacobus Cardinalis, Portuensis* Episcopus, in Papam in loco prædicto, qui se fecit nominari *Joannem XXII*; qui fuit natione ³ *Caturrensis*, postea Cancellarius Regis *Siciliae*, post Episcopus *Foriuliensis*, postea *Avinonensis* & Auditor Palatii, & postea Vicecancellarius, ac postmodum Cardinalis *Portuensis*, & postea Papa finaliter, ut est dictum. Et quinto die mensis Septembris fuit coronatus in Ecclesia *Lugduni*, præsentem Rege *Franciae* dicto *Philippo*, & frænum suum ⁴ pedes ducente, à dicto loco coronationis usque ad domum *Prædicatorum*, quo die nulli permissum fuit equitare nisi vestibus sacris indutis. qui quidem Papa fecit dicto Regi multas gratias, in compensationem laborum & expen-

Joannes
XXII Papa
electus.

¹ E Cod. Magd. ² Forensii Magd. Ssteelii Ram. ³ Caturrensis Magd.
⁴ Super pedes Magd.

[D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM]

farum, quos & quas prius sustinuit pro dicto negotio ecclesiæ, quod promovit; & cito postea transtulit per ¹ *Rhodanum* versus *Avinionem*, quam II die Octobris intravit; ubi se tenuit cum curia multis annis, sicut inferius apparebit.

Hoc anno mortuus est in *Anglia* comes de *Warwick*, Comes de *Guido de Bello campo*: item episcopus *Wintoniæ* ² *Henricus*, & electus est *J. de Sandale* ibidem, Thesaurarius regis, mense Julii. *Warwick* moritur.

In hoc anno fuit magna mortalitas & sterilitas in *An-* Sterilitas *glia*, ita ³ quod quarterium frumenti valuit XXX soli- magna. dos, & ultra.

Hoc anno *Scoti* hostiliter *Hiberniam* intraverunt, qui finaliter interfecto *Edwardo Le Brus*, qui se fecit regem *Hiberniæ* nominari, & multis aliis cum eo interfectis, relicta *Hibernia* abierunt. *Scoti Hiberniam* tentant.

Hoc anno mortuus ⁴ fuit Magister *Willielmus* ⁵ *Grene-* G. de Green- *field* archiepiscopus *Eborum*, & electus fuit dominus *Willielmus de Meltone*, qui venit ad curiam sede vacante. *field* moritur.

M. CCC. XVI.	JOANNIS XXII I.	FRIDERICI III 2.	LUDOVICI X I.	EDWARDI V IO.
-----------------	--------------------	---------------------	------------------	------------------

ANNO DOMINI M.CCC.XVI, & ipsius regis EDWARDI X, & Papæ Joannis XXII primo, Idem Papa intravit *Avinionem*, secundo die Octobris, ubi fecit in forma Pauperum tres gratias successivæ, & alias speciales gratias infinitas. providit etiam ecclesiæ *Dunelmensi* de domino *Ludovico de Bello-* Multas gratias facit Papa. *monte*, qui licet fuit nobilis genere, fuit tamen mediocriter litteratus & claudus utroque pede, sicut ⁶ sunt multi *Francigenæ*, quem si Papa vidisset, forsitan ⁷ non creasset. Item ecclesiæ *Wigorum*, vacanti per mortem *Walteri de Maideneston*, providit de Magistro *Thoma*

¹ Rodanum MS. ² Deest Magd. ³ Abest à Magd. ⁴ Omnia à fuit, usque ad W. de Melton, abfunt à Magd. ⁵ Granesfeld, Cardiganensis Codex. ⁶ Abest à Cardig. ⁷ Deest Magd.

[D. N. J. C.] P. ROMANORUM. R. | FRANCORUM | ANGLORUM]

de Cobeham, cujus electionem ad ecclesiam *Cantuariensem* respuit, ut prius Papa *Clemens*. Item ecclesia *Herefordiae*, vacanti per mortem Magistri *R. de¹ Swynsfelde*, providit de Magistro *A. de Orleton*, IX Kal. Maii.

Rex Papæ
jocalia
mittit,

Hoc anno parum ante quadragesimam misit rex *Angliæ* solemnes nuncios ad curiam, viz. comitem de *Penbroke* & episcopos *Eliensem²* & *Norwicensem*, dominum *Bartholomæum* de *Badlismore*, *Antonium* de *Pisano* & Magistrum *Willielmum* de *Bustone*, archidiaconum *Glocestriæ*, per quos misit Papæ jocalia solemnia, & vasa aurea valde³ multa, quibus nunciis Papa fecit multas gratias speciales. similiter multis magistris nominatis per Universitatem *Parisiensem* & *Oxoniensem* gratias multas fecit; sed comes de *Penbroke* in redeundo incaute fuit captus per unum domicellum, cui sibi servienti prius in *Anglia* non reddiderat mercedem, ut dixit, & ductus fuit idem comes de *Burgundia* in *Alemanniam*, quousque fuit plene redemptus.

Item hoc anno circa quadragesimam confirmavit Papa *Alexandrum⁶* *Dublinensem* electum. Item *Willielmum* de *Curtlyntone* in abbatem *Westmonasteriensem*. Item *Willielmum* de *Chinstone* in abbatem de *Evesham*. Item Dominica secunda septembris, ⁹ mutata tamen incarnatione, fuit consecratus dominus *Willielmus* de *Meltone*, *Eborum* electus.

Hugo Ger-
raldi igni
traditur.

Hoc anno *Hugo Geraldii*, qui fuit Referendarius *Clementis* Papæ, & episcopus *Caturicensis¹⁰*, cui impositum fuit quod in mortem *Joannis* Papæ fuerat machinatus. ¹¹ quamvis in principio anni perpetuo carceri mancipatus, sed post modum mense Augusti fuit degradatus, & tonsus capite, veste stragulata indutus, traditus cu-

¹ Swynsflet Magd. ² De Norwico MS. ³ Baldefmere Card. ⁴ Sic MS. reliqui duo habent Birstone. ⁵ Nobilia Card. ⁶ Dublenensem M. Dubberlinensi MS. ⁷ Churtlyngtone Card. ⁸ Chirstone M. Chirystone C. ⁹ Mutata tamen data incarnationis Magd. ¹⁰ Sic MS. Cantuariensis Card. Canturysis Magd. ¹¹ Ita in MS. quasi Card. q. M. Forte legend. quare.

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

riæ seculari, viz. Marefcallo Papæ, qui ipsum trahens de palatio Papæ ad pedes equorum per totam civitatem, postremo fuit in campo igne crematus.

Hoc anno misit dominus Papa in *Angliam* duos Cardinales viz. ¹ *Gaucelinum Joannis*, & *Lucam de Glisco*, Cardinales missi in Angliam. pro pace reformanda inter regem *Angliæ* & *Robertum le Brus*; qui, habito colloquio cum rege *Angliæ*, in eundo versus *Scotiam*, in episcopatu *Dunelmensi*, fuerunt deprædati per dominum *Gilbertum de* ² *Midletone* Militem, qui propterea fuit postea suspensus & divisus per quatuor quarteria; & per suos *Schaneldarios Marchiæ inter *Angliam* & *Scotiam*, nec voluit *Robertus le Brus* permittere, quod ipsi Cardinales regnum *Scotiæ* intrarent; propter quod iidem Cardinales dictum *Robertum*, & sibi adhærentes, excommunicarunt, & totum regnum *Scotiæ* supposuerunt ³ ecclesiastica interdictione. & redeuntes postmodum per *Angliam*, versus curiam, tam à Rege quam à Comitibus & Prælati pluram in duplo, quam amiserunt, receperunt. Item dictus *Gancelinus*, tam ex collatione Papæ, quam aliorum Prælatorum, illo anno beneficia valentia plusquam mille libras annuatim, non sine cupiditatis & ambitionis spiritu acquisivit, viz. ecclesias de ⁴ *Pagham*, de *Holingborne*, de *Lynning*, de Patronatu archiepiscopi *Cantuariensis*; Item ecclesiam de *Hakeneye* juxta *London*. Item Præbendam de *Driffeld*, in ecclesia *Eborum*, quæ dicitur valere *C. Marcas*. Item postmodum impetravit ecclesiam de ⁵ *Stebenbuthe* juxta *Londonias*, vacantem per consecrationem Magistri *Stephani de* ⁶ *Seygrave*, cui Papa de archiepiscopatu *Armacano* providit. Quid illic fecerunt.

Item hoc anno, mense Julii, divisit Papa episcopatum *Tholosanum* in V. Episcopatus, & fecit ecclesiam *Tholosanam* archiepiscopalem, cui providit fratrem comitis ⁷ *Convenarum*; & totum hoc fecit in odium episcopi Episcopatus Tholosanus in V dividitur.

¹ *Gancelinum* ceteri Codd. ² *Midlinton* MS. ³ Ecclesiastico interdictione Magd. ⁴ *Pageham* Card. ⁵ *Stebenheth* Card. *Stelbenhuth* Magd. ⁶ *Seygrave* M. & C. ⁷ *Covenarum* M. * *Schaneldarios* C.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
-------------	-----------------	-----------	----------

scopi *Tolosani*, qui fuit nepos *Clementis* Papæ. sed ne videretur ex odio hoc fecisse, divisit etiam duos alios episcopatus in partibus illis, viz. *Narbonensem* & ¹ *Clarmontensem*.

Hoc anno Papa reservavit primos fructus per quadriennium, quasi per totum mundum; sed in *Alemannia* sibi nullus parere curavit; *Anglici* vero sicut boni asini, quicquid eis imponitur tolerantes, in his & aliis quantumcunque gravibus paruerunt.

M. CCC. XVII.	JOANNIS XXII 2.	FRIDERICI III 3.	LUDOVICI X 2.	EDWARDI V II.
------------------	--------------------	---------------------	------------------	------------------

Constitutio
Papalis.

A NNO DOMINI M. CCC. XVII, & ipsius Joannis Papæ anno II, & dicti regis EDWARDI XI, fecit Papa unam constitutionem, quæ incipit, *Execrabilis*: per quam cassavit omnes dispensationes super pluralitate Beneficiorum Curatorum, per quoscunque Prædecessores² suos concessas. cujus Constitutionis³ occasio fuit venalitas hujusmodi beneficiorum tempore *Clementis*; qui tales dispensationes, non habito respectu ad personarum merita, sed tantum ad quantitatem pecuniæ, concessit⁴ easdem. quidam tamen aliter interpretantes dixerunt ipsum illud fecisse, ut multa beneficia sic vacarent; nam parum antea, ut⁵ præmittitur, primos fructus quorumcunque beneficiorum, ubicunque vacantium, reservavit; & quia collationes beneficiorum, sic vacantium, collationi suæ propriæ reservavit & contulit, exceptis beneficiis quæ fuerunt de patronatu Laicorum.

Hoc anno, sicut & primo, stetit in palatio episcopi *Avynonensis*, quod mirabili opere ampliavit, & multa notabilia fecit. In *Anglia* vero pauca notabilia contigerunt.

Hoc anno *Robertus Le Brus* castrum & villam de

¹ Sic Card. *Clarmontensem* M. *Clarinentensem* MS. ² E. Cod. Card. ³ Pro
occasio fuit MS. legit occasione, ⁴ Sic Libri omnes. ⁵ E. Codd. M. & C.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Berewick ¹ viriliter acquisivit, neminem occidendo qui ^{Brussius C. de Berwick acquirit.} voluit obedire. Hoc anno, mense Augusti, rex & comes *Lancastriæ* prope *Leycestriam*, in quadam planitie, sunt concordati, & invicem cum multis amplexibus osculati; sed vera pax non fuit, sicut inferius apparebit.

M. CCC. XVIII.	JOANNIS XXII 3.	FRIDERICI III 4.	PHILIPPI V 1.	EDWARDI V 12.
-------------------	--------------------	---------------------	------------------	------------------

ANNO DOMINI M.CCC.XVIII, & ipsius *Joannis* Papæ tertio, ipsius vero regis EDWARDI XII, stetit Papa *Avynonia*, ut prius, pauca faciens notabilia; nisi provisiones ecclesiarum Cathedralium. Hoc anno parum ante Pentecosten venit *Robertus*, rex *Siciliæ*, ad curiam; cujus adventum Papa præstolatus fuerat diu.

Hoc anno cito post Pascha in quodam Parlamento *Londoniis* petiit rex subsidium à Clero contra *Scotos*, qui fuerunt regno *Angliæ* & ecclesiæ *Romanæ* rebelles; quod noluerunt concedere Prælati irrequisita licentia sedis Apostolicæ, pro qua licentia obtinenda miserunt ad curiam dicti Prælati Magistrum *Adam Murnuth*, sumptibus tamen regis, quibus Papa dedit licentiam concedendi regi decimam unam annualem, circa festum Sancti *Joannis*. ^{Rex petit Subsidium à Clero.}

Hoc anno fuit rex in *Scotia* in Autumno, & insul- ^{Castrum de Berwick ob-} tum dedit castro de *Berwick* & ipsum per aliquod tem- ^{sider.} pus obsedit; & dum ipse fuit ibi, *Scoti* intraverunt *Angliam* usque ad *Eboracum* deprædantes & comburentes, ita quod rex rediit sine victoria, & *Scoti* captis prædis & aliquibus personis & ² *W. de Carmynne*, *Scotiam* redierunt.

Hoc anno vacavit ecclesia *Wintoniensis*, per mortem domini *Joannis* de ³ *Sandale*, in Autumno, mense Septembris. Item hoc anno *Edwardus le Bruys* cum magno exercitu intravit *Hiberniam*, faciens se regem

¹ Sic etiam M. fraudulenter Card. ² W. Dairenny M. Warinie M.C. ³ Sandhale C.

ibidem,

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
-------------	-----------------	-----------	----------

ibidem, ¹ connivente comite *Ultonia*, ut dicebatur; sed finaliter fuit interfectus in bello, & fere totus exercitus ejus, per dominum *Joannem de* ² *Byrmingham* & alios *Anglicos*, adhærentes eidem ³ regi *Anglorum* E. D. WARD O.

M. CCC. XIX.	JOANNIS XII 4.	FRIDERICI III 5.	PHILIPPI V 2.	EDWARDI V 13.
--------------	----------------	------------------	---------------	---------------

ANNO DOMINI M. CCC. XIX, & ipsius *Joannis* Papæ quarto, ipsius vero regis ED V ARDI XIII, Papa existens *Avinonia*, ut prius, ⁴ præconizavit beatum *Thomam de* ⁵ *Cantilupo*, quondam episcopum *Herefordensem*, X Kal. Aprilis. Item, mense Maii, spreta electione concordis de Magistro *Antonio de Bek*, Cancellario *Lincolniæ*, providit ecclesiæ *Lincolniensi*, vacanti per mortem domini *Joannis* ⁶ *Daldreb*, de domino *Henrico de Borwasse*, nepoti domini *Bartholomæi de Badelesmere*, qui fuit tum nuncius regis ad Papam pro negotiis arduis & diversis, & plusquam XV millia librarum expendit de pecunia regis; sed nihil regi utile procuravit, nisi promotionem dicti domini *Henrici*, quem rex post modum invenit ingratum.

Hoc anno Papa providit domino *Rigando de Asserio*, nuncio suo in *Anglia*, de episcopatu *Wintoniensi* de quo rex male contentebatur, ⁷ sed causa pecunialiter convicta ipsum dimisit in pace.

Pastores T.
S. adire
cupiunt.

Hoc anno multi Pastores pecudum, & quidam alii ac mulieres de *Anglia*, & aliis partibus mundi, collegerunt se, volentes acquirere *Terram Sanctam*, & inimicos Christi interficere, ut dicebant: & quia non potuerunt magnum mare ⁸ pertransire, multos *Judeos* in partibus *Tholosanis* & *Aquitaniæ* occiderunt, asserentes eos fidei inimicos. ob quam causam multi eorum capi-

¹ Comitante M. ² *Burmingham* MS. ³ Absunt a Card. eisdem M. qui quidem Codex sequentia addit: Eodem anno statutum est per J. episcopum *Norwicensem* de non ministrando panem non consecratum die Paschatis. ⁴ Canonizavit Card. ⁵ *Cantelippo* Id. ⁶ *Daldreby C. Aldreldi* M. ⁷ Sed causa pecuniæ aliter commixta est MS. ⁸ Deest Magd.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

talem sententiam subierunt, & alii, frustrati suo proposito, redierunt; & sic:

Vertitur in nihilum, quod fuit ante nihil.

Hoc anno Papa concessit regi *Angliæ* decimam bonorum Ecclesiasticorum per unum annum, ut prius. anno isto, mense Junii, dominus rex *Angliæ* venit ¹ *Ambianis* obviam regi *Franciae*, & recepit ab eo ducatum sive comitatum *Pontiniæ*, quem rex *Franciae* in sua ² novitate, propter non factum homagium, ³ occupavit.

M. CCC. XX.	JOANNIS XXII 5.	FRIDERICI III 6.	PHILIPPI V. 3.	EDWARDI V 14.
----------------	--------------------	---------------------	-------------------	------------------

ANNO DOMINI XX, & ipsius *Joannis* Papæ V, ipsius vero regis *EDWARDI* XIV, Leprosi¹ diffamati. fuerunt diffamati Leprosi quasi per totam Christianitatem, quod ipsi ⁴ deberent iniisse foedus cum *Saracenis* ad intoxicandum *Christianos* ubique terrarum; & sic in multis partibus fecerunt, ponendo venenum in fontibus, puteis, doliis, & aliis locis. super quo fuerunt multi de *Provincia* & *Francia* convicti, & combusti. & *Judei* detenti & incarcerati, propter auxilium & consensum eis præstitum, ut publice dicebatur. Hoc anno cecit Papa VIII Cardinales, omnes de partibus suis, & *Francia*.

Hoc anno in odium *Hugonis le Dispenser* ⁵ filii, qui auxit regem ad nutum, nec permisit regem esse alicui utilem nisi sibi, nec permisit aliquem nobilem de regno cum rege colloquium obtinere nisi raro, ipsomet *Hugone* verba audiente & responsionem ad libitum suum faciente, insurrexerunt Comites & Barones *Angliæ*, & omnia bona dicti *Hugonis* & patris sui, ac eis adhærentium, in *Wallia* & in *Marchia* occuparunt, & in *Anglia* devastarunt; & fuerunt Capitanei Baronum comes *Herfordia*, & duo *R. de Mortuo mari*. ⁶ *K. 1 de Anori. B.*

¹ Sic etiam Magd. Cardig. vero legit ambulans. Forte *Ambianos* ² Nativitate Card. Male. ³ Computavit Magd. itidem male. ⁴ Inivissent Card. ⁵ C. Magd. addit, *Regis Camerarii*. ⁶ L. MS. ⁷ De *Amory* Card. *Amori* Magd.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

III. Dispen-
satores ex-
ultant.

de *Badelesmere*. H.¹ *Tyes*, *Mauricius de Berkeley*, & multi alii manifeste. comes vero *Lancastriae* consensit expresse, & comes de *Penbroke* occulte. dictus tamen *Hugo* quandoque trans mare, quandoque in mari, de ordinatione regis navigio latitavit: ac demum in Parlamento apud *Westmonasterium*, ad festum Assumptionis celebrato, fuerunt exulati dicti domini *Hugones* absentes, contra voluntatem regis; tamen contradicere non audebat. cui sententiæ paruit pater, filius vero non; sed semper latitavit in mari, quousque esset Parliamentum solutum. & postmodum rex ivit ad eum, & duxit eum per mare ad *Berewick*, ubi ordinaverunt quomodo possent de Baronibus vindicari: & hoc fuit parum ante festum Sancti *Michaelis* ².

M. CCC. XXI.	JOANNIS XXII 6.	FRIDERICI III 7.	PHILIPPI V 4.	EDWARDI V 15.
-----------------	--------------------	---------------------	------------------	------------------

Castrum de ³
Ledes ob-
sessum a
Rege.

ANNO DOMINI M.CCC.XXI. dicti *Joannis* Papæ sexto, & ipsius regis EDWARDI XV, circa festum Sancti *Michaelis* domina regina *Isabella*, ex ordinatione domini regis, venit ad castrum de *Ledes* in *Cantia*, quod tunc tenuit dominus *Bartholomæus* de *Badelesmere*, in quo tamen ipse non fuit; sed fuit uxor sua cum filiis & aliis ad castri custodiam deputatis. & ipsa regina petivit ad pernoctandum ingressum, qui sibi fuit denegatus aperte, unde dominus rex fecit castrum dictum per omnes populares vicinos ibidem, & per V Portus, ac per nonnullos de *London* & *Essexia* obsideri; qua obsidione durante venerunt Comites & Barones apud *Kingstone*, in vigilia Apostolorum *Symonis* & *Judæ*, magna comitiva suffulti, & miserunt ad regem dominum archiepiscopum *Cantuariensem*, & episcopum *Londoniensem*, & comitem de *Penbroke* ad mitigandam iram ipsius & ad ro-

¹ *Tyes* C. ² Cod. Card. addit: *Pridie exaltationis Sanctæ Crucis, quo die supervenit inundatio aquarum transeuntium muros maritimos, qualis non fuit a L. annis.* ³ Rex fuit iratus, & fecit.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

gandum quod obsidionem amoveret usque ad Parliamen-
tum; ita quod habito Parlamento castrum redderetur
eidem. quorum requisitioni rex acquiescere non cura-
vit. ac ipsi Comites & Barones ad partes suas vecordi-
ter redierunt; ita quod finaliter redditum fuit castrum Et captum.
ad gratiam regis, cum personis existentibus in eodem.
Quo facto XII fortiores, qui castrum tenuerunt, statim
suspensi fuerunt ibidem, viz. *Walterus Colpepir* & alii;
sed uxorem & sororem domini *Bartholomæi de Bade-*
lesmere & domini *G. de Borwasch* cum quibusdam aliis
misit ad Turrim *Londoniarum*. Et circa adventum DO-
MINI rex direxit se versus *Marchiam* cum exerci-
tu magno, & circa X diem Decembris archiepiscopus
vocavit Concilium *Londoniis*, ad quod pauci venerunt Concilium
London.
propter horrorem & viarum discrimina, & temporis
brevitatem. in quo fuit declaratum per paucos Prælatos
præsentes, quod processus exilii duorum *H. H. Di-*
spenser fuit erroneus; & rex cum suo Concilio pronun-
ciarunt illud exilium non tenere, & eos restituerunt. Et
fuit rex in festo Nativitatis DOMINI *Cestriae*, & Bellum in-
ter Regem
& Proce-
res.
noluit ire *Glocestriae*, quia villa tenebatur per quosdam
Barones; sed illa via dimissa ivit per *Wigorniam*, &
partes illas, versus *Salopiam*, & destinavit quosdam ad
parandum viam suam per *Bruggenorth*; quibus occur-
rit pars alia & cepit castrum, & quosdam occidit, ali-
quosque fugavit, & extunc rex utlagavit omnes qui
ibi fuerunt, & plures. Et fecit terras eorum per totam
Angliam seisciri, & postea venit *Salopiam* per aliam
viam. ubi venerunt duo *Rogeri de Mortuo mari* ad pa-
cem suam per mediationem fraudulentam Comitum de
Pembroke, *Marescalli*, *Richmundia*, de *Warennia*, qui
multa promiserunt sub qua forma nescitur: & postea
quidam alii, scilicet *Mauricius de Berkley*, *Henricus*

1 *Tracti & suspensi Card.* 2 *Suo M.* 3 *H. & H. reliqui duo C.* 4 *Ci-
cestria M. Circestria C.* 5 *Voluit Card.* 6 *Sic antea Ambianis. vel legi po-
tuit Gloucestre.* 7 *Bruggenorth C.* 8 *Sc. avunculus & nepos Magd.* 9 *For-
e cum M. leg. Daudeley. Card. omisso de Audeley, legit Mauricius de Berke-
ley pater.*

[D. N. J. C.]

P. ROMANORUM R.

[FRANCORUM] ANGLO-
RUM]Comes
Lancastria
securi per-
cussus.

de *Hauley* pater, Magister *Resus* se reddiderunt domi-
no regi; & rex misit illos de *Mortuo mari* ad turrim
Londoniensem, *Mauricium de Berkley* ad *Wallingford*,
Resum ad ¹ *Doveriam*. sed comes *Herfordia*, *Gilber-*
tus Talebot, *R. de Amori*, & omnes alii de parte sua,
² transtulerunt se versus partes Boreales ad comitem
Lancastria, qui eos dicitur suscepisse; dominus vero
rex collegit magnum exercitum versus partes boreales
circa principium Quadragesimæ, & ibi habuit confli-
ctum talem qualem cum comitibus *Lancastria*, *Her-*
fordia ³ apud *Burton* super *Trentam*, & comites cum
suis complicibus fugerunt & apud ⁴ *Burbriggus* obvia-
verunt eis multi de partibus ⁵ *Humberlondia*, quorum
dux fuit dominus *Andreas de* ⁶ *Harkeley*, ubi in conflictu
gravi comes *Herfordia* fuit occisus, XVI die Martii,
comes *Lancastria* & XVI Barones capti. Et die Lunæ,
XXII die Martii, ante Passionem comes *Lancastria* de-
collatus in dominio suo apud *Pontem-Fractum*, & VI
Barones tracti & suspensi. Item apud *Eboracum* tracti
& suspensi fuerunt *R. de Clifford* & *J. de Moubrey* &
quidam alii. Item *Londoniis* dominus *Henricus Tyes*,
& apud *Cantuariam* *B. de* ⁷ *Badelesmere*, apud *Glocestri-*
am *J. Giffard*, apud *Bristoliam* *H. de* ⁸ *Wilintone*, &
quidam alii; & factum fuit Parliamentum apud *Ebo-*
racum, sicut inferius continetur.

Parlia-
mentum
Eborac.

Hoc anno in ¹⁰ hieme obiit ¹¹ episcopus *Conventren-*
sis, *Walterus de Langtone*; & provilum fuit ad pre-
ces regis domino *Rogero de* ¹² *Northburgb*, Clerico re-
gis, per Papam virtute reservationis, quæ dicitur facta.
Et hoc anno, circa Pentecosten, dominus Papa fecit
gratiam in forma communi generalem pro pauperibus.

Hoc anno in tertia septimana post pascha anno D O-
MINI M. CCC. XXII. factum fuit Parliamentum
Eboraci, in quo multa ¹³ facta fuerunt. In quo factus

¹ *Doveriam* C. ² *Transtulerunt* M. ³ *Defid. in* M. ⁴ *Borbrigge* C.
Burghbrigge M. ⁵ *Northumberland* Magd. ⁶ *Herkley* Id. ⁷ *Bladelesmere*
Magd. ⁸ *Giffard* C. *Gifford* M. ⁹ *Welyntone* M. ¹⁰ *Yeme* sine aspirat.
Card. & MS. ¹¹ *E Codd. Mag. & Car.* ¹² *Norburgh* M. ¹³ *Deest* M.

fuit

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

fuit comes ¹ *Wintoniæ* dominus *H. Dispensator* pater, cui dedit castrum & honorem de ² *Donington* quod fuit de Comitatu *Lincolniensi*. & ad festum Sancti *Jacobi* congregavit D. Rex magnum exercitum & intravit in *Scotiam*; & *Scoti* destruentes omnia, quæ possent prodesse ad victum *Anglicorum*, retraxerunt se ultra *Mareoticum*, ita quod rex rediit, nihil actum, quod meruit scribi. & remisit exercitum suum ad partes suas; quo intellecto, ³ venerunt *Scoti* & invenerunt regem in quodam loco *Forestæ* de ⁴ *Blakemore*, & ⁵ insilientes in Regem & suos, gravem insultum dederunt; ita quod rex cum suis secretioribus vix evasit. & capti sunt per *Scotos* comes *Richmundiæ* & dominus de *Sylliaco*, Nuncius regis *Franciæ* & multi alii. Unde *Scoti*, per totam patriam deprædantes & comburentes usque ad *Eboracum*, permulta mala fecerunt ⁶ usque ad villam de *Ryponus* & multos Clericos Collegiæ ecclesiæ & etiam Laicos occidentes. sed in villa de *Beverlaco* neminem occiderunt; quia pro CCCC libris se *Burgenses* & Canonici redemerunt. & sic *Scoti* propter instantem hiemem redierunt.

Rex Scotiam intrat.

Revertitur.

Scoti Angliam vastant.

Hoc anno fecit dominus rex *Angliæ* dominum *Andream de Herkley* comitem *Carliolensem*, & quasdam terras in *Marchia Scotiæ* sibi dedit. Hoc anno mortuus fuit rex *Franciæ* *Philippus*, filius *Philippi*, cui successit in regno *Carolus* frater ejus qui fuit prius comes *Marchiæ* ¹ *Vasconiensis*. Heredes etiam & uxores omnium ⁸ interfectorum, ut præmissi, & carceratorum incarcerationantur, & extra possessiones tenebantur, & uxores indotatæ manentes extra terras sibi propria successione debitas tenebantur, tempore dicti regis.

Philippus A. Franc. moritur.

¹ *Wyncestria* MS. ² *Tymby* M. *Tutbury* de Comitatu *Lancastria* Card. Intervenerunt M. ⁴ *Blakemore* C. ⁵ Irruentes Ceteri. ⁶ Usque ad. è Cod. M. depromta. Sed melius, uti censeo, sic legit Card. *Wilhelmum de Ryponus & multos alios* ---. ⁷ Juxta *Vasconiam* M. & C. ⁸ Interfectorum in *Anglia* Card.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.		FRANCORUM	ANGLORUM
M. CCC. XXII.	JOANNIS XXII 7.	FRIDERICI III 8.	PHILIPPI V 5.	EDWARDI V 16.

ANNO DOMINI M. CCC. XXII, dicti *Joan-*
nis Papæ VII, dicti vero regis EDWARDI
 XVI, circa festum Purificationis dominus *Andreas de*
¹ Herkeley, comes *² de Carliolis* factus noviter, ut est
 scriptum, sub colore pacis faciendæ finxit se velle du-
 cere sororem *Roberti le Brus* in uxorem; unde rex
Angliæ, ipsum reputans proditorem, fecit eum capi, &
 per dominum *Antonium de Lucy*, qui fuit specialissi-
 mus eidem comiti & de quo plenissime confidebat, qui
 comes fuit postea in eadem villa, III die Martii, deca-
 pitatus, suspensus, & in quatuor quarteria divisus est,
 cujus caput missum fuit *Londonias*, & quatuor quarte-
 ria per quatuor partes *Angliæ*. Item hoc anno captus
 fuit *Robertus ³ Aquarrus*, & in festo Sancti *Stephani*,
Wintoniæ in carcere expiravit.

Andreas de
Herkeley se-
curi per-
cussus.

Treuga
cum Sco-
tis.

Eodem anno, in mense Junii, inita fuit treuga cum
Scotis, per annos XIII duratura. Hoc anno vacavit
 ecclesia *Wintoniæ* per mortem domini *Rigandi de ⁴ As-*
sero in curia, cui providit Papa de *Magistro Joanne de*
Stretford, in curia tunc præsentis, per regem contra
Scottos ad ipsam curiam destinato. de quo rex fuit of-
 fensus, pro eo quod ipse scripsit *Magistro Joanni*, quod
 ipse procuraret dictum Episcopatum conferri *Roberto de*
Baldok, Cancellario suo; sed litteræ ad curiam nimis
 tarde venerunt.

Nuncii
Regis Fran-
ciæ.

Hoc anno, circa gulam Augusti, venerunt ad regem
Angliæ, apud *Pikeringe*, nuncii regis *Franciæ Caroli*,
 viz. dominus *Beoville* & dominus *Andreas de Floren-*
tia, ad citandum & monendum eum, quod veniret infra
 certum tempus, ad faciendum homagium suum ipsi *Ca-*
rolo, novo regi *Franciæ*, pro ducatu *Aquitaniæ*. & li-
 cet *H. Dispensator* filius & *R. de Baldock* procurassent

¹ *Harkeleye C.* ² *Carliolensis M.* ³ *Aquarius Codd. reliqui.* ⁴ *Asser*
M. & C.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

nuncios ipsos, quod ipsi non notificarent regi illam causam sui adventus, ipsi tamen in ¹ recessu suo monuerunt eum quasi consulendo, quod ipse veniret, sicut fuit iis injunctum quod facerent & monerent: super qua monitione sive citatione dictus dominus *Andreas de Florentia*, qui fuit Notarius, fecit publicum instrumentum; virtute cujus rex *Franciæ* fecit processum contra regem, & terras multas *Vasconiæ* seisciri, sicut inferius apparebit, & totum in pœnam contumaciæ regis *Angliæ*, qui informatus fuit per malos Consiliatores quod ipsum præfata citatio, seu monitio, non artabat.

Hoc anno circa gulam Augusti dominus ² *Rogerus de Mortuo mari* evasit de turri *Londoniæ*, ubi in carcere tenebatur; & transivit in *Franciam* per cautelam.

Hoc anno episcopus *Glasguensis* & *Thomas* ³ *Rondulf*, Oratores *Scotiæ Romanam* missi, comes *Moraviæ*, missi sunt per *Robertum le Brus*, & totum regnum *Scotiæ*, ad curiam *Romanam*, pro habenda relaxatione excommunicationum & interdicti sententiarum, in regnum & regnicolas *Scotiæ* per Cardinales auctoritate Papæ, ut præmissi, prolatarum; sed curiam non intraverunt ante festum Sancti *Michaelis*. Et quia Magister *Joannes de* ⁴ *Stretford*, qui fuit in curia pro rege, promotus ad episcopatum *Wintoniæ* revertebatur in ⁵ *Angliæ*, dominus rex misit, contra comitem *Moraviæ* & episcopum *Glasguensem*, unum simplicem Clericum ad curiam, ad impediendum propositum *Scotorum*, & ad resistendum eidem: qui similiter circa festum Sancti *Michaelis* curiam *Romanam* intravit, & mense Octobris locutus fuit cum Papa, offerens ex parte regis *Angliæ*, se velle probare *Scotorum* manifestam & notoriam offensam, non solum contra regem & regnum *Angliæ*, sed etiam contra Apostolicam sedem contractam, ita quod, ante satisfactionem, non possent dictæ censuræ relaxari de jure.

¹ Processu C. ² *Rogerus de mortuo-mari junior C.* ³ *Randolph M. Randolph C.* ⁴ *Stratford C.* ⁵ Sic MS. in ceteris libris legi potest *Angliam*.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
M. CCC. XXIII.	JOANNIS XXII 8.	FRIDERICI III 9.	CAROLI IV 1.
			EDWARDI V 17.

ANNO DOMINI M. CCC. XXIII, Pontificatus *Joannis* Papæ VIII, dicti vero regis EDWARDI XVII, cito post festum Sancti *Michaelis* intraverunt curiam episcopus *Glasguensis* & comes *Moravia*, & locuti fuerunt cum Papa & cum Cardinalibus, domino de ¹ *Sulliaco* eos ducente; qui se fecit quasi mediatorem inter *Angliam* & *Scotiam*. intravit etiam statim post eos dictus Clericus *Angliæ*, offerens se probaturum notorias & manifestas offensas, sicut superius dictum est. Et sic factum fuit, ex utroque latere, quod *Scoti* infecto suo negotio redierunt.

Dux *Bavaria* excommunicatur.

Hoc anno citavit Papa ducem *Bavariæ*, in Imperatorem electum, ut infra certum terminum veniret ad curiam, & de electione ² ecclesiam de jure suo doceret; &, quia non venit in termino præfixo, excommunicavit eum, & postmodum pronunciavit eum nullum jus habere in imperio vel ad ³ illud; & si quod habuit privavit eundem, viz. XVII die Julii.

Exercitus à R. Fr. in *Vasconiam* missus.

Circa hoc tempus rex *Franciae* misit dominum *Carolum de ⁴ Valeys*, patruum suum, in *Vasconia* cum magno exercitu, ad invadendum possessionem totius ducatus *Aquitaniae*, pro eo quod rex *Angliæ* non venit ad faciendum homagium suum pro ducatu & comitatu *Pontinii*, quem seysivit: ad quod faciendum fuit vocatus, sicut superius est expressum. cui domino *Carolo* venit obviam *Edmundus de Woodstock* frater regis *Angliæ*, & comes *Cantuariensis* cum multis nobilibus *Angliæ* in *Vasconiam* propterea destinati; & in quantum poterant resistebant, sed postquam dictus *Carolus*, nullo resistente, totam ⁵ *Agenniam* & illas partes equitaverat & seysivit usque ad villam de *Regula*, in qua fuit dictus comes *Cantiæ* tenens villam ad tempus, finaliter fuit

¹ *Silliaco* M. *Suliaco* Cardig. ² Abest ab M. & C. ³ Aliud MS.
⁴ *Valeis* C. *Valoys* M. recte. ⁵ Sic MS. *Augenniam* M. *Angoniam* C.

B. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

treuga inita inter eos usque ad certum tempus, infra quod possent de pace tractare, & reddita illa villa, utraque pars ad propria remeavit.

Hoc anno tenuit rex *Angliæ* Parliamentum *Londoniis*; in quo fecit inquiri contra *Adam* episcopum *Herefordiæ* ex officio, per legales viros de comitatu *Herefordiæ*, super eo quod adhæsit illis de *Mortuo mari*, & aliis inimicis regis, ¹ & dicebant quod idem episcopus favebat illis, accommodando iis homines, equos & arma. & licet ipse episcopus noluerat respondere de inquisitione facta contra eum, rex mandavit omnia temporalia sua seysiri, & teneri, sicut illius, qui fuit proditor regis. In hoc Parlamento ad petitionem Prælatorum concessit rex, quod ³ omnia corpora Nobilium, pendentium in patibulis, tradi possent ecclesiasticæ sepulturæ. In hoc Parlamento petiit rex subsidium à Clero & populo pro liberatione & redemptione domini *Joannis de Britannia*; sed defecit.

Parliament. London.

M. CCC. XXIV.	JOANNIS XXII 9.	FRIDERICI III 10.	CAROLI IV 2.	EDWARDI V 18.
---------------	--------------------	----------------------	-----------------	------------------

ANNO DOMINI M. CCC. XXIV, Pontificatus *Joannis* Papæ IX, dicti vero regis EDWARDI XVIII, regina *Angliæ* *Isabella* transivit mare, pro pace facienda inter fratrem suum regem *Franciæ* & Maritum suum regem *Angliæ*. quæ in *Francia* per totam quadragesimam & æstatem morabatur, & rex *Angliæ*, vir suus, in *Cantia*; ita quod ⁴ cursus haberi posset facilius Nunciorum. unde finaliter extitit concordatum: quod rex *Angliæ* daret *Edwardo* filio suo primogenito ducatum *Aquitaniæ*, & comitatum *Pontinii*; & rex *Franciæ* reciperet homagium ⁵ ipsius filii, & redderet sibi statim comitatum *Pontinii*, & terras in *Aquitania* de quibus fuit privatus; & de aliis equi-

Isabella.
Reg. Ang.
Franciam
petit.

Conditio-
nes pacis ab
ipsa facta.

¹ Ut dicebatur, eisdem inimicis accommodando homines --- M. & C.
Respondere inquisitionem facientibus contra eum C. Melius uti censeo.
Dedit M. & C. ⁴ Concursum C. ⁵ Illius M.

[D. N. J. C.] P. ROMANORUM R. [FRANCORUM] ANGLORUM]

tatis per avunculum suum *Carolus* faceret sibi justitiæ complementum. super quibus omnibus misit rex *Franciæ* litteras suas patentes in *Angliam*, & alias litteras de conductu salvo, tam pro filio quam pro rege *Angliæ*,¹ si ipse mallet in propria persona venire; super qua optione multi magni tractatus fuerunt apud² *Langedone*, & apud *Doveriam*, multis consulentibus quod rex in propria persona transiret. sed pater & filius *Dispenser*, qui nec audebant mare transire, nec rege transeunte in *Angliæ* remanere, propter odium³ Comitum & Nobilium qui perfecto odio oderant illos, dederunt Consilium & prævaluerunt, ut filius regis transiret; cujus transitus in caput ipsorum, sicut patebit ex sequentibus, redundavit. Unde dominus rex *Angliæ* fecit chartam filio suo prædicto, de Ducatu & Comitatu habendis & tenendis sibi & heredibus suis regibus *Angliæ*; & si contingeret ipsum mori in vita patris sui, terræ redirent ad ipsum patrem. Ita etiam quod rex *Franciæ* non posset dictum filium regis maritare, nec tutorem⁴ aut curatorem sibi dare. Quæ ordinatio fuit facta *Doveriæ* per Chartam regis ex consensu Prælatorum & aliorum Nobilium regni præsentium tunc⁵ ibidem.

Edwardus F.
regis in
Galliam
transit.

In crastino Nativitatis beatæ *Mariæ*, anno DOMINI supradicto, & die Jovis sequente, idem *Edwardus* filius regis mare transivit; & cum eo *W.* episcopus *Exoniensis*, & alii in numero competenti. & circa festum Sancti *Matthæi* fecit homagium avunculo suo, regi *Franciæ*, sub quibusdam protestationibus; fuit etiam è contrario protestatum.

Hoc⁶ anno Papa providit ecclesiæ *Norwicensi* de domino *Willelmo de⁷ Hermynne*, ad preces *Isabelle* reginæ, quia fuit nuncius illo anno sæpe inter regem *Angliæ* & reginam. Item providit Magistro *J. de⁸ Roos* de episcopatu *Karholensi*.

¹ Sed M. ² Langedone M. & C. ³ Communitatis. ⁴ Nec M.
⁵ Ibidem in crastino ---. Et die M. ⁶ Hoc anno obiit J. episcopus *Norwic.* pridie nonas Julii, cui episcopatu providit Papa ---. M. ⁷ *Hermynne* Car. *Dairmyne* M. ⁸ *Roos* Card.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM. R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Hoc ¹ anno ² *Guelfi* ³ venientes de *Florentia* ad *Lucam*, sumptibus & de mandato Papæ, per *Gibellinos* capti fuerant, & multi interfecti, ac ceteri in fugam conversi. Guelfi interfecti.

M. CCC. XXV.	JOANNIS XXII IO.	FRIDERICI III II.	CAROLI IV 3.	EDWARDI V 19.
-----------------	---------------------	----------------------	-----------------	------------------

ANNO DOMINI M. CCC. XXV, pontificatus Joannis Papæ X, dicti vero regis XIX, statim post festum Sancti *Michaelis*, voluit rex *Angliæ* quod domina regina *Angliæ* & filius suus prædictus, facto homagio, ut præmittitur, cito redirent; sed ipsi, remissa magna familia utriusque in *Angliam*, ibidem per totum illum annum remanserunt, ut dicebatur, inviti. aliis afferentibus quod voluntarie, propter nimiam familiaritatem contractam inter ⁴ dictam reginam & dominum *Rogero de Mortuo-mari*, sine quo, & aliis Nobilibus de *Anglia* ⁵ profugatis, noluit dicta regina redire; & maxime in odium illorum *Dispensariorum*, qui anno præcedenti procuraverunt familiam reginæ ab ipsa removeri, quod propositum reginæ exitus negotii postmodum comprobavit. quod percipiens *Willielmus* episcopus *Exoniensis*, de comitiva dictæ reginæ, ⁶ in *Angliam* clam recessit. Reginæ Ang. negat redire.

In fine vero ejusdem anni, dicta domina regina versus *Hanoniæ* se transtulit, & comiti *Hanoniæ* & consilio ipsius adhæsit: ⁷ ipsaque cum filio prædicto, & comite *Cantiæ Rogero de Mortuo-mari*, ⁸ & hominibus aliis de *Anglia* profugatis, ⁹ fultique comitiva domini Joannis, fratris ejusdem comitis *Hanoniæ*, & aliis multis ¹⁰ stipendiariis tam de *Alemannia* quam de *Hanonia*, die Veneris proxima ante festum Sancti *Michaelis* apud ¹¹ *Orewille*

¹ Hæc pericope de *Guelfes* & *Gibellinis* desideratur in *Magd.* qui tamen addit prodigium sequens: Circa idem tempus obiit quadam mulier in *Norwiche*, nomine *Joneta*, qua non comedit neque bibit per triginta & unum annos. ² *Guelfi* C. ³ *Reginantes* MS. ⁴ *Dominam* M. & C. ⁵ *Fugatis* M. & C. & M. ⁶ *Propter* quod cum filio *Card.* ⁷ *Et* aliis nobilibus & hominibus *Id.* ⁸ *Multaque* *Id.* ⁹ *Carpentariis* *Id.* ¹⁰ *Orewille* MS. ¹¹

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Angliam
intrat.

welle, in portu de ¹ *Herewich*, *Angliam* intraverunt; & ibi in terra comitis *Marescalli* applicuerunt. Et statim idem comes *Marescallus*, & comes *Leycestriae*, & alii Barones & Milites, illarum partium, adhæserunt eisdem; & ita fecerunt Prælati fere omnes, & præcipue *Lincolniensis*, *Herefordensis*, ² *Dunelmensis*, & *Eliensis*, qui cum eadem regina magnum exercitum congregaverunt. Alii vero & præcipue *W. Cantuariensis* sibi pecuniam ministrarunt.

M. CCC. XXVI.	JOANNIS XXII II.	FRIDERICI III 12.	CAROLI IV 4.	EDWARDI V 20.
------------------	---------------------	----------------------	-----------------	------------------

Rex versus
walliam fu-
git.

Regina in-
sequitur.

ANNO DOMINI M. CCC. XXVI, pontificatus *Joannis* Papæ XI, dicti vero regis EDWARDI XX, & ultimo. Idem dominus rex, percipiens quod regina & filius suus applicuerunt, & quod tota communitas regni adhæsit ³ eisdem, cum duobus *Dispensariis*, & *Roberto Baldok*, & paucis aliis secretariis suis, se transtulit versus *Marchiam*, & venit *Glocestriae*, & postmodum ad *Strogoil*: & dimisit dominum *Hugonem Dispenser* Patrem ad custodiam villæ & castri *Bristolie*, & posuit se in ⁴ aquam cum domino *Hugone Dispenser* filio, *R. de Baldok* & aliis valde paucis, sicut inferius continetur. Regina vero cum filio & exercitu suo insequabatur per ⁵ *Oxoniam*; ubi episcopus *Herefordie* prædicavit, præsentem reginam & filio suo, de adventu eorum & ejus causa, viz. ad auferendum malum regimen de regno. item per *Glocestriam* in quo loco multum crevit exercitus per adventum dominorum de *Percy* & de *Wake*, & aliorum, de partibus borealibus & de *Marchia*. & dum fuit *Glocestriae* communitas vulgi civitatis *Londonia* mandavit reginæ caput bonæ memoriæ *Walteri, Exoniensis* episcopi: quod ipsi quinto decimo die Octobris ⁶ amputarunt, una cum aliis quibusdam, quos dixerunt ⁷ regi adhærentes. Et eodem die

¹ *Herewich* MS. *Herewyk* C. ² C. & M. habent *Dubliniensis*. ³ Eidem Card. ⁴ *Arma* Id. ⁵ *Exoniam* C. ⁶ In loco, qui dicitur *Chepe* C. ⁷ Regi & *Dispensatoribus* Id. & M.

occuparunt

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

occuparunt *Londonienses* bona dicti episcopi, & Magistri *R. de Baldock* & aliorum, quos dixerunt regi adhærere. Et intrantes turrim *Londoniensem* omnes incarceratos liberarunt, & ita fuerunt omnes incarcerati quasi per totam *Angliam* liberati, & omnes banniti & fugitivi reversi; *Londonienses* vero omnes ministros regis in turri *Londonia* amoverunt, & novos construxerunt sub nomine domini *Joannis de Eltham*, filii regis, quem custodem civitatis & terræ nominarunt: ipsi tamen multas rapinas, & alias insolentias facere non cessarunt. Regina vero de *Glocestria* transivit per *Berkeley*, ubi restituit castrum, prius à domino *Hugone Dispenser* filio detentum, domino *Thomæ de Berkley*, qui fuit heres domini *Mauricii de Berkley* defuncti parum ante apud *Walingford* in carcere cum omnibus pertinentiis, & rebus mobilibus ad honorem de *Berkley* pertinentibus quibuscunque; at pergens postmodum cum exercitu suo obsidebat villam & castrum de *Bristollia*, quod fuit cito redditum reginæ & filio suo, una cum villa. & in crastino adventus ipsius, ad clamorem vulgi, fuit dominus *Hugo Dispenser* pater tractus ibidem & suspensus, extra villam super communi furca latronum. Rex autem semper latitabat in aqua *Sabrina* cum paucis, volens si potuisset ad partes transivisse remotas; sed propter ventum contrarium non valuit. unde applicuit in *Glamorgan*, & transtulit se usque ad Abbatiam & castrum de *Meth*; & ibi confisus in promissione *Wallensium* latitavit. Regina vero, cum exercitu suo, se transtulit versus *Herfordiam*; ubi morabatur fere per mensem, cum stipendiariis suis & aliis, paucis exceptis. Et de illo loco misit in *Walliam* comitem *Lancastriae*, dominum *W. de la Zouche*, & magistrum *Resum Aphowel*, qui fuit prius de carcere *Londonia* liberatus; quia in illis partibus erant noti, cum paucis *Marchiensibus*, quia ipsi tres habuerunt terras & dominia in *Wallia*, prope locum ubi rex, ut præ-

Hugo Dispenser
pater suspensus.

1 Fugati C. 2 Glomorgan C. 3 Valencium Id. 4 Souche C. & M.
5 Sic M. Uphowel C. Upherkel MS.

[D. N. J. C.] P. ROMANORUM R. [FRANCORUM] ANGLORUM]

Rex cap-
tus.

mittitur, latitabat. Unde ipsi, adjutorio *Wallensium*, in quibus¹ & ipsi confidebant, ipsum regem & dominum *Hugonem Dispenser* filium, & *Robertum de Baldok*, & *Simonem de Redingis* ceperunt, non sine pecuniæ interventu. de aliis regis familiaribus non curantes, & regem comitis *Lancastriæ*, Consanguinei sui, custodiæ liberarunt: qui duxit regem, per *Monemoutham* & *Le-debury*, usque ad castrum suum de *Kenelworth*; ubi per hiemem totam mansit: dominum vero *Hugonem Dispenser* filium, *Robertum de Baldok* & *Simonem de Redingis* ad reginam, quæ fuit *Herfordiæ*, conduxerunt, sed ante eorum adventum fuerunt decollati, comes de *Arundel*, *Joannes Daniel* & *Thomas de*² *Muchedeure*, per procurationem domini *Rogeri de Mortuo-mari*, qui perfecto odio oderat illos, & cujus consilium regina per omnia sequebatur.

Hugo Dis-
pensator, fi-
lius, securi
percussus.

Postea vero apud *Herfordiam* dominus *Hugo Dispenser* filius, sine responsione, fuit morti adjudicatus, tractus, suspensus, decollatus, & in quatuor partes³ separatus; cujus caput fuit missum ad pontem *Londoniæ*, & quatuor quarteria ad quatuor partes *Angliæ*. fuit etiam *Simon de Redingis* tractus, & suspensus; sed *Robertus Baldok*, post multas contumelias, fuit carceri episcopi *Herfordiæ* liberatus: ubi mansit usque ad festum Purificationis, vel circiter; & tunc episcopus *Herfordiæ* fecit eum duci *Londonias* ad eum. Ubi *Londonienses* ipsum de custodia episcopi⁴ convenientes rapuerunt, & apud *Newgate* incarceraverunt, inhumaniterque tractaverunt; adeo quod postmodum, circa festum Ascensionis DOMINI obiit in tormentis.

Regina
Londinum
versus pro-
ficiscitur.

Regina vero, expeditis præmissis, se transtulit cum filio suo & domino *Roberto de Mortuo-mari* & aliis, versus partes *Londonienses*, ubi cito post Epiphaniam fecit unum Parliamentum teneri. in quo ordinatum fuit, ex

¹ Ipsi & sui C. & M. sed recte noster Codex, & ipsi. ² Muchedeure M. Muchedeure C. ³ Divisus M. & C. ⁴ Deest M. Committentes C. Forte per committantes.

[D. N. J. C.] P. ROMANORUM R. [FRANCORUM] ANGLORUM]

parte totius regni, quod tres Episcopi, duo Comites, duo Abbates, & quatuor Barones, de quolibet comitatu *Angliae* tres Milites; item de *Londonia*, & magnis civitatibus, & magnis villis, & praecipue de ¹ Portubus, de quolibet ² certus numerus personarum mitterentur ad regem apud *Kenelworth*, & sibi dicerent & requirerent diligenter, quod renunciaret dignitati regiae & Coronae, & quod permitteret filium suum primogenitum regnare pro eo. Alioquin ipsi redderent sibi homagia sua, & alium eligerent sibi regem. Quibus auditis³, ipse cum fletu & ejulatu respondit, quod ipse doluit multum de eo quod sic demeruit erga ⁴ populum sui regni; sed ex quo aliter esse non potuit, dixit, quod placuit sibi quod filius suus fuit toti populo sic acceptus, quod ipse sibi succederet regnaturus pro eo. Nuncii vero, ad Parliamentum *Londoniis* redeuntes, & responsiones regis plene, ac plenius quam dictae fuerunt, retulerunt; qua responsione recepta, tota communitas regni ipsum EDWARDUM juvenem in regem promptissime admiserunt, & prima die Februarii coronari fecerunt apud *Westmonasterium* per archiepiscopum *Walterum* quo die tres filii *Rogeri de Mortuo-mari*, & multi alii, Milites facti fuerunt. Item dos assignata fuit reginae talis & tanta, quod regi filio suo regni pars tertia vix remansit.

Nuncii ad regem missi revertuntur.

EDWARDUS tertius coronatur.

Hoc anno, in vigilia Sancti *Nicolai*, fuit Magister *Jacobus de Berkley* concorditer in episcopum ⁵ *Exoniensem* electus, & dominica media quadragesimae est *Cantuariae* consecratus.

Postea, quia videbatur aliquibus, quod dominus EDWARDUS Pater regis *Kenelworth* fuit nimis delicate tractus, ordinabatur quod dominus ⁶ *Thomas de Berkley* & dominus *Joannes de Mautravers* custodiam ipsius haberent. unde, ⁷ circa Ramos Palmarum fuit usque *Berkeley* secrete deductus. Et quia timuerunt ali-

EDWARDUS, pater regis, ad C. de Berkeley deducitur.

¹ Portibus MS. Quinque Portubus M. ² Unus & C. ³ Addit Card, IX Kal. Feb. & pro ejulatu legit metu. ⁴ Populum suum M. ⁵ E Codd. M. & C. ⁶ G. de Gurnaye C. ⁷ Circa Dominicam Ramis, Id.

quorum

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

quorum adventum, ad ipsum liberandum, de loco prædicto fuit deductus de nocte ad loca diversa, viz. ad *Corf*, & aliqua alia loca secreta; sed finaliter reduxerunt eum ad ¹ *Berkley*, ita quod vix sciri potuit, ubi fuit. sed semper dominus *de Berkley* habuit custodiam uno mense, qui erga eum humaniter se habebat². Regina vero misit sibi indumenta delicata & litteras blandientes, sed ipsum videre nolebat, fingens quod communitas regni non³ permisit. Expensas autem habuit viz. C marcas⁴ per mensem; & sic apud *Berkley* & alibi, non quo volebat, sed quo voluit dictus *Joannes* ⁵ *Mautravers* taliter qualiter victitavit, usque ad tempus inferius annotandum.

Edwardus
R. versus
Scotiam
proficiscitur.

Revertitur
inglorius.

Novus autem rex juvenis, cum matre sua, & stipendiariis suis alienigenis, congregans magnum exercitum, versus *Scotiam* se transtulit, cum pro venerunt⁶ plures voluntarie quam inviti. sed apud *Eboracum* fuit gravis conflictus inter *Anglicos* & *Hanonienses*, sed *Anglici* deteriore partem habebant, facta tamen pace se versus *Scotiam* transtulerunt, ubi fuit exercitus *Scotorum* apud ⁷ *Stanneparck*. Et licet exercitus regis *Anglia* fuisset in triplo major & fortior, *Scoti* tamen, per proditionem quorundam⁸ Magnatum, sine læsione fugerunt; & rex juvenis *Angliae* cum dolore & sine honore reversus est, & misit *Hanonienses* & stipendiarios ad partes suas.

Isto anno, in festo Sancti *Joannis Baptistæ*, est *Jacobus*, episcopus *Exoniensis*, mortuus apud⁹ *Petresheghs* in sua diocesi. Et licet *J.*¹⁰ *Godeley*, decanus *Wellia*, concorditer postmodum fuisset electus, Papa tamen providit ecclesiae *Exoniensi* de domino *J. de Grandissono*, qui in festo Sancti *Lucae* in curia fuit consecratus.

¹ Apud C. ² Et Dominus *J. Mautravers* alio mense, qui erga eum aliter se habebat. Ex Magd. ³ Permitteret M. ⁴ Pro mense ceteri Codd. ⁵ *Mautrovers* MS. ⁶ Multi tam voluntarie, quam inviti M. ⁷ *Stanneparck* C. ⁸ Magnorum M. & C. ⁹ *Petresheghs* M. *Petresheghs* C. ¹⁰ *Godeley* C.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM

Postea X Cal. Octobris, ¹anno DOMINI M. CCC. XXVII, fuit mortuus EDWARDUS rex *Angliæ* in ^{Edwardus} castro de *Berkley*; in quo, ut prædixi, fuit carcere man- ^{Pater, Rex} cipatus seu detentus invitus. Et licet multi Abbates, ^{Anglia,} Priores, Milites, Burgenses de *Bristol*, & de *Gloce-* ^{moritur.} *stria*, ad videndum corpus suum integrum vocati, & clam superficialiter conspexissent, dictum tamen fuit vulgariter quod per ordinationem dominorum *Joannis Mautravers* & ²*Thomæ* ³*Gorneye* fuit per cautelam occisus. propter quod ipsi duo, & quidam alii, fugerunt; sed dictus ⁴*Thomas de Gorneye* fuit postea per triennium notus, & captus apud ⁵*Marsiliam*, & remissus versus *Angliam* poenam pro demeritis recepturus; sed in mari fuit decapitatus, sub quodam colore, ne forte Magnates & magnos Prælatos & alios de *Anglia* de consensu & conniventia accusaret. sed dominus *Joannes Mautravers* se transtulit in *Alemanniam*; ⁷ & ibi manfit, & usque ad datam præsentiam adhuc manet.

Hoc anno mortuus fuit dominus *Carolus de* ⁸*Valeis*, ^{Carolus de} Patruus regis *Franciæ*, qui, ut prædictum est, in *Vasco-* ^{Valois mo-} *nia* contra fratrem regis *Angliæ* equitavit; qui *Carolus* in vita sua *Anglicos* semper habuit exosos. Item hoc anno mortuus fuit *Robertus le Brus*, relicto filio suo *David VII* vel *VIII* annorum, quem *Scoti* receperunt pro rege. ⁹ Item mortuus fuit comes *Moraviæ T. 10 de* *Rondulf*.

¹ Anno sequenti M. ² G. Gurnaye C. ³ Gorneye M. ⁴ G. Card.
⁵ Marsiliam MS. & C. ⁶ Veteribus Massilia. ⁷ Et ibi -- manet M. ⁸ Vallois M. ⁹ Desunt
Card. ¹⁰ Randulf M.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
M. CCC. XXVII.	JOANNIS XXII 12.	FRIDERICI III 13.	CAROLI IV 5. EDWARDI VI 1.

ANNO DOMINI M. CCC. XXVII, dicti vero Joannis Papæ XII, & regis EDVARDI tertii à conquæstu primo, Papa fecit consecrari dominum Joannem de Grandifsono in episcopum *Exoniensem*, in festo Sancti *Lucæ* Evangelistæ. cujus promotio fuit in die Cinerum, & postea in *Exonia* fuerat publicata, & in octavis Assumptionis *Exoniam* intravit.

Rex Francia moritur.

Hoc anno mortuus fuit Rex *Franciæ Carolus*, tertius frater, qui post mortem *Philippi* patris sui regnavit. Cui successit in regno *Philippus* filius domini *Caroli de Valois*, qui *Anglicos* nunquam dilexit.

Nuptiæ Regis Angliæ.

Item hoc anno juvenis rex *Angliæ* supradictus duxit filiam comitis *Hannoniæ* in uxorem, quæ fuit etiam filia sororis domini juvenis regis *Franciæ*; sed illa affinitas, nec aliqua alia cum *Francigenis* unquam contracta, *Angliæ* valuisset.

Parliamentum Northampton.

Hoc anno tenuit juvenis rex *Angliæ* Parliamentum *Northamptoniæ*, in quindena Paschæ, ubi facta fuit turpis pax inter *Anglicos* & *Scotos*; ita quod, *David*, filius *Roberti le Bruys*, duceret sororem regis in uxorem, quod postea factum est. Et rex *Angliæ* juvenis, cum matre infra ætatem existens, fecit *Scotis* Chartas, quarum tenor & contentia communiter ignoratur, & totum per ordinationem reginæ & *Rogeri de Mortuo-mari*, & per *Jacobum Douglas*, qui fuit strenuus miles, & tantus in guerra pro *Scotia*. qui, post nuptias inter dictum² puerum *David le Brus* & sororem regis apud *Berwick* celebratas, adivit fronterium *Hispaniæ*, versus *Granatam*, contra infideles, & ibi mortuus est.

Rex autem *Angliæ* juvenis post dictum Parliamentum *Northamptoniæ*, cito post festum Sanctæ Trinitatis, se

* Hic est EDVARDUS III post Conquæstum; sed patrem ejus Edwardum II, indigitamus V, & ipsum VI; habito scilicet respectu ad Edgarum, & ad Chronologiam Trivetianam. 1 Douglas Scoti C. 2 Priinum MS.

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

transtulit versus *Herfordiam*, ubi fuerunt solemnes nuptiæ inter filias *Rogeri de Mortuo mari* & quosdam Nobiles, scilicet filium comitis *Marescalli*, & heredem domini *J. Hastings* ¹. Item fuerunt ibi hastiludia sollemnia, quibus interfuit regina mater.

Nuptiæ filiarum *R. de Mortuo-Mari*.

Item hoc anno, mense Novembris, obiit *Walterus Cantuariensis* archiepiscopus; cui successit per electionem Canonicam, Magister *Simon de Mepham*, qui fuit magister in Theologia, & Canonicus *Cicestriæ*, de *Cantua* oriundus. Hoc anno mortuus fuit Magister ²*Thomas de Cobham*, episcopus *Wigorniensis*; cui successit per provisionem Papæ *Adam*, episcopus *Herfordiæ*, tunc præsens in curia, pro negotiis regis *Angliæ*. & statim Papa providit ecclesiæ *Herfordiæ* de Magistro *Thomas de* ³*Cherletone* in curia tunc præsentem.

M. CCC.	JOANNIS XXII	FRIDERICI III	CAROLI IV	EDWARDI VI
XXVIII.	13.	14.	6.	2.

ANNO DOMINI M. CCC. XXVIII, dicti vero *Joannis* Papæ XIII, & ipsius regis *EDWARDI* secundo, post quindenam Sancti *Michaelis* tenuit rex Parliamentum *Sarum*: in quo fecit tres Comites, scilicet dominum *Joannem de Eltham*, fratrem suum, comitem *Cornubiæ*, & dominum *Rogero de Mortuo-mari*, comitem *Marchiæ Walliæ*, & Pincernam *Hiberniæ*, comitem de *Ormond*. ad quod Parliamentum comes *Lancastriæ*, dominus de *Wake*, & alii quidam Nobiles, non venerunt, licet prope venerant armati, de quo rex fuit offensus; qui tamen postmodum in æstate gratiæ regis, procurante archiepiscopo, submiserunt.

Parliamentum *Serbioduni*.

Eodem anno, circa festum Ascensionis, rex *Angliæ* transivit mare, fratre suo comite *Cornubiæ* ⁴ Custode in regno relicto, & fecit homagium suum regi *Franciæ*, ⁵

Rex Regi *Fr.* homagium facit.

¹ Addit MS. Et cetera. ² *J. de Cobham* M. ³ *Churletone* C. *Charleton*
⁴ *Henricus*, Comes *Lancastria*, Dominus *T. de Wake* C. ⁵ Custodiam M.

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

pro toto ¹ ducatu *Aquitannie* & comitatu *Pontinie* sub quibusdam protestationibus; quod homagium rex *Francie* recepit, sub aliis protestationibus; videlicet, quod non admisit homagium pro terris, quas pater suus *Carolus*, ut prædixi, equitavit, quousque esset sibi satisfactum de damnis & expensis ².

Concilium
London.

Eodem anno, die Veneris, ³ post purificationem beatæ *Mariæ*, *Simon* archiepiscopus *Cantuariensis*, tenuit Concilium suum Provinciale *Londoniis*, in quo ordinavit aliqua, licet modicum ponderanda; scilicet quod in die ⁴ Parascevæ, & in commemoratione omnium ⁵ Animarum, ab omni opere servili cessaretur. Item ipse & omnes episcopi præsentēs excommunicarunt, & excommunicatos denunciarunt, omnes illos, qui *Walterum de Stapiltone*, *Exoniæ* episcopum, interfecerunt, seu manus violentas quomodolibet in eum injecerunt, & omnes, qui eis opem, assensum, vel consilium præbuerunt ⁶. Item archiepiscopus statuit de consensu concilii, quod festum Conceptionis beatæ *Mariæ* solemniter celebretur ⁷.

M. CCC. XXIX.	JOANNIS XXII 14.	FRIDERICI III 15.	PHILIPPI VI 1.	EDWARDI VI 3.
------------------	---------------------	----------------------	-------------------	------------------

Parliamentum
Winton.

ANNO DOMINI M. CCC. XXIX, dicti vero *Joannis* Papæ XIV, & ipsius *EDWARDI* regis III, Hoc anno circa mediam quadragesimam tenuit rex Parliamentum *Wintoniæ*, ubi, procurante regina & *Rogero de Mortuo-mari*, fuit comes ⁸ Cantia, patruus regis, & multi alii accusati de eo, quod quidam fingebant patrem regis vivum, & quod conspiraverunt eum

¹ Comitatu C. ² Et cetera addit MS. & C. ³ Post Festum Conversionis Sancti Pauli C. ⁴ Parasceves Id. ⁵ Animarum fidelium M. ⁶ Reliqua in C. desiderantur. ⁷ Eodem anno *Petrus de Corbario*, de Ordine Fratrum Minorum, qui de consilio & auxilio *Ludovici Ducis Bavariæ*, in civitate *Roma* in Papam se fecit coronari. Idem P. Antipapa eundem L. in Regem *Romanorum*, contra statum ecclesiæ coronavit. Iste Antipapa Cardinales, & alios Officiarios, quos verus Papa solebat habere, creavit. Hæc desumpta è Cod. Magd. ⁸ Videlicet *Edmundus de Wodestoke* C.

liberate,

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

liberare, & ad statum regni reducere ; licet hoc totum falsum & phantasma esset, sicut rei exitus postmodum comprobavit: tamen dictus comes propter quasdam confessiones suas, & quasdam litteras secum inventas, sed nullæ illarum confessionum vel litterarum, etsi veræ essent, deberent causam tribuere suæ morti, fuit decollatus ibidem. Alii vero accusati dimissi fuerunt sub manucaptione, ¹ ut episcopus *Londoniensis* ; alii vero carceri mancipati, ut *Robertus de Tauntone*, & quidam alii. dictus tamen comes eo minus à populo ² querebatur, quod malam habuit familiam, res popularium eundo per patriam auctoritate propria occupantes, & parum vel nihil solventes eisdem.

Hoc anno, circa mediam quadragesimam, vacavit ^{Provisio} ecclesia *Sarum*, per mortem Magistri *Rogeri de* ^{Papalis.} *Mortivauis*. cui ecclesiæ Papa providit de *Roberto de* *Wyville*, qui scripsit ³ speciales litteras reginæ, viro utique ⁴ illitterato, & minime personato, quem si Papa vidisset, nunquam eum, ut creditur, ad tantum apicem promovisset. Item hoc anno mortuus fuit *Joannes*, episcopus *Bathoniensis*, & licet Magister *Radulphus de Salopia* fuisset concorditer electus, confirmatus, & consecratus per *Simonem, Cantuariensem* archiepiscopum, postea tamen in curia *Romana* se redemit, ut rata essent facta de ipso, non sine pecuniæ magna quantitate.

Item hoc anno Papa fecit graves processus iterato contra ducem *Bavariæ*, electum Imperatorem, & contra sibi adhærentes ; & pro sustinenda guerra contra eum, omnes fructus beneficiorum vacantium, ⁵ per quadriennium, reservavit. ⁶ Eodem anno Papa antipapa, XV die Augusti, conversus est ad fidem catholicam, & fecit confessionem suam coram domino Papa *J.* & Cardina-

¹ Ut S. episcopus *London.* M. Ut Episcopus *London.* & *W. de la Souche* C.
² Conquerabatur M. ³ *Mortivauis* M. ⁴ *Wyville* C. *Wyville* M. ⁵ Episcopales MS. *facili Librarii lapsu.* ⁶ Competenter illitterato M. & C.
⁷ Absunt à *Cardig.* qui tamen Codex habet sequentia: Hoc anno die Veneris ante festum Sancti *Borulphi*, natus est Regi filius suus primogenitus *Edwardus*. ⁸ E Cod. *Magd.*

D. N. J. C. I	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
---------------	-----------------	-----------	----------

libus in pleno Consistorio ; & Papa ipsum absolvebat. Hoc anno, Sc. XV die Junii, regina *Philippa* peperit filium suum primogenitum apud *Wodstock*, quem fecit¹ vocari *Edwardum*.

M. CCC. XXX.	JOANNIS XXII 15.	LUDOVICI IV I.	PHILIPPI IV 2.	EDVARDI VI 4.
-----------------	---------------------	-------------------	-------------------	------------------

ANNO DOMINI M. CCC. XXX, dicti vero *Joannis* Papæ XV, & ipsius EDVARDI III à conquæstu quarto, die Veneris proxima post festum Sancti *Lucæ*, fuit Parliamentum apud *Notingham*. ubi fuit captus de nocte, in camera Reginae matris, dominus *Rogerus de Mortuo-mari*, comes *Marchiæ*, per dominum *Willielmum de Monte acuto* & alios, ipso rege præsentem, ubi fuit occisus dominus *H. de Turpintone*, & quidam resistentes ; & statim fuit missus dictus comes ad Turrim *Londoniarum*, usque ad Parliamentum, quod fuit parum ante festum Sancti *Andree*. in quo Parlamento apud *Westmonasterium*, in vigilia Sancti *Andree* fuit idem comes judicatus ad mortem per Pares suos ; non tamen venit coram eis, nec habuit responsionem. nec mirum, quoniam à morte comitis *Lancastriæ*, usque ad mortem comitis istius, omnes nobiles ad mortem traditi, sine responsione & convictione legitima, ² voluntarie perierunt. Et, ut patet ex præcedentibus, quod quisque juris in alterum statuit, usus extitit eo jure ; & eadem mensura, qua aliis mensi fuerant, erat remensum eisdem ; Et eadem vigilia Sancti *Andree* fuit dictus ³ comes *Marchiæ* suspensus apud ⁴ *Elmes* super communi ⁵ furca latronum, ubi pendeat per biduum & postea fuit *Londoniis* apud fratres Minores sepultus, sed per multa tempora postea translatus ad *Wigemore*.

Parliamentum Nottinghamia.

R. de Mortuo-Mari damnatus.

Et suspensus.

¹ Vocare Id. ² Abest à Magd. ³ Addit Cardig. indutus eadem tunica nigra, quam fecit sibi pro morte regis defuncti, & tractus ad caudas equorum super una pelle bovina, de turre Londoniensi usque ad Ulmos prope Tyborne. ⁴ Elms M. S. ⁵ Quæ propter ipsum nova facta fuerat Id.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Hoc anno concessit Papa decimas regi *Angliæ* omnium bonorum ecclesiasticorum in *Anglia* per quadriennium, medietate sibi retenta. Item ¹ anno DOMINI M. CCC. XXXI, cito post Pascha anno sc. XXXI, dictus rex *Angliæ*, cum episcopo *Wintoniensi* & domino *Willielmo de Monte-acuto*, & aliis paucis admodum, transivit mare, sicut Mercator cum ² mantellis & sine ³ harnesiis, ita quod vix habuit secum quindecim equites, & fecit proclamari *Londoniis*, quod ivit in peregrinationem, & non ex alia causa, & fecit custodem regni dominum *Joannem de Eltham*, fratrem suum; & rediit rex ante finem mensis Aprilis, in cuius reditu fuit torniamentum apud *Dertaford*.

Hoc anno parum ante festum Sancti *Michaelis* fecit dominus rex pulcherrima hastiludia *Londoniis*, in *Chepe*. ubi regina ⁴ juvencula cum multis dominabus cecidit de quadam machina, sine læsione tamen corporum suorum; de quo plurimi mirabantur.

⁵ Causæ vero mortis dicti comitis *Marchiæ*, quæ imponebantur eidem, fuerunt infra scriptæ: prima, quia dicebatur, quod ipse fuit consentiens quod pater regis in castro de *Berkeley* fuerat suffocatus. ex qua causa dominus *Joannes Mautravers* & dominus *Thomas de Gorney* Sen. qui fuerunt deputati custodiæ dicti patris regis ibidem, & quidam alii se extraxerunt ad partes transmarinas; & propterea dominus *Simon de Bereford* ⁶ fuit suspensus; secunda causa imposita fuit, quod ipse impedivit honorem regis & regni apud ⁷ *Stannepark*; ubi *Scoti* fugerunt qui capi & interfici potuerunt faciliter, si ipse, qui fuit major de consilio regis, *Anglicos* cum *Scotis* hic congregari fecisset. Ipse item quia recepit XX mille libras a *Scotis*, illos tunc permisit evadere:

Causæ mortis comitis *Marchiæ*.

¹ Hoc anno reliqui. recte, uti censeo. ² Manticiis C. ³ Harnesiis C. ⁴ Juvenis C. & M. ⁵ Hæ causæ in Cod. Card. Supra, immediate post damnationem comitis, rectius collocantur. ⁶ Qui fuit secretus cum domino comite & regina, tractus de turri *Londoniensi*, usque ad ulmos, & ibidem suspensus. Card. ⁷ *Stannopark* C. & M. *Stannoppark* Walsing.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
-------------	-----------------	-----------	----------

& turpem pacem postmodum inter *Scotos* & regem juvenem fieri procuravit ; & super hoc chartam regiseidem fecit fieri. Et etiam illud vile matrimonium contractum inter sororem regis *Angliæ* & *David*, filium *Roberti le Brus*, fieri consuluit, & procuravit. Item quod male consumpsit totam pecuniam inventam in thesauris regis & domini ¹ *Hugonis Dispenser* & omnia bona regni, postquam *Angliam* cum regina intravit, ita quod ipse & regina abundabant, & dominus rex fuit egenus. Item quod appropriavit sibi custodias & maritagia pingua per totam *Angliam*, & quod malus consiliarius regis & reginæ matris & nimis secretus cum ea ; ut de aliis taceamus.

M. CCC. XXXI.	JOANNIS XXII 16.	LUDOVICI IV 2.	PHILIPPI VI 3.	EDVARDI VI 5.
------------------	---------------------	-------------------	-------------------	------------------

ANNO DOMINI M. CCC. XXXI, dicti vero *Joannis* Papæ XVI, & ipsius regis *EDWARDI* III à conquæstu, quinto. Tenuit dominus rex *Angliæ* solemniter Natale apud *Welliam*, usque Epiphaniam; ubi fiebant multa mirabilia sumptuosa. Archiepiscopus vero *Cantuariensis*, tunc visitans Dioecesem *Bathoniensem*, tunc tenuit Natale apud ² *Wynescombe*. qui postmodum mandavit se velle inchoare visitationem suam in ecclesia *Exoniensi*, & postmodum in civitate *Exoniæ* die Lunæ proxima post festum Ascensionis DOMINI; quod ne fieret *Exoniensis* episcopus appellavit, qua appellatione non obstante, dicto die Lunæ accessit idem archiepiscopus ad civitatem *Exoniensem*; sed non fuit sibi permissum ecclesiam neque claustrum intrare ³ armata multitudine resistente.

Rex Natale
wellia celebrat.

Concilium
London.
& Parliament.

Hoc anno, circa festum Nativitatis beatæ *Mariæ*, fuit Concilium Provinciale *Londoniis* congregatum; sed pro-

¹ *Dispenser* Id. ² *Weinliscumbe* M. *Wincliscombe* C. ³ *Armorum* M.
Forte pro armatorum.

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

pter discordiam, inter archiepiscopum & suos¹ suffraganeos sine effectu aliquo terminatum.

Item Parliamentum tunc² ibidem sine aliqua utili expeditione finitur. rex tamen habuit quintam decimam à populo, & decimam à civibus & Burgensibus, sibi per unum annum concessam.

Hoc anno, circa festum Sancti *Laurentii*, venit in *Angliam* dominus *Edwardus de*³ *Baliolle*, dicens se jus habere in regno *Scotiae*; cui adhæserunt dominus *Henricus de Bello-Monte*, Comes de⁴ *Assesles*, *Richardus Talebot*,⁵ & multi alii Nobiles, asserentes se jus habere ad terras & possessiones in dicto regno, vel ratione juris hereditarii, vel ratione uxorum suarum, volentes ingredi *Scotiam* per regnum *Angliae*. sed rex *Angliae*, contemplatione sororis suæ, nuptæ *David* filio *Roberti le Brus*, ipsos per terram suam *Scotiam* non permisit intrare. Unde ipsi in⁷ *Angliam* intraverunt mare, & postmodum per mare ingressi sunt *Scotiam*, circa festum Sancti *Laurentii*, juxta Abbatiam⁸ *Dunfermelin*; ubi statim in littore maris resistantiam habuerunt; sed pedes *Angliae*, pauci numero, citius ad terram applicantes, omnes *Scotos*, qui ibi fuerant, fugaverunt: & plures interfecerunt, antequam viri armati poterant ad terram applicare. Postea vero, infra paucos dies, habuerunt conflictum prope Abbatiam prædictam, ubi duo⁹ *Scotos* vicerunt quadraginta millia *Scotorum*,^{cit.} præ multitudinem & pressuram seipsos etiam opprimentium: de quibus *Scotis* quinque Comites, & alii multi, intercepti & oppressi fuerunt; & hoc totum non sua virtute, sed gratia divina ipsi *Anglici* factum esse dixerunt, & Deum propterea laudaverunt.

Edwardus Balliolus R. Scotia sibi vindicat.

Scotos vinceret.

¹ Suffraganos M. ² *Westmonasterii C.* ³ *Baillol C. Bayllol MS.* ⁴ *Assesles M. recte* ⁵ *Fulco Filius-Warini, Henricus de Ferrers. hæc è Cod. Card. Bruys, propter pacem factam prius cum dictis Scotis Card.* ⁷ *Mallema Anglia.* ⁸ *Dunfermolin. MS. Donfrenille M. E Cod. Cardigan.*

D. N. J. G.	P. ROMANORUM R.		FRANCORUM	ANGLORUM
M. CCC. XXXII.	JOANNIS XXII 17.	LUDOVICI IV 3.	PHILIPPI VI 4.	EDVARDI VI 6.

Bellum in
Scotia con-
tinuatur.

Rex An-
glia ducit
in Scotos.

Scotos su-
perat.

ANNO DOMINI M.CCC.XXXII, dicti vero Joannis Papæ XVII, & ipsius regis EDWARDI à conquæstu tertii sexto, continuata fuit guerra in *Scotia*, ut præmittitur, inchoata per dictum *Edwardum Baliolle* & alios Nobiles supradictos; & circa ¹ festum Sancti Joannis Baptistæ, multi alii Nobiles de *Anglia*, & viri bellicosi, ad eos voluntarie sumtibus propriis accesserunt, & villam & castrum de ² *Berwick* obsiderunt. Rex autem *Angliæ*, considerans multa vituperia sibi & ³ Antecessoribus suis per *Scotos* illata, & quod concordia facta inter ipsum & *Scotos* fuit inita per prodicionem, & ipso in minori ætate notorie constituto, & in custodia matris suæ existente, quæ consilio domini *Rogeri de Mortuo-Mari* proditoris sui per omnia regebatur, contra consilium matris suæ, collecta multitudine armatorum ad *Berwick* viriliter & potenter accessit, & ibi aliquamdiu permansit. ubi tenentes castrum & villam habuerunt cum eo multos dolosos tractatus, ut ab ⁴ extraneis adjutorium expectarent, sicut exitus declaravit. ⁵ In festo Sanctæ *Margaretæ* virginis, ⁶ anno DOMINI M.CCC.XXXIII, venerunt *Scoti* in magna multitudine, de tota *Scotia* congregati, volentes obsidionem remove si possent. quibus rex *Angliæ* suo exercitu peditando, & ipso rege exercitum præcedente, & omnes bono vultu & audaci animo confortante ⁷, ita viriliter se habebant, quod post aliqualem numerum occisorum, dum manu ad manum pugnaverunt, universi *Scoti* sunt in fugam conversi. quos dominus rex & suus exercitus, occidendo & fugando, per quinque millia-

¹ Festum Nativitatis Sancti Joannis Baptistæ Id. ² *Beverwicke* M.
³ Successoribus M. quod absurdum. ⁴ Sic MS. sed melius legunt alii ex-
tra. ⁵ Nam die Luna in vigilia Sanctæ *Margaretæ* C. ⁶ Desunt Card. hand
male. ⁷ Addit Cod. Card. in quodam loco ad tres leucas de *Berewyke*, *Hon-*
tenomorg vulgariter nuncupato.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

ria sequebantur; ita quod vix evaserunt aliqui magni, nisi pedites & agrestes. Numerus vero fugatorum & occisorum, per æstimationem se extendebat ad sexaginta millia. & postea reversus est rex ad eos, quos dimisit circa obsidionem castri & villæ de *Berwick*, quod castrum & quæ villa cito¹ reddebantur eidem. Et sic dicebatur publice quod guerra in *Scotia* fuit finaliter terminata; quia nullus remansit de Natione illa, qui posset, sciret, aut vellet homines ad prælium congregare, aut regere congregatos.

Facta igitur voluntate regis de his qui fuerunt in villa & castro, & relicta custodia nomine suo² in ipsius defensionem; quia dixit illa sua esse de jure hereditario, & ex conquæstu antecessorum suorum, dimisit *Edwardum de Baliolle* cum aliis Nobilibus, qui secum erant, *Balliolus* *Scotia præ-* ad custodiam totius regni *Scotia*. & ipsemet rex *Angliæ* cum modica familia loca devota *Angliæ*, ad quæ sua devotio eum duxit, peregre est profectus.

Prælati vero totius regni *Scotia* in *Franciam* fugerunt, & aliqui ad summum Pontificem accesserunt, conquerentes regi *Franciæ* & summo Pontifici de eorum infortunio, adjutorium & remedium requirentes; sed³ hucusque suo desiderio sunt frustrati.

Hoc anno, parum ante festum Sancti *Michaelis*, vacavit ecclesia *Dunelmensis*, per mortem domini *Lodovici de Bello-Monte*. de cujus successore infra proximo anno patet.

M. CCC. XXXIII.	JOANNIS XXII 18.	LUDOVICI IV 4.	PHILIPPI VI 5.	EDVARDI VI 7.
--------------------	---------------------	-------------------	-------------------	------------------

ANNO DOMINI M. CCC. XXXIII, dicti *Simon Archiep. Cant.* vero *Joannis* Papæ XVIII, & ipsius regis *EDWARDI III* à Conquæstu VII, circa festum Sancti *Ka-* obit.

¹ Cito die Martis in festo Sanctæ Margaretæ reddebantur eidem. Sed rex non ingrediebatur villam aut castrum ante diem Mercurii in crastinum. C. qui tamen pro aut legit ut; id quod sæpe apud Codd. MSS. fit. ² In ipsis qui dixit M. ³ Sic Card. & Mag. hujusmodi MS. sed perperam.

D. N. J. C.	P. ROMANORUM R.	FRANCORUM	ANGLORUM
-------------	-----------------	-----------	----------

Cui succe-
dit T. de
Stratford.

A. de Orle-
ton Episc.
Winton.

Lis de Epi-
scopatu
Dunelmense.

*lix*ti Papæ, vacavit ecclesia *Cantuariensis* per mortem Magistri *Simonis de Mepbam*, qui VII Cal. Novembris *Cantuariæ* est sepultus. cuius loco Capitulum *Cantuariense* Magistrum *Joannem Stretford, Wintoniensem* episcopum, postularunt, faciendo de necessitate virtutem; sciverant enim quod dominus rex scripsit Papæ pro¹ ipso, & ipse fuit bene in gratia summi Pontificis, cui Papa providit de dicto archiepiscopatu, primo die Decembris, non virtute postulationis Capituli *Cantuariensis*, sed proprio suo motu. Eodem anno, primo die Decembris, transtulit Papa Magistrum *Adam de Orleton* de ecclesia *Wigorniae* ad ecclesiam *Wintoniensem*, ad preces regis *Franciæ*, cuius translationem dominus rex *Angliæ* non habebat acceptam; imponens sibi, quod ipse tunc fuit Nuncius ipsius regis *Angliæ* ad regem *Franciæ*; & quod ipse plus placuit regi *Franciæ*, quam regi *Angliæ*, & negotia ipsius inutiliter procuravit; & quod idem rex *Franciæ* scripsit Papæ, pro ipso ad *Wintoniensem* ecclesiam transferendo. Item ex eo rex *Angliæ* magis fuit offensus, quia ipse, pro² alio, domino Papæ scripsit pro episcopatu eodem; sibi que visum fuerat, quod preces suæ pro episcopatibus & dignitatibus in *Anglia* citius audiri deberent, quam preces regis *Franciæ* supradicti. Ideoque retinuit dominus rex temporalia episcopatus *Wintoniensis* in manibus suis, usque ad Diem Veneris post exaltationem Sanctæ Crucis. quo die archiepiscopus & ceteri episcopi in Parlamento *Londoniis* rogarunt pro ipso, ita quod mandavit sua temporalia sibi reddi.

Hoc anno, cito post festum Sancti *Michaelis*, Capitulum *Dunelmense* elegit unum Monachum ejusdem ecclesiæ, ³ nomine *Rievir de Bury*, qui cito postmodum per archiepiscopum *Eborum* fuerat confirmatus, & ante

¹ Eodem C. ² Videlicet per dominum *Simonem de Monte-acuto*, qui quidem *Simon* ad episcopatum *Wigornensem* est promotus. Card. Sed legendum puto: pro *D. Simone de Monte-acuto*. ³ Nomine *Richardum M.* male fuit dubio. Rectius fortasse absunt à Card.

[D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM]

festum Nativitatis DOMINI, in ecclesia *Eboraci* solemniter consecratus; non obstante fama per totam *Angliam* volante, quod Papa ipsum episcopatum domino *Richardo de Bury*, Clerico dicti domini regis, ad preces ipsius domini regis providit: quam famam rei exitus postmodum comprobavit. Nam idem *Richardus*, cito post festum Nativitatis DOMINI, obtentis litteris apostolicis, super sua provisione, se fecit auctoritate Apostolica in Monasterio de *Chartesey*, per dominum episcopum *Wintoniensem* consecrari; & à domino rege obtinuit sibi temporalia ipsius episcopatus integre liberari, quod prius dicto monacho facere denegavit. quo viso & intellecto, idem monachus electus & consecratus, ad claustrum sine episcopatu episcopus est reversus, & cito postea expiravit.

¹ Hoc anno dominus *Edwardus de Bayllo*, rex *Scotiae*, tenuit Parliamentum cito post festum Sancti *Michaelis*; ad quod venerunt Nobiles regni *Angliae*, terras & possessiones ibidem habentes: & finito Parlamento sunt in pace reversi. *Balliolus rex Scotiae.*

Hoc anno tenuit dominus rex *Angliae* Nativitatem DOMINI apud *Walingford*, cum regina prægnante; & finitis festis, dimisit eam apud *Woodstock* ad pariendum. & ipse post Purificationem beatæ *Mariæ* transtulit se versus *Eboracum*, ad tenendum Parliamentum ibidem, quod die Lunæ in secunda hebdomada Quadragesimæ inchoavit. ad quod Parliamentum vocatus fuit *Edwardus*, rex *Scotiae*; sed non venit, propter insidias inimicorum suorum, in insulis juxta *Scotiam* latitantibus: propter quod misit excusatores solemnes, scilicet dominos *H. de Bello-monte*, & *W. de Monte-acuto*, & quosdam alios ² Milites, seu Barones. Parliamentum *Eboraci*.

¹ Et dominus rex multum offendebatur erga dictum archiepiscopum *Eboracensem*, propter dictas consecrationem & confirmationem, & temporalia sua recepit in manu sua & multa alia mala eidem archiepiscopo proposuit fecisse: sed interventu nobilium de regno, & ipsius dicti *Ricardi de Bury*, pax inter eosdem cito postmodum fuit reformata, & temporalia eidem Archiepiscopo concessa. *Hac è Cod. Card.* ² Barones seu milites C. quod probo.

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Balliolus
homagi-
um facit E.
regi An-
glorum.

Hoc anno, circa festum Sancti Joannis, rex Anglia recepit homagium Edwardi le Bayllol, regis Scotia, apud Novum Castrum super Tinam; & cito postea recepit homagium Ducis Britanniae, pro Comitatu¹ Richmundiae.² & postmodum vocavit Prælatos & Magnates, quod infra sex dies, post translationem Sancti³ Thomæ, venirent ad eum apud Notingham, pro Concilio & aliis tractatibus habendis ibidem. & tunc ordinavit Parliamentum Londoniis, & archiepiscopus convocavit Clerum ibidem ad Sanctum Paulum, die Lunæ post festum exaltationis Sanctæ Crucis; & quia non venerunt ad Parliamentum, quod Scoti omnes insurrexerunt, & ceperunt dominum Richardum Talebot, & sex alios milites, & multos pedites occiderunt, rex promisit se iturum versus Scotiam, pro Scotorum malitia refræmandâ. & populus concessit sibi XV denarium de Temporalibus, & de Civitatibus & Burgenfibus decimum denarium, & Clerus concessit unam decimam.

Rex statuit
T. S. adire.

Item in dicto Parlamento dominus rex consensit, quod iret in Terram Sanctam, propriis sumptibus: sed tempus certum inchoandi iter non expressit. sed ordinavit mittere archiepiscopum Cantuariensem ad Papam, & ad regem Franciæ, ut possent de tempore concordare. ita quod illi duo reges possint, cum suis potentiis, simul arripere⁴ dictum iter.

M. CCC. XXXIV.	JOANNIS XXII 19.	LUDOVICI IV 5.	PHILIPPI VI 6.	EDVARDI VI 8.
-------------------	---------------------	-------------------	-------------------	------------------

ANNO DOMINI M. CCC. XXXIV, dicti Papæ Joannis XIX, regis vero EDWARDI tertii à Conquæstu VIII, incipiendo annum in festo Sancti Michaelis, & continuando usque ad finem ejusdem anni. In festo Sancti Dionysii, Joannes, archiepiscopus prædi-

¹ Richimundia C. ² Qui quidem Comes postmodum magnum sustinuit damnum per R. F. qui imposuit sibi, licet false, quod idem comes cum domino rege Anglia quasdam competitiones & confederationes fecit eidem regi Franciæ præjudiciales. Card. ³ Thoma Martyris ⁴ Deest C.

D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Ætus, *Cantuariae* ecclesiam intravit, solemne convivium Archiep. more solito celebravit, & in festo Apostolorum *Simonis* Cant. Fran- & *Judæ* transivit mare, versus regem *Franciæ*, cum aliis ciam adit. nunciis, sicut prius fuerat ordinatum.

Hoc anno, cito post festum Sancti *Michaelis*, rex se transtulit versus *Marchiam Scotiæ*, & in illis finibus hiemavit. & audito quod comes de ¹ *Asselles* fuit proditiose conversus ad *Scotos*, & quod dominus *Henricus* Rex *Scoti-* de *Bello-monte* fuit in quodam castro obsessus à *Scotis*, am intrat. *Scotiam* intravit, & obsidionem fecit amoveri; & tenuit festum Nativitatis apud ² *Rokesborgh*.

Hoc anno, circa festum Sancti *Martini*, dominus *Edwardus* le ³ *Boun* fuit submersus in *Marchia Scotiæ*, dum voluit liberare domicellum suum fugantem prædam animalium, ita quod neuter evasit. Item hoc anno in nocte Sancti *Clementis* per nimiam inundationem maris Inundatio maris maxima. per totum regnum *Angliæ* & maxime in *Tamisia*, fuerunt rupti muri maritimi, & animalia infinita submersa; & terræ fructiferæ in falsuginem conversæ sunt, adeo quod ad fertilitatem solitam per multa tempora non speratur posse redire.

Item hoc anno, IV die decembris, obiit *Joannes* Papa ^{Joannes XXII Papa moritur.} XXII in palatio suo *Avinonia*, & in ecclesia Beatae *Mariæ*, eidem Palatio contigua, est sepultus. in qua ipse fuit episcopus, ante Cardinalatus honorem. Vacavit sedes Apostolica diebus XV, quia vicesimo die ejus mensis Decembris, fuit electus in Papam frater *Jacobus*, tituli sanctæ *Priscæ* presbyter Cardinalis. qui fuit ⁴ *Monachus* ordinis *Cisterciensis*, & magister in Theologia, de Comitatu *Fuxensi* juxta partes *Thosolanas* ⁵ oriundus; & die Dominica, post Epiphaniam tunc sequente, fuit coronatus apud Fratres *Prædicatores Avinioniæ*.

Archiepiscopus *Cantuariensis* rediit circa Epipha-

¹ *Athels* M. ut supra. ² *Rokesborch* MS. *Rokesburghe* M. & recte. ³ *Boun* C. quod melius. ⁴ *Commonachus* C. ⁵ *Oriundus*. & vocatus *Benedictus* duodecimus, Idem. Atque hic loci finit *Codex Ramefienfis*, sive *Cardiganensis*.

niam,

| D. N. J. C. | P. ROMANORUM R. | FRANCORUM | ANGLORUM |

Visitatio
Archiepisc.
Cant.

Parliamen-
tum Ebo-
raci.

niam, & statim post Purificationem suam ecclesiam, civitatem, & diocesem *Cantuariensem* visitavit. Et cito post Epiphaniam rex *Franciae* misit Nuncios regi *Angliae*, scilicet episcopum ¹ *Abricensensem* & quendam ² Baronem pro pace *Scotorum*; qui usque ad diem Lunae mediae quadragesimae in *Anglia* expectarunt. & tunc apud *Notingham* concessae fuerunt treugae usque ad festum Sancti *Joannis Baptistae* tunc futurum; ut interim fieret Parliamentum super illis, & aliis tangentibus statum regni. In quo Parlamento apud *Eboracum* celebrato, extitit ordinatum, quod rex & Comites & Barones cum suis exercitibus irent in *Scotiam*, & Mare *Scoticum* pertransirent; quod cito postea fuit factum. sed *Scoti*, campestre bellum expectare nolentes, finxerunt se velle habere pacem; & postmodum, circa festum Sancti *Michaelis*, multi venerunt ad pacem, & praecipue comes de ³ *Asselles*, sed alii noluerunt: ita quod postmodum captus fuit Comes de ⁴ *Morif* apud ⁵ *Edenburgh*, & in *Anglia* carceri mancipatus; & dominus *Richardus Talebot* pro duobus mille marcis redemptus. Comes vero de *Asselles*, volens ostendere se vere ad regem *Anglorum* conversum, reversus equitavit contra *Scotos* ad obsidionem unius castri, & subito cum paucis equitans incidit in hostes, magna multitudine constipatus; & nolens se reddere, sed pugnare, cum XIII personis mediocribus est occisus ⁶ post festum Sancti *Michaelis*, rex autem semper in illa Marchia *Scotiae* morabatur: à qua adhuc nuncii Papae & regis *Franciae* nullatenus recesserunt; sed ut aliquam pacem, vel longam treugam, nobis inutilem, facerent, expectarunt.

¹ Lege *Abrincensem*. ² Deest *walsing*. ³ *Athels Magd. Et sic semper*.
⁴ *Moreff, M. i. e. Moravia*. ⁵ *Ednebroh MS.* ⁶ *Absunt à Magd.*

ANNO DOMINI M.CCC.XXXV, domini. Papæ *Benedicti* XII anno primo, regis vero EDWARDI tertii à conquæstu anno nono, incipiendo annum à festo Sancti *Michaelis*, & continuando usque ad idem festum anno revoluto. Rege prædicto in Marchia *Scotiae* contra suos inimicos continue remanente, & mediantibus nunciis Papæ & regis *Franciae*, multi tractatus pacis inutiles habebantur; & multæ treugæ ex parte *Scotorum*, subdole agentium, concessæ fuerunt, sed nihil efficaciter expeditum; quia, illis pendentibus, interfecerunt comitem de *Athels*, sicut supra proximo capitulo est expressum. rex autem non permisit *Joannem*, archiepiscopum *Cantuariensem*, ab ipso longe distare. Hoc anno habuit rex decimam à Burgen-sibus, quindecimam ab aliis, & decimam à Clero. Et circa Pentecosten habuit Parliamentum *Northamptoniae*, ubi dimisit Prælatos & alios tractare; & ipse secrete equitavit versus *Scotiam*, cum paucis admodum, usque ad *Berwick*.³ & ibidem assumptis secum paucis armatis, equitavit ad villam Sancti *Joannis*. ubi invenit suos, qui de eo stupebant & admirabantur eventum, & dictam villam fecit muniri fossatis & muris, & suos comites misit cum⁴ rege *Scotiae*, per patriam, si possent invenire *Scotos* resistentes; sed nulli audebant eos expectare, sed per montes, paludes, & nemora latitabant.

Parliamentum Northamptoniae.

ANNO DOMINI M.CCC.XXXVI, Papæ *Benedicti* XII anno secundo, regis vero EDWARDI tertii à conquæstu, anno X, incipiendo annum à festo Sancti *Michaelis* & continuando usque ad idem festum anno revoluto: Tenuit idem rex Parliamentum *Londoniis* in quadragesima; & apud *Eltham* tenuit Parliamentum; & post Pascha misit versus *Scotiam* comites tres

Rex nobiles in Scotiam mittit.

¹ E Cod. Magd. MS. habet *Arseles*. ² Cod. Magd. more solito legit *Berwick*. ³ Et inde, M. recte. ⁴ Qui de suo stupebant & admirabantur adventu M. quod non improbo. ⁵ I. e. Ed. Balliolo.

juvenes,

juvenes, viz. *Lancastriae*, *Warwick* & *Arundel*, & multos Nobiles. & ipse tenuit Pentecosten apud *Wodestock*, & postea se transtulit versus *Scotiam*: ubi castra munivit, & fecit bonum quod potuit; sed *Scoti* nunquam voluerunt bellum expectare campestre, sed fugientes semper, paludes, nemora, & loca abscondita petierunt.

Obiit Comes
Cornubiae.

Hoc anno, in mense Octobri, mortuus est *Joannes de Eltham*, comes *Cornubiae*, frater regis *Angliae*, in *Scotia* sine bello. Item hoc anno dominus rex in singulis ecclesiis Cathedralibus fecit capi totam pecuniam collectam, & repositam in subsidium *Terrae Sanctae*. Item hoc anno Papa revocavit decimam sexannalem, concessam in subsidium *Terrae Sanctae*, pro eo quod rex *Franciae* versus *Terram Sanctam* ¹ nimis distulit iter suum, & voluit ² quod solutum redderetur; sed in *Anglia* nihil fuit redditum, quia fuit per Clerum ³ regi *Angliae* concessum.

Sepultus
Westmonasterii.

Hoc anno circa festum Epiphaniae, rex & archiepiscopus venerunt de partibus borealibus *Londonias* pro sepultura *Joan. de Eltham*, comitis *Cornubiae*, qui apud *Westmonasterium* est sepultus. Et tunc convocavit rex Parliamentum suum ad diem Lunae, post festum Sanctae *Matthiae* Apostoli; in quo Parlamento fecit filium suum primogenitum ducem *Cornubiae*, & dominum *Henricum de Lancastria* filium comitem *Derbie*, & dominum *Willielmum de Boun* comitem *Northamptoniae*, dominum *Willielmum de Monte-acuto* comitem *Sarum*, dominum *Hugonem de Andele* comitem *Glocestriae*, dominum *Willielmum de Clynton* comitem *Huntingdoniae*, dominum *Robertum Dufford* comitem ⁴ *Suffolciae*. Et isti facti fuerunt dominica secunda quadragesimae, apud *Westmonasterium*, ubi etiam fecit XXIV Milites. Item in eodem Parlamento statutum fuit, quod nulla crescens lana in *Anglia* regnum exiret; sed quod ex ea fierent panni in *Anglia*, & quod omnes

Creatio
Nobilium.

Statutum
de lana.

¹ Minus *walsing.*
⁴ *Suthfolch MS.*

² Quod redderet *Magd.*

³ Ex eodem Codice.

operatores pannorum, undecunque in *Angliam* venientes, reciperentur; & quod loca opportuna assignarentur iisdem cum multis libertatibus & privilegiis; & quod haberent vadia regis, quousque possent commode de sua arte lucrari. Item statutum fuit, quod nullus uteretur panno extra *Angliam* operato, & impofterum deferendo, rege & regina & eorum liberis duntaxat exceptis. Item nullus uteretur ¹ pelura transmarina, nisi haberet in redditibus centum libras ².

Explicit Opus *Adæ Murimouth*, Canonici *Londoniensis*.

¹ Pellura M. Pellibus *Walsing*. ² Quorum Statutorum non sequebatur effectus, nec aliquis ea servare curavit M. ulterius progreditur Codex *Waldalenensis*; sed nos nostrum secuti sumus, ut videat Lector, quæ sunt *Murimouthensis*, quæ Continuatorum.

A D A M I

MURIMUTHENSIS

CONTINUATIO.

Codice *Reginensi* nunc demum in lucem
edita ab ANTONIO HALLIO.

OXONII,

E THEATRO SHELDONIANO,

A. D. M. DCC. XXII.

A. D. A. M. I.

RECAPITULATION

CONTINUATION

TABLE

OF THE

RECAPITULATION

OF THE

RECAPITULATION

OF THE

RECAPITULATION

OF THE

Clarissimo doctissimoque Viro

Richardo Medo,

Medicorum nostri temporis

Coryphæo,

Hanc *Adami Murimuthensis*

Continuationem,

Qua par est observantia,

D. D. C. L. M. Q.

ANTONIUS HALLIUS.

Christiano Jacobi regni 7. 15

Richardus de Alaco

Medicinarum et chirurgiarum

Capitulum

Hanc Alami Alaco

Constitutionis

Qua per se observantur

DOCT. MED.

ADAMI MURIMUTHENSIS CONTINUATIO.

*Explicit opus Adæ Murymouth, Canonici Londonien-
sis, & incipit Continuatio aliqualis temporum sub-
sequentium, incipiendo tamen annum secundum com-
putationem Ecclesiæ Romanæ viz. à Nativitate
DOMINICA, & continuando usque ad idem fe-
stum anno revoluto.*

ANNO DOMINI M.CCC.XXXVII, & re-
gis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XI,
orta est grandis discordia inter reges *Franciæ* Discordia
inter Re-
ges Angliæ
& Fr.
& *Angliæ*, ex eo, quod rex *Franciæ* multas terras & op-
pida in *Vasconia* improbe usurpaverat. qua de causa
rex *Angliæ* plures oblationes humiles regi *Franciæ* fece-
rat, si saltem sic terras suas recuperare posset: sed cum
nil proficeret, collectis undique pecuniis, mare transire
disposuit. Circa festum *Margaretæ* rex EDWAR-
DUS transiit in *Flandriam*; inde *Coloniā* adiit. ubi
imperatorem ¹ *Bavarrum* sibi conciliavit, ² *Brabanos* &
Flandrenses sibi foederavit; de quorum consilio arma
Franciæ suis immiscuit armis, boreales partes *Franciæ*
usque ad *Tornacum* incendit & vastavit.

ANNO DOMINI M.CCC.XXXVIII, & re- Rex redit
in Angli-
am
gis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XII,
circa festum Purificationis, rex EDWARDUS venit
in *Angliam*; uxorem tamen suam cum liberis in ea
parte progenitis ³ *Andwarpe* in ⁴ *Selonde* dimisit, quasi
in assecurationem redditus sui: celebratoque apud *Londo-
nias* Parlamento, atque negotiis dispositis, indixit *An-
gligenis* tributum quintæ partis bonorum; lanas ⁵ omni-

¹ L. *Bavarum*. ² *Brabantos*, vel *Brabantinos*. ³ *Antwerpiam*. ⁴ *Selandia*. ⁵ Nescio an *Ovium*. Certe *Walsinghamius*, in *Hypodigmate Neustria*, legit: *Lana novum vellus*.

um occupavit, nonamque garbam de omni gleba *Angliæ* suis expeditionibus deputavit. de proventu dominos villarum vicinarum respondere fecit.

Rerum copia.

ANNO DOMINI M. CCC. XXXIX, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XIII, tanta fuit rerum copia & æris inopia, quod quarterium frumenti *Londoniis* ad duos solidos venderetur, & bos pinguis ad dimidiam Marcam.

Prælium navale insignis.

ANNO DOMINI M. CCC. XL. & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XIV, idem rex EDWARDUS, in vigilia Sancti *Joannis Baptistæ*, cum ducentis navibus mare ingressus est versus *Flandriam*; sed juxta maritima *Flandriæ* classem *Francorum* copiosam & instructam obviam habuit. qua de causa, per totum diem illum, cum suis deliberans, in crastino superveniente in ejus auxilium valente milite *Roberto de Morleia*, cum boreali classe *Angliæ*, commissum est navale bellum fortissimum, quale circa ¹oras *Angliæ* nusquam est visum; ubi Deo favente *Franci* & *Normanni*, acriter sagittati per *Anglos*, sunt devicti; partim cæsi, partim ²gratis submersi, partim capti, navibusque eorum, exceptis paucis quæ aufugerant, totaliter occupatis.

Inde rex *Angliæ* *Flandriam* attingens, adunato exercitu copioso, borealem partem *Franciæ* vastavit, ³urbem munitissimam ⁴diutiuscule obsedit; sed tandem ob defectum pecuniæ, quam sui segnes ⁵procuratores ab *Anglia* non miserant, contractis treugis & induciis inter reges, ⁶utrimque discessum est.⁷

ANNO DOMINI M. CCC. XLI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XV, idem rex EDWARDUS cum navigio suo adiit *Britanniam* minorem; ubi, per cibos & potus inconvenientes, plu-

¹ Horas MS. ² Sic MS. forte, *Aqui*. ³ *Tornacum*, ut opinor. ⁴ *diutiuscule*. ⁵ *Pecuniatore* *Walsing*. ⁶ *Utrumque* MS. ⁷ Hoc anno *Robertus de Eglesfeld* sive *Eaglesfield*, illustrissimæ Reginæ *Philippæ* à *Sacris*, Collegium Reginæ de *Oxon.* fundavit. in quo educatus est filius regis primogenitus *Edwardus*, *Princeps Niger* vulgo dictus; qui *Galliam* subegit, uti & postea *HENRICUS V*, *Gallorum* itidem Dominor.

res de suis amisit. missi sunt tamen ad eum duo Cardinales, qui, ex parte Papæ, treugas triennales inter reges indixerunt; sub quo spatio de jure, quod rex *Angliæ* vendicavit in regnum *Franciae*, ad plenum posset discutiri. In redeundo quoque de *Britannia* rex EDWARDUS maxima incommoda per marinam tempestatem perpeffus est, quæ utique per ¹ Necromanticos regis *Franciae* ² dicebantur procurari.

Cardinales
ad regem
missi.

ANNO DOMINI M. CCC. XLII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XVI, obiit *Benedictus* Papa: successit cito *Rothomagensis* archiepiscopus, *Clemens* sextus vocatus: vir quidem insignis literaturæ, sed prodigalitatibus profusissimæ, adeo ut dignitates ecclesiasticas, in *Anglia* vacantes, suis conferret Cardinalibus, novosque pro eis in *Anglia* titulos moliretur imponere. qua de causa rex *Angliæ* offensus, sub anno gratiæ M. CCC. XLIV, provisiones per Papam factas cassavit. Et ne quis deinceps tales provisiones afferret, sub pœna carceris & capitis interdixit.

Clemens
Papa VI
eligitur.

Et hoc anno, nonas Junii, natus est regi EDWARDO, *Edmundus* apud *Langeley*, ex *Philippa* regina; quo anno rex EDWARDUS transfretavit in *Britanniam*, recepto prius homagio de domino *Joanne de Monte-Forti*, qui fuit verus heres ducatus minoris *Britanniæ*; ubi rex EDWARDUS plures villas, munitiones, & castra sibi rebellantia fortiter conquirit. Post hæc villam de *Vanes* est aggressus, & illam obsedit: & quamvis *Philippus de Valeys*, rex *Francorum*, sibi cum glomerata multitudine occurrisset, captisque inter ipsos treugis, remansit nihilominus villa de *Vanes* prædicta regi *Angliæ* subiecta.

Hoc quidem anno apud *Northamptoniam*, in festo nativitatis *B. Mariæ*, celebratum est Capitulum generale ³ Nigrorum Monachorum, sub præsidentibus *Michele*, Abbate Sancti *Albani*, *Thoma Henley*, Abbate *Westmonasterii*, & Priore Sanctæ *Mariæ Eborum*.

Capitulum
Gen. Nigrorum
Mon.

¹ Nigromanticos M. ² Dicebatur *mallem*. ³ I. e. *Benedictinorum*.

um occupavit, nonamque garbam de omni gleba *Angliæ* suis expeditionibus deputavit. de proventu dominos villarum vicinarum respondere fecit.

Rerum copia.

ANNO DOMINI M. CCC. XXXIX, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XIII, tanta fuit rerum copia & æris inopia, quod quarterium frumenti *Londoniis* ad duos solidos venderetur, & bos pinguis ad dimidiam Marcam.

Prælium navale insignis.

ANNO DOMINI M. CCC. XL. & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XIV, idem rex EDWARDUS, in vigilia Sancti Joannis Baptistæ, cum ducentis navibus mare ingressus est versus *Flandriam*; sed juxta maritima *Flandriæ* classem *Francorum* copiosam & instructam obviam habuit. qua de causa, per totum diem illum, cum suis deliberans, in crastino superveniente in ejus auxilium valente milite Roberto de Morleia, cum boreali classe *Angliæ*, commissum est navale bellum fortissimum, quale circa ¹oras *Angliæ* nusquam est visum; ubi Deo favente *Franci* & *Normanni*, acriter sagittati per *Anglos*, sunt devicti; partim cæsi, partim ²gratis submersi, partim capti, navibusque eorum, exceptis paucis quæ aufugerant, totaliter occupatis.

Inde rex *Angliæ* *Flandriam* attingens, adunato exercitu copioso, borealem partem *Franciæ* vastavit, ³urbem munitissimam ⁴diutiuscule obsedit; sed tandem ob defectum pecuniæ, quam sui segnes ⁵procuratores ab *Anglia* non miserant, contractis treugis & induciis inter reges, ⁶utrimque discessum est.⁷

ANNO DOMINI M. CCC. XLI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XV, idem rex EDWARDUS cum navigio suo adiit *Britanniam* minorem; ubi, per cibos & potus inconvenientes, plu-

¹ Horas MS. ² Sic MS. forte, *Aquis*. ³ *Tornacum*, ut opinor. ⁴ *diutiuscule*. ⁵ *Pecuniatores Walsing.* ⁶ *Utrumque MS.* ⁷ Hoc anno Robertus de Eglesfeld sive Eaglesfield, illustrissimæ Reginæ Philippæ à Sacris, Collegium Reginæ de Oxon. fundavit. in quo educatus est filius regis primogenitus Eduardus, Princeps Niger vulgo dictus; qui Galliam subegit, uti & postea HENRICUS V, Gallorum itidem Dominor.

res de suis amisit. missi sunt tamen ad eum duo Cardinales, qui, ex parte Papæ, treugas triennales inter reges indixerunt; sub quo spatio de jure, quod rex *Angliæ* vendicavit in regnum *Franciae*, ad plenum posset discutiri. In redeundo quoque de *Britannia* rex EDWARDUS maxima incommoda per marinam tempestatem perpeffus est, quæ utique per ¹ Necromanticos regis *Franciae* ² dicebantur procurari.

Cardinales
ad regem
missi.

ANNO DOMINI M. CCC. XLII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XVI, obiit *Benedictus* Papa: successit cito *Rothomagensis* archiepiscopus, *Clemens* sextus vocatus: vir quidem insignis literaturæ, sed prodigalitatis profusissimæ, adeo ut dignitates ecclesiasticas, in *Anglia* vacantes, suis conferret Cardinalibus, novosque pro eis in *Anglia* titulos moliretur imponere. qua de causa rex *Angliæ* offensus, sub anno gratiæ M. CCC. XLIV, provisiones per Papam factas cassavit. Et ne quis deinceps tales provisiones afferret, sub pœna carceris & capitis interdixit.

Clemens
Papa VI
eligitur.

Et hoc anno, nonas Junii, natus est regi EDWARDO, *Edmundus* apud *Langeley*, ex *Philippa* regina; quo anno rex EDWARDUS transfretavit in *Britanniam*, recepto prius homagio de domino *Joanne de Monte-Forti*, qui fuit verus heres ducatus minoris *Britanniæ*; ubi rex EDWARDUS plures villas, munitiones, & castra sibi rebellantia fortiter conquirit. Post hæc villam de *Vanes* est aggressus, & illam obfedit: & quamvis *Philippus de Valeys*, rex *Francorum*, sibi cum glomerosa multitudine occurrisset, captisque inter ipsos treugis, remansit nihilominus villa de *Vanes* prædicta regi *Angliæ* subiecta.

Hoc quidem anno apud *Northamptoniam*, in festo nativitatis *B. Mariæ*, celebratum est Capitulum generale ³ Nigrorum Monachorum, sub præsidentibus *Michaele*, Abbate Sancti *Albani*, *Thoma Henley*, Abbate Westmonasterii, & Priore Sanctæ *Mariæ Eborum*.

Capitulum
Gen. Nigrorum
Mon.

¹ Nigromanticos M. ² Dicebatur malle. ³ I. e. Benedictinorum.

ANNO DOMINI M. CCC. XLIII, & regis
Anglorum EDWARD I tertii anno XVII, obiit
Benedictus Papa XII, secundum quosdam : cui succe-
 sit *Clemens* sextus. vide supra proximo anno. Decessit
 Tho. Henley, etiam hoc anno *Thomas Henley*, Abbas *Westmonaste-*
 Abbas *rii*; cui successit *Simon de Birchestone*.
westm. obit.

ANNO DOMINI M. CCC. XLIV, & regis
Anglorum EDWARD I tertii anno XVIII, nata
 est regi EDWARDO filia, nomine *Maria*; quæ
 fuit postea copulata Duci *Britannia*. sed ¹ immature de
 medio est sublata.

ANNO DOMINI M. CCC. XLV, & regis
Anglorum EDWARD I tertii XIX, *Henricus*
Lancastriae, Comes *Derbeya*, in *Vasconiam* transfre-
 Comes *Derbeiensis*
 in *Vasconia*
 fortiter
 bellum ge-
 rit.
 tavit, cum sexcentis hominibus armorum totidemque
 sagittariorum; qui primo insultu urbem munitissimam
 de *Briggerak* cepit. ² Hac XI Nobiles in ea existentes,
 & plures alios de plebeis etiam captivavit: urbes in-
 signes & villas inibi, numero quinquaginta sex, regis *An-*
glia ditioni & jurisdictioni adjecit. Demum post exer-
 citum *Francorum*, cum manu valida apud *Allebroch*
 contra eum venientem, contrivit: captis nobilibus XXIII,
 cum aliis viris armorum innumeris. ceteris vero aut
 gladio peremptis, aut turpiter in fugam coactis.

Rex in
Norman-
nia.

In festo translationis Sancti *Thomæ*, rex EDW AR-
 DUS ingressus est mare, ignorantibus omnibus suis
 quorsum tenderet. Sed tandem ductu cujusdam militis
³ ad *Harecourt*, nuper de *Francia* exlegati, in australi
 parte *Normannia*, apud *Hogges* juxta *Sequanam flu-*
men applicuit. *Cadomum* & alias urbes spoliavit, unde
 sui quamplurimum sunt ditati. verum quia *Philippus*,
 rex *Francia*, pontes fluminum undecunque confrege-
 rat, ne exercitus ad invicem ⁴ posset configere, rex

¹ Sic lego pro *maturo*, quod habet MS. ² F. Hic. ³ Nescio an *de*.
⁴ F. possent.

EDWARDUS *Normanniam* penetravit, & in suo transitu *Picardiam* devastavit. tandem rex EDWARDUS veniens *Pusianum*, fractum pontem ibidem iussit reparari. Interim comes *Northamptoniæ*, flumen *Sequanæ* transiens, quingentos ex illis, qui pontium reparationem impedire conabantur, occidit.

ANNO DOMINI M. CCC. XLVI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii XX, idem rex EDWARDUS, XVI die Augusti, *Sequanam* flumen pertransiens, versus *Crescy* iter arripuit. Patriam, ubicunque perrexit, circumcirca destruxit; incolas illius prædavit, & captivavit. Aquam de *Summe*, ubi antea nusquam fuit transitus, illæsus cum toto suo exercitu pertransivit; transitum impediētes ad duo millia interfecit. Interim dominus *de Spencer* villam de *Croteye* viriliter cepit, quadringentis viris Armorum de *Francigenis* interemptis. Demum, XXVI die Augusti, rex EDWARDUS, apud *Crescy* in *Picardia*, *Philippum*, ^{Prælium} regem *Francorum*, ^{Cresciacense.} gloriose devicit, & fugavit. Duos reges, scilicet ¹ *Bobemiæ* & *Majoricarum*, Ducem ² *Lothoringiæ*, duos episcopos, octo comites, pluresque alios nobiles, duo millia militum, ac vulgus innumerable in illo conflictu peremit. reliquam plebem fugere compulit ad diversa loca, timidam & confusam. *Philippus* vero rex *Francorum* in isto certamine, ut fama vulgaris pro tunc se habuit, erat in gutture & femore vulneratus; ac per regem *Angliæ* bis decaballatus; captus ibidem revera fuisset, nisi fuga ³ consulisset. rex enim *Angliæ* ex tunc in obsidione villæ *Calesiæ*, ab *Angligenis* infestissimæ, per annum & amplius demoratus est.

Quo etiam anno, XVII die Octobris, erat illud bellum ingens & atrox inter *Anglicos* & *Scottos*, apud *Dunelmiam*: qui, ad instigationem & procurationem regis *Francorum*, terram *Angliæ*, excedendo fines & limites, usque ad locum prædictum accesserant. ubi, divina

Bellum atrox inter Anglos & Scottos.

¹ Boëmia MS. ² Utharing Walsing. ³ F. sibi consulisset.

favente virtute, potissime per Clerum *Eboracensem*, quibusdam laicis adjunctis, non sine confusione & erubescencia, sunt contriti. capti sunt ibidem rex *Scotiae*, *David le Bruys*, *Willielmus Duglass*, & quidam alii Nobiles. Ceteri autem ex illis, qui bello prædicto intererant, fugæ subsidio se dederunt.

Calesia capta à rege.

ANNO DOMINI M. CCC. XLVII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXI, circa festum Sancti *Bartholomæi*, *Philippus* rex *Franciæ*, qui ad dissolvendum obsidionem *Calesiæ* non procul accesserat, diluculo clam aufugit, relictis tentoriis cum victualibus abunde refertis. quo viso, confestim *Calesienses* reddiderunt villam prædictam regi *Angliæ*; qui, propter ejus dispositionem & ordinationem, quasi per unus mensis spacium, mansit ibidem. Tandem, ad instantiam domini Papæ, concessa treuga inter duo regna.

Rex EDWARDUS, circa festum Sancti *Michaelis*, in *Angliam* est reversus; sed in redeundo, sicut quondam de *Britannia* minori repatrians, maximam tempestatem perpeßus est in mari, ubi quosdam valentes milites, & probos de suis amisit. unde B. Virgini conquestus est dicens: *O beata Maria, Domina mea, quid est & quid portendit, quod tendendo versus Franciam felici aura potior, mare placatur, & cuncta mihi prospere succedunt; sed in redeundo versus Angliam sæva infortunia, & nimis adversa, mihi eveniunt.*

Pluvia insolita.

ANNO DOMINI M. CCC. XLVIII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXII, erat magna pluviae inundatio, quæ durabat à festo Nativitatis Sancti *Joannis Baptistæ*, usque ad Natale DOMINI proximo sequens: ita ut vix transiret dies, quin plueret die vel nocte. Quo in tempore magna mortalitas hominum grassata est per orbem, ab ¹ australibus & borealibus plagis incipiens, tantaque clade insaniens, ut

¹ Recte si ad *Angliam* respicias; sed ortum tamen habuit hæc pestis longe sævissima in *Asia*.

vix media pars hominum remaneret. In quibusdam ^{Pestis maxima.} vero religiosis domibus, de viginti non supererant nisi duo. In tantum vero defævit, secundum quosdam, quod vix decima pars hominum foret relicta. E vestigio lues animalium est secuta; tunc reditus perierunt, tunc terra ob desertum colonum, qui ipsam colere solebat, remansit inculta. tantaque miseria est inde secuta, quod mundus ad pristinum statum venire nusquam postea habuit facultatem.

ANNO DOMINI M. CCC. XLIX, & regis *Anglorum* EDWARD I tertii anno XXIII, secundo die Januarii quidam Miles, unus de Secretariis regis *Francorum*, *Galfridus Charneys* ^{Dolus Galfridi Charneys.} ¹ vocitatus, cum multitudine pugnatorum clam & subdole venit *Calesiam* ad capiendam illam, secundum quod erat ² per prius dolose conductum inter ipsum & custodem illius. Saltem ³ ad minus castrum, villæ prædictæ adjunctum, indubie obtineret; & ut ita fieret effectualiter, solvit præ manibus præfato custodi, qui fuit *Januensis*, magnam summam pecuniæ. Quod cum regi EDWARD O innotuit, secrete ibi cum suis viris armorum latebat, nescientibus *Francigenis*. Miles vero prædictus, juxta conventionem, misit quosdam de suis, ut liberum introitum haberent, nomine suo, in castrum prædictum. Quibus ingressis, pons ligneus ante fores subito elevatus clausos ⁴ reclusit ingressos; mox rex EDWARDUS extra villam *Calesiæ* cum suis egressus animose *Francigenas* est aggressus: unde gravis pugna inter *Francos* & *Anglicos* est exorta: nam tam acriter pugnatum est utraque parte quod vix cum rege EDWARD O remanserunt XXX de suis. tantum erant cum *Francigenis* occupati. Rex EDWARDUS, super hoc aliququaliter perturbatus, evaginato gladio, dixit, *Ha seint Edward, ha seint George*. Quo audito, confestim *Anglici* confluebant ad eum, & facto impetu contra hostes

Qui tamen
postea vi-
ctus à Rege
& captus.

¹ Mallem *vocatus*. ² Delendum suspicor illud *per*. ³ Ut magis mihi aridet. ⁴ *Inclusit* legendum conjicio.

graciose

graciose prævaluerunt ; sic quod ducenti ex illis ceciderant interfecti, capto Milite supradicto cum pluribus aliis, ceteris in fugam conversis.

Joannes de Ufford peste extinctus.

Hoc anno obiit magister *Joannes de Ufford*, Cancellarius *Angliæ*, electus & confirmatus in archiepiscopum *Cantuariensem* ; non tamen consecratus. cui successit, per electionem, magister ¹ *Thomas de Bradwarden*, interim durante sæva pestilentia in *Anglia*. dominus Papa *Clemens* concessit plenam remissionem omnibus rite decedentibus, causa hujus ² Epidemiæ in *Anglia*.

Bellum navale inter Anglos & Hispanos.

ANNO DOMINI M. CCC. L. & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXIV, factum est bellum navale inter *Anglicos & Hispanos*, in mari juxta *Wynchelsey*, in festo decollationis Sancti *Joannis Baptistæ*. in quo acriter fuit pugnatum ; nam ab illo vix aliquis evasit illæsus. Demum cessit victoria *Anglicis* Deo duce, captis XXIV navibus eorundem. In quo conflictu dicti *Hispani*, viri strenui & robustissimi, quia se reddere noluerant, jussu regis EDWARDI, omnes miserabiliter perierunt.

S. de Byrchestone obiit

Item hoc anno obiit *Simon de Byrchestone*, Abbas *Westmonasterii*, cui canonice per electionem successit frater *Simon de Langham*. hic tantæ industriæ & circumspeditionis fuit, & tantæ facundiæ micuit : quod rex EDWARDUS fecit eum Thesaurarium *Angliæ*, & non Cancellarium. Post promotus est ad episcopatum *Eliensem*, & tunc factus Cancellarius *Angliæ* ; deinde, vacante sede *Cantuariensi*, ad illam est ³ translatus. demum crescente ejus fama *Urbanus* Papa quintus assumpsit eum in presbyterum Cardinalem, tituli Sancti ⁴ *Sexti*. Postremo vero factus est episcopus *Prænestinus* per Do-

S. Langhami Elogium.

¹ *Thomas Bradwardinus*, Doctor profundus, qui tamen statim postea, peste correptus, interiit. ² Epidomiæ MS. ³ De hujus translatione, occurrit sæpius in Manuscriptis hoc Disticon :

*Latentur cæli, quia Simon transit ab Eli,
Cujus ob adventum flent in Kent millia centum.*

Langhamius in Not. Margin. ad *Godwinum* de Præfibus. ⁴ Sic MS. malem *Sexti*. Præcedis, *Godvinus*.

minum Papam *Gregorium XII.* obiitque *Avinonia* Et obitus.
[die 22] Mensis Julii anno DOMINI ¹M. CCC. LXXV.

Obiit etiam hoc anno *Michael*, Abbas Sancti *Albani*,
cui successit frater *Thomas de la Mare*, Prior de ²*Ty-*
neme, vir bonæ conversationis & sanctæ vitæ. quidam
tamen affirmant, quod isti duo Abbates obierunt anno
præcedenti. Obiit etiam eodem anno Magister *Thomas*
de Bradewardyn, cui per electionem successit magister
Simon de Islepe.

Item hoc anno cum magna veneratione facta est trans-
latio Sancti *Thomæ*, *Herefordiensis* episcopi, præsen-
te rege cum nonnullis ecclesiæ Prælati, regnique Nobili-
bus, & aliis ³plebeiis in multitudine copiosa. Hoc quo-
que anno factum est duellum in palatio regis apud *West-*
monasterium, inter dominum *Joannem Bastardum* fi-
lium *Pbilippi* regis *Francorum*, & quendam Militem de
Ipres, cessitque victoria *Joanni* prædicto.

Translatio
D. Thomæ
Hereford.

Iste erat annus Jubilæus, quo multi de populo utrius-
que sexus, pro gratia remissionis suorum peccaminum
consequenda, *Romæ* sunt profecti. Venerunt etiam hoc
anno in *Angliam* pœnitentes, viri nobiles & alienige-
næ, qui sua nuda corpora usque ad effusionem sanguinis,
nunc flendo nunc canendo, acerrime ⁴flagellabant.

Annus Ju-
bilæus.

ANNO DOMINI M. CCC. LI, & regis *An-*
glorum EDWARDI tertii XXV, *Willielmus de*
Edyngtone, *Wintoniensis* episcopus, vir magnæ pru-
dentia, factus Thesaurarius *Angliæ*, excogitavit & fe-
cit insculpi novam monetam: scilicet, grossum & dimi-
dium grossum, ad magnam utilitatem regis, non com-
munitatis; quia ex post omnia venalia cariora esse cœ-
perunt. Operarii autem, & artifices servientes, callidio-
res & fraudulentiores, plus solito, deinceps effecti fuerunt.

Moneta
nova.

¹ 1376, Idem. ² Twineham, ni fallor, i. e. *Christchurch* in Agro *Hanto-*
niensi. ³ Plebeis MS. ⁴ Flagellantes, Hæretici pestilentissimi, qui fla-
gellationem Martyrio præferebant, dicentes: quod ipsi ultro sanguinem propri-
um suaderent, Martyres vero hoc ab aliis pati eogerentur.

Clemens
Papa VI
moritur.

ANNO DOMINI M. CCC. LII, & regis *An-
glorum* EDWARDI tertii anno XXVI, die
Sancti *Nicolai*, obiit Papa *Clemens* sextus, & cito post
electus est in Papam *Stephanus*, *Ostiensis* Episcopus,
summus pœnitentiarius domini Papæ, & vocatus est *In-
nocentius* sextus. Quo etiam anno erat magna caristia
rerum venalium, & quædam duplo plusquam solebant
viderentur, mare etiam & terra steriliora esse cepe-
runt.

Walterus de
Benteleye,
Miles.

Eodem anno dominus *Haymo* ² *Attebethe*, episcopus
Roffensis, sponte coram Papa renunciavit episcopatum
Roffensem; cui Papa providit de magistro *Joanne Sche-
peye*, Priore dictæ domus. Item hoc anno dominus
Walterus de ³ *Benteleye*, Miles & custos *Britanniæ*, in
vigilia Assumptionis beatæ *Mariæ*, Marefcallum regis
Franciæ, suo cum magno exercitu, juxta ⁴ *Maurem*
gloriose devicit, captis innumeris & occisis.

Siccitas
magna.

ANNO DOMINI M. CCC. LIII, & regis *An-
glorum* EDWARDI tertii anno XXVII, fuit
tanta siccitas, ut vix à mense Martii usque ad mensem
Julii caderet gutta super terram. unde sementa herbarum,
& omnia alia fructifera, perierunt. Ob quam causam
Anglia semper fertilis ab insularis petere alimoniam ne-
cessario est coacta. Hoc audiens dux *Willielmus de Se-
land* plures naves, siligine onustas, ad villam *Londonias*
direxit.

Hoc etiam anno dominus ⁵ *Henricus de Lancastria*,
comes *Derbeyæ*, factus est dux *Lancastriæ*, apud *West-
monasterium*, & dominus *Radulphus de Stafford*, comes
de *Stafford* est ibidem effectus.

¹ Ita MS. Sed lege venderentur. ² Vulgo de Hethe. ³ Benteleye Wal-
sing. minus recte. ⁴ Mauron Id. ⁵ Henricus, comes Darbia & Lancastria
apud Westmonasterium dux Lancastria est creatus. Walsing.

ANNO DOMINI M.CCC.LIV, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXVIII, concordatum est, & juramento firmatum, inter reges *Angliae* & *Franciae*, excepto quod sigilla eorum ad scripta indentata nondum apponebantur. Scilicet quod rex *Angliae* haberet omnes terras suas ducatus *Aquitaniae*, quas sibi rex *Francorum* injuste usurpaverat, si rex *Angliae* totum jus & clameum, quibus regnum *Franciae* vendicabat, regi *Francorum* remitteret ac in perpetuum renuntiaret. Super quo negotio ex parte regis *Angliae* missi sunt solemnes nuncii ad Curiam *Romanam*; videlicet, dominus *Henricus* Dux *Lancastriae*, *Richardus* Comes *Arundell*, *Willielmus* episcopus *Norwicensis*, & *Guido de Brian* Miles, ut dominus Papa dictam concordiam confirmaret. Sed, dolo & fraude *Gallorum*, quibus jugiter adhærebant, una cum conniventia domini Papæ, à concordia est discessum. Rex vero EDWARDUS, ex hoc non modicum exasperatus, copioso exercitu congregato, regnum *Francorum* confestim¹ intravit, & illud vastare coepit. Sed, audita captione *Berewici*, rediit in *Angliam*; & *Berewicum* de *Scotorum* manibus liberavit.

Quo etiam anno feria tertia in ebdomada Pentecostes *Avinoniae* combusti sunt duo Fratres minores, pro quibusdam erroneis opinionibus, prout domino Papæ & suis Cardinalibus videbatur. illo quippe anno grandis seditio inter Laicos & Scholares *Oxoniae* est exorta; nam Laici, collecta multitudine virorum de patria circumad-
Seditio
Laicorum
Oxon.
acente, in Scholares atrocissime irruerunt: quosdam vulneraverunt, & quosdam crudeliter peremerunt. Potremo vero, bona eorum diripientes, eos de villa fugere compulerunt. Propter quod *Oxonia*, in postea, erat supposita ecclesiastico interdicto. Demum, mediantibus regni Magnatibus, & eorum amicis, pax inter eos tali pacto erat firmata; quod cives *Oxoniae*, qui causam discordiae ministrarunt, firmiter & perpetualiter obligarent,

¹ Intravit hostiliter Walsing.

se nunquam de cetero Scholaribus *Oxoniae* debere nocere, vel eos lœdere, aut injuriam illis inferre; regimenque totius villæ Cancellarius Universitatis, qui pro tempore fuerit, & nullus alius scilicet laicus, in posterum obtineret: Communitasque villæ *Oxoniae* dedit Universitati ducentas quinquaginta libras sterlingorum, nomine emendarum pro transgressu, actionibus singularum personarum de Universitate nihilominus remanentibus sibi salvis.

Stapula
lanæ.

Hoc etiam anno, ordinatum erat per consilium domini regis, quod stapula lanarum pro perpetuo maneret in *Anglia*, per diversa tamen loca.

Philippus,
rex Fran-
cia, mori-
tur.

Edwardi
principis
gesta.

ANNO DOMINI M. CCC. LV, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXIX, decessit *Philippus*, rex *Francorum*; cui successit filius suus *Joannes*, qui *Carolo* filio suo seniori contulit ducatum *Aquitaniae*. propter quod rex EDWARDUS sibi indignans, coram proceribus regni *Angliae* assignavit illum ducatum *Edwardo* primogenito suo; quia sibi jure hereditario pertinebat. Mox exercitu adunato circa festum nativitatis beatæ *Mariæ*, *Edwardus*, Princeps *Walliæ*, primogenitus regis EDWARDI tertii, transfretavit in ¹ *Vasconiam*: & transiens per patrias, quoscunque sibi rebellantes aut occidit, aut eos cum eorum spoliis captivavit; illos vero, qui se sponte sibi reddere voluerunt facta ei fidelitate, recepit in gratiam, & illo anno hiemavit ibidem.

Quo anno, circa principium mensis Novembris, rex EDWARDUS audivit *Joannem*, regem *Francorum*, apud *Sanctum Omerum* velle expectare, usque ad suum adventum, ad dimicandum cum eo; qui illico *Calesiam* transfretavit, cum duobus filiis suis *Leonello* & *Joanne de Gaunt*, ac domino *Henrico* duce *Lancastriæ*, atque comitibus *Northamptoniæ*, *Marchiæ*, & *Staffordiæ*, cum aliis Magnatibus & hominibus armorum ad duo millia. Rex vero *Francorum*, hoc perpen-

¹ *Vasconiam* W. & sic semper.

dens, consumpsit victualia sua, ne *Anglici* eisdem uterentur, & clam cum suis abscessit. Quem sic fugientem rex EDWARDUS insecutus est, usque *He-deum*; sed propter raritatem victualium versus ¹ *Calisiam* rediit, totam patriam per X dies vastando.

Et dum hæc agerentur, *Scoti* subdole & nocturno tempore ceperunt villam de *Berewick*; castrum tamen ejusdem remansit in custodia *Anglorum*; ob quam causam rex *Edwardus* in *Angliam* est reversus; &, accito Parlamento apud *Westmonasterium*, concessum erat ei, [ut haberet] de quolibet Sacco lanæ, per sex annos proximo sequentes, ² quinquaginta solidos. Eodem anno VII Idus Januarii natus est regi EDWARDO apud *Woodstock* dominus *Thomas*.

ANNO DOMINI M.CCC.LVI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXX, XIII die Januarii, regi EDWARDO in castro de *Berewick* existenti, sine insultu, reddita est villa ejusdem per *Scotos*. & confestim postea, XXV die Januarii, apud *Rokesbourgh* dominus *Edwardus Baillol*, rex *Scotiae*, regnum & coronam *Scotiae* transtulit in EDWARDUM, regem *Angliae*, litteris suis patentibus & authenticis inde confectis.

Quo etiam anno Princeps *Walliae Edwardus*, primogenitus regis EDWARDI tertii, VI die Julii, cum exercitu suo movebat se de *Burdegala*, transivitque per patrias de *Agines*, *Peragor*, ³ *Lymosin*, *Berry* & *Saloigne*, villas cum patria sibi resistentes incendit, vastavit, ac etiam deprædavit. Alias tamen villas, castra, & munitiones sibi reddita, tenuit sibi sub tributo: cepit namque in ista expeditione ultra sex millia hominum armatorum, cum nonnullis Nobilibus, & aliis generosis. Tandem, quasi in fine anni sui adventus, scilicet XIX die Septembris, vel secundum quosdam XXI die ejusdem mensis, dum *Henricus*, dux *Lancastriae*, in mi-

Fuga Joannu, Franco-rum regis.

Parliamentum westmonasterii.

Regis Scotiae subjectionio.

Edwardi Principis facinora.

¹ Utroque modo MS. legit, nonnunquam *Calisiam*, alias vero *Calesiam*.
² XL w. ³ L. *Limosin*.

nori *Britannia* circa obsidionem civitatis *Ranensis* moram traxisset, Princeps *Walliæ* prædictus cum VI millibus, juxta civitatem *Pictavensem*, *Joanni* regi *Francorum* copiosum exercitum ducenti, occurrit; & facto congressu, cæsus est exercitus *Francorum*, capto rege, ac *Philippo* ejus filio juniore, domino *Jacobo de Burbone*, archiepiscopo etiam *Senonensi*, captisque Comitibus XI, Nobilibus XXII, Militibus & aliis viris armorum plusquam II millia. occisi fuerunt in ista pugna tres duces, XIX magni domini, quinque millia armorum, & vulgus quasi innumerabile. Finito bello Princeps prædictus, ducens secum præfatum *Joannem*, regem *Francorum*, rediit *Burdegalam* cum gloria & triumpho. De hac admirabili victoria, quidam *Anglicus* versificando sic ait:

*Stetit fortunæ Rex Francorum die lunæ,
Quæ fuit altisona, prope ¹ Peyters decima nona,
Septembri mense, dum Francia corruit ense,
Anno tunc CHRISTI, pro Francigenis puto tristi,
Mil. ter centeno semel L. sexto semipieno.
Jon Rex prædictus, belli certamine victus,
Est captivatus, sic regno jure nudatus,
Anglia quo ridet, & Francia nunc bene videt,
Quod male præfecit quemvis, divina rejecit.
Non plus præsumat gens Gallica, sed sibi sumat
EDWARD ad florem, Jon captivo potiozem,
Tunc scripta lege florebit Francia rege,
Et Rex regnorum dominabitur ille duorum.
Merlin dum vixit, sic venturum fore dixit,
Et CHRISTUS signa dat ad hoc sibi multa benigna,
Hinc Rex discretus cito vadat trans mare lætus
Ne faciendo moram conquestus negligat horam;
Pacem tractantes caveant sibi, sint rogantes,
Sæpe cicatrices in vulnera prisca resurgunt;
Intime pax quæritur, sed pax bona non reperitur;*

¹ Peicere Walsing. sed absurde. Peyters enim in nostro codice, idem est ac *Pictavium*, *Poitiers*.

*Facilius nosse regnum devincere posse,
 Quam stabilem pacem componere, vel efficacem;
 Ducere jus clarum finem cupiunt ad amarum,
 Qui suadent artem pro toto sumere partem.
 Et nomen dignum sic perdere credo malignum.
 Rex fuit Anglorum victor totiens aliorum,
 Quod fortunatus talis est nullus reputatus,
 Plus valet hoc omen regnantibus, & tale nomen,
 Quam res mundana, quæ labilis est quasi vana,
 Raro bellantes sunt quidam contrariantes.
 Nomen non gaudent, quia vincunt plus sibi plaudent.
 Plebs læsa hæc fari vult Regis honor mutilari,
 Si nummis nomen Jon Rex vendantur & omen;
 Vox populi certa, constanter Regis amica,
 Non reputat mores, pro nummis vendere flores,
 Scutis EDWARDI sic flos fit amore Leopardi
 Quod refecans flores, EDWARDI tollit honores;
 Absit sic fieri clamat discretio cleri,
 Totaque vox populi vult EDWARD floribus uti,
 Et sibi regnorum nomen retinere duorum.
 Nam licet EDWARDUS, sit Francos flectere tardus,
 Scit Deus, ad plenum, quod subjugavit amænum
 Regnum Francorum; congaudens nomine ¹florum,
 Ut fraus vitetur plebs consulit, ut meditetur
 Quod captivati stent carcere non liberati,
 Donec optatum tenuit sibi pacificatum.*

Hoc etiam tempore quidam Clericus, ex parte Francorum, duos versus fecit sequentes, in odium regis Anglorum?

*O rex Anglorum, destructor pacificorum,
 Credis Francorum regnum superare decorum.*

Quibus versibus quidam Anglicus, videlicet magister Robertus de ²Anebury, curiæ Cantuariæ Registri custos, respondit in hunc modum:

¹ Iridum nimirum. Hic enim, ut supra, ad Arma gentilitia regis Galliarum respicit. ² Forte, Auebury.

Francia regnorum fortissima flos aliorum,
 Dudum sublimis, quasi parvula nunc stat in imis.
 Hoc quia peccavit; ¹ Phelp & Jon quando creavit,
 Injustos reges, ostendendo male leges,
 EDWARD per legem sibi sumpsisse bene Regem
 Sic quia ² nolebat merito flens Francia flebat.
 Rex Carolus rectus Francorum sistit erectus,
 Qui moritur, nato nullo de se generato.
 Tunc lex ad florem sibi junxit proximior.
 EDWARD Anglorum regem, de germine florum,
 Lex agnatorum zelum confundit eorum,
 Qui spernunt natum de germana generatum.
 Dantes pro rege genitum patrui, sine lege,
 Ille vocabatur Phelp, de quo Jon generatur.
 Regnum Francorum tenuit bene neuter eorum.
 Bellicus eventus probat hoc, testis violentus
 Nullus miretur, si Francia mole gravetur,
 Dum sequitur pura negat EDWARD O sua jura.
 Quod petit ³ hinc detur, tunc Francia pacificetur.
 Jon velut intrusus est Floribus ipse reclusus.
 Et sinat EDWARD O cum Flore frui Leopardo,
 Sic vero pacifica stet Francia, nunc inimica.
 Hæc quæ scripta legis, tollunt discrimina regis,
 Quod non pacificos hic distruxit, sed iniquos.

Edwardus
 Princeps
 redit in
 Angliam.

ANNO DOMINI M. CCC. LVII, & regis An-
 glorum EDWARDI tertii anno XXXI, circa
 festum Pentecosten *Edwardus* princeps *Walliæ*, de
Vasconia in *Angliam* rediens, & *Joannem* regem *Francorum*
 secum adducens, V die Maii in portu de ⁴ *Plum-*
mouth in *Devonia* sanus applicuit; & statim missi sunt
 in *Angliam*, ex parte domini Papæ, duo Cardinales pro
 pace reformanda inter duo regna, tertius Cardinalis ve-
 nit in *Angliam* gratia visitandi regem *Francorum*; qui
 vero in *Anglia* per biennium sunt morati. Quo etiam

¹ Philippum scilicet & Joannem. ² Vel, volebat, ad quantitatem
 syllabarum parum attendebant hujusmodi scriptores: seu, ut quod verum
 dicam, nesciebant. ³ Melius fortasse, huic. ⁴ Vel, Plymouth.

anno, circa festum omnium sanctorum, liberatus est *David le Bruys*, rex *Scotiae*, de diutina custodia, qua *David, R. Scotia liberatur.* in castro de *Odyam*, per XI annos, jugiter tenebatur, magna pecuniæ summa mediante.

Hoc quoque anno, in *Francia* orta est illa magna Comitiva, gens sine capite vocitata, qui multa dispendia intulit *Francigenis*. Item hoc anno, XXVI die Augusti, obiit domina *Isabella*, mater domina regis EDWARDI tertii, quæ in ecclesia Fratrum Minorum *Londoniis* est sepulta. Relaxatur etiam hoc anno ¹ interdictum *Oxonie*, latum in Laicos; qui in Clericos inibi studentes nequiter invadebant.

ANNO DOMINI M. CCC. LVIII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii XXXII, magna controversia coram summo Pontifice inolevit, inter magistrum *Richardum Filium-Radulphi*, primatem *Hibernie*, & Clerum in *Anglia* ex una parte, & quatuor Ordines mendicantium ex altera, super statu & regula eorundem. Controversia inter Clerum & Mendicantes.

Eodem etiam anno, gravi clade vastantur *Normannia* & *Britannia*, per *Philippum* fratrem regis *Navarrie*, dominum *Jacobum Pipe*, *Robertum Knolles*, & alios quam plures *Anglicos*, sine jussu regis EDWARDI tertii. & sic in illis partibus, per tres annos, & amplius, hostiliter permanserunt. Normannia vastatur.

Eodem quoque anno, apud *Wyndeshore* rex EDWARDUS tertius festum Sancti *Georgii*, Martyris, fecit solemniter & regaliter celebrari. Quo etiam tempore, quidam, natione *Vasco*, surrexit, vulgariter nuncupatus Archipresbyter, ducens secum unam Comitivam per diversas partes *Franciae*, ipsas hostiliter devastando; & potissime regionem *Provinciae*. Archipresbyter.

¹ Propter Clericidium, & Sacrilegia illatum, ut loquitur *Walsing.*

Rex in
Franciam
navigat.

ANNO DOMINI M.CCC.LIX, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXXIII, idem rex EDWARDUS, *Edwardus* princeps *Wallia*, Dux *Lancastriae*, & omnes fere proceres *Angliae*, congregatis fere circa mille curribus, *Franciam* adierunt; & in partibus *Burgundiae* & *Campaniae*, per totam hiemem, sub divo manserunt. & interim *Normanni*, cum modica navium classe, apud *Wynchelsea* applicuerunt, ipsamque villam, Idus Martii, invaserunt, & pro parte combusserunt: & recedentes, sine damno eis illato, tulerunt secum spolia multa, & mulieres eorum oculis blandientes cum eisdem captivas adduxerunt ad naves.

Castrum de
Windsor
aëdificatur.

Item hoc anno rex EDWARDUS incepit novum aëdificium in castro de *Windsore*, ubi natus fuerat, quae de causa locum illum ampliori aëdificio, & splendidiori decorare praeter aliis procuravit; cuius operis supervisorem rex constituit dominum *Willielmum de Wickham*, virum providum & discretum.

Mortes vi-
rorum no-
bilitium.

Illo etiam anno, apud *Pontem fractum*, sanguis de tumba Domini *Thomae*, quondam Comititis *Lancastriae*, effluxit. Obierunt etiam hoc anno, in exercitu domini regis EDWARDI tertii, & in *Anglia* viri nobiles & praecelari: Comes *Marchiae*, Comes *Oxoniae*, *J. le Gray*, *C. le Say*, cum aliis valentibus & famosis. Obiit etiam dominus *Galfridus de Northbrigg*, episcopus ¹ *Cestriae*; cui successit dominus *Robertus de Stratone*.

Ingens
tempestas.

ANNO DOMINI M.CCC.LX, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXXIV, quarto decimo die Aprilis, fuit ingens tempestas grandinis & ² nivis, quae in partibus transmarinis adeo invaluit, quod multi mortui ceciderunt in terram de exercitu domini regis EDWARDI tertii.

Anno DOMINI M.CCC.LIX, XIV. Kal. Junii,

¹ I. e. *Lichfeldia* & *Conventus*. Sic enim nonnunquam ab antiquis scriptoribus indigetantur, ² Nimis MS.

dominus *Joannes de Gaunt*, Comes tunc *Richmundiæ*, filius regis EDWARDI tertii, apud *Redyngum*, ex dispensatione domini Papæ, duxit in uxorem *Blancheam* consanguineam suam, filiam Ducis *Henrici Lancastriæ*, circa festum Sancti *Dunstani*, treugis concessis sub spe pacis concepta. Rex EDWARDUS tertius cum exercitu suo reversus est *Calesiam*, & ibi mansit quousque finalis pax inter duo regna esset completa. Et cito post, causa dictæ pacis firmandæ, transierunt *Calesiam* dominus *Edwardus* Princeps *Walliæ*, dominus *Henricus* Dux *Lancastriæ*, cum aliis Magnatibus *Angliæ*. sicque tractatus est ibidem, inter *Franco*s & illos, quod pax inter duo regna erat sub juramenti vinculo stabilita; confestimque mittuntur nuntii summo pontifici, pro pace, & pactis mutuis confirmandis. Quo tempore, ad præcepta domini Papæ, quievit controversia inter Clerum & Ordines Mendicantium.

Pax inter
reges Ang.
& Fr.

Eodem anno obiit *Armachanus* prædictus, *Avinionia*, die Sancti *Edmundi* regis, cujus ossa succedente tempore in *Hiberniam* sunt delata, & apud *Dundalk*, ubi erat natus, sunt sepulta. quo in loco innumera ad laudem Dei fiunt miracula. In cujus viri transitu fertur quendam Cardinalem dixisse: *Hodie in ecclesia Dei cecidit magna columna*. composuit namque iste libros diversos, scilicet de *Quæstionibus Armenorum*, de *Pauperie Christi*, *Sermone*sque insignes: in quibus, & aliis suis tractatibus, veraciter extat agnitum, quod fuerat probatissimus scriba in regno cælorum.

Primas
Hibernia
moritur.

ANNO DOMINI M.CCC.LXI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXXV, idem rex EDWARDUS; XXIV die Januarii, apud *Westmonasterium* tenuit Parliamentum. in quo tota materia concordiæ coram omnibus, qui aderant, fuerat proposita, ac etiam declarata; placuit etiam universis dictam concordiam recipere, & tenere: unde celebrata missa

Parliamentum
Westmonasterii.

¹ *Richardus Filius-Radulphi*. de quo vide plura apud *Lelandum* nostrum, de *Scriptoribus*, p. 372. & *Jac. Waraun* de *Scriptoribus Hibernia*, p. 69.

Pax iuramento firmata.

Rex Franc. liberatur.

Comitiva famosa.

Alba.

Magna mortalitas hominum.

de Sancta Trinitate, à *Cantuariensi* Archiepiscopo, in ecclesia *Westmonasterii*, ultimo die Januarii. Rex EDWARDUS tertius fecit suos Nobiles ibidem jurare, super sacrosanctum corpus DOMINICUM, de observando concordiam ante dictam. Præsertim illos, tam Prælatos quam alios terræ Magnates, qui cum eo non erant *Calisæ*; ubi ipse juravit, & ceteri Domini, qui cum ipso erant ibidem, etiam rex *Francorum*, cum suis Nobilibus, consimile præstitit juramentum. die autem prædicto, apud *Westmonasterium*, quidam domini *Francorum* etiam dictum juramentum præstiterunt. sicque firmata pace inter duo regna, liberatus est *Joannes*, rex *Francorum*, solvens tria millia millium Florenorum. Item dominus *Joannes de Gaunt*, filius regis EDWARDI tertii, isto anno factus est dux *Lancastriæ*, jure uxoris suæ, filiæ & heredis *Henrici*, quondam ducis *Lancastriæ*; qui eodem anno, parum ante, diem suum clausit extremum.

Quo etiam anno, illa magna Comitiva & famosa est orta, diversarum nationum coadunata; cujus duces pro majori parte erant *Angligenæ*. qui motu proprio, & quasi gens sine capite, partes *Franciae* versus *Avinoniam* invaserunt, & villam *Sancti Spiritus* ceperunt; villas & castella in *Francia* diutius occupabant, nec potuit eos rex *Franciae* à suis finibus expellere ullo modo. Item circa ista tempora emanavit una Comitiva, vocata *Alba Comitiva*; quæ transivit per *Provinciam* in *Lumbardiam*, & duces istius Comitivæ erant *Anglici*: qui aliquando erant stipendiarii, aliquando ex proprio capite discurrentes, acceperunt redemptionem de diversis castris, civitatibus, atque villis. ac sic ibidem longo tempore perdurabant.

Isto anno *Edwardus*, Princeps *Walliæ*, desponsavit Comitissam *Cantiæ*, relictam quondam domini *Thomæ Holandiæ*, quæ olim fuerat separata à Comite *Sarum*, causa Militis prædicti. Item hoc anno fuit magna mortalitas hominum, quæ pestilentia potius viros quam mulieres consumpsit. qua de causa obierunt in *Anglia* inclyti & Nobiles, Prælatique ecclesiarum quamplures, tam secularium

cularium quam regularium. Decefferunt namque eccle-
fiarum Prælati *Reginaldus Wygorum*, *Mychaël Londoni-
ensis*, *Thomas Eliensis* episcopi. quibus successerunt,
provisione domini Papæ, magister *Joannes de ¹Barnes*
ad *Wygorum*, *Symon Langham*, Abbas *Westmonaste-
rii*, ad *Eliensem*, & magister *Symon Sudbury* ad *Lon-
dinensem* ecclesias. Nobiles vero decefferunt *Henri-
cus* dux *Lancastriæ*, *Reginaldus Cobham*, & *Williel-
mus Filius Warini*, Milites strenui & famosi.

Quo etiam anno apparuerunt mira prodigia, tam in <sup>Mira pro-
digia.</sup> *Anglia*, quam alibi in partibus transmarinis. Nam in
Burgundia cecidit pluvia sanguinea; in *Bononia* vero
in aere apparuit crux sanguinea; in *Anglia* vero & in
Francia apparuerunt duo Castella, de quibus duo exer-
citus egrediebantur ² unus albo, alter nigro colore exte-
rius cooperti, commissoque prælio alternatim vicerunt
nunc albi, nunc nigri. demum regredientes ad eorum
Castella disparuerunt.

ANNO DOMINI M. CCC. LXII, & regis *An-
glorum* EDWARDI tertii XXXVI, XV die Ja-
nuarii, circa horam vesperarum ventus vehemens notus <sup>Ventus ve-
hemens.</sup> australis ³ Africus tanta rabie erupit, quod flatu suo do-
mos altas, ædificia sublimia, turres, campanilia, arbo-
res, alia quoque durabilia & fortia violenter prostravit,
pariter & impexit; sic quod residua quæ extant, sunt
⁴ adhuc deteriora. de quo quidam Metricus sic ait;

Versus:

C. ter erant mille decies sex unus & ille?

Luce tua, Maure, vehemens fuit impetus auræ.

Alius sic:

Ecce flat hoc anno Maurus in orbe tonans.

Innuunt isti versus, quod anno DOMINI M. CCC. LXI,
in festo Sancti *Mauri*, Abbatis, contigit iste ventus.

¹ Forte, *Barnet*. ² Uno MS. ³ Affrutus MS. ⁴ Constat ex hoc
loco auctorem hujus *Continuationis*, quisquis demum sit, non multo post
tempore floruisse, quam tempestas ista acciderat.

Hoc verum est, secundum computationem ecclesiæ Anglicanæ; sed, secundum computationem ecclesiæ Romanæ, vera est quotatio superius conscripta.

In festo Apostolorum *Petri & Pauli*, rex EDWARDUS contulit ecclesiæ *Westmonasterii* vestimenta Sancti *Petri*, in quibus idem Apostolus Missas celebrare solebat. Item eodem anno primogenitus regis EDWARDI tertii accepit Principatum *Aquitaniæ*, factis homagio & fidelitate suo patri pro eo. qui eodem anno, circa festum Purificationis beatæ *Mariæ*, cum uxore & toto suo retenemento in *Vasconiam* transfretavit.

Innocentius
Papa VI
moritur.

Obiit etiam hoc anno *Innocentius* Papa. successit ei *Urbanus* quintus, vir quidem insignis & multæ litteraturæ peritus. Hic, secundo Pontificatus sui anno, quandam Constitutionem edidit, contra Clericos pluralitates beneficiorum obtinentes; modicum tamen profuit, quia Cleri sic promoti, freti favore & auxilio dominorum, non permiserunt suum sortiri effectum.

Parliam.
Westmonast.

Item hoc anno, XVI die Octobris, apud *Westmonasterium*, rex EDWARDUS tenuit suum Parliamentum; & duravit usque ad festum Sancti ¹ *Bricii*; quo die natus erat, annis ætatis suæ quinquaginta expletis, unde in suo Jubilæo populo suo se exhibuit gratiosum. nam reis majestatis suæ regis offensas & reatus indulgit, vinculatos libere abire permisit, exules quoque revocavit; ad petitionem etiam Communitatis, causas in lingua materna & non extranea versari jussit: filiosque suos *Leonellum* fecit ducem *Clarentiæ*, & *Edmundum* comitem *Cantebrigiæ* instituit.

Obiit etiam hoc anno dominus *Joannes* episcopus *Lincolniensis*; cui successit, provisione domini Papæ, dominus *Joannes de Bokingham*. decessit etiam hoc anno dominus *Robertus* episcopus *Cicestrensis*, ² cui Papa providit de magistro *Willielmo Lynne*.

¹ An *Bricii*. ² Sc. ecclesia.

ANNO DOMINI M. CCC. LXIII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXXVII, Quidam, spiritu diabolico excitati, corpus cuiusdam sacerdotis in quatuor partes *Londoniis* dividebant; quas per quatuor partes dictæ civitatis ¹ contemtibiliter projece- runt. Auctores autem hujus sceleris in publicum, usque ad ² præsens, nondum venerunt. Item hoc anno, nono die ^{Parliamentum London.} Octobris, tenuit EDWARDUS tertius *Londoniis*, unum Parliamentum, à quo nullus magnus se potuit excusare. in quo omne ornamentum aureum, sive argenteum, erat damnatum; scilicet in cultellis, cingulis, annulis, monilibus, & in ceteris corporalibus ornamentis: nisi fuerit talis, qui per annum XL libras posset expendere.

Venerunt etiam in *Angliam*, hoc anno, tres reges, videlicet, *Francia*, ³ *Cipria*, & *Scotia*, visere & alloqui ^{Tres reges in Angliam venerunt.} dominum EDWARDUM regem *Anglia*. à quo honorati, duo eorum ad propria sunt reversi. Rex vero *Francia*, gravi morbo correptus, in *Anglia* lectulo decumbebat. Eodem anno VII Idus Decembris, cœpit gelare, duravitque gelu usque ad XIV Kal. Aprilis. Quo etiam anno obiit bonæ memoriæ dominus *Radulphus de Schrovesbury* episcopus *Bathoniensis*; qui in eleemosynarum largitione, & aliis operibus erat valde devotus. Tunc vero Papa transtulit magistrum *Joannem de Barnett* de *Wigorniensis* ecclesia ad *Bathoniensem*, magistrum *Joannem de* ⁴ *Wyntelelye de Roffensi* ecclesia ad *Wygorum*, & magistrum *Thomam* ⁵ *Trillel* in *Roffensem* episcopum confirmavit.

ANNO DOMINI M. CCC. LXIV, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXXVIII, Abbas de *Bello*, eundo versus *Londonias*, cuidam damnato ad furcas in Mariscallia domini regis obvians, ipse virtute libertatum suarum à necis interitu liberavit.

¹ Contentibiliter MS. ² Vide supra Not. ad initium anni M. CCC. LXII. ³ Sic MS. *Cypri*, ut opinor. ⁴ Ita MS. Vulgo *Wirtlesley*. ⁵ Alias *Trillel*, & *Trillick*.

Quamvis rex & alii magnates factum huiusmodi graviter cordi tulerunt, chartas tamen suas per Parliamentum ibidem habuit approbatas. Quo anno, apud *Doveray* in *Britannia* minori, commissum est bellum fortissimum inter *Joannem* de *Monte-Forti* & dominum *Karolum* de *Bloys*, & cessit victoria domino *Joanni* prædicto, virtute tamen, & auxilio *Anglorum*,¹ captisque Nobilibus, Militibus, & Armigeris cum aliis infinitis. In quo bello cecidit ipse *Carolus*, cum innumerosa multitudine; sed ex parte domini *Joannis* ceciderunt tantummodo VII viri. Item hoc anno apud *Savoye*, juxta *Londonias*, obiit *Joannes*, rex *Franciae*. cujus exequias EDWARDUS, rex *Angliae*, in diversis locis fecit solemniter celebrari; ac usque *Dovoriam*, suis sumptibus, per viros reverendos, corpus ejus more regio fecit conducere: sepultusque est apud Sanctum *Dionysium* juxta *Parisi-um*; & regnavit *Carolus*, filius ejus, pro eo.

Rex Fran-
cia mori-
tur.

Mercato-
res Lom-
bardi.

Eodem anno accusati sunt *Lumbardi* mercatores à confociis suis, de magna infidelitate in mercimoniis suis facta regi, unde major pars illorum in turri *Londoniarum* aliquandiu inclusa fuit, quousque finem regi juxta voluntatem ipsius fecissent. Quo etiam anno *Edmundus* de *Langeley*, filius regis EDWARDI, filiam & heredem comitis *Flandriae* desponsasset, nisi propinquitas consanguinitatis prohibuisset: unde pro dispensatione habenda missum est ad Papam; sed rex *Franciae* ne istud Matrimonium procederet calide impedivit. sicque, ad instantiam *Francorum*, huiusmodi dispensatio non processit. igitur mulier prædicta postea copulata est *Philippo*, fratri regis *Francorum*, duci *Burgundiae*.

Bellum in-
ter Chri-
stianos &
Paganos.

Eodem anno, in planis *Turkiae*, commissum est bellum valde letale in die omnium Sanctorum, inter Christianos & Paganos; in quo de Christianis ceciderunt princeps² *Joannes* rex *Hungariae*, *Siwardus* rex *Gorgoniae*, magister Hospitalis insulae de³ *Rodes*, cum multitudine Christianorum quinque mill. CCX, de Paga-

¹ Rectius procederet oratio, si legas *captis*. ² Forte *Ludovicus*. ³ *Rodes*.

nis vero occubuerunt XL mill. virorum robustorum, cum aliis popularibus infinitis: fueruntque principes Paganorum Soldanus *Babiloniae*, rex *Turkiae*, rex *Baldath*, rex *Belmarinus*, rex *Tartarorum*, rex de ¹ *Letowe*. ex quibus tres fuerunt interfecti, ut ipsi qui interfuerunt dicto proelio referebant.

ANNO DOMINI M.CCC.LXV, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XXXIX, *Edwardus*, natus est principi *Walliae & Aquitaniae* filius, *Edwardus* vocatus, qui septimo ætatis suæ anno diem suum clausit extremum; non tamen præmature, ut plurimi afferebant. Eodem anno *Ingelramus*, dominus de ² *Corny*, apud *Wyndeshoram* desponsavit *Isabellam*, filiam regis EDWARDI. Quo in tempore rex *Cipriæ* cepit *Alexandriam* magnam in *Ægypto*, perempta ibidem non modica multitudine Paganorum; qui vero, hoc ægre ferentes, venerunt contra eum adunati in maxima copia pugnatorum. Rex namque percepit se diu non posse, cum tam pauca gente, dictam civitatem tenere. Igitur consumpta magna parte, ipse cum divitiis suis immensis ditatus, post quartum diem captionis civitatis ipsius, discessit. Species vero diu post hoc fuerant ³ clariores.

Edwardus,
Edv. Pr.
filius nascitur.

Rex Cypri
Alexandri-
am capit.

ANNO DOMINI M.CCC.LXVI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XL, obiit *Simon de Islepe*, archiepiscopus *Cantuariensis*; vir utique Deo devotus. Cui successit frater *Simon de Langham*, episcopus *Eliensis*, provisione domini Papæ. Qui etiam transtulit magistrum *Joannem de Barnet*, de ecclesia *Bathoniensi*, ad ecclesiam *Eliensem*, & magistrum *Joannem Harewelle* in episcopum *Bathoniensem*, contemplatione Principis *Walliae*, confirmavit.

Provisio-
nes Papa-
les.

Eodem anno *Burdegaliæ* natus est domino *Edwardo*, Principi *Walliae*, secundus filius *Ricardus*, quem rex

Ricardus

¹ *Lithuania*, ut conjicio. Sic enim *Lithuaniam* appellat *Chaucerus*. ² *Cornwallis*. ³ *Lege Cariores*.

Magna co-
mitiva.

Ricardus Armoricarum de sacro fonte suscepit. Circa istud tempus, ad jussu regis EDWARDI, redditus regi *Franciæ* villis & castris, per magnam Comitivam diu possessis, dominus *Bertrandus Claykyn*, Miles, beliger insignis, semper ¹ inquietus impatiens, fretus auxilio & favore domini Papæ, contra dominum *Petrum*, regem *Hispaniæ*, ut illum deponeret cum præfata Comitiva processit; nam relatum fuit Papæ de rege isto, quod vixit inter suos, tanquam pessimus, maleficus, & tyrannus. audito adventu illius terribilis Comitivæ, rex prædictus, timore perterritus, fugit in *Vasconiam*, ad dominum principem *Walliæ*, poscens ab eo subsidium & juvamen. Quo fugato *Henricus*, frater ejus *Bastardus*, assensu majoris partis *Hispaniæ*, pariter & auxilio Comitivæ prædictæ, successit in regno: erat autem numerus Comitivæ prædictæ circiter LX millia ² pugnatorum.

Guil. de
Wickham.

Obiit hoc anno dominus *Willielmus de* ³ *Cyngdone*, episcopus *Wintoniensis*, cui per electionem, domino rege volente, successit dominus *Willielmus de Wikeham*, portitor privati sigilli.

⁴ Capitulum 46.

Edwardus
Pr. in Hi-
spania vi-
tor.

ANNO DOMINI M. CCC. LXVII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XLI, tertio die Aprilis in *Hispania*, in lato campo juxta villam de ⁵ *Naser*, commissum est bellum valde letale, inter Principem *Walliæ* & *Henricum Hispaniæ* intrusorem, cessitque victoria Dei nutu domino Principi; unde plures Nobiles *Hispaniæ* erant capti, & ad VII millia ferro & aqua, morte festina, consumpti. Inter alios capti erant ibidem Comes de *Deen*, & *Bertrandus Cleykyn*, qui fuerat principalis consiliarius ex parte dicti intrusoris, & dux primæ aciei. Igitur obtenta victoria illustris princeps *Walliæ* ⁶ præfatus dominum *Petrum* suum restituit

¹ F. Quietis impatiens. Et sic Codex noster à prima manu. ² Bellatorum w. ³ Lege Edington. ⁴ Ita MS. ⁵ Najara, nonnullis scriptoribus aliis Nachar. ⁶ Melius legas præfatum.

in regnum. Qui postea, dolo & fraude dictorum intrusorum & *Bertrandi Cleyken*, in mensa occubuit jugulatus. ¹ Nempe post victoriam multi strenui & nobiles *Anglici* in *Hispannia*, fluxu ventris & aliis diversis infirmitatibus, perierunt.

Eodem anno, circa principium mensis Maii, Papa *Urbanus* de *Avinionia*, cum plena Curia, se transtulit versus *Romam*; ubi circa festum Sancti *Lucæ* Evangelistæ sanus pervenit, summoque honore ab omnibus est ibidem receptus. placuit namque universis sua veneranda præsentia, quia à tempore *Bonifacii VIII* Papæ, Papa nullus visus fuerat ibidem: statimque loca sancta collapsa, & ecclesias dirutas reparavit. reliquias Sanctorum auro, argento, & gemmis pretiosis pulcherrime decoravit. Multa quoque & alia bona fecit ibidem; propter quæ infinitas benedictiones post mortem ab omni populo reportavit.

Papa Romanam addit.

ANNO DOMINI M. CCC. LXVIII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XLII, Cometa, mense Martii, visa est stella Comata, inter partes septentrionales & occidentales, suos radios versus *Franciam* porrigens. Mense Aprilis *Leonellus*, filius regis EDWARDI, dux *Clarenciæ*, cum electa multitudine nobilium *Anglorum*, transivit versus *Mediolanum* ad ducendum filiam ² *Calias* in conjugem, cum qua medietatem dominii *Mediolani* haberet; celebrato inter eos cum maxima gloria matrimonio. ipse dux, circa festum *Leonellus dux Clarenciæ moritur.* nativitatis beatæ *Mariæ* proxime sequens, diem clausit extremum.

Item hoc anno, mense Octobris, dominus *Symon Langham*, archiepiscopus *Cantuariensis*, creatus est in Cardinalem; & sequenti anno, mense Aprilis, versus *Cyprum* cepit iter. Igitur dominus Papa transtulit magistrum *Willielmum Wileseye*, episcopum *Wigorniensem* ad ecclesiam *Cantuariensem*, & magistrum *Linne* epi-

¹ Hic loci nonnulla desiderari videntur. *Galeatii.*

² Pro *Galeas*, sive *Gallias*, i. e.

Q

scopum

scopum *Cicestrensem* ad ecclesiam *Wygorniensem*, ac magistrum *Willielmum* ¹ *Rude* ad ecclesiam *Cicestrensem*, promovit.

Eodem quoque anno *Franci* pacem fregerunt, equitantes super terras regis *Angliæ*, in Comitatu de *Pontyf*, castella, oppida, villas & munitiones surripuerunt; homines vero ipsius quosdam vivos ceperunt; causam tamen fractionis pacis *Anglicis* cautelose & subdole imponebant.

Parliam.
Westmonast.

ANNO DOMINI M. CCC. LXIX, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii XLIII, obiit *Blanchia*, Ducissa *Lancastriæ*, filia domini *Henrici* nuper ducis *Lancastriæ*, & in ecclesia Sancti *Pauli* honorifice sepelitur. Circa finem mensis, rex EDWARDUS tenuit Parliamentum suum apud *Westmonasterium*; in quo tractavit de rupto foedere inter ipsum & regem *Francorum*.

Philippa
Regina
moritur.

Hoc quoque anno erat magna pestilentia hominum & grossorum animalium, ac per inundationes aquarum sequebatur magna damnificatio bladi, in tantum quod sequenti anno modius frumenti pro tribus solidis vendebatur. Eodem quoque anno mortua est *Philippa* regina, in die assumptionis beatæ *Mariæ*, mulier nobilissima, & apud *Westmonasterium* honorifice humatur. Obierunt quoque eodem anno magister *Henricus Percy Norwycensis*, magister *Lodewicus* ² *Charlton* *Herefordensis*, & magister *Joannes Grantsone Exoniensis* episcopi, quibus provisione domini Papæ, magister *Willielmus Courtenay* ad *Herefordensem*, magister *Henricus le Despenfer* ad *Norwicensem* & dominus *Thomas* ³ *Brantyngham*, favore literarum domini regis EDWARDI ad *Exoniensem* ecclesias successerunt.

Rupto pacis foedere inter *Angliam* & *Franciam*, rex EDWARDUS, sicut olim, totum regnum *Franciæ* vendicabat. Quare, circa festum nativitatis beatæ *Mariæ*, misit *Joannem* ducem *Lancastriæ*, & Comitem

¹ Leg. Reade. ² Sherleton W. ³ Brantingham Id.

Herefordiæ cum valida manu militum in *Franciam*; ut ^{Exercitus in Franciam missus.} ibi strenue pro jure suo pugnarent: sed ibi parum, vel nihil profuerunt. Nam grandis exercitus *Francorum* super montem *le¹ Chalkbull* prope *Calesiam*, & exercitus *Anglorum* sub eodem monte longo tempore jacuerunt. Quidam valentes de *Anglicis* decreverunt inire certamen cum *Gallicis*, sed prædicti domini hoc ratum noluerunt habere; dixerunt enim eos non habere sufficientes homines armorum, ad congregiendum cum tanta multitudine pugnatorum. Comes vero de *Warrewyk*, audiens quod die statuto *Franci* vellent pugnare cum nostris, illac existentibus, ipse & ceteri validi cum electa virorum fortium Comitiva confestim pervenerunt ad mare, navibusque paratis versus *Calesiam* cœperunt prospere navigare: de quorum adventu exercitus *Francorum* ita exitit stupefactus, quod antequam terram attigerant, relictis visualibus suis cum tentoriis, latenter in fugam conversus est. Comes vero, ad terram applicans, cum suis *Normanniam* properavit. Insulam de *Cawes* ferro & igne vastavit, sed heu! in redeundo versus *Angliam* apud *Calesiam* morbo pestilentiali arreptus, confestim fuit ^{Elogium Comitis Warwicensis.} sublatus de medio, parem sibi, in armorum strenuitate, & fidelitate regi & regno *Angliæ*, post eum superstitem minime dereliquit.

Galli fugiunt.

Fovebat & tunc temporis ecclesia *Romana* contra dominos *Mediolani* guerram, quia ipsi injuste terras redditus & castella de *Patrimonio beati Petri* longo tempore detinebant, & cum ecclesia fuit dominus *le Dispenser*, qui laudabiliter se habuit ibidem, post mortem ducis *Clarenciæ* in cujus Comitiva ad illas partes advenit. Quo in tempore floruit ille famosus Miles dominus ^{Joannes Hawkwood.} *Joannes Haukewode*, natione *Anglicus*, habens secum illam *Albanam Comitivam* superius tactam, qui nunc contra ecclesiam, & nunc contra præfatos dominos *Mediolani* arma gerebat, multa quoque facta egregia ibi operatus est cum suis, ² immo mirabilia inaudita.

¹ Chalkhill W. ² Ymmo MS.

Hoc etiam anno, circa conversionem Sancti Pauli, rex EDWARDUS, expletis sumptuosis exequiis circa sepulturam reginæ Philippæ, uxoris suæ, tenuit Parliamentum suum apud *Westmonasterium*, in quo petuntur à Clero decimæ triennales. Clerus vero distulit eas concedere, usque post festum Paschæ, & tunc taliter fuerunt concessæ, sic quod in tribus annis forent certis terminis persolvendæ : consimiliter à laicis triennalis quintadecima fuit concessa.

Joannes
Chandos.

Dissentio
inter An-
glos.

ANNO DOMINI M. CCC. LXX, & regis Anglorum EDWARDI tertii anno XLIV, strenuus & sapiens miles dominus Joannes Chaundos in *Vasconia* erat ab hostibus interfectus. In principio hujus anni rex EDWARDUS tertius, sinistro usus consilio, magnam summam pecuniæ à Prælatiis & dominis, ac mercatoribus, aliisque divitibus mutuavit ; dicens quod in defensionem ecclesiæ & regni illam expenderet, nihil tamen profecit inde. Postea vero, circa festum nativitatæ Sancti Joannis Baptistæ, rex EDWARDUS magnum exercitum, de valentioribus viris & magis expertis in bello, fecit sollicitè congregari : inter quos erant aliqui domini, id est, dominus Grantfone, & dominus le¹ Filz-Water, & alii Nobiles milites valentes, quibus præfecit in eorum Ducem dominum Robertum de Knolles, volens ut ejus discretione & industria, & non aliter universi dicti exercitus uterentur, & ejus imperio in omnibus obedirent ; quia in bellicis congressibus, & in exercitus regimine fuerat satis instructus. Tandem, transito mari, in regnum Francorum pervenerunt ; ubi, quandiu fuerant unanimis, Franci illos aggredi non audebant : demum circa principium hiemis, propter invidiam & cupiditatem inter eos, orta dissensione, & præcipue inter ipsum Robertum & quendam militem Joannem² Mynsteward, qui certam aciem exercitus prædicti ducebant, in diversas turmas se nequiter dividebant. Robertus vero Knolles cum suis in quoddam castrum in

¹ Fitz-Walter. ² Mensterworth, W.

Britannia se recepit. *Francigenæ* vero in alios sic divisos, necdum in locis tutis constitutos acriter irruerunt, omnesque pro majori parte aut occidunt, aut captivos secum adducunt; sicque propter eorum imprudentiam & dissentionem regno *Angliæ* tunc accidit maximum detrimentum. Dicitur vero *Joannes* ¹ *Mynstreworth* vix evasisit in *Angliam*, multosque de suis amisit; bullas quoque contra dictum *Robertum* erga regem & suum concilium prosequabatur, ipsum de prodicione ² instantia accusando; sed nihil profecit.

Rediit quoque hoc anno Papa *Urbanus* de *Roma* ad ³ *Avennoniam*, ea de causa, ut reges *Anglorum* & *Francorum* penitus concordaret; sed proh dolor! ante opus inceptum, morte præventus, XXI die Decembris, ab hac luce instabili est substractus. Sepultus fuit ibidem, ad ^{Urbanus} ^{Papa V} ^{moritur.} tempus, in ecclesia Cathedrali, ad magnum altare. deinde, anni spatio revoluti, ejus ossa ad Abbatiam Sancti *Victoris* juxta *Marsiliam*, ubi quondam Abbas extiterat, fuerant deportata, & in ecclesia, quam ipse pro majori parte de novo construxerat, juxta principale altare sepeliuntur. & in utroque loco, Deo cooperante, fiunt clara miracula; quibus sua merita, qualia sunt apud Deum, cunctis fidelibus apertissime declarantur. Cui successit *Gregorius* XI, Diaconus Cardinalis, prius *Petrus Rogerii* nuncupatus.

Hoc etiam anno civitas ⁴ *Lemovicensis* contra Principem rebellavit, sicut nonnullæ aliæ villæ & castella in *Vasconia*, propter graves exactiones & impositiones ac alia quodammodo importabilia per dictum Principem & suos, ut dicebatur, eisdem imposita rebellabant, divertentes ab ipso & se regi *Franciæ* reddiderunt. unde iratus, in redeundo versus *Angliam*, duris oppugnationibus & insultibus circumquaque illam fatigat; demum, arte fodientium, illam cepit, captumque solo tenus fere destruxit; inventos in ea occidit aut cepit. ipse vero propter quandam infirmitatem, qua jugi-

Vascones in
Principem
rebellant.

¹ Sic etiam MS. ² Instantius W. non male. ³ *Annivoniam* Id. ⁴ *Lemovicensis*, Id.

ter vexabatur, & propter defectum pecuniæ, unde rebellantes refrænare nequibat, ad *Angliam* festinabat, & circa principium mensis Januarii, cum uxore & familia, apud Portum de *Plimmouth* applicuit; & relinquens post se in *Vasconia* duos ejus fratres, ducem *Lancastriæ* & dominum *Edmundum* comitem *Cantebrigie*, cum aliis viris strenuis & militibus bellicosis.

Hoc anno, rege EDWARD O volente, apud ¹ *Claryntoun* venit ad eum rex *Navarræ*, ad tractandum cum eo super certis tangentibus guerram suam, dimissis pro eo in *Normannia* obsidibus usque ad reditum suum illuc: sed rex noster obtinere ab ipso non potuit quod petebat, ideo dictus rex recessit magnis donariis honoratus.

ANNO DOMINI M. CCC. LXXI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XLV, apud *Westmonasterium* in quadragesima celebrato Parlamento, rex petiit à Clero & populo subsidium quinquaginta millium ² librarum, quod sub deliberatione in convocatione Cleri facta post Pascha, fuit concessum tam à Clero, quam à populo laicali. ad quam quidem summam persolvendam sacerdotes stipendiarii, secundum valorem ³ quod perceperunt erant taxati; minuta etiam beneficia, quæ nunquam prius erant taxata, ad complementum illius similiter erant taxata.

Parliamentum Westmonasterii.

Clerici amoventur.

Infesto Parlamento, ad petitionem Dominorum, in odium ecclesiæ, amoti sunt episcopi de officiis Cancellarii, & Thesaurarii, & Clericus de Privato sigillo & loco eorum seculares fuerant subrogati.

Durante Parlamento venerunt *Londonias* sollemnes Ambassiatores, missi à domino Papa ad tractandum cum domino rege de pace; cupiens, ut asseruit, sui predecessoris exequi voluntatem. sed ⁴ nullus ex hoc sequebatur effectus.

¹ *Claryndoniam* W. ² *Marcarum*, W. ³ *Lege, quem*. ⁴ *MS. legit nullus*.

¹ *Capitulum*

1 Capitulum 47.

ANNO DOMINI M. CCC. LXXII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XLVI, nono die mensis Junii, idem rex EDWARDUS tenuit Parliamentum apud *Wintoniam*. ad quod de Clero moniti sunt venire quatuor episcopi, & quatuor Abbates duntaxat; & erat factum solummodo, ut putabatur, propter mercatores *Londonienses*, *Norwycenses*, & alios in diversis locis sua mercimonia promoventes, de quibus dicebatur, quod contra regem EDWARDUM voverunt rebellare. Parliamentum *Wintonia*.

Quo anno etiam dux *Lancastriae*, & comes *Cantebriaggiae*, frater suus, cum duabus sororibus, filiabus domini 2 *Petri*, quondam regis *Hispaniae*, de *Vasconia* in *Angliam* redierunt; quas postea in conjuges acceperunt, dux vero seniore, & frater suus juniore.

Hoc etiam anno nutu Papæ ad tractandum de pace inter duo regna exierunt de curia duo Cardinales, *Anglicus* scilicet & *Parisiensis*; qui, ad suas provincias accedentes, diu ibidem, & in locis vicinis hinc inde, tractabant. Demum, acceptis procurationibus, ad Curiam sunt reversi, absque pacis effectu.

Eodem anno erat bellum navale inter *Anglicos* & *Flandrenses*, viceruntque *Anglici*, captis XXV navibus sale onustis. interfectisque hominibus & submersis, ignorantibus *Anglicis* quod de partibus illis fuissent. unde gravis discordia, & guerra, ceteraque mala inter utroque occasione hujusmodi secuta fuissent, nisi pax amicabile foret citius reformata. Prælium navale inter *Anglos* & *Flandrenses*.

Hoc quoque anno *Franci* obsiderunt villam de *Rochelle*, unde comes de *Pembrok*, juvenis XXV circiter annorum, fuit missus in *Vasconiam*, cum multitudine armatorum, ad removendam obsidionem prædictam. *Galli obsident *Ru-pellam*.* Qui, fulcantes maria, satis securi usque ad portum de *Rochelle* pervenerunt. ubi antequam Portum de *Rochelle*

1 Sic MS. 2 Perronis, W.

prædictum intraissent, subito irruit in eos classis *Hispanica*: quos ad pugnam tunc incautos & inordinatos, in multo discrimine personarum, ¹ *Hispanii* devicerunt: in isto enim congressu omnes *Anglici* aut erant capti, aut occisi, aut quidam ex iis letaliter vulnerati; naves vero illorum ² ipsi etiam combusserunt. Igitur captum comitem cum immenso thesauro regni *Angliæ*, aliisque Nobilibus & robustis, in vigilia nativitatis Sancti *Joannis Baptistæ*, in qua festum Sanctæ *Etheldredæ* virginis semper occurrit, in *Hispaniam* adduxerunt. istud namque infortunium quidam asseruerunt sibi contigisse principaliter, tribus de causis: primo, quia ipse uxoratus, rupto fœdere conjugali, cum aliis mulieribus rem nefariam adulterando commisit; secundo, ipse perniciosus quadam inclementia, ut velut insania fatigatus, jura & libertates ecclesiasticas, in quodam Parlamento, delere ex animo affectabat; tertio, ipse protinus stimulo nequitiae exagitatus regi suavit, & suo concilio, ut viri ecclesiastici bellorum tempore gravius quam alii jugiter multarentur. ista vero ultima summe dominis temporalibus placuerunt, quæ deinceps quasi in ³ consuetudinem gaudentes traxerunt; reputantes se in hoc felices existere, si quandocunque ecclesiam Dei novis impositionibus & tallagiis valeant onerare. Igitur qualiter regno *Angliæ* & ejus incolis postea successit, satis novit & palam prædicat totus mundus.

Item hoc anno rex *EDWARDUS*, parato navigio copioso, circa finem mensis Augusti, cum magno exercitu mare intravit, ad removendum obsidionem de *Rochelle*; sed ventus contrarius non permisit eum longius à terra recedere. qui, aliquamdiu prope littus maris commorans, ventum prosperum expectavit; sed quod volebat sibi non successit ad votum. demum, cum suis ad terram veniens, statim ut abiit, ventus ad partes oppositas se convertit.

Item obiit hoc anno magister *Thomas Thirlik*, epi

¹ Ita MS. ² Ipsi, *Hispani* scilicet. ³ Consuetudinem licet nunquam gaudentes, *W.*

scopus *Roffensis*, cui, ex provisione domini Papæ, successit frater *Thomas de Brantone*, Monachus *Norwycensis*, Doctor in Decretis, & Pœnitentiarius dicti nostri Papæ.

ANNO DOMINI M.CCC.LXXIII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XLVII, <sup>Dux Lancastria mis-
sus in Fran-
ciam cum
exercitu.</sup> Dux *Lancastriae*, cum ingenti exercitu, transfretavit in *Franciam*; ¹ transivit per ² *Parisios* in *Burgundiam*; sicque per totum regnum *Francie* usque *Burdegaliæ*, absque *Francorum* resistentia, equitavit. modicum, vel nullum damnum eis inferri permisit; redemptionem à diversis villis & locis accepit; & ita pertransiit neminem molestando. Nihilominus, decimo die Aprilis, anno sequenti, erat dies belli præfixus, inter ipsum & ducem *Andegaviæ*, juxta civitatem *Tbolosam*. Interim vero captæ fuerunt treugæ inter duo regna, ab ³ hinc usque ad XX diem Maii ⁴ proximo sequentem, proditorie tamen, ut dicebatur; quia dictæ treugæ regem *Angliæ* omnino latebant. Adveniente vero die statuto, aderat illic magnus exercitus *Francorum*, per præfatum ducem congregatus, finaliter tamen dies ille transiit absque bello, non sine pudore ac vituperio *Anglorum*; quia *Francigenæ* jactabant se fuisse paratos in campo die statuto, expectando illorum adventum, & non venerunt. unde multa convitia eis propterea intulerunt, asserentes eos esse falsos, timidos, & vecordes.

Eodem anno misit rex EDWARDUS certos am-<sup>Oratores
ad Papam
missi.</sup> bassiatores ad dominum Papam, rogans eum, ut super reservationes beneficiorum in curia sua factas in *Anglia* de cetero supersederet; ut etiam electi ad episcopales dignitates, suis electionibus pleno jure gauderent; & ut à suis Metropolitanis, prout antiquitus fieri solebat, iidem electi confirmari valerent: sicque super his & aliis diversis, in quibus tam rex quam regnum sentiebant se plurimum gravari, remedia postulabant. Super quibus

¹ Sic w. Transiit, MS. ² Parisium w. ³ Hanc Id. ⁴ Proximum, MS. Sed perinde est.

vero materiis certa habuerunt responsa ; de quibus responsis, cum redirent in *Angliam*, deberet sibi rescribi per regem de voluntate sua & regni, antequam aliquid determinaret super dictis. Quo etiam anno obierunt magister *Joannes Thorsby*, Archiepiscopus ¹ *Eborensis*, magister *Joannes Barnet Eliensis*, & magister *Willielmus Lynne Wygorum* episcopi, quibus successerunt auctoritate papali magister *Alexander Nevyl* ad *Eborum*, *Thomas* filius comitis *Arundellæ* ad *Eliensem*, & dominus *Henricus Wakefeld* ad *Wygorum* ecclesias. Hoc quoque anno in Parlamento erat decretum, quod ecclesiæ Cathedrales suis electionibus congauderent, & quod rex de cetero contra electos non scriberet, sed per literas suas ad eorum confirmationes juvaret. hoc autem statutum in nullo profecit.

Dux Lancastria de Vasconia redit.

ANNO DOMINI M.CCC.LXXIV, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XLVIII, in Parlamento superius memorato concessa fuit domino regi una decima per Clerum, & una ² decima per populum laicalem. In ista æstate rediit dux *Lancastriae* de *Vasconia* ³ confestim ; postea tota *Aquitannia* præter *Burdegaliæ* & *Bayonem*, contra regem *Angliæ* ad regem *Franciæ* se convertit. Quinto die Julii obiit magister *Willielmus Witelesseye*, *Cantuariensis* archiepiscopus ; unde monachi ejusdem ecclesiæ, ad eligendum licentiam à rege adepti, Cardinalem *Angliæ* in Archiepiscopum postularent. Qua de causa rex, magna ira commotus, proposuit prædictos Monachos exlegasse ; multa vero bona expenderunt, antequam potuerunt super illo facto regis gratiam obtinere. postulationi quoque factæ de Cardinali rex noluit consentire, sed nec Papa, nec Cardinales. Circa principium mensis Augusti, fuit tractatum apud *Bruges* super diversis articulis, pendentibus inter regem *Angliæ* & Papam : duravit iste tractatus fere duobus annis. Tandem concordatum est inter eos, quod

¹ Leg. *Eboracensis*. ² Quintadecima, *w.* quod veritati propius. ³ Sic MS. Ego suspicor leg. *Vasconia* ; confestim postea.

Papa de cetero reservationibus beneficiorum minime uteretur, & quod rex beneficia per breve, *Quare impedit*, ulterius non conferret. de electionibus superius tactis, pro quibus dicti Ambassiatores primo ad Curiam erant missi, in isto tractatu nihil penitus erat tactum; & hoc ascribitur aliquibus, qui sciebant potius per Curiam *Romanam* quam per electiones, ad dignitates spirituales, quas ambiunt, promoveri.

Hoc quidem anno, circa festum Purificationis beatæ *Mariæ*, convenerunt apud *Bruges* utriusque regni Nobiles, tam proceres quam etiam Clerici, viri famosi ad tractandum de pace inter duo regna; duravitque iste tractatus per duos fere annos, non sine magnis sumptibus utriusque partis. Tandem recesserunt absque pacis effectu.

Tractatus
de pace.

ANNO DOMINI M. CCC. LXXV, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno XLIX, nuntii domini Papæ, tam illi qui venerant pro pace tractanda, quam illi qui venerant ad tractandum inter regem *Angliæ* & dominum Papam, pro ut supra fit mentio, plures procuraciones à Clero regni *Angliæ* receperunt. Quarto die Maii translatus est magister *Simon de Sudbury, Londoniensis* episcopus, ad ecclesiam Christi *Cantuariensem*, & magister *Willielmus Courtenay, Herefordensis* episcopus, translatus est ad ecclesiam *Londoniensem*, & ad ecclesiam *Herefordensem* translatus est *Bangorensis*. Hoc anno, in quodam tractatu de pace, concessæ erant treugæ inter duo regna, à festo natiuitatis Sancti *Joannis Baptistæ* usque ad idem festum anni sequentis.

Quo in tempore dux *Britanniæ* dominus *Joannes Monford*, habens secum filium regis EDWARDI scilicet, comitem *Cantebrigiæ*, comitesque *Marchiæ* de *Warweyk*, de *Stafford*, & dominum *le Despenser*, cum multis aliis viris bellicosis, in partes *Britanniæ*

¹ Episcopus *Bangorensis*, w.

² *Monfort* Id. quod idem.

transfretavit. Quibus non multum post reddita fuit villa Sancti *Matthæi* supra mare, & duo castra scilicet de *Brest* & *Orreye*, villam de *Kemperleye* ab eis obsessam, in qua erant fere omnes majores *Britanniæ*, indubitanter cepissent, nisi quidam Miles portans nova de treugis supervenisset, præcipiens eis ex parte regis *Angliæ*, ut dimissa obsidione, ad *Angliam* festinarent. Quo audito, soluta obsidione tristes & anxii recesserunt. Quo etiam tempore insula de *Canstantyn*, in qua situatur castrum Sancti Salvatoris, diu obsessa à *Francigenis*, eis redditur cum suis pertinentiis universis, in non modicum regni *Angliæ* detrimentum.

Pestilentia.

Hoc anno erant calores nimii, pestilentia quoque pergrandis tam in *Anglia*, quam in aliis diversis mundi partibus, tunc temporis inolevit, quæ infinitos utriusque sexus subita morte consumpsit. Item hoc anno obiit dominus *Robertus* ¹ *Wyfeld* episcopus *Sarum*, cui successit magister *Radulphus* ² *Argum*. Decessit etiam hoc anno dominus *Edwardus le Despenfer*, & in Monasterio de *Teukesbury* traditur sepulturæ. Durante ista epidemia dominus Papa, ad instantiam Cardinalis *Angliæ*, concessit omnibus decedentibus in *Anglia* qui de peccatis suis contriti fuerunt & confessi, plenam remissionem, per duas bullas, sex mensibus duraturam. Hoc anno comes de *Penbroke*, per *Bertrandum Claykyn* redemptus, inter *Parisi*um itinerando & *Calesiam* versus *Angliam*, die Sanctæ *Etheldredæ* virginis, diem clausit extremum. Tradunt aliqui illum dictam virginem multipliciter offendisse : ideoque talia infortunia suis diebus ³ festivis sibi asserunt contigisse. Item mense Novembris occurrunt apud villam de *Bruges* dux *Lancastriæ* & dux *Andegaviæ*, cum suis Prælati & magnatibus utriusque regni, ad tractandum de pace.

Comes de
Penbroke
moritur.

¹ *Wicil.* ² *Argins, W.* ³ *Festinis, Id.*

¹ Capitulum 48.

ANNO DOMINI M.CCC.LXXVI, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno L, in principio mensis Maii, idem rex EDWARDUS fecit magnum Parliamentum apud *Westmonasterium* celebrari. in quo, more solito, à Communitate quoddam subsidium petiit sibi concedi pro defensione sui regni; sed illi de Communitate respondentes dixerunt, se fore quotidie talibus impositionibus, sive actionibus, multipliciter fatigatos, nec tale onus diu posse ferre, absque maximo detrimento dicebant. Nam liquido eis constabat regem pro defensione sui & sui regni sufficienter habere, si regnum foret bene & feliciter gubernatum; sed quamdiu tale regimen per malos Officiarios habeatur in regno, nunquam illud rerum copia vel divitiis abundabit. hoc itaque se offerebant certissime probaturos; & si post probationem huiusmodi, inventum fuisset regem ulterius indigere, ipsum libenter juxta eorum facultates juvarent. Postea vero, plura erant delata de duce *Lancastriæ*, & de aliis Officiariis regis; & potissime de domino de *Latymore* ipsius Camerario, de pessima gubernatione circa regem & regnum. Quare dux *Lancastriæ*, dominus de *Latymore*, & alii magni Officarii regis, erant amoti; & in eorum loco alii subrogati. Item, ad petitionem Communitatis, extitit ordinatum, quod certi episcopi & comites, ac alii domini laudabiles, regem & regnum de cetero gubernarent; eo quod rex in senium jam vergebat; sed ista ordinatio vix per tres menses duravit. Deinde isti de Communitate de quadam *Alicia* ² *Perers* graviter sunt conquesti, quæ nimis familiaris erat domino regi EDWARD O. Hæc enim fuerat accusata de plurimis malis, quæ per eam & ejus fautores fiebant in regno. nam supra modum mulierum nimis est supergressa; sui etenim sexus & fragilitatis fæmineæ immemor, nunc juxta Justitiosarios regiones residendo, nunc in foro ecclesi-

Parliamentum Westmonasterii.

*Alicia Perers.*¹ Ex MS. ² MS. legit *Perers*, W. vero *Peres*.

astico juxta Doctores sedendo, & pro defensione causarum suarum suadere, ac etiam contra jura postulare minime verebatur : unde propter scandalum & dedecus, quæ inde regi EDUARDO plurimum ¹ resultabant, petierunt ab illo, eam penitus amoveri. Item in isto Parlamento quædam sinistra de quodam *Ricardo Lyons*, & *Adam Bury* ² Mercatore *Londoniensi* fuerunt in lucem deducta. Primus vero, mediante pecunia, ab hujusmodi clade valde sagaciter, immo prudenter evasit. Secundus, nempe ad sibi imposita stupefactus protenus de regno aufugit. Præterea inter istos de Communitate affuit, quidam Miles sapiens, facundus & eloquens nomine *Petrus de la* ³ *Mere*. in cujus ore sententia omnium dependebat. Hic vero, prout erat informatus, contra prædictam *Aliciam* & quosdam alios de consilio domini regis quædam, secundum quod egerunt, in publicum deduxit; qui propterea, ad instantiam præfatæ *Aliciae*, apud *Notingham* erat perpetuo carceri adjudicatus. in quo, licet ejus amici sæpius supplicassent pro eo, biennio tamen manebat incarceratus.

*Petrus de la
Mere.*

*Edvardi
Principis
obitus &
elogium.*

*Cantuaria
sepelitur.*

Octavo die Julii, durante adhuc Parlamento apud *Westmonasterium*, in Palatio regis defunctus est Princeps *Walliæ*, primogenitus regis EDWARDI, videlicet in die Sanctæ Trinitatis. Quo die, ob reverentiam tanti festi, ubicunque foret in orbe, maximam solemnitatem quolibet anno consueverat celebrare. Cujus fortunam militiæ, tanquam alterius *Hæctoris*, omnes gentes tam Christiani quam Pagani, dum vixit ⁴ sanus, plurimum formidabant ⁵. Corpus vero ejus in Ecclesia CHRISTI *Cantuariensi* honorifice sepelitur. Quo extincto, profecto extinctus est cum eo effectus Parliamenti, nam illi de Communitate, cum quibus ipse tenebat, non sunt talem exitum dicti Parliamenti sortiti, qualem pro meliori habuisse sperabant.

¹ Resultabantur, MS. ² Mercatoribus *Londoniensibus* w. ³ *Mare* w. ⁴ Incolumis w. ⁵ Merito addit *Walsing*. Eo igitur obeunte, omnis obiit spes Anglorum. quo quidem superstitie nullius hostis incursum, quo præsentis nullius belli congressum Anglici timuerunt. Qui nunquam, eo præsentis, passi proba male gesta sive deserta militia : qui nullam gentem adiit, quam non vicit ; nullam civitatem obsedit, quam non cepit.

Hoc etiam anno, circa principium mensis Julii, homines & tenentes comitis de *Warwick* contra Abbatem ^{Insultus} & conventum de *Evesham* & eorum tenentes nequiter ^{Abbatia de} & malitiose insurrexerunt. ^{Evesham} Abbatiam cum villa de- ^{factus.} struere conabantur. homines vero illorum quosdam verberibus multimode afflixerunt, quosdam letaliter extinxerunt; venientesque ad eorum maneria clausuras ¹porcorum fregerunt, & incendio combusserunt; feras quoque occiderunt, nihil parcentes; capita etiam vivariorum frangentes, aquas excurrere permiserunt, pisces ceperunt, & secum asportarunt. Damna enim dictis locis, immo dispendia gravissima, intulerunt; pro certo dictam Abbatiam cum suis membris, secundum quod tunc verisimile videbatur, finaliter destruxissent, nisi rex manus adiutrices citius apposuisset, mittendo Litteras ad præfatum Comitem, præcipiens ut hujusmodi malefactores ac pacis perturbatores compesceret. sicque timore regis, & amicis mediantibus pax inter ipsos fuerat reformata. Volunt quidam, quod propter istam brigam rex per illos in Parlamento constitutos noluit gubernare; unde filium suum, ducem *Lancastriæ*, ad sui & regni regimen reassumpsit. qui usque ad mortem regis sic stetit.

Eodem anno, statim post purificationem Sanctæ *Mariæ*, apud *Westmonasterium* celebrato quodam ^{Parliamen-} ^{tum West-} ^{monast.} Parlamento rex petiit subsidium à clero & populo sibi dari: subsidium tunc erat sibi concessum; videlicet, quod à qualibet Laica persona utriusque sexus, annos XIV excedente, perciperet quatuor denarios, exceptis notorie pauperibus, qui publice mendicarent. Et de qualibet Ecclesiastica persona promota XII denarios, & de singulis aliis non promotis IV denarios, exceptis Fratribus quatuor Ordinum mendicantium.

Per idem tempus surrexit in Universitate *Oxonienſi*, ^{Joannes} quidam ^{Wicklivi.} borealis Magister *Joannes* ³ *Wyclif* secularis & doctor in Theologia, tenens publice in Scholis & alibi conclusiones erroneas & hæreticas, ac statui universalis

¹ Lege, parcorum. ² Borialis MS. ³ *Wicklef W.*

Wiclivi
Doctrina.

Damnatur.

Ecclesiæ contrarias & absurdas ; præcipue quoque contra Monachos & alios Religiosos possessionatos male sonantes : unde ut suam hæresin fortius palliaret, ac sub¹ quæsito colore latius dilataret, adscivit sibi comites unius sectæ in simul *Oxoniæ* & alibi commorantes longis vestibus de ruffeto indutos, nudis pedibus incedentes, tales errores in populo ventilantes, palam & publice in eorum sermonibus prædicantes. Ista vero inter cetera tenuerunt ad unguem sibi : quod eucharistia in altari post Sacramentum verum corpus CHRISTI non sit, sed ejus figura. Item quod ecclesia *Romana* non est caput omnium ecclesiarum, plusquam una alia ecclesia ; nec major potestas per CHRISTUM data fuit Petro quam cuilibet altero apostolo. Item quod Papa *Romanus* non habet majorem potestatem in clavibus ecclesiæ, quam quiscunque alius in ordine sacerdotii constitutus. Item, quod si² Deus est, domini temporales possunt legitime & meritorie auferre bona fortunæ ab ecclesia delinquente. Item si dominus temporalis noverit ecclesiam delinquentem, tenetur sub pœna damnationis ejus ab ea temporalia auferre. Item quod evangelium sufficit ad regulandum in vita ista quemlibet Christianum. Et quod omnes aliæ regulæ Sanctorum, sub quarum observantiis degunt diversi religiosi, non plus perfectionis addunt Evangelio, quam albedo parieti. Item quod Papa, nec aliquis alius Prælatus, deberet habere carceres ad puniendum delinquentes, sed quilibet delinquens posset libere quocunque vellet transire, & facere quæ sibi placeret. Hæc & plura alia publice, in subversionem nostræ fidei asserunt & affirmant ; in tantum quod domini & magnates terræ, & multi de populo, ipsos in suis erroribus favent & fovant ; eo quod tantam potestatem, ad auferendum temporalia à viris ecclesiasticis, ipsis ascribunt : propter quod istæ conclusiones coram Papa in audientia exhibitæ & lectæ, XXIII earum, tanquam hæreticas & vanas ipse Papa damnavit, dirigensque Bullas suas hoc anno domino archiepiscopo *Cantuariensi* &

¹ Exquisito, *Id.* ² Dominus, *W.*

episcopo *Londoniensi*, ut ipsarum auctoritate dictum Magistrum *Joannem* facerent arestari, & super conclusionibus diligenter examinari. Quo facto, atque habita declaratione super ipsis, quamvis fide dictus dominus archiepiscopus sibi & omnibus aliis super illa materia, præsente domino duce *Lancastrie*, indixit silentium, prohibens quod de cetero illam materiam nullatenus tangeret aut tractaret, neque illam permetteret alios ventilare. Qui tam ipse, quam alii aliquamdiu siluerunt; tandem, contemplatione temporalium dominorum, easdem opiniones, immo illis peiores, post modum reassumentes, diutius in eorum malitiis perstiterunt. Nec ab inceptis persuasionibus destiterunt, quamvis à multis pro hujusmodi ut desisterent, fuerant sæpius requisiti. ^{Silentium illi indicitur.}

Eo vero die, quo præmissa *Londoniis* erant peracta, propter quoddam verbum injuriosum à duce *Lancastrie* episcopo *Londoniensi* prolocutum, confestim *Londonienses* unanimiter consurgentes, assumptisque armis ipsum ceteris postpositis occidere proponebant. Sed dictus episcopus, ne hoc fieret, omnino prohibuit; & nisi episcopus tunc præsens ibidem fuisset, hospitium ² suum de *Savoie* velociter combussissent: vix tamen ab illo proposito potuit eos episcopus refrænare. tandem ad ipsius nutum pacifice quieverunt. Dux vero, audito tumultu, statim consurgens à prandio ad Manerium de *Kenningstone*, ubi tunc *Ricardus* filius principis ³ casualiter morabatur, festinus accessit ⁴. Alia etiam opprobria sibi per vicos fecerunt. qua de causa odiosum animum diu contra eos gerebat; in tantum, quod Majorem & seniores eorum qui præfuerunt tunc fecit deponi, & in loco illorum alios subrogari. ^{Tumultus contra D. Lancastrie.}

Hoc etiam anno, statim post festum Sancti *Michae-* ^{Richardus Princeps Wallia.} *lis*, *Ricardus*, filius Principis, factus est Princeps *Wallia*. cui rex *EDWARDUS* contulit ducatum *Cornubiae* & comitatum *Cestriae*. Eo anno, vicesimo secundo

¹ Hi vocabantur à vulgo *Lollardi. w.* ² Dicti ducis. *Id.* ³ Cum matre sua casualiter, *Id.* ⁴ Coram quibus de opprobriis illis illatis horribiliter sunt conquesti, *Id.*

die Julii, *Avinonia* obiit dominus *Simon Langham*, Cardinalis *Angliae*. Circa principium mensis Octobris Papa *Gregorius* transtulit se, cum Curia sua, de *Avinonia* versus *Romam*.

Joannes
Minster-
worth de-
collatur.

Qualis vir
fuerat.

ANNO DOMINI M. CCC. LXXVII, & regis *Anglorum* EDWARDI tertii anno LI & ultimo, XXI die Martii dominus *Joannes Minstreworth*, Miles, *Londoniis* primo fuit tractus, deinde suspensus, & postea decollatus: Postremo vero corpus ejus quadripartitum ad quatuor civitates famosas in *Anglia* mittebatur per partes, caput vero ejus super pontem *Londoniensem* erat affixum. fuit namque iste *Joannes* regi & regno infidelis, cupidus, & perversus, eo quod frequenter magnas summas pecuniæ à rege, pro vadiis hominum armorum acceptas, in usus proprios convertebat; propter quod, immo & propter plura alia sibi imposita, timens mortem aliquando incurrere, ad regem *Franco- rum* latenter aufugit: cui facta fidelitate promisit¹ classem *Hispanicam*, in dedicationem *Anglorum*, ad illorum fines adducere; sed Deus justus, cui nullum latet secretum, juste permisit illum antea intercipi & puniri,² ut dolose Dominum suum regem solumque natale nequiter infestando, suum iniquum propositum tam proditorie adimpletset.

EDVAR-
DUS rex
moritur.

Ejusdem
elogium.

Rex EDWARDUS in festo Sancti *Georgii* Martyris, apud *Wyndeshore*, *Ricardo de Burdewes* heredi suo contulit ordinem Militarem. qui postquam quinquaginta annis & amplius regnasset, XXI die Junii, apud manerium suum de *Schene* diem clausit extremum. corpus ejus apud *Westmonasterium* honorifice est humatum, erat namque iste rex EDWARDUS inter omnes Mundi magnificos gloriosus, & bonitatis immensæ, dictus³ antonomatice gloriosus, quia virtute gratiæ divinitus sibi concessæ suos universos Prædecessores, viros illustres & nobiles, quadam excellentia præfulgebat. corde magnanimus, quia propter infortunia & incommoda

¹ Classē *Hispanicam* se adducturum ad regnum *Anglia* invadendum. *u.*
² Leg. *quam* pro *ut*. ³ Antonomatice graciosus, *u.* Forte, *Antonomastice*.

quæcunque accidentia nequaquam expavit, aut vultum mutavit. belliger insignis & fortunatus, quia in terra & mari in hujusmodi bellicis congressibus triumphali gloria victoriam reportavit; clemens & benignus, familiaris & mansuetus etiam in omnes, tam externos quam internos suos subditos, & alios sub ejus regimine constitutos; Deo devotus, quia ecclesiam Dei, & ejus ministros, in maxima veneratione habebat. In curis temporalibus tractabilis, providens in consilio & discretus, in eloquii suavitate affabilis atque mitis, in gestu & moribus compositus & maturus, afflictis compatiens, in beneficiis conferendis profusus. In rerum affluentia satis modestus, in ædificiis construendis mirabiliter curiosus, leniter ferens damna, deditus aucupationi attentius circa illam vacabat; corpore elegans vultum habens Deo similem, quia tanta gratia in eo mirifice relucebat, ut siquis in ejus faciem palam respexisset, vel nocte de illo somniasset, illo die indubie speravit sibi jucunda solatia & prospera evenire; regnum vero suum, usque in senium, strenue gubernavit. Largus in donis, & prodigus in expensis. Erat enim in universa morum honestate præclarus, unde sub eo vivere erat regnare. In tantum namque ejus fama percrebuit apud barbaras Nationes, ut in ejus magnalia prædicando astruerent, nullam terram sub cælo fuisse, qui tam nobilem regem, tam generosum, aut felicem unquam produxit, vel eo extincto consimilem forsitan posteris suscitabit. Luxus tamen & motus suæ carnis etiam in senili ætate non cohibuit, unde citius, ut creditur, propter illius immoderantiam finivit vitam. Et profecto est hic summe notandum, pro ut ejus gesta supra testantur, quia sicut in ejus primordio cuncta grata & prospera successive ipsum inclytum reddiderunt; sicque ejus media ætate in summa gloria & honore exuberante felicitate transacta; ita vero eo ab senilem ætatem vergente, & ad occasum tendente, peccatis exigentibus, paulatim illa felicia decrescebant, infortuniaque infauusta enormia, & alia incommoda, crebescuntibus malis pullulare cœperunt. & quod gravius est, longam continuationem diu postea habuerunt.

Expliciunt gesta Regis EDWARDI tertii. Incipiunt gesta Regis RICARDI secundi, filii illustrissimi principis Edwardi, qui Regem Franciæ captivavit.

Ricardus II coronatur.

ANNO DOMINI M. CCC. LXXVII, RICARDUS de *Burdeaus* filius domini *Edwardi* illustrissimi, & nostro tempore incomparabilis, Principis *Walliæ*, heredis & primogeniti excellentissimi regis *Angliæ* domini EDWARDI tertii nuper defuncti, in principio undecimi ætatis suæ anni, XVII calendas Augusti, videlicet, in vigilia Sancti *Kenelmi* Regis & Martyris, à domino *Simone* Archiepiscopo *Cantuariensi*, apud *Westmonasterium*, cum maxima celebritate, coronatur in regem totius monarchiæ regni *Anglorum*, cui *Londonienses*, in sua coronatione, maximum honorem præbuerunt. infra quam solemnitatem quatuor exaltavit in comites, videlicet avunculum *Thomam de Woodstock* ad *Buckingham*, dominum de *Percy* ad *Northumbriam*, dominum de *Moubray* ad *Notyngbam*, & quendam Militem *Vasconiæ*, magistrum suum, ad *Huntingdoniam*.

Franci infestant Angliam.

Hoc anno, circa nativitatem Sancti *Joannis*, à tractatu pacis totaliter est recessum; nam *Franci* pacem noluerunt habere, nisi concordia pro majori parte juxta voluntatem eorum transisset: & si fuisset concordatum, non modicum damnum esset regno *Angliæ* generatum. Eodem tempore, statim post mortem regis, *Franci*, cum multis galeis & navibus intrantes mare, venerunt ad villam de *Rie*, juxta Monasterium de *Bello*, & applicuerunt ad terram, ipsamque villam deprædantes combusserunt & destruxerunt usque ad solum. & sic recedentes duxerunt secum plures utriusque sexus captivos,

1 Sc. Gifardum, seu Guiscardum, de *Angolisino*.

& reliquos quos repererunt occiderunt. Et postea intrarunt Insulam *Vestam*, ubi postquam aliqua loca spoliafſent *Vestam J. capiunt.* & concremaſſent, accipientes mille marcas pro redemptione ipsius, redierunt ad mare; & continue, usque ad festum Sancti *Michaelis* circuierunt, per maritima loca *Angliæ* comburentes & vastantes loca plurima, & maxime in partibus australibus, interficientes quosque poterant invenire, capientesque prædas animalium & aliarum rerum, & aliquando prisonarios, damnum modicum reportarunt, quia parvam resistantiam habuerunt. Istis enim XL. annis elapsis, ut creditur, non fuerunt in *Anglia* tot mala facta per inimicos, sicut in illo quarterio fuerant perpetrata.

Post coronationem regis, facti ex communi assensu deputati fuerunt, ad gubernationem regis & regni, ipso in minori ætate manente, duo episcopi, duo Comites, duo Barones, duo Baronetti, duo Bachelarii Milites, cum uno juris terreni perito. Ordinatum etiam fuit, quod isti quolibet anno erunt amoti, & alii in loco eorum electi.

Hoc anno *Joannes Haukwood*, de quo mentio supra fit, duxit in uxorem filiam domini *Bernabo* domini *Mediolani* scilicet *Bastardam*, cum qua idem dominus contulit dicto *Joanni* ad valorem X. M. Florenorum annui redditus; & ex tunc aliquas commitivas non duxit, ut prius.

Eodem anno, in quindena *Michaelis*, erat Parliamentum *Londoniis* convocatum, quod fere usque ad natale DOMINI perduravit. In quo Parlamento concessæ erant regi à Clero duæ decimæ, simul in principio mensis Martii persolvendæ; & à laico populo duæ quindecimæ, in festo Purificationis similiter solvendæ, ad regni defensionem & inimicorum expugnationem. Hoc etiam anno, statim post festum omnium Sanctorum, dominus *Thomas de Woodstock*, comes de *Buckingham*, dux *Britanniæ*, dominus *Latemere*, & dominus *Robertus de 2 Walys*, Prior Hospitalis Sancti *Joannis Angliæ*, *Angli intrant Mare.*

1 F. Barnabono. 2 Knyolles, W.

cum electa multitudine armatorum, mare sine equis intraverunt; unde, in nocte Sancti *Martini*, tanta vis venti & pluviae ¹accedebat, quod fere omnia ornamenta navium eorum defregit. sic quod coacti sunt redire ad terram. sed navibus eorum reparatis remearunt ad mare, & cito ante Natale DOMINI revertentes nihil vel modicum profuerunt.

*Gregorius
Papa XI
Roma moritur.*

ANNO DOMINI M. CCC. LXXVIII, *Gregorius* Papa undecimus, XXVII die mensis Martii, moritur apud *Romam*. post cuius mortem, Cardinalibus pro electione novi Papæ in Conclave ingressis, magna multitudo communitatis urbis *Romæ*, sumptis armis Palatium invadentes, quasi voce minatoria clamaverunt, *Italicum* se velle in Papam habere; unde Cardinales, timentes sibi vim inferri, quendam Cardinalem *Romanum* decrepitum, ad sedandam eorum seditionem & clamores, in sublimi ponentes, finxerint se elegisse in Papam: & tunc, post recessum populi, Archiepiscopum *Barensem*, de Regione *Neapolitana* oriundum, Cancellarii in Curia vices gerentem, VIII die mensis Aprilis, concorditer elegerunt. qui *Urbanus* sextus nominatus, XVIII die ejusdem mensis, videlicet die Paschæ, ad gradus ecclesiæ Sancti *Petri* fuit solemniter coronatus & consecratus: sicque Pontificalibus indutus Cardinalibus omnibus, qui tunc erant in Curia præsentibus, comitantibus statim equitavit ad ecclesiam *Lateranensem*; ubi missa ab eo cantata ad Palatium remeavit. cum quo ipso die omnes Cardinales extiterunt, & postea canonicam obedientiam sibi facientes, ac supplicationes varias porrigentes, cum eo steterunt in pace; succedenti tamen tempore, cum iste *Urbanus* voluisset, quod Cardinales sui suas magnas pompas dimisissent, & cum moderata familia ac cum cibis ac potibus moderatis vixissent, suosque titulos reparassent construxissent & in eis habitassent, videbatur eis grave, quod nitebatur eis imponere, circa nativitatem Sancti *Joannis* secreto ad invicem con-

¹ Sic MS. Sed leg. suspicor; accidebat.

spirabant, & contra eum rebellare unanimiter disponebant; clamque recedentes ab eo in regionem *Neapolitanam* aufugerunt. quos regina ejusdem, in quoddam Castrum recipiens eos contra dictum *Urbanum* diu favebat. Asserebant enim isti Cardinales eum verum Papam non esse, quia, ut dixerunt, nisi fuisset propter metum mortis eum minime elegissent; sicque Cardinalem *Gebennensem* vulgariter nuncupatum, filium quondam comitis *Gebennis*, consanguineum regis *Franciae* de novo elegerunt, ipsum *Clementem* VIII nominantes, dictoque regi *Franciae* pro auxilio impendendo litteras direxerunt. Cui *Clementi* Schismatico, ejusque Cardinalibus, rex *Franciae* cum omnibus sibi adhærentibus consilio & auxilio, in quantum valet, succurrit; & ita horribile schisma in capite universalis ecclesiae est exortum. Papa vero circiter XX Cardinales de novo creavit, & Cardinales schismaticos excommunicavit, omnibus beneficiis privavit, & ad omnimoda beneficia in posterum obtinenda inhabilitavit.

Schisma in
ecclesia Ro-
mana.

Eodem anno, circa principium mensis Aprilis, intrarunt mare sine equis domini comites *Arundelliae* & *Sarum*, cum armatorum multitudine copiosa; qui circa festum Pentecostes, absque damno nostris inimicis illato, ut dicitur, sunt reversi. in quorum primo ingressu in mare, dum duo Fratres, videlicet domini *Philippus* & *Petrus Courteneye*, se nimis indiscrete inter paucas naves¹ ingresserunt, subito supervenit una magna Classis *Hispanica*, cui quum non fuerunt potentes resistere, frater *Philippus*, cum de suis aliquot perdidisset, graviter vulneratus aufugit; & *Petrus*, inter naves inimicorum conclusus, cum diu intra hostes suos viriliter & nobiliter dimicasset multis vulneribus circumfusus, tandem capitur, & cum paucis militibus, quo nescitur, abducitur. ante cujus captionem, in navi ipsius *Petri*, omnes valentes Armigeri de comitatu *Devoniae*, & *Somersetenses* occisi fuerunt & submersi. quod nobis in magnum damnum tendebat.

Angli iterum mare intrant.

¹ Ita MS. quid si legamus? ingresserunt; Sed *lxxo*.

Eodem

Maclovium
frustra ob-
fessa.

Libertates
ecclesiæ
west. viola-
ta.

Eodem anno consequente post nativitatem Sancti Joannis intravit mare, similiter sine equis, dominus dux *Lancastriæ*, comes de *Bokyngham* frater ejus, comites de *Warwick* & *Staffordia*, & alii multi magnates & domini, cum innumerosa multitudine armatorum. Et applicantes in *Britanniam*, villam de *Saynt Malow* bene per mensem continuo obsiderunt, & tandem eorum obsidio per inertiam & negligentiam erat delusa; & sic in *Anghiam* redierunt, modicumque suis adversariis nocuerunt.

Eodem anno, in crastino Sancti *Laurentii*, filii *Belial*, filii scelerati de familia regis, nescientes Dominum, nec ei dantes honorem, sibi plures iniquitatis filios adunantes in ecclesiam Abbatia *Westmonasterii* inter magnæ missæ solemnia armati intrarunt; & in quosdam valentes armigeros, videlicet ¹ *Schakel* cognomine, & *Robertum* ² *Hawleye*, qui ut credebatur injuste persecuti, de Turri *Londoniensi* ob refugium illuc confugerant, impetum facientes, dictum *Robertum*, eis aliquantulum ut potuit resistentem, unanimiter insequuntur, ac ipsum in choro, coram stallo Prioris, turpiter & nequiter occiderunt. nec non quendam Clericum, ministrum ejusdem ecclesiæ, eis suggerentem ut ob Dei reverentiam pepercissent, trucidaverunt. Sicque immunitatem & privilegia ecclesiæ antedictæ, per plures *Romanorum* Pontifices & reges *Angliæ* confirmata, quæ per multorum annorum curricula usque ad id temporis inviolata manserant & illæsa, isti malefactores frangentes, dictum *Schakel* ab ecclesia extraxerunt, & secum ad præfatam Turrim *Londoniensem* reducentes in carcere retruserunt. Hujus enim Comitivæ nefandæ quidam milites scilicet dominus *Radulphus de Ferrariis*, senex dierum malorum inveteratus, ac dominus *Alanus* ³ *Boxhulle* turris prædictæ capitaneus, extiterunt ductores & duces; ut de eis dicatur illud Evangelii, *milites quidem hæc fecerunt*.

¹ Joannem Schakel, w. ² Hawle, Id. ³ Buxille, w. in Hyp. N.

Hoc eodem anno, XII Kal. Novembris, rex RICARDUS apud *Glocestriam* suum Parliamentum incepit tenere; nam certi domini de *Anglia* timentes *Londonienses* propter memoratum factum nefandum in ecclesia *Westmonasterii* commissum, dissuaserunt domino regi suum Parliamentum ea vice apud *Westmonasterium* celebrare; ut suum iniquum propositum, contra libertates ecclesiæ *Anglicanæ* destruendas conceptum liberius ducerent ad effectum. In hoc enim Parlamento aliqui Principes & domini, qui forte illius facti erant conscii, convenerunt in unum associantes declinare, videlicet Doctores & Magistri prurientes auribus, ex quibus *Wycliffe* superius nominatus, cum aliis huiusmodi, extitit principalis; qui eis in ista materia malignum consilium præbuerunt, sicque ad invicem conspirantes in quantum poterant laborarunt omnes immunitates & privilegia ecclesiæ *Westmonasteriensis*, & aliarum ecclesiarum, similiter extirpare & penitus enervare. in tantum vero tunc contra ecclesiam sævierunt, quod nullus erat ausus publice Abbati *Westmonasteriensi* consilio vel auxilio in ista causa assistere, seu aliquem sermonem pro eo proferre. Sed Deus, qui ecclesiam suam supra firmam petram fundavit, non permisit malignorum consilium contra eam finaliter prævalere; immo fideles populos adversus inimicos ipsius fecit exsurgere, qui cum ecclesia eis fortiter restiterunt. Et ita Deus tandem cor regis in clementiam convertebat, quod ecclesiam prædictam libertatibus, immunitatibus, & privilegiis gaudere permisit, & ea de novo etiam confirmavit.

Parliamentum Glo-
vernia.

Ecclesia
west. privi-
legiis suis
restituta.

Hoc anno, mense Januarii, obiit Frater *Joannes Brinkeley*, Abbas Monasterii de *Burgo Sancti Edmundi*; post cujus mortem cito non expectato electo, ut cavet jus commune, dominus Papa contulit Abbatiam Monasterii ipsius fratri *Edmundo Brounsfeld*, monacho ejusdem Monasterii, sacre Paginæ professori, procuratoris ordinis Nigrorum monachorum regni *Angliæ* in

*Joannes
Brinkeley
obit.*

¹ Magistros MS. Despiciat Lector. mihi certe, post *et declinare*, aliquid geesse videtur.

Curia *Romana* gerenti officium. quæ quidem provisio, seu collatio, postea præfato monasterio versa est in maximum detrimentum.

Inundationes aquarum maximæ.

Maximæ inundationes aquarum, venti etiam & tonitruum tempestates, in principio Parlamenti, tenti apud *Glocestriam* extiterunt; ita quod nulli, nisi per navem, vel equos, illuc patebat accessus: & vix transiit dies, quousque Parliamentum esset finitum, quin in eo pluebat.

¹ Capitulum 2.

Parliamentum London.

Clemens Antipapa.

Britannia ad J. de Monte-Forti revertit.

Edmundus Brounfeld.

ANNO DOMINI M. CCC. LXXIX, inter Paschen & Pentecosten, rex aliud Parliamentum *Londoniis* tenuit; in quo unum subsidium fuerat concessum. Eodem anno, circa festum nativitatis Sancti Joannis, *Clemens*, Papa schismaticus, latenter de *Italia* fugiens, ad *Avinioniam* pervenit. ubi cum suis Cardinalibus schismaticis Curiam suam tenet.

Isto anno, circa idem tempus, omnes Barones *Britannie*, præter quatuor, cum tota fere communitate ipsius, nolentes falsitatem & tyrannidem regis *Francie* & suorum ulterius sustinere, quasi subito & insperate ad suum rectum dominum *Joannem de Monte-Forti* se converterunt. Super qua materia miserunt statim multos valentes Ambassiatores, tam milites quam alios cum literis ad regem *Anglie*, & dictum dominum *Joannem de Monte-Forti* Ducem *Britannie*, ad notificandum eis voluntatem eorum; super quorum legatione habitis diligenti tractatu ac deliberatione & exactione maturis, tandem, facta sufficiente securitate ex parte Baronum *Britannie* consensus est, ut prædictus Dux cum certa potentia ad terram *Britannie* se transferret; quod & cito post fecit.

Circa hoc tempus dictus Frater *Edmundus* ² *Brounfeld* in *Anglia* secreto applicuit, & infra modicum tempus XIII. Monachos de dicto Monasterio Sancti *Edmundi* ad suum consensum attraxit. Quorum fretus con-

¹ Ita MS. ² *Brounfelds*, W.

filio & auxilio ¹ ecclesiam Sancti *Edmundi* & nactus possessionem, ibidem fuerat installatus. Quod videntes Prior & alii fratres dicti Monasterii ferventer erga dominum regem & ipsius concilium prosequuntur, & statim missum est, & auctoritate regis dictus *Edmundus* capitur, & coram regis concilio accersitur; ac sibi, quod dictam Abbatiam impetrasset, contra regis statuta edita contra huiusmodi impetrantes, opponitur. propter quod infra Turrim *Londoniensem* recluditur; & post certum tempus ad castrum de *Notingham* transfertur, ibidem sub custodia remansurus. Monachi vero, qui in istis sibi consenserant, præter duo vel tres qui evaserunt, iussu Concilii domini regis ad diversa Monasteria *Angliæ* sunt dispersi. & ita pro huiusmodi impetratione, & collatione magna perditio atque damnum Monasterio præfato evenit, quod non modicum est dolendum. Ideoque ista resistantia in hac parte est facta, ne provisiones Monasteriorum ad collationem Curiae *Romanæ*, sicut Episcopatum, in posterum volverentur. nec Papa, ad preces regis, voluit confirmare electum Monasterii supradicti.

Circa annum præcedentem orta est magna dissensio ^{Dissensio inter re-} inter regem *Franciæ* & *Navarræ*; unde rex *Navarræ* ^{ges Fran. & Navar.} tradidit ad tempus regi *Angliæ* villam suam de ² *Chirburgh* cum castello in *Normannia* supra mare. ad quorum custodiam & defensionem rex *Angliæ* misit certam potentiam hominum armatorum, ad deprimendum *Francorum* & *Normannorum* malitiam. Unde hoc anno, circa mensem Octobris, fere tota fortitudo bellicosorum totius *Normanniæ* congregati voluerunt improvise nostros apud *Chirburgh* interceptisse; sed nostri, de eorum insidiis præmuniti, seipsos contra eos viriliter defendebant, unde inter eos diu gratia mediante nostri tunc fuerunt victores: licet multi eorum fuerant graviter vulnerati. & fere omnes maiores ac famosiores totius *Normanniæ* in illo conflictu fuerunt occisi. Et dominus

¹ Forte Legend. Ecclesiam S. Edmundi intrat, & nactus possessionem. *Scherburgh* & *Cherburgh*, w.

Oliverus Cleykyn, tunc captus erat ibidem, & captivus adductus in *Angliam*.

Comes S.
Pauli.

Hoc anno Comes Sancti *Pauli de Picardia*, qui anno DOMINI M. CCC. LXXIV juxta *Calesiam* ab *Anglicis* captus erat, & usque ad hoc tempus in *Angliam* permansit captivus, duxit in uxorem pro redemptione sua sororem regis *Angliæ* ex parte matris, filiam quondam domini *Thomæ Holand*. & sic in terram suam liber abire permittitur. Hoc etiam anno obiit *Henricus* rex Hispanorum intrusor, & filius ejus coronatur pro eo in regem.

Jo. de A-
rundel.

Eodem anno in principio mensis Decembris dominus ²*Joannes de Arundel*, frater comitis de *Arundelle* cum electa multitudine armatorum, habentes secum equos, ad ducem *Britanniæ* destinati, apud portum de *Plim-mouth* mare intrarunt; unde subito & insperate, in crastino Sancti *Nicolai*, cum tunc esset nimia in terra serenitas, oritur eis tempestas sævissima, à turbine procellarum pluviae & venti procedens; sic quod quasi arte diabolica naves ab invicem pro perpetuo disperguntur. & vi tempestatis illius aliquæ naves ad terram in *Hibernia*, aliquæ in *Wallia*, aliquæ in *Cornubia*, & aliæ in diversis aliis locis differuntur; & ibidem rumpuntur, sic quod omnes, præter paucas, illo turbine perierunt; & mille, & ultra, personæ hominum in mari similiter fuerunt submersi. Inter quos dictus dominus *Joannes Arundel*, dux & Princeps illius exercitus, illo naufragio mortem sustinuit; ac multi alii strenui milites & armigeri, in diversis maris partibus, demerguntur. fere etiam omnibus eorum equis & rebus perditis & submersis. Pro quo quidem infortunio, in octavis Sancti *Hilarii*, Parliamentum *Londoniis* convocatur. In quo Parlamento, inter alia, concessa fuit domino regi una Decima ab omnibus viris Ecclesiasticis, tam presbyteris stipendiariis quam beneficiatis, solvenda: & una quintadecima de populo seculari.

Parliamentum
London.

1 *Anglia.* 2 L. *Joannes Arundel*, fratris Comitis de *Arundelle*, & alii

ANNO DOMINI M. CCC. LXXX, circa principium, *Symon* Archiepiscopus *Cantuariensis* officium Cancellarii *Angliæ* super se assumpsit; de quo officio dominus *Ricardus Scrop*, per invidiam aliquorum, erat amotus. Dominus *Robertus Halys* Prior Hospitalis Sancti *Joannis* in *Anglia* Thesaurarius etiam tunc efficitur. Quæ quidem officia vitæ utriusque, pro dolor! finem accelerabant.

Circa principium mensis Maii comes *Marchiæ* cum certa potentia pugnatorum in *Hiberniam* transfretavit, ad domandum feritatem *Hibernicorum*, qui pro maiore parte omnes terras Comitatus sui *Holvestor* per longa tempora occuparunt. qui, Deo cooperante, felicem expeditionem nactus, infra spatium medietatis unius anni X vel XI reges sibi subiecit & interfecit, & terras quas injuste occuparunt, recuperavit. habuit enim ante recessum suum de *Anglia* à rege & Parlamento licentiam, per spatium trium annorum, ibidem morandi; & contra regis inimicos & suos guerram fovendi.

Septima die mensis Junii, commissum est duellum, inter dominum *Joannem* ¹ *Hannesleye* Militem & *Robertum Katerinton* Armigerum, in paviamento juxta aulam domini regis apud *Westmonasterium*, in præsentia ipsius regis ac ducis *Lancastriæ* aliorumque plurimorum dominorum regni, nec non populi multitudinis numerosæ; in quo duello dictus ² *Robertus* fuit occisus. Materia vero hujus duelli hæc erat, videlicet, quod præfatus *Joannes* miles imposuit dicto *Roberto*, quia dum esset subcapitaneus castri *Sancti Salvatoris* in Insula de *Constantyn*, idem castrum in manus regis *Franciæ* false & proditorie reddidit, ubi ad defensionem illius satis esset sufficiens, ut Miles asseruit, unde magna fuit evidentia quod militis causa erat vera, ex quo mors alterius sequebatur.

Mense Julii comes de *Bockingham*, habens secum in comitiva sua strenuos & sapientes milites, dominos *Ro-*

Comes
Marchia
Hibernos
domat.

Duellum,

Suppetiæ
in Britanni-
am missæ.

¹ Vel, *Annesley*. ² *Thomas*, *W.*

bertum Knolles & Hugonem Calverleye & alios diversos Magnates & Dominos, stipatos multis strenuis viris & bellicosis, equos ducentes, in auxilium ducis Britanniae, per Calesiam transfretavit in Franciam, qui, per longitudinem fere & latitudinem regni illius equitantes, multas strages cremando & occidendo fecerunt; sic quod, domino duce, circa principium mensis Octobris, in Britanniam pervenerunt. sed non sicut crediderant à duce Britanniae erant recepti; nam secundum consilium ipsius ducis circa villam de Nauntes, quæ sibi erat rebellis, posuerunt obsidionem per terram, dictusque dux eis promisit auxilium ad obsidendum dictam villam per aquam; sed id auxilium adhuc non venit. In qua obsidione nostri omnes equos suos, propter frigus & defectum victualium, præter paucissimos, perdiderunt; & ultra mille homines, quorum aliqui diversimode fuerunt occisi, aliqui variis infirmitatibus moriebantur, similiter amiserunt; sic quod maximas miseras fere per totam hiemem in dicta obsidione sustinuerunt: ita quod illi qui remanserant vivi turmatim, quasi pauperes & mendici, extinctis maioribus dominis ad Angliam recesserunt, nihil mali per eos adversariis suis illato.

*Galli Thame-
sin in-
trant.*

Galeæ de *Francia*, mense Augusti, intrantes *Thamesiam*, usque ad villam *Graveffende* venerunt, ubi¹ aliquas domos combusserunt, ac in partibus oppositis dictæ villæ tam in *Essexia* quam in² *Cantia* in diversis locis cremantes & deprædantes, habentes secum prisionarios & multas prædas, recesserunt indemnes.

*Scoti Mercatus Bo-
reales spo-
liant.*

Circa idem tempus, circiter XIV vel XV. mille pugnatorum, de *Scotia* ad mare applicantes in terram, in partibus borealibus *Angliæ* diversos mercatus & nundinas spoliantes, plurimos occiderunt, & capientes secum spolia multa ad naves suas sine damno sunt reversi in mare. Propter quod factum dux *Lancastriæ*, comites de *Warwick & Stafford*, cum aliis dominis, circa festum *Michaelis* mittuntur cum magno apparatu ad partes *Scotiæ*, ad tractandum cum eis de pace. In tractatu

¹ Aliquos, MS. ² *Cancia*. MS. & sic semper.

captæ sunt treugæ inter utrumque regnum, usque ad festum Paschæ tunc proximo sequuturum. Quolibet anno, quasi X annorum proximo elapsorum, habebatur inter eos & regem *Angliæ* propter hujusmodi irruptiones unus tractatus vel duo; & tamen, non obstantibus treugis captis in hujusmodi tractatibus, fere quolibet anno magna damna nostris Borealibus intulerunt.

In principio mensis Novembris, statim post festum ^{Parliamentum Northamptonia.} Omnium Sanctorum, rex Parliamentum suum tenuit apud *Northamptoniam*. In quo Parlamento concessum fuit regi unum subsidium consimile fere, quale fuit sibi concessum anno M. CCC. LXXIX, videlicet, de qualibet persona regni *Angliæ*, majoris ætatis XVI annorum, XII denarios, exceptis notorie mendicantibus; & de qualibet persona ecclesiastica promota, VI solidos VIII denarios, & de quolibet sacerdote stipendiario IIIs. IVd.

Circa ista tempora orta est magna dissensio inter comitem *Flandriæ* & communes ejusdem; ita quod ^{Comes Flandria.} *Gandavenses* & reliqui Communes insurrexerunt contra comitem, stante villa de *Bruges* cum aliis dominis terræ cum eo: multaque proelia inter eos frequenter mittebantur, & aliquando comes victoriam habuit, aliquando Communes victoriam reportarunt. sic quod maxima multitudo populi ex utraque parte erat occisa. & comes multa pulchra castra & ædificia, quæ erant tam comitis quam aliorum dominorum illius terræ, tenentium cum eo, prostraverunt usque ad terram.

Ante natale DOMINI venit *Romam* ad Papam ^{Imperator Constantino-politanus.} *Urbanum* Imperator *Constantinopolitanus* Paganus ad percipiendum fidem Christi, & à dicto Papa fuerat baptizatus, quartamque lectionem in matutinis coram Papa nocte Natalis DOMINI legit in Græco.

Circa istud tempus Ambassiatores mittuntur ad villam de *Bruges* in *Flandriam* & in *Alemanniam*, ad tractandum cum Imperatore *Alemanniæ* pro matrimonio celebrando inter regem *Angliæ* & sororem Imperatoris prædicti. Circa principium mensis Martii redeunt in *An-*

1 Illud Comes delendum existimo.

gliam dicti Ambaffiatores, ducentes fecum quendam Cardinalem ac ducem quendam, cum aliis dominis, pro parte Imperatoris *Alemannia*, ad tractandum cum consilio regis *Angliae* pro matrimonio supradicto. Dictusque Cardinalis, ut dicebatur, excedens limites potestatis sibi commissæ per Papam, potestatem quam non habuit usurpavit, unde maxima summa pecuniæ congregata recessit.

Constitit

Atque

Vicelivii
errores
damnan-
tur.

Hoc anno inundationes aquarum nimia extiterunt, ita ut à die Sancti *Lucæ* Evangelistæ, usque ad Natale DOMINI, vix dies transiit quin pluebat: sic quod, hoc anno, modicum de frumento fuerat seminatum. Circa ista tempora Papa *Urbanus* XXIV Conclusiones erroneas, quas *Wyclif* & ejus discipuli tenuerunt, damnavit. Eodem anno, mense Augusti, concepto dolore de adventu exercitus *Anglicorum* in *Franciam*, ut dicebatur, *Carolus* rex ejusdem statim moriebatur, & [*Carolus*] filius ejus, puer circiter XII annorum agens ætatem, in regem ejusdem regni erigitur, & etiam coronatur. Circa idem tempus obiit vir prudens armatorum *Bertrandus Cleykyn*, Constabularius *Franciæ*. Mense Martii ejusdem anni dominus *Thomas Hatfeld*, episcopus *Dunelmensis*, moritur senex multorum Dierum.

FINIS.

JOANNIS BOSTONI,

Monachi Buriensis,

S P E C U L U M

Cænobitarum.

Nunc primo editum ab
ANTONIO HALLIO.

O X O N I I,

E THEATRO SHELDONIANO,

A. D. M. DCC. XXII.

FOR THE YEAR 1880

DO NOT WRITE IN THESE SPACES

IN THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

THE YEAR 1880

BROWN O WILLISIO,

De Whaddon-Hall

In Agro *Buckinghamiensi*,

A R M I G E R O,

Viro Rerum Coenobiticarum

ut &

Omnis Antiquitatis Britannicæ

peritissimo, hoc *Speculum*,

Observantiæ ergo,

D.D.D.C.Q.

ANT. HALLIUS.

JOANNIS BOSTONI

Speculum

COENOBITARUM.

Vates cunctorum sunt antiqui Monachorum
 Auctores dicti, vatum natiq̃ue relict̃i.
 Et sunt auctores Monachorum posteriores
 Christus Sanctorum, cœtus quoque discipulorum.

* ¹ Religionis Monasticæ, utique minus ipsam ceteris religionibus matrem & auctricem, nequaquam aliarum religionum normas æstimant tempore præcessisse. sed beatum Benedictum primum patrem constituunt Monachorum. ad quod ponendum tales movere creditur, quia & idem beatus Benedictus Monachorum regulam salutarem composuit, quam etiam modernis temporibus Monachi profitentes sequuntur, & secundum probationem singuli conversantur. Et sic, nec Monachos in communi regulariter viventes ipsum beatum Benedictum arguunt præcessisse; & per consequens in antiquis Patribus Canonicatus potius quam Monachatus exordium præfuisse. Nam per centum fere annos, ante tempora beati Benedicti, Ordo Canoniorum per beatum Augustinum fuit institutus, ut habetur in vita sua.

Sed quod beatus Benedictus non fuit primus, qui istam vitam communem instituit, patet in secundo libro Dialogorum beati Gregorii; ubi legitur, quod Monachi cujusdam Monasterii, post mortem sui Abbatis, beatum Benedictum ab ² eremo vocaverunt, & in Abba-

¹ Deest unus aut̃ alter versiculus. ² Heremo, MS.

tem suum præfecerunt. Similiter scribitur in quodam sermone beati Odonis, Abbatis Cluniacensis, quod plures sancti Patres, hujus sanctæ institutionis decretores, ante hunc beatum Benedictum, regulæ Monasticæ munia sanxerunt.

Ex quo igitur probatur eum non fuisse vitæ Monasticæ primum institutorem, videndum est à quibus, & à quo tempore, hæc institutio & cœlestis Disciplina primum habuit originem. Secundum etenim Magistrum in Historiis, & Radulphum super librum regum, hujus plantationis fructiferæ conversationis primus institutor fuit Samuel in Veteri Testamento. Et, ut ait ² Chrysostomus in quadam ³ Homilia, & ⁴ Ieronymus in Epistola ad Rusticum, præcipui inventores & cultores Monachatus fuerunt filii Prophetarum in Veteri Testamento, qui ædificabant casulas prope fluentia Jordanis; & ⁵ turbis & urbibus derelictis, polenta & herbis agrestibus victabant. Et idem Ieronymus in Epistola ad Paulinum, nos habemus, inquit, propositi nostri Principes, Apostolos, Antonium, ⁶ Hilarionem & ⁷ Macarios; & ut ad scripturarum auctoritatem redeam, noster princeps Helias, noster ⁸ Helisæus, nostri duces filii Prophetarum, qui habitabant in agris & solitudine, & faciebant sibi tabernacula prope fluentia Jordanis. De iis fuerunt filii Rhecab, qui vinum & ⁹ siceram non habebant, qui morabantur in tentoriis & tabernaculis, qui etiam per Jeremiam Dei voce laudantur, & promittitur eis, quod non deficiet de stirpe eorum vir stans coram domino, Jerem. 35. Hi namque ab exercitu ¹⁰ Chaldæorum, vacante Judæam, post solitudinis libertatem, Urbes introire compulsi sunt. Et Cassianus libro primo de institutis Monachorum, hoc, inquit, habitu Monastico illos ambulasse, qui in Veteri Testamento fundavere primordia, Heliam scilicet & Helisæum Divinarum Scriptura-

¹ Nimia, MS. ² Crisostomus, MS. ³ Omelia, MS. ⁴ Ieronymus, MS. ⁵ Trabis MS. vel legi potest *turmis*. sic enim loquuntur scriptores hujusmodi. ⁶ Hylarionem, MS. ⁷ Macharios, MS. ⁸ Heliseus, MS. ⁹ Siceram, MS. ¹⁰ Caldeorum, MS.

tum auctoritate monstratur: ac deinde principes auctoresque Testamenti Novi, Joannem Baptistam videlicet, ceterosque ejusdem Ordinis viros totaliter incessisse cognoscimus. Et idem Cassianus in Collationibus Patrum, Collatione Piamonis, capitulo quarto quinto & sexto. In Helia quoque Propheta Monachatus exordium habuit in Veteri Testamento, quando super filios Prophetarum, qui de mundo ad ejus Magisterium confugerant, juxta Jordanem, Domino jubente, secedens, in torrente Carith gubernationem & principatum tenuit, & super eos Abbas & Pater extitit. Narrat insuper Josephus libro Judaicæ captivitatis secundo, & Historiis Antiquitatum decimo octavo, qualiter ¹Essæi de genere Judæorum, ante incarnationem DOMINI, vitam duxerunt quasi monasticam. Vide ibi processum, & in Historia Scholastica super Evangelium, & in Speculo Historiali, & bene facit ad propositum. sed melius & plenius in Josepho. De quorum secta, tunc temporis perfectissima, erat ille Sanctus Carioth Abbas, qui sicut dicit Magister in Historiis, in quadam indigentia, unus erat eorum qui cum Christo surrexerunt. quo mortuo, quidam Monachi ejus, inconsolabiliter dolentes mortui sunt, & adhuc compaginati videntur.

Verum quia de Origine Monachatus, & quemadmodum ejus ²typus in Patribus Veteris Testamenti præcesserit, ostensum est; qualiter in Patribus Novi Testamenti, quod in antiquis præfiguratum est, compleatur restat ut pariter videatur; Lex enim, & Prophetæ usque ad Joannem Baptistam permanserunt. Joannes autem, utriusque Testamenti quasi Mediator, prioris quidem ceremoniis finem imposuit, Novique Testamenti & Baptismalis Gratia præco fidelissimus extitit, qui nec dum natus, sed adhuc matris utero clausus, in Adventum DOMINI sui jam concepti gestiens, sicut Præco certissimus extitit Humanæ Redemptionis. Sic puer adhuc in teneris annis constitutus, turmas hominum fugiens, de-

¹ Esaj. MS. ² Typus, MS.

tem suum præfecerunt. Similiter scribitur in quodam sermone beati Odonis, Abbatis Cluniacensis, quod plures sancti Patres, hujus sanctæ institutionis decretores, ante hunc beatum Benedictum, regulæ Monasticæ ¹munia sanxerunt.

Ex quo igitur probatur eum non fuisse vitæ Monasticæ primum institutorem, videndum est à quibus, & à quotempore, hæc institutio & cœlestis Disciplina primum habuit originem. Secundum etenim Magistrum in Historiis, & Radulphum super librum regum, hujus plantationis fructiferæ conversationis primus institutor fuit Samuel in Veteri Testamento. Et, ut ait ²Chrysostomus in quadam ³Homilia, & ⁴Ieronymus in Epistola ad Rusticum, præcipui inventores & cultores Monachatus fuerunt filii Prophetarum in Veteri Testamento, qui ædificabant casulas prope fluentia Jordanis; & ⁵turbis & urbibus derelictis, polenta & herbis agrestibus victitabant. Et idem Ieronymus in Epistola ad Paulinum, nos habemus, inquit, propositi nostri Principes, Apostolos, Antonium, ⁶Hilarionem & ⁷Macarios; & ut ad scripturarum auctoritatem redeam, noster princeps Helias, noster ⁸Helisæus, nostri duces filii Prophetarum, qui habitabant in agris & solitudine, & faciebant sibi tabernacula prope fluentia Jordanis. De iis fuerunt filii Rhecab, qui vinum & ⁹siceram non habebant, qui morabantur in tentoriis & tabernaculis, qui etiam per Jeremiam Dei voce laudantur, & promittitur eis, quod non deficiet de stirpe eorum vir stans coram domino, Jerem. 35. Hi namque ab exercitu ¹⁰Chaldæorum, vassante Judæam, post solitudinis libertatem, Urbes introire compulsi sunt. Et Cassianus libro primo de institutis Monachorum, hoc, inquit, habitu Monastico illos ambulasse, qui in Veteri Testamento fundavere primordia, Heliam scilicet & Helisæum Divinarum Scriptura-

¹ Nimia, MS. ² Crisostomus, MS. ³ Omelia, MS. ⁴ Ieronymus, MS. ⁵ Trabis MS. vel legi potest *turmis*. sic enim loquuntur scriptores hujusmodi. ⁶ Hylarionem, MS. ⁷ Macharios, MS. ⁸ Helisæus, MS. ⁹ Siceram, MS. ¹⁰ Caldeorum, MS.

rum auctoritate monstratur: ac deinde principes auctoresque Testamenti Novi, Joannem Baptistam videlicet, ceterosque ejusdem Ordinis viros totaliter incessisse cognoscimus. Et idem Cassianus in Collationibus Patrum, Collatione Piamonis, capitulo quarto quinto & sexto. In Helia quoque Propheta Monachus exordium habuit in Veteri Testamento, quando super filios Prophetarum, qui de mundo ad ejus Magisterium confugerant, juxta Jordanem, Domino jubente, secedens, in torrente Carith gubernationem & principatum tenuit, & super eos Abbas & Pater extitit. Narrat insuper Josephus libro Judaicæ captivitatis secundo, & Historiis Antiquitatum decimo octavo, qualiter ¹Essæi de genere Judæorum, ante incarnationem DOMINI, vitam duxerunt quasi monasticam. Vide ibi processum, & in Historia Scholastica super Evangelium, & in Speculo Historiali, & bene facit ad propositum. sed melius & plenius in Josepho. De quorum secta, tunc temporis perfectissima, erat ille Sanctus Carioth Abbas, qui sicut dicit Magister in Historiis, in quadam indicentia, unus erat eorum qui cum Christo surrexerunt. quo mortuo, quidam Monachi ejus, inconsolabiliter dolentes mortui sunt, & adhuc compaginati videntur.

Verum quia de Origine Monachatus, & quemadmodum ejus ²typus in Patribus Veteris Testamenti præcesserit, ostensum est; qualiter in Patribus Novi Testamenti, quod in antiquis præfiguratum est, compleatur testat ut pariter videatur; Lex enim, & Prophetæ usque ad Joannem Baptistam permanserunt. Joannes autem, Patriusque Testamenti quasi Mediator, prioris quidem ceremoniis finem imposuit, Novique Testamenti & Baptismalis Gratia præco fidelissimus extitit, qui nec dum natus, sed adhuc matris utero clausus, in Adventum DOMINI sui jam concepti gestiens, sicut Præco certissimus extitit Humanæ Redemptionis. Sic puer adhuc in teneris annis constitutus, turmas hominum fugiens, de-

¹ Essæi. MS. ² Typus, MS.

fertum petendo, primus Institutor est, in Novo Testamento, & Auctor Monasticæ Religionis, prout testatur Cassianus libro primo & secundo de Institutis Monachorum. Istud etiam vitæ propositum, sacram videlicet religionem Monachorum, Christus auctor veraciter instituit & ¹authenticavit, quando primum antiquis Patribus Veteris Testamenti, revelante Spiritu Sancto, observandum & instituendum innotuit. Deinde tempore Gratiæ Jesus, cum Discipulis in terra conversando, ad renuntiationem rerum secularium eos eorumque sequaces provocans, ut relictis omnibus eum sequerentur, ait, Matthæi tertio : Venite post me, faciam fieri piscatores hominum, & cetera. & Matthæi decimo nono : sive perfectus esse, & cetera. Item si quis vult post me venire, & cetera. Vide ²Glossam istorum ³in libro Prosperi secundo & ⁴complativa & in Glossa * Numeri Capitulo decimo octavo. & in Epistola * ad Furnenses, & in Proverbiis * & in Epistola ad ⁵Timotheum capitulo Sexto, & in Glossa in quadam Homilia Bedæ super Matthæum, & in quodam sermone beati Leonis Papæ super illud, Beati pauperes spiritu, & in Epistola ad Romanos, capitulo decimo quinto, & in Glossa & in Actibus Apostolorum capitulo quarto. Et in libro Cassiani decimo de Institutis Monachorum. Istud quoque propositum vitæ in Evangelio primum secutus ille Petrus ad DOMINUM fiducialiter pro se suis Discipulis & Coenobitis ait, Matthæi decimo nono : Ecce nos relinquimus omnia, & cetera. quid ergo erit nobis. Et DOMINUS ad hujusmodi homines: Vos, inquit, qui secuti estis me, centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis. Audita igitur Divina promissione, non solum Coenobitæ sequaces Patrum de Veteri Testamento, & Joannis Baptistæ in Novo Testamento, verum etiam fideles quique per Christum conversi, omnia relinquentes

¹ Authenticavit, MS. non male; semper enim Codex hic legit *auctor*, *auctrix*, *auctoritas*. Et recte omnino. ² Glossam MS. ³ Hic & paulo infra paucissima desiderantur, quæ facile conjectando suppleri possent. Sed ad reliqua propero. ⁴ F. Contemplativa. ⁵ *Timotheum*, MS.

quæ possidebant, DOMINUM tota mentis intentione sequebantur. Post Ascensionem vero ejusdem, sicut habetur in Actibus Apostolorum, fideles, quotquot per Prædicationem Apostolorum fidem DOMINI suscipiebant, venditis suis omnibus, pretium eorum ad pedes Apostolorum ponebant. Et sic rebus seculi funditus expediti in socialem vitam cum Apostolis & Cœnobitis transibant, & omnem curam Apostolicæ diligentiae & sollicitudini committebant. dividebatur enim omnibus illis ab Apostolis, prout cuique opus erat. De quibus Apostolus Paulus, ad Romanos decimo quinto, ait: Nunc proficiscar ¹ Jerosolymam ministrare sanctis; Glossa, qui rerum suarum pretia ad pedes Apostolorum posuerunt, & cetera.

Talem vitam & regulam duxerunt Apostoli & Cœnobitæ in primordio primitivæ Ecclesiæ, videlicet in communi & sine proprio vivebant. & nullus eorum suum aliquid esse dicebat; sed erant illis omnia communia, nec quisquam egens erat inter illos, ut scribitur Actuum quarto, & 12. q. 1. Dilectissimis. Ista consuetudo vivendi in primitiva Ecclesia non diu perduravit post Ascensionem DOMINI. Nam Apostolis per ² martyrium de medio sublatis, multi retrocedentes cœperunt rursus seculi res ambire, easque non in communi, sicut prius cum Apostolis & Cœnobitis, sed proprio jure possidere. & ita cœpit fervor communiter vivendi nimium tepescere. Quamplures tamen Sancti Patres & probatissimi Monachi, quibus adhuc inerat fervor Apostolicus, sancti Spiritus aspirante gratia, nolentes ³ Apostatate, ad seculi curas non redibant. Sed congregati in unum, sicut prius, communiter vivere satagentes, sub unius eorum, qui ad hoc electus fuerat, Magisterio, ut eos Apostolorum vice regeret, pristinam religionem restaurare cupiebant. & non solum illa magnifica retinebant, quæ primitus Ecclesia vel turbæ credentium in Actibus Apostolorum leguntur celebrasse; verum etiam ⁴ multo his sublimiora

¹ Jerosolimam, MS. ² Martirium, MS. ³ Apostatate, MS. ⁴ Vid. Regg. 163, 169.

cumelaverant. Eusebius enim narrat in Historia Ecclesiastica, libro secundo, beatum ¹ Marcum Evangelistam primum ad Ægyptum perrexisse, & ibi Evangelium prædicasse, & ecclesiam apud Alexandriam constituisse: cujus sobrietatis exemplo, primo ingressu ejus maxima multitudo virorum & mulierum credidit, & ab eo Normam vivendi suscepit; quorum exemplis per universum mundum adolevit Sancta institutio Monachorum. Philo etiam Judæus, vir discretissimus, tempore Neronis, conversationes eorum, qui per beatum Marcum crediderant, & abstinentiam, & ² vitam eorum, qui vitæ Monasticæ inserviebant, librorum memoria commendabat. in quibus evidentissime abstinentium vitas, qui in monasteriis degunt, describit ad liquidum; & specialiter in libello de Vita Theoretica, quem Supplicium attitulavit. Dicit enim quod renuntiaverunt omnibus facultatibus suis, qui se ad hujusmodi vitam dederunt; & omnes vitæ sollicitudines procul abiciebant, & secedentes in secretiora suburbium loca, vel in agros, summæ abstinentiæ vitam agebant. In Ægypto namque per singula quæque territoria in ³ hortulis, vel in exiguis quibusque agellulis, habitabant copiosius. Fuit autem in singulis locis Domus orationi consecrata, in qua sacerdotes castæ vitæ Mysteria consecrabant. Illi Patres antiqui, qui in eruditionibus sapientiæ, & in profundiore intelligentia sacrorum voluminum conversabantur tanquam copiosis dabibus scripturis inhiantes expleri nequibant. ita ut, nec quarto nec quinto, sed sexto demum die necessarium corpori sumebant cibum: vinum quidem nec in gustu; sed nec quamlibet carnem, vel sanguinem, & cetera. Hæc Eusebius in Ecclesiastica Historia libro secundo. Hæc & multa alia scribit Eusebius in Historia Ecclesiastica. & Cassianus in libro de Historiis Monachorum, & Zosomenus in Tripartita. De his etiam scribit beatus Jeronymus in Epistola ad Eustochium sic dicens: Cœnobitarum in Ægypto commorantium, & cetera. Vide in libro Epistolarum Jeronymi.

¹ Marchum, MS. ² Vita MS. ³ Ortulis, MS.

Item Cassianus, in libro de Institutis Monachorum, conditiones & observantias antiquorum Patrum describit. quædam Ægyptiorum, quædam ¹ Tabenensiorum Regulis admiscens : quorum Thebaide fuit Cœnobium, in quo plusquam quinque millia Fratrum ab uno regerantur Abbate, & cetera. Vide ibi Observantias. De moribus autem & conversatione Monachorum in ecclesia primitiva, si quis voluerit planius & exploratius edoceri, legat librum Cassiani de Institutis Monachorum, & Collationes eorum XXIV. & librum Philonis de Vita Theoretica. De uno tractat Eusebius in Historia Ecclesiastica, & Epiphanius in Tripartita ; in quibus Monasticæ Institutionis Principium & origo, Apostolicæ quia & Evangelicæ Traditiones plenius continentur. Inter illos namque Patres Monasticæ religionis, qui illam communem vitam, ab Apostolis traditam, retinentes eo tempore rursus dedicaverunt, præcipui erant : Antonius, Hilarion, Macarii duo, Pachomius, Aurelius, Joannes Pater trium millium Monachorum, Serapion Pater trium millium Monachorum, Dioscorus Pater centum Monachorum, Julianus Pater decem millium Monachorum, Amos trium millium Monachorum, Paulus quingentorum Monachorum, Theonas trium millium Monachorum, Basilus, Fructuosus, Ferreolus, Eugippius, Isidorus, Aurelianus, Joannes, Cassianus, Jeronymus, quamplures alii Sancti Patres, qui, vita & doctrina morum corruptionibus obviantes, non solum illa magnifica ab Apostolis tradita restituerunt verum etiam Regulas acriores asperioresque, de quibus omnibus supra dictum est, pro devotione amplianda & perenni gloria impetranda diversis locis & temporibus ediderunt. Legitur beatum Jeronymum, post tempora Apostolorum, Ambrosium & Augustinum ætate præcessisse, peragratique prius Cœnobarum & ² Eremitarum per Deserta cœnobiis & cellulis, apud Bethleem Monasterium instituisse, ibique vitam duxisse Monachicam, omnia cum Fratribus communia possidendo, primitivam Ecclesiam & Patres

¹ F. Tabennensiorum. ² Heremitarum, MS.

antiquos imitatum fuisse. Tandem, ¹ evangelici præcepti strenuissimus auditor & executor, beatus successit Benedictus, qui quasi quoddam ² Sidus coeleste præclarus enituit. Hic circa annum Domini quingentesimum sextumdecimum in Cœnobio Monastico apud Montem Cassinum in Christi militia dimicator erat strenuus, & cetera. Regulam scripsit laudabilem & ab universa Ecclesia approbatam, ut testatur Papa Innocentius secundus 16. q. 2. capitulo, Perniciosam. ubi etiam approbatur Regula beati Basilii, & Regula beati Augustini, & cetera. Ecce quod superius in Patribus Veteris Testamenti de Coenobitis præfiguratum fuisse dicitur, jam in Joanne Baptista, Christo, & Apostolis inchoatum, & institutum esse monstratur, & ab eorum sequacibus ferventer & devote fore profecutum. quorum Institutionem commendando sic scribit Januensis in Libro *Quæstionum de* ³ Antichristi dicens: Ordo, inquit, Coenobitarum imaginem habet Spiritus Sancti, & cetera.

Ex præmissis ergo sufficienter & plane patet, quod tempore Apostolorum coepit Ordo Monachorum pullulare, ⁴ aut ut verius dicam, reviviscere, quem à beato Helia & Helisæo, & filiis Prophetarum, testante Jeronimo, novimus processisse. Coenobitæ ergo ante Legem, Abraham; sub Lege, Moysen, Samuel, Heliam, Helisæum; sub Evangelio, Joannem Baptistam, Christum, & Apostolos, Antonium, Hilarionem, Basilium, Jeronymum, & plures alios; &, ultimum legislatorem eorum Institutionis, beatum Benedictum, præduces & advocatos in extremo Examine habituri sunt.

Nomina Sanctorum subscribuntur Monachorum,
Sub normis quorum plures vixere virorum
Sancti monstrantur, ac scriptis intitulantur,
Coelo letantur: his plures sanctificantur.

Subscripta Nomina collecta sunt ex Opusculis Jeronimi & Libris Cassiani de Institutis Patrum & Colla-

¹ Evangelici, MS.

² Sydus, MS.

³ Antechristo, MS.

⁴ Et, MS.
tionibus

tionibus eorum XXIV, de Historia Tripartita & Historia Scholastica, & de Historia Longobardorum & Historia Bedæ de Gestis Anglorum, & de Speculo Historiali, ex Libris Gennadii & Isidori de Viris Illustribus, ex libro Heraclidis, qui dicitur Paradisus, ex Legenda aurea & Legendis Originalibus, ex libris Dialogorum beati Gregorii & Dialogorum ¹ Posthumiani Severi & Galli, & ex Martyrologio.

Sanctus Longinus, qui lancea latus Christi aperuit, Monasticam vitam duxit in Cæsarea Cappadociæ viginti quatuor annis. deinde pro fide Christi martyrizatur Anno Domini 54. Sanctus Frontonius Monachus & Episcopus Petrogoricensis, à beato Petro Apostolo ordinatus, cum septuaginta Monachis juxta flumen ² Dordonie Monasticam vitam duxit, anno Christi 44. Sanctus Helenus Monachus & Episcopus tempore Aurelii Commodi. Sancta Eugenia, ³ simulans se virum, cum Sanctis ⁴ Procho & Jacincto in Monasterio Sancti Heleni tenditur. Anno autem tertio conversionis eorundem, Sancta Eugenia præficitur ibidem in Abbatem. Deinde cum Sanctis Procho & Jacincto martyrizatur, circa annum Domini 180. Sancta Maria, dictus Marinus Monachus. Sancta ⁵ Euphrosyna, similiter sexum suum celavit inter Monachos, fingens se Smaragdum nominari, vixitque in Coenobio CCCLII Monachos ⁶ habens. Sanctus Zosimus, qui sepelivit Mariam Ægyptiacam. Sanctus Julianus Monachus & Martyr Pater decem millium Monachorum. Sanctus Maurus Monachus & Martyr. Sanctus Antonius, Monachus & Pater multorum Monachorum. Sanctus Paulus, dictus simplex, discipulus ejusdem, Sanctus Amos, Pater trium millium Monachorum. Sanctus ⁷ Macarius Alexandrinus Monachus & Presbyter, Discipulus Antonii. Sanctus Evagrius, discipulus Macariorum. Sanctus Hilarion, discipulus Antonii, & postea Pater extitit multorum Monachorum. Sanctus Helias, Pater centum &

¹ Postumani, MS. ² An Jordanie? ³ Similans, MS. ⁴ Rectius fortasse Proto & Hyacintho. ⁵ Eufrosina, MS. ⁶ Forte, habente. ⁷ Macharius, MS.

quadraginta Monachorum. Sanctus Prior. Sanctus Pitinon, discipuli Antonii. Sanctus Isidorus Monachus, Presbyter & Abbas, Pater M. Monachorum. Hic Monasterium suum undique munire curabat; & omnia necessaria intrinsecus procurabat, ut nullus Monachus egrediendi haberet occasionem. Sanctus Moyses, Monachus & Episcopus Saracenorum. Sanctus ¹Orus Monachus & Pater multorum Monachorum apud Thebaidam, qui literis optime fuit eruditus. Sanctus Serapion, Monachus & Episcopus, Pater X. M. Monachorum. Hic peritissimus erat scientia litterarum, scripturasque omnes tenaciter & memoriter recolebat. Sanctus Theonas Pater fuit III. M. Monachorum, scientissimus Ægyptiacarum, Græcarum, Latinarumque litterarum. legitur enim triginta annis silentium tenuisse, & post triennium factus fuit Abbas Monachorum. Sanctus Dioscorus, Monachus & Presbyter, Pater centum Monachorum. Sanctus Arsenius, ex senatore Monachus, & Abbas. Sanctus Pafuncius Presbyter & Abbas. Sanctus Pachomius Presbyter & Abbas, Pater multorum Monachorum, cui angelus tradidit Regulam. Hic scripsit multa. Sanctus Pachomius ²Sithoticus Monachus. Sanctus Theodorus, discipulus Pachomii. scripsit multa. Sanctus ³Oresiesis Monachus in scripturis ad perfectionem ⁴intractus. Sanctus ⁵Eromus Abbas & Pater ducentorum Monachorum. Sanctus Eulalius. Sanctus Isaac, Presbyter & Abbas. Sanctus Micius, Monachus & Abbas. ad cujus preces sol stetit in gradu suo per duas horas; nec prius occubuit, quam Sanctus Micius, in itinere constitutus, perveniret ad Hospitium. Sanctus Piamon Presbyter & Abbas. Sanctus Eulogius Monachus & Presbyter Scholasticus extraordinarius. Sanctus Marcus, qui litteram o reliquit imperfectam propter obedientiam. Sanctus Silvanus Abbas. Sanctus Paulus de Libya, Pater quingentorum Monachorum. Sanctus Joannes, Pater CC. Monachorum, Episcopus fuit, & multa futura prædixit.

¹ Or, MS. ² F. Scythoticus, vel Scythiacus. ³ In Codice Regulæ Holsteniano, Oresiesis. ⁴ Legendum, instructus. ⁵ Vel Eromus.

& multa scripsit. Sanctus ¹ Eugippius Abbas, scripsit Regulam Monachorum & alia. Sanctus Dionysius Abbas scripsit multa. Sanctus Apollonius, Pater circiter quingentorum Monachorum. Origenes Doctor, & discipulus Antonii. Didymus Monachus, ab infantia cæcus. sed tamen litteris optime eruditus, multas Scripturas interpretatus est : & edidit librum de Spiritu Sancto, & alia. Sanctus ² Ephræm. Sancta Margareta, dictus Pelagius Monachus. Ammonius, Origenis Didymique discipulus, qui aurem sinistram sibi amputavit, ut Episcopatum, ad quem electus fuerat, reprobis haberetur. Sanctus Basilius, Doctor Sollemnis. Sanctus Gregorius Monachus, & Episcopus ³ Nazianzenus. Sanctus Martinus Monachus & Episcopus Turonensis, Pater LXXX Monachorum ; ad cujus obitum convenerunt II M Monachi. Petronius Doctor. Leporius scripsit multa. Vigilius scripsit Regulam Monachorum. Ursinus Doctor. Faustus, Abbas Lirinensis & Episcopus Galliæ, scripsit multa. fuit & alius Faustus Monachus, sed Hæreticus, contra quem scripsit beatus Augustinus. Leander Monachus & Episcopus scripsit multa. Sanctus Eutychius Abbas, primus Institutor Consuetudinum, quæ in Monasteriis hæcenus servantur. Joannes ⁴ Gerundensis Monachus & Episcopus scripsit Regulam Monachis, & alia multa. Eutropius Monachus & Episcopus scripsit multa. Sanctus Jeronymus Monachus & Presbyter ⁵ Cardinalis. Sophronius Monachus multa scripsit. Sanctus Joannes Damascenus Monachus multa Scripsit. Sanctus Germanus & Episcopus Altisiodorensis. Sanctus Lupus Monachus & Episcopus ⁶ Tricassinus. Sanctus Mamerlinus Monachus & Abbas. Sanctus Marianus. Sanctus Eusebius Monachus & Martyr. Sanctus Heraclides scripsit librum, qui dicitur Paradisus. Sanctus Nonus Monachus & Episcopus. Sanctus ⁷ Helpidius Abbas. Sanctus Eusebius, Potentianus, Vincentius & Peregrinus, Monachi & Martyres. Sisinnius, discipulus Helpidii.

¹ Egippius, MS. ² Effrem, MS. ³ Nazanzenus, MS. ⁴ Gerundensis, MS. ⁵ Fallitur. ⁶ Trecassinus, MS. ⁷ Elpidius, MS.

Sanctus Sabas Abbas CL Monachorum. Sanctus Honoratus Monachus & Episcopus Arelatenfis. Sanctus Hilarius Monachus & Episcopus Arelatenfis. Sanctus Eucherius Monachus & Episcopus Lugdunensis. Sanctus Simeon,¹ qui stetit in columna. Sanctus Fulgentius Monachus & Episcopus. Sanctus Venantius, Monachus & Abbas Turonensis. Sancta Theodora, dicens se Theodorum, vixit inter Monachos, pro qua Deus fecit mirabilia. Sanctus Leonardus Abbas Lemovicensis. Sanctus Severinus, Abbas Agaunensis. Sanctus Maxentius, Abbas Putanensis. Sanctus Vigor, Bajocasinus Episcopus. Sanctus Karilephus Abbas. Sanctus Avitus Abbas. Sanctus Maximinus Abbas Miciatensis. Sanctus Maximus Monachus & Martyr. Sanctus Keyninus Abbas de Hibernia. Sanctus Albinus, Abbas deinde Episcopus Andegavensis. Sanctus Eparchius Monachus Sedaciatensis. Sanctus Nicetius Abbas & Episcopus Treverorum. Sanctus Aredius discipulus ejusdem. Sanctus Hilarius Monachus & Martyr. Sanctus Barlaam & Josephat. Sanctus Adolius. Sanctus Philoronius, Monachus & Presbyter in regione Galatiæ. Sanctus Allodius Abbas Altifiodorensis. Sanctus Timotheus Abbas Antiochiæ. Cassiodorus ex Senatore Monachus. Sanctus² Euthymius Abbas. Sanctus Theotestis Abbas. Sanctus Cyprianus Abbas³ Petrogoricensis. Sanctus Theodosius Abbas. Sanctus Droconeus Abbas, discipulus Germani. Sanctus Leonigildus Monachus & Martyr. Sanctus Veridicus Monachus & Presbyter, & Abbas Parisiensis. Sanctus Marcianus Abbas de Bethleem, tempore Sabæ. Sanctus Menelius Abbas⁴ Avernensis. Sanctus Romanus Monachus & Abbas Lugdunensis. Sanctus Romanus Monachus, qui beato Benedicto in initio adjutor & cooperatore extitit; & postea per revelationem Gallias petens Coenobium construxit in pago Altifiodorensi, in loco qui Fons-Rogi nuncupatur.

Sanctus Benedictus Abbas, ultimus compositor Re-

¹ I. e. Stylita. ² Eutimius, MS. ³ Petragoricensis, MS. ⁴ An Auvernensis, vel Alvernensis?

gulæ Monachalis. Hic, relictis studiis litterarum liberalium, eremum adiens, habitum Monachalem à quodam Monacho, Romano nomine, suscepit, vitamque duxit Anachoreticam per tres annos. Deinde, clarescentibus vitæ ipsius miraculis, post mortem Abbatis cujusdam Monasterii, electus est à Fratribus ibidem in Abbatem; qui cum moribus eorum concordare nolebat. venenum igitur obtulerunt, ut vitam citius terminaret. Quod vir Dei percipiens, fugato crucis signaculo oblato sibi veneno, ad eremum rediit. ubi sociatis Fratribus Abbas effectus, de prædecessorum suorum Regulis & statutis efficaciores tolerabilioreque observantias excerpens, in asperis super omnia mitigationis moderamine perusus, Regulam scripsit salutarem & ab ecclesia Dei præ aliis approbatam. Vide de Sancto Benedicto in secundo libro Dialogorum beati Gregorii, in Historia Longobardorum quatuor locis, & in Chronicis Sigeberti. Sanctus Maurus, discipulus sancti Benedicti. Sanctus Constantinus, Abbas Cassinensis, discipulus sancti Benedicti. Sanctus Valentinianus Abbas Lateranensis, discipulus sancti Benedicti. Sanctus Theodorus Abbas Lateranensis, & discipulus sancti Benedicti. Sanctus Germanus, Episcopus Parisiensis. Sanctus David, Episcopus Menevensis. Sanctus Columba Abbas. Sanctus¹ Dionysius, Monachus, Papa & Martyr. Sanctus Aidanus, Monachus & Episcopus. Sanctus Brendanus Scotus, Pater III. M. Monachorum. Sanctus² Machicoes discipulus ejusdem, & postea Episcopus. Sanctus Sampson Abbas & Episcopus Dolensis. Sanctus Wynwaloeus Abbas apud Pontinum. Sanctus Echobinus, discipulus ejusdem. Sanctus Maglorius Monachus & Episcopus Dolensis. Sanctus Paulus Monachus & Episcopus Leonensis. Sanctus Basolus Monachus³ Rhemenfis, & postea Anachoreta. Sanctus Amandus Monachus & Episcopus Trajectensis. Sanctus Honoratus Abbas Sindensis, Pater ducentorum Monachorum. Sanctus Liberrinus, di-

¹ Dionysius, MS. ² Legi potest, Machicoes. ³ Remensis, MS.

scipulus ejusdem. Sanctus Monachus ¹ Ortolanus Ffindensis Monasterii. Sanctus Equitius Abbas. Sanctus ² Nonniosus Prior Monasterii in monte Soractis. Sanctus Anastasius Abbas Monasterii sub Pentonia juxta urbem Nepestanam. Sanctus Herculanus Monachus & Episcopus Perusinae civitatis, & Martyr. Sanctus Isaac, Monachus de Italia. Sanctus ³ Eutyechius Abbas in partibus Nursiae. Sanctus Benedictus Monachus de Campania. Sanctus Florentius Monachus Nursiae. Sanctus Eleutherius, Abbas Spoletanus. Sanctus Maximianus Monachus & Episcopus Syracusanus. Sanctus Valentius Abbas cujusdam Monasterii in Roma. Sanctus Spes Monachus de Capaveria.

Sanctus Gregorius Monachus & Papa. Sanctus Antonius, Minor. Sanctus Merulus, Monachus & Collega beati Gregorii Papae. Sanctus Joannes Monachus, & Collega beati Gregorii Papae. Sanctus Leonardus Monachus Corbiacensis. Sanctus Launoivarus Carnotensis Monachus. Sanctus Hospitius Monachus & Abbas. Sanctus Columbanus Abbas Luxovienensis. Sanctus Deicolus, discipulus ejusdem. Sanctus Goar Monachus Trevirensis. Sanctus Walericus Abbas Ambianensis, discipulus sancti Columbani. Sanctus Eustasius Abbas Luxovienensis, discipulus ejusdem. Sanctus Attalus, Abbas Bobienensis, discipulus ejusdem Columbani. Sanctus Agilus, Abbas Bethacensis. Sanctus Audomarus Monachus & Episcopus ⁴ Teniacensis.

Sanctus Augustinus Abbas Romae, & Archiepiscopus Cantuariensis. Sanctus Laurentius Monachus, & Archiepiscopus Cantuariensis. Sanctus Mellitus Monachus & Episcopus Lundonienensis & Archiepiscopus Cantuariensis. Sanctus Justus Monachus & Episcopus Roffensis. Sanctus Honorius Monachus & Archiepiscopus Cantuariæ. Hi fuere Collegæ sancti Augustini. Sanctus Bertinus Abbas Sichduensis, Pater CL Monachorum. Sanctus Bercharius Abbas Antilarenensis & Martyr. Sanctus Anastasius Monachus Jerosolymitanus & Martyr. Sanctus

¹ F. Hortulanus. ² Sive, Nonnosus. ³ Euticius, MS. ⁴ F. Temesensis. Wandra.

Wandragefilius Abbas Fontanellensis. Sanctus Ausbertus, discipulus ejusdem; deinde Abbas ibidem, & postea Archiepiscopus Rothomagensis. Sanctus Wulfrannus Monachus Fontanellensis, & Episcopus Senonensis. Sanctus Geremarus Abbas Flaviacensis. Sanctus Philebertus ex milite Monachus, Abbas Resbacensis & discipulus sancti Agili. Sanctus Aychadrus Abbas. Sanctus Leufredus Abbas Ebroicensis. Sanctus Ebbe Abbas & Episcopus. Sanctus Furseus, Monachus Latiniacensis in Gallia. Sanctus Baronthus, Monachus Bituricensis. Sanctus Druthelinus Monachus. Sanctus Hildrebertus Monachus & Episcopus Meldensis. Sanctus Sulpitius Abbas & Episcopus Bituricensis. Sanctus Romaricus, Abbas Luxoviensis. Sanctus Amatus Abbas Luxoviensis. Sanctus Remaclus Monachus & Episcopus Trajectensis. Sanctus Marinus Abbas & Martyr. Sanctus Leodegarius, Abbas & Episcopus Augustodunensis. Sanctus ¹ Olwynus. Sanctus Lambertus Monachus & Martyr. Sanctus Adamanus. Sanctus ² Ymnemodus Monachus, Abbas Augannensis Ecclesiae. Ambrosius Monachus, Abbas Augannensis Ecclesiae. Sanctus Achinus Monachus, Abbas Augannensis ecclesiae. Sanctus Wilfridus, Abbas Ripensis, & Archiepiscopus Eboracensis. Sanctus Ceddus Monachus & Episcopus Provinciae Orientalium Saxonum. Sanctus Cedda, germanus Ceddi Monachus & Episcopus Lindisfarnensis. Sanctus Salinus Monachus & Episcopus Ambianensis. Sanctus Egbertus Monachus & Episcopus. Sanctus Cedimon Monachus. Sanctus Adulphus, Monachus & Episcopus Trajectensis. Sanctus Botulpus, Abbas de Ikano, germanus ejusdem. Sanctus ³ Aldelmus, Abbas Meldunensis, & Episcopus Scherbornensis. Sanctus Isaac, Spoletanus Monachus. Sanctus Ursus Monachus. Sanctus Walbertus Abbas Luxoviensis. Sanctus Foillanus, Monachus & Martyr. Sanctus Baltfridus, Monachus discipulus sancti Wandragefilii. Sanctus ⁴ Aigulfus Monachus Floriacensis, Abbas Liri-

¹ F. Ofwin'is. ² F. Hynimodus. ³ Aldhelmus. ⁴ An Aigulfus?

nenfis & Martyr. Hic tranſtulit Sanctum Benedictum de Monte Caſſino ad Floriacum. Sanctus Ægidius. Sanctus Cuthbertus. Sanctus Benignus. Sanctus Cæſarius, Monachus & Episcopus Arelatenſis. Sanctus Odo, primus Abbas Cluniacenſis. Sanctus Odilo Abbas Cluniacenſis. Sanctus Majolus Abbas Cluniacenſis. Sanctus Hugo Abbas Cluniacenſis. Sanctus Theobaldus Monachus, & poſtea Eremita. Sanctus Malachias, Abbas de Bangor, & Archiepiſcopus. Sanctus Dunſtanus Abbas Glaſtoniæ, & Episcopus Londonienſis & Wintonienſis, & Archiepiſcopus Cantuariæ. Sanctus Ethelwoldus Monachus Glaſtoniæ Abbas Abendonenſis, & Episcopus Wintoniæ. Sanctus Oſwaldus Monachus & Episcopus Wigornia, & Archiepiſcopus Eboracenſis. Sanctus Elphegus Abbas Lantonia, Episcopus Wintonienſis & Archiepiſcopus Cantuariæ. Sanctus Beda Monachus. ¹ Girwicenſis. Rabanus, Alcuinus Claudius, Joannes Scotus, diſcipuli ejusdem & Fundatores Studii Pariſienſis. Sanctus Arnulphus, Abbas ſancti Medardi & Episcopus Sueſſionenſis. Sanctus Vulſtanus Monachus & Episcopus Wigornienſium. Sanctus Urſmarus Monachus & Episcopus Laubaci. Sanctus Herwynovatus in Lundonia Monachus, & ſucceſſor ejusdem. Sanctus Bonefacius Monachus Exanceſtrenſis, Martyr. Sanctus Augendus, Abbas Lugdunenſis. Sanctus Joannes Syrus, Abbas Pevarenſis in Italia. Sanctus Lupicinus, Abbas Lugdunenſis. Sanctus Ermelandus, Abbas in Androinſula. Sanctus Crapaſius, Abbas Lirinienſis. Sanctus Domitianus, Abbas Lugdunenſis. Sanctus Necitus Abbas. Sanctus Queranus Abbas in Scotia. Sanctus Caynutus Abbas in Scotia. Sanctus Severinus Monachus de Provincia Tyburtina. Sanctus Severinus Monachus Pariſienſis, & poſtea Solitarius. Sanctus Vulſinus Abbas Weſtmonaſterii, & Episcopus Sherbornia. Sanctus Hilarianus Monachus & Martyr, & Socius Sancti Donati Episcopi. Sanctus Maximinus, Abbas Aurelianenſis. Sanctus Suranus, Abbas Bituricenſis & Martyr. San-

¹ Berwynenſis, MS.

ctus Maximus Abbas Lirinenfis, & Epifcopus ¹ Ne-
 genfis. Sanctus Eburfufus Abbas. Sanctus Liberatus, Ab-
 bas & Martyr. Sanctus Rogatus Monachus & Martyr.
 Sanctus Septimus Monachus & Martyr. Sanctus Ma-
 rius Abbas Bobacenfis. Sanctus Egwynus Monachus &
 Epifcopus Wicciorum, constructor Monafterii de Eve-
 fham. Sanctus Theobaldus ex Milite Monachus & Ab-
 bas. Sanctus Lanfrancus, Prior Beccenfis, Archiepifco-
 pus Cantuariæ. Sanctus Anfelmus, Monachus Beccenfis,
 & Archiepifcopus Cantuarienfis. Sanctus Bernardus Ab-
 bas Clarevallenfis. Sanctus Alred Abbas ² Beavallenfis.
 Sanctus Raberius Monachus. Sanctus Milo Monachus.
 Sanctus Bartholomæus Monachus Dunelmix, & poftea
 Reclufus. Sanctus ³ Matulfus Abbas. Sanctus Adria-
 nus Abbas Monafterii Sancti Auguftini Cantuariæ. San-
 ctus Erualdus Abbas. Sanctus Anſegifus Abbas. Sanctus
 Ademamus Monachus. Sanctus Wilpertus. Sanctus
 Magnentius Abbas. Sanctus Adelwaldus Abbas Lindi-
 farenfis Ecclefiæ. Sanctus Giffridus Abbas ⁴ Lindifaren-
 fis Ecclefiæ. Sanctus Joannes Abbas, Monachus Ne-
 menfis. Sanctus Leo Monachus Monafterii ⁵ Trecaſi-
 nenfis. Sanctus Lyfardus Monachus Aurelianenfis. San-
 ctus Ifaac, Monachus Cordubenfis & Martyr. Sanctus
 Vulmarus Monachus. Sanctus Sygonius Monachus Si-
 geftrenfis Monafterii. Sanctus Florentius Monachus Pi-
 ctavenfis. Sanctus Jovinus Abbas. Sanctus Georgius,
 Monachus & Martyr. Sanctus Syverus Monachus &
 Martyr. Sanctus Deodatus, Monachus & Papa. Sanctus
 Victor Abbas Caſſinenfis, & poftea Papa. qui veneno
 miſſo in calice dicitur extinctus. Sanctus Theodorus
 Monachus & Archiepifcopus Cantuarienfis. Sanctus Pe-
 trus Abbas Monafterii ſancti Auguftini Cantuariæ. San-
 ctus ⁶ Jambetus, Abbas Monafterii ſancti Auguftini Can-
 tuariæ, & Archiepifcopus Cantuarienfis. Sanctus Pau-
 linus Monachus & Archiepifcopus Eboracenfis. Sanctus
 Benignus Monachus Glaſtoniæ, & diſcipulus beati Pa-

¹ Sic M.S. ² F. Reavallenfis. ³ An. Matulfus ? ⁴ Lindisfarnen-
 fis. ⁵ F. Legend. Tricaffinenfis. ⁶ F. Lambertus.

tricii majoris, primi Abbatis ejusdem loci. Sanctus Abbo, Floriacensis Abbas & Martyr. Sanctus Herlewinus, ex milite Monachus, Abbas de Becco.

*N*omina doctorum subscribuntur Monachorum,
De scriptis quorum laus lucet Theologorum,
Horum scripturis sapientes sunt modo fulti
Ecclesiae puris, clarent studiis quia multi.

Origenes Monachus floruit circa annum Domini CCC. LXXII. juxta Vincentium in Speculo Historiali libro XII, capitulo XI. Hic VI. M. & amplius Tractatus scripsit. licet enim in multis erravit, multa tamen utilia reliquit: quorum quaedam Ecclesia recipit. Nam Papa Gelasius in Decretis suis illa Opuscula Origenis approbat, quæ beatus Jeronymus non reprobatur. scribitur in Historia Mariani Scoti, quod Origenes in scribendo tam sedulus fuit, ut Jeronymus dicat, se legisse VI. M. librorum ejus. Scripsit enim super Genesin Homilias XVII. super Exodum Homilias XIII. super Leviticum Homilias XVI. super librum Numeri Homilias XVIII. super Josue Homilias XXVI. super Judicum Homilias XX. De Elchana tractatum. super Job libros III. super Psalmum XXXVI Homilias V. super Psalmum XXXVII. Homilias II. super Psalmum XXXVIII Homilias II. super ceteris libros V. super Isaiam Homilias IX. super Jeremiam Homilias XIV. super Ezechielem Homilias XIV. super Matthæum libros XXVI. quorum duodecim primi raro inveniuntur. Super Lucam Homilias XXXVIII. Super primum Joannis Tractatum I. Super Epistolam ad Romanos libros X. ¹ Peri Archon, in quibus ejus Hæreses inveniuntur. Extat etiam libellus, qui Planctus Origenis dicitur, & à beato Jeronymo translatus inscribitur. De Tunicis & Pelliciis Adæ & Evæ expositionem. Super Isaiam Commentariorum libros XXX. Super Ezechielem Commentariorum libros XXV. De Martyribus ad Ambrosium librum I. De singularitate

¹ Periarcon, MS.

Clericorum & cohabitatione mulierum librum I. Item pro seipso librum Apologeticum, i. e. excusatorium. Propterea quintam, sextam, & septimam editionem, quas etiam Ieronymus de ejus Bibliotheca habet, miro labore reperit, & cum ceteris editionibus comparavit. Dialecticam, Geometriam, Arithmeticam, Musicam, Grammaticam, Rhetoricam, Omnesque Philosophorum scientias didicit; & obiit anno ætatis suæ LXIX.

Sanctus Antonius Abbas floruit circa annum Domini CC. LXV. Scripsit Ægyptiace ad diversa Monasteria Epistolas, quæ in Græcam linguam translatae sunt. quarum præcipua est ad Arseonitas Monachos.

Sanctus Macarius Ægyptius unam scripsit Epistolam ad Monachos juniores; in qua dicit, inter alia, illum perfecte posse servire Deo; qui conditionem creationis suæ cognoscens ad omnes seipsum inclinaverit labores.

Sanctus Macarius Alexandrinus scripsit, juxta ¹ Genadium, adversus Mathematicos librum I. in quo labore Orientalium quæsit solatia scripturarum.

Sanctus Evagrius Abbas, discipulus Macarii, scripsit juxta Gennadium Vitas Patrum. Item adversus septem principalium vitiorum suggestiones librum I. Item Cœnobitis & ² Synodochis Doctrinam vitæ communis. Item Anachoretis simpliciter viventibus librum C. sententiarum per capitula digestum. Item eruditis & studiosis Anachoretis librum L. sententiarum. Item ad Virginem Deo sacratam librum, competentem religioni & sexui. Item paucas sententiolas valde obscuras, solis Monachis cognoscibiles. Item vitam sancti Antonii de Græco Athanasii transtulit in Latinum.

Sanctus Moses Monachus, & Episcopus, fecit de Discretione & de Monachi Destinatione vel fine Collationes duas, quas Cassianus scripsit in libro Collationum Patrum.

Sanctus Serapion peritissimus erat scientia litterarum. Scripturas quoque omnes memoriter recolebat; & scripsit adversus Manichæos egregium librum, & de Psal-

¹ Genadium, MS. ² Editores Gennadii legunt Synoditis.

morum titulis alium. Item ad diversos utiles Epistolas. Item ad Monachos de vitiis principalibus Collationem unam.

Sanctus Pachomius scripsit Regulam utrique generi Monachorum aptam, quam Angelo dictante didicerat. Item ad Abbatem ¹ Syrum epistolam unam. Ad Abbatem Cornelium Epistolam unam. De Pascha Epistolam unam. De Die remissionis Epistolam. De Fratribus extra Monasterium laborantibus unam Epistolam.

Sanctus Theodorus, successor beati Pachomii, scripsit ad alia Monasteria III. Epistolas sanctarum Scripturarum, in quibus frequenter meminit Magistri sui Sancti Pachomii, & doctrinæ ejus & vitæ proponit exempla, quæ ut doceret Angelo administrante didicerat. Fecit etiam unam Collationem de nece Sanctorum Monachorum, à Saracenis occisorum in partibus Palestinæ, juxta ² Thecux civitatem, ubi Amos Propheta ortus fuit. Hanc Collationem scripsit Cassianus in libro Collationum Patrum.

Sanctus Oresiesis, Monachus & Pachomii discipulus, composuit librum totius Monasticæ disciplinæ instrumentis constructum, &, ut simpliciter dicam, in totum pene vetus & novum Testamentum in compendiosis dissertationibus, juxta Monachorum duntaxat necessitatem, invenitur expositum. quem vice Testamenti, prope diem obitus sui, Fratribus obtulit.

Sanctus Isaac fecit duas Collationes de Oratione, & cetera.

Sanctus Ammonius Monachus, Vir discretus & valde eruditus in Philosophia, inter multa ingenii sui monumenta, ³ de Constantia Monachi & Jesu opus elegans composuit; & Evangelicos Canones primus excogitavit.

Didymus Monachus, ab anno ætatis suæ quarto oculorum lumine privatus, sed nec Magistris litterarum traditus, nec unquam elementa prima cognoscens, Testa-

¹ Sirum, MS. ² Thecue, MS. ³ De Consonantia Moisi & Jesu. sic legendum ex Hieronymo.

mentum vetus & novum de verbo ad verbum interpreta-
tus est; Grammaticam enim Rhetoricam, Musicam, Geo-
metriam & Astronomiam, & Syllogismos Aristotelis,
& Eloquentiam ¹ Philonis auditu didicit. De Trini-
tate fecit libros III. Item Origenis Opus de ² Principibus
i. e. Periarchon interpretatus est, & in eis explanationes
reliquit eximias. Item Commentarium in Psalmos omnes.
Item Commentarium in Evangelium Matthæi & Joan-
nis, & [de] Dogmatibus. Item contra Arianos libros duos.
Item de Spiritu Sancto librum I. Item in Isaiam Tomos
XVIII. In Osee libros tres. In Zachariam libros V. Item
Commentarios in Job.

Sanctus Ephræm, Monachus, scripsit de Spiritu San-
cto librum I. De Transfiguratione Domini sermonem
unum. De Pœnitentia Homiliam unam. De Luctanti-
bus seculi librum unum. De Compunctione librum I. De
Beatitudine Animæ librum unum. De Resurrectione &
Judicio librum I. De Die Judicii Homiliam unam.

Sanctus Basilius Monachus & Archiepiscopus Cappa-
docia, scripsit in ³ Hexaëmeron libros IX. Item Regu-
lam de Institutione Monachorum in libro uno. Item de
Doctrina & Institutione ⁴ novitii Tractatum I. De Tri-
plici Pugna Monachi Epistolam I. Contra Eunomium
de Spiritu Sancto librum I. Item breves & plures Tra-
ctatus ad Monachos.

Sanctus Gregorius Nazianzenus, Monachus & Episco-
pus, scripsit de Morte fratris Cæsarii. Item Laudes
Maximi Philosophi. Item Laudes ⁵ Macchabæorum. Lau-
des Cypriani. Laudes Athanasii. De Nuptiis & Virgi-
nitate contra Eunomium libros II. De Spiritu librum
unum. Item contra Julianum Imperatorem librum I. Li-
brorum Apologeticorum libros III. Sermonem de Nati-
vitate. Item sermonem de Monachis. Item de Lumini-
bus, sive secundis Epiphaniis. Item de Agro regresso,
sive de semetipso librum I.

Petronius, Monachus & Episcopus Bononiensis, scri-

¹ F. Platonis. ² Leg. Principiis. ³ Exameron, MS. ⁴ Novicii,
MS. ⁵ Machabeorum, MS.

psit Vitas Patrum Ægypti Monachorum. Item de Ordinatione Episcopi Romæ, & Humilitate librum I.

Vigilius, Diaconus & Monachus, composuit, ex traditione Patrum, Regulam Monachorum, juxta Gennadium.

Leander, Monachus ¹ Spalensis & Episcopus, scripsit adversus Hæreticorum Dogmata libros II. Item adversus Arianos libros II. Ad Florentinam sororem de Institutione Virginum & de Contemptu Mundi librum I. In toto Psalterio duplici Editione Orationes conscripsit. Item ad Episcopos alios Epistolas multas. Item de Morte non timenda Epistolam I.

Joannes ² Gerundensis, Monachus & Episcopus, scripsit unam Regulam Monachis. Item Chronicon, & alia multa scripsisse dicitur.

Eutropius, Monachus, scripsit ad Papam Epistolam I. & ad Episcopum ³ Hyrcanensem de ⁴ Destructione Monachorum librum unum.

Sanctus Ieronymus, Monachus & Presbyter Cardinalis, floruit circa annum Domini CCC. LXXX. IX. Hic, litteris Græcis Latinis Hebraicis sufficienter edoctus, omnes Veteris Testamenti libros ex Hebræo in Latinum convertit, eosque Commentatus est; & Novum Græcæ fidei reddidit. Solus ex antiquis Doctoribus omnes XVI Prophetas exposuit, & LXIV libris editis Commentatus est. Daniele quoque Chaldaico stylo locutum, & Job Arabico in Romanam linguam mutavit. Evangelium etiam Matthæi ex Hebræo fecit esse Romanum. Psalterium ex Hebræo Latina modulatione composuit. Duos libros Salomonis inplantavit. Cantica Canticorum ex Origenis Interpretatione transtulit in Latinum. Epistolas Pauli, & Joannis Revelationem differtit. Expositionis suæ Fidei librum I. De Symbolo Nicæno Tractatum I. Contra Pelagianos libros III. Contra Jovinianum libros II. Contra Luciferianum librum I. Contra Helvidium de Virginitate beatæ Mariæ librum I. Contra Vigilantium librum I. Contra Originem de Resur-

¹ Legendum suspicor, Hispalensis. ² Gerundinensis, MS. ³ Sic MS. F. Irtabicensis. ⁴ Destructione, Isidor.

reſtione Carnis librum I. Ad ¹ Auctum Presbyterum de Erroribus Origenis librum I. Ad Pammachium & Oceanum librum I. Contra Ruffinum Presbyterum librum I. Apologeticus ad Auguſtinum libro I. Exhortatorium ad Julianum libro I. De Patientia ad Ruſticum Monachum librum I. Ad Papam Damasum librum I. Ad Oceanum librum I. Ad ² Hebidiam librum I. Ad Alganciam librum I. Ad ³ Silinam & Fretelam librum I. De Homine perfecto librum I. De Joachim & Anna librum I. De XV ſignis tractatus lib. I. De Viris Illuſtribus librum I. De Diſtancia locorum. De Interpretationibus Hebraicorum librum I. De optimo Genere interpretandi librum I. De Studio Scripturarum librum I. De Quæſtionibus in Genesi librum I. De III Quæſtionibus ad Damasum Papam librum I. De veſte ſacerdotali librum I. De XLII manſionibus Filiorum Iſrael librum I. De ſeptem Gradibus Eccleſiæ librum I. De Quæſtionibus Hebraicis libri Regum libros II. De Quæſtionibus Paralipomenon libros II. ⁴Bramarii ſuper Pſalterium librum I. Commentariorum ſuper Eccleſiaſticum librum I. Super Iſaiam libros XVII. Super Jeremiam libros XI. Super Ezechielem libros XIV. Super Daniele librum I. Super Oſee libros III. Super Johelem librum I. Super Amos libros tres. Super Abdiam librum I. Super Jonam librum unum. Super Michæam libros II. Super Naum librum I. Super Abacuc libros II. Super Seſphoniam librum I. Super Aggæum librum I. Super Zachariam libros III. Super Malachiam librum I. Super Matthæum libros IV. Super Marcum librum I. Super Epistolam ad Ephesios lib. III. Super Epistolam ad Titum librum I. Super Epistolam ad Galatas libros III. Super Epistolam ad Philemonem librum I. De Vita Clericorum librum I. Epitaphium ad Heliodorum Episcopum. De Inſtructione Clerici vel Monachi librum I. De Vita Monachi ad Ruſticum librum I. De Vita Clerici librum I. De Virginitate librum I. Ad Demetriadem Virginem librum I. De Inſtitutione Paulæ librum I. Ad matrem & filiam in Gallia librum I. De Lapſu Virginis Suſannæ

¹ F. Avitum. ² Sic MS. ³ F. Suniam. ⁴ F. Breviarii.

librum unum. De Lapſu Fabiani librum I. De Monogamia librum unum. De Viduitate ſervanda librum I. De morte Nebridii librum unum. De Dormitione Palmæ librum I. de Morte Fabiolæ librum I. Epitaphii Sanctæ Paulæ librum I. Ad Tiraſium librum Conſolatorium. De Reſurrectione ad Mimerinum & Alexandrum librum I. Apologeticum ad Pammachium. De contemptu Sæculi librum unum. Ad ¹ Cteſiphontem librum unum. Ad Demetrionem librum unum. De III Virtutibus librum I. De morte Oſee & Seraphin & calculo librum I. Super Pſalmum XLIV librum I. Altercationis Luciferiani & Orthodoxi librum I. Super Parabolas librum I. Super Cantica Homilias II. Super Lucam Homilias XXXIX. De Pſalmis à decimo uſque ad XVI Tractatus VII. De libris Hiſtoriæ ² diem Epiſtolam I. De tribus naturis Animæ librum I. Ad Marcellam de Urbe ſecedenda librum I. De Ægrotatione Briſillæ librum I. Ad Silinnam librum I. Ad Lucinum Bæticum librum I. De VII Mirabilibus librum I. De Perſecutione Chriſtianorum librum I. Super ædificium Prudentii librum I. Gloſſæ VII Hebdomadæ librum I. De Uſu pſallendi librum I. De tribus diebus librum I. De Fide ejus apud Bethleem ad Pammachium & Marcellum libros II. De Vita Hildeſonſi librum I. Commentarium ſuper Alphabetum Græcum & Hebræum. De quibuſdam Capitulis IV. Evangeliorum. De Naturis quorundam animalium & avium allegatorum. De litteris & accentibus. De terra promiſſionis ad Dardanum. De Verbo vitæ. Super Actus Apoſtolorum. Super Epiſtolas Joannis, Jacobi, Petri, Judæ. De Judicio Salomonis. De Aſſumptione beatæ Mariæ. De infantia Chriſti Iſagogas ad epiſtolas componendas. De membris & motibus Domini. De Sphæra cœli & diverſis ſcripturis. De Meſura ſphæræ cœli & XII lapidibus pretioſis. De XII menſuris, pondere & de meſura corporum altitudinis. De muſicis inſtrumentis. De partibus minus notis Veteris Teſtamenti. De Proverbiis ³ Annæi Senecæ. De gradibus Romanorum. De Romanis Pontificibus. De diſciplina & habitu Vir-

¹ Theſpontem, MS.² Sic MS. F. Dieterum.³ Enei, MS.

ginali. De eminentia & immensitate Dei. De essentia Trinitatis. De VI civitatibus fugitivorum. Dialogus contra Pelagium. De Ratione Animæ. De habitatione Clericorum & mulierum. De Melchizedeck. De quorundam Hæreticorum sententiis. De Spiritu Sancto librum Didymi transtulit in Latinum. De Malcho captivo Monacho. Vitam sancti Frontonii Monachi & Episcopi. Vitam sancti Hilarionis. Vitam sancti Pauli Eremitæ. Plerasque Patrum Monachorum Eremitarumque vitas veracissime texuit historiis. Adhortationes & Dicta eorundem de Græco transtulit in Latinum. Epistolas breves ad diversos LXX. Sermones X. Homilias Origenis XXXVIII transtulit & correxit.

Joannes Damascenus Presbyter & Monachus floruit circa annum Domini ¹XC. scripsit librum sententiarum, in quo continetur Orthodoxæ Fidei traditio; quem quidem librum Burdion transtulit de Græco in Latinum.

Sanctus Heraclides, Monachus, scripsit librum, qui dicitur Paradisus, de Vitis Patrum.

Sanctus Cassianus, Monachus, qui & Joannes Eremita, scripsit Vitas Patrum compertas in Ægypto, Doctrinasque & Regulas datas, & alios libros plures composuit. Scripsit enim de Institutis & Regulis Patrum libros IV. Item de Remediis octo Principalium vitiorum libros VIII. Item XXIV Collationes Patrum. Item de Incarnatione Domini adversus Nestorium. Item scripsit quatuor Regulas, omnium Monachorum professioni necessaria continententes.

Sanctus Eucherius, Monachus & Episcopus Lugdunensis, scripsit de Contemptu Mundi librum I. Item ad ²Selenem & Veranem Episcopos librum I. Item opuscula Cassiani in uno collegit Volumine, tam Clericis quam Monachis necessaria.

³Eugippius Abbas floruit circa annum Christi CCCC. LXXX, & scripsit Vitam Sancti Severini. Item Regulam Monachorum. Item ad Probam Virginem, ex ope-

¹ Deest, ut opinor, DCC. ² Salonium & Veranium, Gennad. ³ Eugippius, MS.

ribus Augustini, altissimas Quæstiones & sententias diversas, in uno libro, CCC & XXXVIII Capitula continentes.

Sanctus Fulgentius, Monachus & Episcopus, scripsit de Remissione peccatorum libros II. Ad Donatum de Fide librum I. De ¹ Mysterio Mediatoris libros III. Contra objectiones Trasamundi regis ² Ariani librum I. De Continentia Conjugatorum librum I. Ad Probam de Virginitate & humilitate librum I. Ad eandem de oratione & compunctione librum unum. Ad Eugippium de ³ Charitate librum I. Ad Theodorum Senatorem librum I. De Pœnitentia & Indulgentia librum I. De libero Arbitrio librum I. De Trinitate librum I. De Incarnatione Domini librum I. Item sermones pulcherrimos, præcipue de Nativitate Domini & de beato Stephano, qui in Ecclesiis leguntur.

Faustus Abbas Lirinensis, & Episcopus Galliæ, scripsit, juxta Gennadium de Viris Illustribus, de Spiritu Sancto librum I. De gratia Dei librum I. Adversus Arianos & ⁴ Macedonios librum I. Ad Diaconum ⁵ Græcum Epistolam in modum Libelli. Ad Felicem Præfectum Epistolam unam. De Timore Domini librum I. Et alia multa scripsisse dicitur, & egregius Doctor creditur & probatur. Fuit alius Faustus, Monachus & Hæreticus, contra quem scripsit Sanctus Augustinus.

Fructuosus Monachus & Episcopus scripsit Regulam Monachorum. de qua ⁶ Gratianus facit mentionem de Conf. Di. 5. Carnem.

Sanctus Hilarius Monachus, ⁷ Sancti Honorati & postea Episcopus Arelatensis, Vir erat in Scripturis doctus, & ingenio ⁸ morali aliqua edidit, quæ eruditæ animæ & fidelis linguæ indicio sunt. in quibus ad multorum utilitatem Vitam sancti Honorati composuit.

Sanctus ⁹ Sophronius Monachus scripsit de Laude

¹ Misterio, MS. ² Arriani, MS. ³ Caritate, MS. ⁴ Lege, Macedonianos. ⁵ Nonnulli apud Gennadium mallent, Gratum. ⁶ Gracianus, MS. ⁷ F. Sancti Honorati successor. ⁸ Immortali, Gennad. ⁹ Sofronius, MS.

Bethleem librum I. De Virginitate ad Eustochium librum I. Item vitam Hilarionis Monachi, & alia Opuscula Ieronymi in Græcum transtulit sermonem. Psalterium quoque & Prophetas, quos Ieronymus de ¹ Hebræo sermone in Latinum vertit, in Græcum sermonem transtulit.

Jacobus Monachus, cognomento sapiens, Episcopus Persarum, floruit circa annum Christi CCC. XXXVI. & scripsit juxta Gennadium de Fide contra omnes ² Hæreses. De Charitate generali. De jejunio. De Oratione. De ³ Dilectione erga proximum speciali. De Resurrectione. De Vita post mortem. De Humilitate. De Patientia. De Satisfactione. De Virginitate. De sensu animæ. De Circumcisione. De Acino benedicto, pro quo in ⁴ Isaia legitur, non est exterminatus botrus. De Christo quod filius Dei sit, & consubstantialis Patri. De castitate adversus gentes. De Constructione Tabernaculi. De Gentium Conversione. De Regno Persarum. De Persecutione Christianorum.

Palladius Monachus, & discipulus sancti Evagrii, scripsit juxta Historiam tripartitam de Vitis Patrum lib. I. Item de Agricultura.

Sanctus ⁵ Cæsarius, Monachus & Episcopus Arelatensis, X Homilias morales utiles ad Monachos edidit.

Cassiodorus Senator, & postea Monachus, floruit circa annum Domini DX, scripsit super Psalmos Commentariorum CL tractatus. Item de ratione animæ librum I. De Institutione Scripturarum librum unum. De Tropis librum I. De ⁶ Orthographia librum unum. Super Cantica Canticorum librum I. Item Epistolas multas ad diversos.

Athanasius, Monachus & Episcopus Alexandriæ, floruit anno Christi circa ⁷ CCCC. XL. Et scripsit contra gentes librum I. De Trinitate libros VIII. Ad Monachos librum I. De Virginitate & de Arianis libros plures. De Spiritu Sancto librum I. Contra Arium, Sabel-

¹ Hebreo, MS. ² Hæreses, MS. ³ Dilectione, MS. ⁴ Ysaia, MS.
⁵ Cæsarius, MS. ⁶ Orthographia, MS. ⁷ Lege, CCC. XL.

lium & ¹ Photinum libros III. De Fide librum I. De Titulis Psalmorum librum I. Symbolum, Quicumque vult, & alia.

Prosper, Monachus Aquitanicus, floruit anno Domini CCCC. L. & scripsit de Vita Contemplativa libros tres. Item sententiarum sive Epigrammatum libros tres. Alio nomine dicitur liber de vera Innocentia. Item Epistolas, & multa alia.

Sanctus Benedictus Abbas, circa annum Christi DXVI, scripsit Regulam Monachorum, juxta Sanctum Gregorium secundo Dialogorum.

Sanctus Gregorius, Monachus & Papa, scripsit super Job libros XXXV. Item ad Prælatos & Pastores libros IV. Item Dialogorum libros IV. Super Evangelia Homilias XL. Item Commentariolum super Cantica. De conflictu vitiorum & Virtutum. Item Registrum continens libros XIV. Item super Genesim librum I. De Sacramento Altaris librum I. Super primam & ultimam partem Ezechielis Homilias XXII. Ad Augustinum Cantuariensem de Pollutione Nocturna Epistolam unam. Item de Reconciliatione Monachorum librum I. Item ad Augustinum Cantuariensem, & alios multos Epistolas quamplures.

Angelonius, Monachus, floruit circa annum Domini DCCC. XXX. juxta Vincentium in Speculo, & scripsit ad Ludovicum Imperatorem super libros Regum librum unum.

Amalarius, Monachus, scripsit ad Ludovicum Imperatorem de Officiis Ecclesiæ libros IV.

Sanctus ² Aldelmus, Abbas Malmesburiae, & Episcopus Shirborniae, floruit circa annum Domini DC. LXVI, & scripsit ³ Ænigmata, in quibus continentur versus mille. Item de Virginitate & laude Sanctorum, ad Abbatissam de Berkynge, librum I. De VIII Vitiis principalibus librum unum.

Sanctus Beda, Monachus Gerwyvensis & Presbyter Venerabilis, floruit circa annum Domini DCC. VI. &

¹ Sabellinus & Fotinus, MS. ² Rectius, Aldhelmus. ³ Ænigmata, MS. scripsit

scripsit juxta Vincentium & alios super Genesim libros IV. De Tabernaculo Moyſi libros III. Super Samuelem libros IV. De Templo Salomonis libros II. Super Eſdram & Neemiam libros III. Super Tobiam librum I. Super Pſalmos librum I. Super Parabolas Salomonis libros III. Super Cantica Canticorum libros VI. Super Marcum Homilias IV. Super Lucam Homilias IV. Super Epistolâs Canonicas libros VII. Super Actus Apostolorum libros II. Super Apocalipsin libros III. De Quæſtionibus libri Regum librum unum. Super Abacuc librum I. Super Job librum I. Super Ecclesiastem librum I. De ſex Ætatibus ſeculi Epistolam I. De Manſionibus filiorum Iſrael Tractatum I. De illo Iſaiæ : & clauduntur ibi in carcerem , Tractatum I. De Biſexto & ¹ Æquinoctio Epistolam I. De Naturis Rerum librum I. De ² Neupmatibus & Tropis librum I. De Temporibus, Horis & Momentis. De Arte Metrica librum I. De Geſtis Anglorum libros V. De Locis Sanctis & ſitu Jeruſalem Epistolam I. De Orthographia librum I. Lamentationis in die Judicii Epigrammatum librum I. ³ Hymnorum librum I. ⁴ Martyrologium de Natalitiis Sanctorum. Vitam ſancti Felicis Confefſoris. Vitam ſancti Cuthberti. Vitam & Paſſionem Sancti Anaſtaſii tranſtulit in Latinum. De Divinis Officiis librum I. ⁵ Hexaëmeron lib. VI. Super Mulierem fortem Tractatum I. De Figuris Grammaticorum. De ⁶ Compoto. De Ponderibus & Menſuris librum I. Super Epistolâs Pauli, ex Operibus ſancti Auguſtini collecta.

Rabanus, Abbas Fuldensis, & poſtea Archiepiſcopus ¹ Magundenſis, floruit circa annum Domini DCCC.XIV. & ſcripſit de Laude Crucis libros II. De Inſtitutione Clericorum librum I. Super Genesim libros IV. Super Exodum libros IV. Super Numerum librum I. Super Leviticum librum I. Super Deuteronomium librum I. Super Regum librum I. Super ⁸ Paralipomena libros IV.

¹ Equinoxio, MS. ² F. pro Pneumatibus. Sed Lege Schematibus.
³ Ympnorum, MS. ⁴ Martilogium, MS. ⁵ Exameron, MS. ⁶ Vel, Computo. ⁷ I. e. Maguntinus. ⁸ Paralipomena, MS.

Super Judith libros VII. Super Hester librum I. Super librum Sapientiae libros III. Super Ecclesiasticum libros X. Super Jeremiam librum I. Super Macchabæorum librum I. De Naturis Rerum libros XXII. Super Matthæum Homiliam I. ¹ Etymologiarum librum I. Super Parabolas librum I. De Computo. De Significationibus Verborum. Liber qui dicitur, Dominus Vobiscum. Super Epistolas Pauli ad Corinthios, ² Galatas & Ephesios. De Officiis Ecclesiasticis. De Prædestinatione super Apocalipsin.

Radulphus Flaviacensis Monachus, scripsit super Leviticum libros XX. Super Regum libros IV. Super Epistolas Pauli. Super Apocalipsin. Super Parabolas. De Re militari librum I. De Sanctuario, quod est Sancta Maria. De Abbate & Monacho librum I. Super ³ Matthæum librum I. De sex Ætatibus, & de iis quæ futura sunt. De diversis Miraculis & Meditationibus.

Sanctus ⁴ Odo, primus Abbas Cluniacensis, floruit circa annum Christi ⁵ DCCC. X. & scripsit super quinque libros Moyfi libros III. De Onere Philistim librum I. De Vitiis & Virtutibus animæ libros III. ⁶ Priusquam auctor. Item librum Vitæ. Item de Ternario librum I. Item librum Precum compositarum. Item librum ⁷ Chronicarum. Item Medullam Moralium Gregorii collegit in uno Volumine. Item sermonem de Sancto Benedicto, qui legitur in ejus Translatione, ⁸ Priusquam Festiva beatissimi. Item sermones & Epistolas quamplures.

Sanctus Lanfrancus, Monachus Beccensis & Archiepiscopus Cantuariæ, floruit circa annum Christi M. LXXIV. & scripsit contra Berengarium librum I. Item de Corpore & Sanguine Domini librum I. De Consuetudinibus Monachorum librum I. Item Epistolas quamplures ad diversos.

Sanctus Anselmus, Monachus Beccensis & Archiepiscopus

¹ Etymologiarum, MS. ² Galathas, MS. ³ Matheum, MS. ⁴ Odo, Anonymo Mellicensi. ⁵ F. DCCCXC. ⁶ Sic MS. Nescio an sit initium libri. ⁷ Cronicarum, MS. ⁸ Initium Tractatus, nisi me mea fallat conjectura.

copus Cantuariæ, floruit circa annum Christi M. C. II. & scripsit Profologion. Item Monologion. Item de Trinitate. Item de conceptu Virginali & peccato originali. Item de Veritate & libero Arbitrio & casu Diaboli. Item de concordia liberi arbitrii & præscientia divinæ prædestinationis & gratiæ. Item de libero Arbitrio librum I. Cur Deus Homo libros II. Meditationum & Orationum librum I. De Grammatico librum I. De Casu Diaboli librum I. De Incarnatione verbi librum I. De Sacramento Altaris Epistolam I. De ¹ Azymo Epistolam I. De Beatitudine & Miseria libros XXX. Super Cantica Canticorum. De Similitudinibus librum I. De Processione Spiritus Sancti librum I. Contra insipientem librum I. Contra respondentem pro insipiente. Disputatio Judæi cum Christiano de Fide Catholica. De Prædestinatione & libero Arbitrio. Disputatio pro insipiente, librum I. Tractatus de excellentia beatæ Virginis. Item Parabolarum sive Proverbiorum librum I. Item Sermones de Assumptione beatæ Mariæ. Item sigillum sanctæ Mariæ. Item de Gratia & libero Arbitrio librum I, Item Epistolas CC. XVI.

Sanctus Bernardus scripsit ad Senonensem Archiepiscopum de tribus Virtutibus. De cohabitatione Fratrum. Item orationes ejusdem quomodo imitetur Christus. Exhortationes Bernardi. Ad Deodatum Nepotem suum de Operibus VI Dierum. Ad Clericos de conversatione. De Colloquio Symonis & Jesu. Super illud, intravit Jesus. Super illud, cum esset despensata. Super Isaiam de sex verbis Domini in Cruce. Sententiæ contemplativæ ejus, super regulam. Homiliæ ejus super Epistolam Jacobi. Planctus ejus super mortem fratris sui, ad L. Romanæ Ecclesiæ Diaconum. Ad Fratres de Monte Dei, sermones ejusdem super Cantica Canticorum. Epistolas multas. De consideratione libros V. De Præcepto & Dispensatione. Super, Missus est, librum I. De XII Gradibus Humilitatis librum I. De Gratia & libero Arbitrio librum I. De diligendo Deo librum unum, De Amore

¹ Azimo, MS.

Dei. De Videndo Deo. Super Psalmum, qui habitat. Ad quendam Monachum de Superfluitatibus. Ad Eugenium Papam libros V. de virtutibus & Vitiis. Expositiones Ecclesiasticarum Regularum. Super illud, dixit Symon Petrus ad Jesum. Ad Robertum Monachum fugientem. Ad Milites Templi. Ad Willelmum Abbatem Sermonem in Nativitatem beatæ Mariæ. Sermonem de Jephtha. Epithalamium. Meditationes. De Conceptione beatæ Mariæ. De Varietate Ordinis Monastici. De Charitate ad Fratres ¹ Cartusiæ. Apologium ejusdem. Speculum ejusdem. De Charitate. De Visitatione Infirmorum.

Sanctus Elredus, Abbas Ryvallenſis, scripsit Speculum Charitatis lib. II. De Spirituali Amicitia libros III. De Animali I. De Institutione Inclusarum libros II. Vitam sancti Edwardi Regis Anglorum. Vitam sancti Niani. Miracula Ecclesiæ de Extildesham. Relationem ejusdem de Standardo. Chronicam ejusdem. ² Lamentationem ejus de Morte Regis David. Genealogiam Regum Angliæ. Liber qui dicitur, Sagitta Jonathæ. De diversis Virtutibus. Sermones ejus de omnibus Solemnitatibus anni. & plures in Synodis. Epistolæ ejusdem CC. Item de omnibus in Isaia Homilias XXX. Oratio illius Pastoralis, O Pastor bone, & cetera.

Robertus Monachus scripsit super librum ³ Threnorum libros V.

Bernardus, Abbas Cassinensis & Cardinalis, floruit circa annum Christi M. C. XL. & scripsit quendam Tractatum de Professione Monachorum; & intitulatur Speculum Monachorum. Item scripsit notabilem Expositionem super Regulam Sancti Benedicti. Item de Monacho bestialiter vivente Tractatum.

Haymo Monachus & Doctor modernus scripsit super Isaiam libros II. Super Epistolas Pauli. Super Apocalypsin. Super V Libros Moyſi. Super Epistolas & ⁴ Evangelia totius anni Homilias notabiles & Sermones. ⁵ Item in Christianarum rerum memoria.

¹ Leg. Cathusiæ. ² Lamentationem ejus. De Morte David, MS. Ac si duo essent libelli. ³ Trenorum, MS. ⁴ Ewangelia, MS. ⁵ Sic MS.

Joachim, Abbas de Calabria, floruit circa annum Domini M. C. XLII. & scripsit super Apocalypsim libros III. Commentarios super libros Prophetarum. De Moribus Paparum, qui post eum futuri erant, librum I. Hic libros suos corrigendos domino Papæ obtulit.

Willielmus, Monachus de Rameseya, scripsit super Cantica Canticorum Homilias XXX.

Brithferthus, Monachus de Ramesia, scripsit super Bedam de Temporibus libros IV.

Smaragdus Abbas scripsit super Regulam sancti Benedicti : Item Diadema Monachorum.

¹ Gratianus Monachus compilavit Decreta.

JAM Monachi restant, Fidei qui semina præstant.

Sanctus Germanus, Monachus & Episcopus Altissiodorensis, & Sanctus Lupus, Monachus & Episcopus Tricassinensis, per Papam & judicium Synodi universorum Episcoporum Galliae in Britanniam ad prædicandum sunt directi, & Britannos ab Errore Pelagiano revocarunt, Anno Domini CCCC. XXXI. juxta Marianum. Sanctus Augustinus Abbas, & postea Archiepiscopus Cantuariæ, cum sociis Monachis ferme XL prædicavit genti Anglorum, & eas ad fidem Christi convertit.

Sanctus Martinus Monachus & Episcopus Turonensis. Sanctus Eusebius Monachus, cum sepelisset sanctos ² Martyres, & multos prædicando converteret ad Fidem, jussu ³ Consularis decollatur. Sanctus Novus Monachus Thalenensis & Episcopus ⁴ Heliopolis plures prædicando convertit ad Fidem. inter quos Pelagiam meretricem convertit circa annum Domini CC. XC. Sanctus Leonardus, Monachus & Abbas, prædicavit in Aquitania. Sanctus Vigor, Monachus Sancti Vedasti, plures ab ⁵ idololatria prædicando in regione Bajocassina ad Christi fidem revocavit circa annum Christi CCCC. XC. VIII. Sanctus Nicetius, Abbas & Episcopus Treverorum,

¹ Gracianus, MS. ² Julianum sc. & Cæsarium. ³ Judicis, Martyrolog. Roman. Erat nimirum Vir Consularis dignitatis, qui Provinciæ præfuit. Consularis, MS. ⁴ Eliopolis, MS. ⁵ Ydolatria, MS.

& Prædicator egregius. Sanctus Germanus Monachus & Episcopus Parisiensis.

Sanctus David Monachus & Episcopus Menevensis, qui quodam tempore dum prædicavit in Synodo CXVIII Episcoporum in Britannia terra sub ipso crevit, & in collem altissimum attollitur, in cujus memoria nunc sita est ecclesia. Sanctus Columba Abbas Gentem Provinciæ Septentrionalium Pictorum prædicando ad Fidem Christi convertit circa annum Domini DLX. Sanctus Aidanus Monachus, & plures cum eo Monachi, ad rogatum Sancti Oswaldi Regis, venientes de Scotia prædicabant in Britannia Verbum Dei, & credentibus gratiam Baptismatis ministrabant. Sanctus Brendanus, habens sub se tria millia Monachorum, post suam peregrinationem de loco ad locum transiens, Mirabilia quæ vidit retulit, & docenda docuit, & corripienda corripuit. Sanctus Colmannus, Abbas, missus est de Insula Hii ad prædicandum genti Anglorum. Sanctus Macutes prædicavit in Britannia majori & minori. Sanctus, Eltutus Abbas & discipulus sancti Germani, erat omnium scripturarum veteris & novi Testamenti & omnium Artium Philosophiæ inter omnes Britannicos expertissimus, & futurorum præscius. Sanctus Sampson Abbas & Episcopus prædicavit in Britannia majori & minori.

Sanctus Amandus, Monachus, prædicans in Gallia electus est in Episcopum. Sanctus Equitius Abbas prædicavit in partibus Nursiæ. Sanctus Columbanus, Abbas, ad quæcunque loca veniens verbum Dei prædicavit. Sanctus Goar, Monachus Treverorum, multos Paganos convertit. Sanctus Walericus, Abbas, semper in Prædicationibus suis lacrymas effudit. Sanctus Eustasius, Abbas, prædicavit in Germania contra Hæresim Bonofiacam. Sanctus Agilus, Abbas, multis claruit miraculis, & ad Fidem plures convertit. Sanctus Audomarus, Monachus & Episcopus, verbum Dei circumquaque seminans, animarum & corporum languores curabat. Sanctus Vulfrannus, Monachus & Episcopus, & Prædicator Frisonum. Sanctus Furseus Monachus, Prædicator

1 Hæc sententia solæcismo laborat; sed sensus est dilucidus.

tor in Hibernia, East-Anglia, & Gallia. Sanctus Hildebertus, Monachus, missus est à Papa Bonifacio ad prædicandum. Sanctus Bertinus Abbas ¹ Normensium finibus prædicavit.

Sanctus Wilfridus, Abbas & Archiepiscopus Eborum, Prædicator optimus. Sanctus Ceddus, cum aliis tribus Monachis, à Rege Peanda filio Pendæ, primo Mediterraneis deinde Saxonis Orientalibus verbum Dei prædicabat, & ab idololatria plures ad fidem convertit. Sanctus Cedda, germanus sancti Ceddi, genti Merciorum & Lindisfarnensium prædicabat. Sanctus Egbertus genti Scotorum prædicavit. Sanctus Cuthbertus, Prædicator assiduus. Adamnanus, Abbas Monasterii de Insula Hii, prædicavit & scripsit contra eos qui Pascha tempore illegitimo observabant.

INveniuntur autem multæ Monachorum Regulæ, post tempora Apostolorum, in Sanctis Patribus antiquitus institutæ, ut hic patet. Sanctus Fructuosus, Monachus & Episcopus, scripsit Regulam Monachorum circa annum Domini CC. XL. V. Sanctus Basilus scripsit Regulam Monachorum, anno Domini CCC. L. Sanctus Pachomius Regulam, quam ab Angelo didicit, Monachis tradidit observandam circa annum Christi CCCC. Sanctus Amelius Regulam Monachorum composuit anno Christi CCCC. LX. Sanctus Ferreolus Regulam Monachorum composuit, anno Christi CCCC. LXX. Sanctus Aurelianus Regulam Monachorum edidit circa annum Christi CCCC. LXX. VIII. Sanctus Eugippius, Abbas, edidit Regulam Monachorum, & Joannes Gerundensis aliam, quas ² Isidorus in libro de Viris Illustribus multum commendat & approbat. Vigilus, Diaconus & Monachus, scripsit, juxta Gennadium, Regulam Monachorum. Sanctus Augustinus Ordinem Canonicorum & Regulam constituit circa annum Christi CCCC.

Sanctus Pater Benedictus Regulam Monachorum edidit circa annum Christi D. XVI. Bruno Ordinem ³ Car-

¹ Sic MS. Nescio an legendum Noviomenium. ² Yfodorus, MS. ³ Car-

thusiæ, MS.

thusiæ instituit anno Christi M. LXXX. III. Robertus, Abbas Nigrorum Monachorum in Burgundia, Ordinem¹ Cisterciensem instituit Anno Christi M. XC. VIII. Northbertus Ordinem Præmonstratensium instituit anno Christi M. C. XX. Hospitalarii & Templarii inceperunt anno Christi M. C. XX. Sanctus Gilbertus Ordinem de² Simplyngham instituit anno Christi M. CC. XL. VIII. Sanctus Dominicus Ordinem Prædicatorum instituit anno M. C. XC. VIII. Sanctus Franciscus Ordinem Fratrum Minorum instituit Anno Christi M. CC. VI. Ordo Fratrum Carmelitarum confirmabatur per Honorium III. Innocentius tertius confirmavit Ordinem Fratrum Eremitarum sancti Augustini, dans eis Regulam Nigrorum Canonorum.

I S T A præscripta de diversis Opusculis & Chronicis excerptis quidam MONACHUS DE CLAUSTRO SANCTI EDMUNDI, Regis & Martyris, ut VIDEANT nostri temporis MONACHI quam gloriosos fecerit Deus illorum Patres ac Institutores; qui scriptis suis & doctrinis, signis & miraculis, gentium conversione, Fidei crebra prædicatione, ac sanguinis sui effusione mundum illuminant, ecclesiam roborant & confirmant. Horum exemplis jam Monachos illustret, meritisque sanctissimis in bono confirmet Christus Jesus, Monasticæ professionis Auctor & Amator, Amen.

¹ Cisternensem. ² Sic, MS. Vulgo, Sempringham.

F I N I S.

HYPERCRITICA;

O R

A Rule of Judgment for writing, or reading our History's :

Deliver'd in four Supercensorian Addresses, by occasion of a Censorian Epistle, prefix'd by Sir *Henry Savile*, Knight, to his Edition of some of our oldest Historians in Latin dedicated to the late Queen *Elizabeth*.

That according thereunto, a compleat Body of our Affairs, a *Corpus Rerum Anglicarum*, may at last, and from among ourselves, come happily forth, in either of the Tongues. A Felicity wanting to our Nation, now when even the Name thereof is as it were at an End.

B Y

EDMUND BOLTON, Author of

Nero Caesar.

Now first publish'd by *ANT. HALL.*

OXFORD, M. DCC. XXII.

**Domus Jurisconsulti est totius
oraculum civitatis. *Cicero.***

Jurisconsulto Summo,
SAMUELI MEDO,

Viro Ingenio Doctrina & Virtute
celeberrimo,

Hæc *HYPERCRITICA*,

Summa cum Observantia,

Dicata & consecrata

esse voluit

Ant. Hallius.

Bb 2

Samuel Medo

SAMUEL MEDO

Vine Ingenio Doctrina & Virtute

celebratissimo

ETECCE HYPERCRITICA

Summa cum Obsequiis

Dicere & confutari

esse valere

Sam. Medo

P R E F A C E.

I Have now finished the *Historians* I proposed to publish, and shall therefore take my leave of that Subject, after I have given the Reader a Discourse, containing A Rule of Judgment for writing or reading our *Histories*, which will come in very properly in this Place. It was wrote by a ¹ considerable Person; and though the subject matter of it be somewhat alter'd since his Time, yet it is however well worth the Reading. I find it frequently referr'd to by our ² Oxford Antiquary, and mention'd with Esteem by the present Lord ³ Bishop of Derry.

I had once Thoughts of adding a Piece found amongst the Papers of the late Learned Dr. Hudson, entitled *Annales Caii Caligulae*; but these *Annals*, I presume, were originally design'd for Josephus: so that, perhaps, a more proper Occasion may be taken of making them publick. I shall only therefore, at present, desire, that a ⁴ Date in my Preface to his Josephus may be alter'd; and that

¹ Edmund Bolton. See his Pref. to his Translation of *L. Florus*, as also his *Historical Parallel*. ² Athen. Oxon. Vol. I. 452, 824. Vol. II. 9, 10. & alibi. ³ Pref. to his E. H. L. edit. 1. Vol. I. 4 P. 3. N. 5. for *Julio* read *Aprili*.

P R E F A C E.

the Reader would take Notice, that Dr Hudson, if he had liv'd to dispose of Josephus, would have gone on to publish the Bodleian Catalogue: in order to which, he had caused it to be fairly transcribed in six large Volumes in Folio. He was likewise a great Assistant to several Editors in Oxford, particularly to Mr Hearne in Pliny, Eutropius, Justin, and Livy, and to Dr Gregory in his Euclid.

I had almost forgot to say, that a Fragment of this Treatise is printed by Mr^r Hearne, under the Title of A Vindication of Jeffery of Monmouth.

^r See an Append. to his Pref. before *Guilielmus Neubrigenſis*, N. III. Pref. p. 23. where this Fragment is highly commended.

The chief Points or Summs of the Addreffes.

I.

CONCERNING the Historical Use of the old
Book of BRUTE, dedicated to ROBERT
Earl of GLOCESTER, Brother of the Emprefs
MAWD.

II.

The religious Necessity of Impartiality in
Historiographers, and of Abstinence, in ge-
neral, from Censure.

III.

The Historical States of Times among us,
from JULIUS CÆSAR till King HENRY the
Seventh, with Discovery's of our chief Histo-
rical Dangers.

IV.

Prime Gardens for gathering English: ac-
cording to the true Gage or Standard of the
Tongue, ¹ about 15 or 16 years ago.

¹ *Antony & Wood* thinks these Addresses were written about
1610. *Not. MS.*

The first of the series is

the second of the series is

the third of the series is

the fourth of the series is

the fifth of the series is

the sixth of the series is

the seventh of the series is

the eighth of the series is

HYPERCRITICA:

O R

A Rule of Judgement, for writing or reading our History's.

ADDRESSE THE FIRST.

TO write the History of *England* is a Work superfluous, if it ever had an History : but, having had all other Honours, it only wanteth that. *Polydor Virgil* in *England*, and *Paulus Æmilius* in *France*, both of them *Italians*, were entertain'd of Purpose. As if their Narrations ought to have most Belief, which were written by their Pens, who had least Interest in the Argument, or Relation to the Party's. This Counsel, whatsoever it seem'd to the Givers, or Receivers, found less in Success among us then it had in Probability. Many great Volumes carry among us the Titles of History's. But Learned men, and ¹ *Sr Henry Savil* one of them, absolutely deny, that any of ours discharge that Office which the Titles promise. For my part I think that the most of them have their Praises,

¹ The place is set down in my third Addresse. •

and all of them their Uses towards the composition of an universal History for *England*.

SECT. II.

Among the greatest wants in our ancient Authours, are the wants of Art and Style, which as they add to the lustre of the Works and Delights of the Reader; yet add they nothing to the Truth; which they so esteemed, as they seem to have regarded nothing else. For without Truth, Art and Style come into the Nature of Crimes by Imposture. It is an act of high Wisdom, and not of Eloquence only, to write the History of so great, and noble a People as the *English*. For the Causes of things are not only wonderfully wrapt one within the other, but placed oftentimes far above the ordinary Reach's of human Wit; and he who relates Events, without their Premises and Circumstances, deserves not the name of an Historian; as being like to him who numbers the Bones of a Man anatomized, or presenteth unto us the Bare Skeleton, without declaring the Nature of the Fabrick or teaching the Use of Parts.

SECT. III.

The Part of heavenly Providence in the Actions of Men is generally left out by most of the Ethnicks in their Histories. Among whom copious *Livy* seems worthily the most religious, and consequently of theirs the best: as *Cornelius Tacitus* (let not plain Dealing offend his other Admirers) either the most irreligious,

ous, or with the most and therefore the less worthy to be in Honour as a Cabinet Counsellour with any man, to whom Piety towards powers divine is pretious.¹ This some affirm deliberately: notwithstanding all that which *Boccalini* in his late *Lucianical Ragualias* hath undertaken on his Behalf; as in their *Anti-Tacitus*, for Justification of those censures of levity, malice, and most apparent falsehood, which *Tertullian*, *Orosius*, and other of the ancient; *Casaubon*, and other of the modern, brand upon him, is (as they conceive) fully proved. On the other side Christian Authors, while for their ease they shuffled up the reasons of events, in briefly referring all causes immediately to the Will of God, have generally neglected to inform their Readers in the ordinary means of Carriage in human Affairs, and thereby singularly maimed their Narrations. *Philip de Comines*, and our *Sr Thomas More* (both of them great Counsellours of State to their several Princes) are two of those very few Worthies, who respecting as well the superior, as the inferior Efficientes of Operations in the World, come near to accomplish the most difficult duty of Historians. In which number as I wish to be² one, so there is no fault to endeavour to be the only one; for, according to that of

¹ Epist. ad *Hen. 4um. Gall. Reg. ante Polybium*: illos excusari non posse judicamus, qui unicum hunc historicum omnibus aliis anteponunt. Quid enim principi, præsertim juveni lectione illorum Annalium esse queat perniciosius? ² I most heartily wish He had; for any Person of Skill, in every Paragraph, may easily discover Him to be a complete Master of his Subject. *A.H.*

Quintilian: Quid erat futurum, si nemo plus fecisset eo quem sequebatur?

SECT. IV.

Truth is the sovereign praise of an History. For want whereof *Lucian* did condemn unto his hell, *Ctesias*, *Herodotus*, and other of his Country men. And although himself were as false a Companion as any, yet Learning and Reason told him, that Truth in Story was only to be sacrificed unto, as the Goddess of that brave Province; and that all other respects came after, with a very large distance between. Which makes *Velleius Paterculus*, that courtly Historian, with his *his penetrata Britannia* in flattery of *Cæsar*, rather to live for his Latin, and conceitful notions, then for his authority in matter; and *Ammianus Marcellinus*, notwithstanding his half barbarous style, to have a better and a greater Fame then polite *Paterculus*.

SECT. V.

¹ There is a great complaint among some of the most Learned, against *Galfridus Arthurus*, or *Galfridus Monumethensis*, for want of Truth, and Modesty, as creating a BRUTE unto us for the Founder of our *Britain*. But who is he that proving it to be a Fiction, can prove it withal to be his? If that Work be quite abolished, there is a vast Blanck upon the Times of

¹ Here *Mr. Hearne's* Fragment begins, and ends with the Address. *A. H.*

our Country, from the Creation of the World till the coming of *Julius Caesar*, not *terra incognita* it self being less to be known then ours. The Things of which Ages as we understand not the more for *Monmouths* history, unless the same be true; so neither seem they (as being those Times which our Criticks mark with their Ἀδελον, and their μύθικον, their *Ignotum*, and *Fabulosum*) much to be stood upon. Nevertheless, out of that very Story (let it be what it will) have Titles been framed in open Parliament, both in ¹ *England*, and ² *Ireland*, for the Rights of the Crown of *England*, even to entire Kingdoms. And though no Parliament can make that to be a Truth, which is not such in the proper Nature thereof, nor that much Authority is added thereby to that traditional Monument, because Parliament men are not always Antiquaries, yet are we somewhat the more, and rather ty'd to look with favour on the Case. Therefore it pleased me well, what once I did read in a great Divine, that in *Apocryphis non omnia esse Apocrypha*. And that very much of *Monmouths* book, or pretended Translation, *de Origine & gestis Britanno-rum* be granted to be fabulous, yet many Truths are mixed.

SECT. VI.

The main Controversy concerning that Work is, whether it be an Antiquity or an Im-

¹ Apud *Mauh. Westm.* Epist. *Edv.* 1. Regis *A.* ad *Bonifacium* P. M. 1301. Et Epist. Procerum *Angl.* Anno eodem. ² II. *Elizab.* ap. *Dubl.* 23 Febru. Sr *H. Sidney* L. Deputy.

posture.

posture. That it is full of Fables or Discohærencies no man denyeth, and *Giraldus Cambrensis* himself though being his Country-man, and living in that Age, ¹ angrily taxeth it for such, albeit he grants a *Brute*, and much of the principal Substance to be true, and follows it. The Adversaries are both many, and many of special Account, as *Nubrigensis*, *Whethamsted* &c. among the ancient; and among the modern (whom also *Camden* citeth) *Vives*, *Junius*, *Bucbanan*, *Polidor*, *Bodin*, &c. but all of them Strangers. On the other side, friends alledge *Malmesburie* (the worthiest Writer of all our Historians) for the being of *Arthur*, *Huntingdon*, *Aluredus*, *Hoveden*, *Cestrensis*, *Gervasius Tilburienfis*, &c. among our older Authors, and of the later times the Muster of Names is not thinn. *Leland* most famous, *Sr John Prise* Knight, *Humfrey Lhuid*, &c. Men singularly skill'd in our Antiquities, and *Britanns* of Race, Doctor *Keyes*, Founder of *Keyes* College in *Cambridge*, Mr *Lambert* of *Lincolns Inn* (who for freeing *Monmouth* from the suspicion of Forgery ² voucheth his Possession of a Welsh Copie, older, in his opinion, then *Monmouth's* Translation) Doctor *Powel*, Mr *Lewis*, and all Welsh Bards, and Genealogist's, Doctor *White* of *Basingstoke* in his Latin Histories, *Stowe*, *Holinshead*, &c. So that if the cause were to be try'd, or carry'd by Voices, the affirmative would have the fuller Cry. And

¹ Sicut fabulosa *Gaufredi Arthuri* mentitur Historia: These are the words of *Giraldus* cited by *Sr John Prise*, out of *Giraldus, de Cambrie descriptione*, where *Giraldus* denies, and truly denies, that *Wales* was so called, either of Duke *Wallo* or of Queen *Wendelena*. ² Perambulat. of *Kent*.

by that which *Monmouth* himself¹ in his Epistle dedicatory to that learned, brave, and warlike Prince *Robert*, Earl of *Glocester*, natural Son to K. *Henry* the first, concerning the style of the *Welsh* original, by him translated, (and perhaps interpolated) wherein abounded *phalerata verba*, and *ampullosæ dictiones*, pompous Words, (as he saith) and swelling phrases, it seems nothing else but a meer Satyra, Rhapsodie, or Cento, peiced together out of their Bards Songs, or Ballads, which may well be so. For *Ammianus Marcellinus* writes, that it was the Office of the *Britain* Bards: *Fortia facta virorum illustrium heroicis composita versibus, cum dulcibus Lyrae modulis cantitare*: and *Lucan*, long before his daies, hath recorded the same.

SECT. VII.

Our Historians Office concerning the Use of such a Book as this of *Monmouths*, for Defence whereof not only a great party of learned Writers stand, but an whole noble Nation (anciently Lords of this Island) hath not an easy Description. Certainly much is attributed, and much is to be attributed, in this Case, unto domestick Monuments, how barbarous soever, specially touching the Originals of People. For *Myrsilus* of *Lesbos* is said to own this Sentence, that in Searches of such nature, *Magis creditur ipsi genti atque vicinis, quam remotis & exteris*. Which had no *Myrsilus* ever said, yet had it not been the less true, or the more needing Authority, because it is meerly a Dictate of com-

¹ Deest forte, writes. H.

mon Sense, and all principal Authors allow thereof. *Salust* himself made use of King *Himysal* his Library, in the *Carthaginian* or *Punic* Tongue (which was a kind of *Syriac* shewing their Original to be from *Tyre*, and other Towns in *Phœnicia*) to write his *Jugurtha* the more exactly. What shall we say of *Polydor Virgil's* way in this very matter? though he utterly disliked *Monmouth's* Narrations as fabulous, yet did he breif them into his Volumes with special Protestation by name against a little book of like Argument, passing for *Gildas* the Historiographer's. *Sigebertus Gemblacensis*, living in *Monmouth's* time, where his Chronicle tenders the Occasion, saith of that story thus: *Nec dubia pro veris affirmamus, nec Historicam narrationem, quæ nuper de Britannico sermone in Latinum translata est, lectori subtrahimus.* And this course carries the shew of Justice and Reason. Nevertheless each may do as himself thinks best, though that perhaps be not best. For *Salust* in the like case reports what he finds, but taking nothing therein upon himself, plainly tells us: that *fides ejus rei penes auctores erit.* *Tacitus* also (his Admirer, and next him to be admired for his Art) when he hath simply set down what he had heard concerning the *Germans* first Ancestry, (a Tale of a Father and his three Sons, as that is in *Monmouth* of *Brute* and his three Sons) concludeth *Quæ neque confirmare argumentis, neque refellere in animo est.* Let therefore, our Historian look well about him, and examine, whether this proceeding do not properly concern his Duty. Sure I am that if

Cornelius

Cornelius Tacitus had holden the Course of every where following the ancient Histories, or historical Traditions of Countries, he had not in the *Jews* Antiquities been so ridiculous, idle and injurious, as he is in the fifth Book, a Fragment of his Histories.

SECT. VIII.

However, it is the least Care, or among the least Care of famous old Historians, who are the only Examples of History, to spend much time in the Learning, or Etymologies of Nations or Countries Names. For as S. ¹ *Augustine* saith, they are many times so changed, *temporis vetustate, ut vix homines doctissimi antiquissimas historias perscrutantes, origines potuerunt reperire:* and S. ² *Hierom* (of all the Latin Fathers the most learned) hath words to like Purpose, where he speaks of such Nations as descended out of *Jochan*. And be it that the Names are never so well to be known, yet what is it to the purpose of an History (the glass of Actions) to understand the Reason, (or Conjectures rather) why, or how *Britain* was called *Britain*, *Rome*, *Rome*, or *Troy*, *Troy*? Certainly to perplex in this case our Reader, with long disputes, or long Rehearsals of Names, and their Etymologies, with which some late Antiquaries have cloy'd and pester'd us, falls into that rule, which ³ *Ammianus* hath upon the like occasion, where he reciteth divers Opinions concerning

¹ De Civitate Dei liber 16. cap. 11. ² De Trad. *Hebr.* in Genes. ³ Histor. lib. 15. cap. 23.

mon Sense, and all principal Authors allow thereof. *Salust* himself made use of King *Himpsal* his Library, in the *Carthaginian* or *Punic* Tongue (which was a kind of *Syriac* shewing their Original to be from *Tyre*, and other Towns in *Phenicia*) to write his *Jugurtha* the more exactly. What shall we say of *Polydor Virgil's* way in this very matter? though he utterly misliked *Monmouth's* Narrations as fabulous, yet did he breif them into his Volumes with special Protestation by name against a little book of like Argument, passing for *Gildas* the Historiographer's. *Sigebertus Gemblacensis*, living in *Monmouth's* time, where his Chronicle tenders the Occasion, saith of that story thus: *Nec dubia pro veris affirmamus, nec Historicam narrationem, quæ nuper de Britannico sermone in Latinum translata est, lectori subtrahimus.* And this course carries the show of Justice and Reason. Nevertheless each may do as himself thinks best, though that perhaps be not best. For *Salust* in the like case reports what he finds, but taking nothing therein upon himself, plainly tells us: that *fides ejus rei penes auctores erit.* *Tacitus* also (his Admirer, and next him to be admired for his Art) when he hath simply set down what he had heard concerning the *Germans* first Ancestry, (a Tale of a Father and his three Sons, as that is in *Monmouth* of *Brute* and his three Sons) concludeth *Quæ neque confirmare argumentis, neque refellere in animo est.* Let therefore, our Historian look well about him, and examine, whether this proceeding do not properly concern his Duty. Sure I am that if
Cornelius

Cornelius Tacitus had holden the Course of every where following the ancient Histories, or historical Traditions of Countries, he had not in the *Jews* Antiquities been so ridiculous, idle and injurious, as he is in the fifth Book, a Fragment of his Histories.

SECT. VIII.

However, it is the least Care, or among the least Care of famous old Historians, who are the only Examples of History, to spend much time in the Learning, or Etymologies of Nations or Countries Names. For as S. ¹ *Augustine* saith, they are many times so changed, *temporis vetustate, ut vix homines doctissimi antiquissimas historias perscrutantes, origines potuerunt reperire*: and S. ² *Hierom* (of all the Latin Fathers the most learned) hath words to like Purpose, where he speaks of such Nations as descended out of *Jodan*. And be it that the Names are never so well to be known, yet what is it to the purpose of an History (the glass of Actions) to understand the Reason, (or Conjectures rather) why, or how *Britain* was called *Britain*, *Rome*, *Rome*; or *Troy*, *Troy*? Certainly to perplex in this case our Reader, with long disputes, or long Rehearsals of Names, and their Etymologies, with which some late Antiquaries have cloy'd and pester'd us, falls into that rule, which ³ *Ammianus* hath upon the like occasion, where he reciteth divers Opinions concerning

¹ De Civitate Dei liber 16. cap. 11. ² De Trad. *Hebr.* in Genes. ³ Histor. lib. 15. cap. 23.

the Originals of the ancient *Galls*. Therefore with him I say for that Point, *declinanda varietas sæpe satietati conjuncta*. If any thing be clear in such a Case, or vehemently probable, it is both enough, and all, which the Dignity of an Historian's office doth permit, briefly to mention the same. As for the cause of the name of *Britain*, only two Conjectures among so many which have of late been brought, seem worth the remembring: the one is *Cambden*, who derives it out of the word *Brith*, which signify'd (as he saith) in the ancient tongue of *Britain*,¹ that Herb, with which the *Britanni* are reported to have painted, and decolour'd their Bodies. Which his Conjecture he upholds with singular Diligence, and great variety of learned Probability's. The other Opinion, or rather historical Affirmation is, that *Britain* was denominated of a man, as also the herb *Britannica*.² *Pliny's* words are -*miror nominis causam. -Fuit quidem & hic quondam ambitus, NOMINIBUS SUIS eas adoptandi, quod docebimus fecisse REGES, ut restanta iis debeatur, herbam invenire, vitam juvare*. By which words it is plain, that *Pliny* thinks there was some KING, or other, whose name had *Brit* therein, and that the herb *Britannica* was perhaps consecrated by him, to the Preservation of his Name, and Memory to all Posterities. But *Monmouth* and his Followers directly

¹ *Correct*: for Mr *Cambden* saith not that it was the Herb, but the very being painted, smear'd or colour'd (with an herb) which the word *Brith* signify'd. ² *Nat. Hist. lib. 25. cap. 3.*

draw us *Britain* out of *Brutus*, who according to their narration was great Grandchild to *Aeneas* Father of *Ascanius*, Father of *Silvius*, Father of *Brutus*. This Derivation of our Island's Name is wonderously esteem'd by the *Welsh*, now long since incorporated with us.

Therefore it behoves our Historian to be well advis'd, before he enter into any Kind of unkind Diligence against the same. For if in some Cases, *communis error facit jus*, error certainly in such Cases as this, as it bindeth no man, so neither is it singular to *Britain*, because the Licence of deriving Nations from supposed Gods, and Puissant Worthy's is universal. *Arrianus*, and other Authors testify, that *Alexander* the Great said, he found it available in his actions, *quod Ammonis filius habitus sit, cum certo teneret se filium Philippi*; which are *Alexander's* words in *Lucian*. *Varro* also (as he is cited by *St Augustin*) professeth; *Utile esse civitatibus, ut se viri fortes, etiamsi falsum sit, ex Diis genitos esse credant, ut eo modo animus humanus, velut divinæ stirpis fiduciam gerens, res magnas præsumat audacius, agat vehementius, & ob hoc impleat ipsa securitate felicius*. This Sentence notwithstanding, deliver'd by *Marcus Varro*, (the most learned Man which ever *Rome* heathen had) stands specially condemned by that holy Bishop, as setting open a wide Gate to Falsehood, and Abusion. Now therefore, if *Jeffery* of *Monmouth's* Work be concluded on all Hands for untrue, the noble Historian must prefer verity before politick Respects, but because it is not (as the World sees) he may remember

the Temper of *Gemblacensis*, and of the other Authors cited above in this Address. For my Part, as I say with *Camben*, *in hac re suum cuique liberum esto per me iudicium*, so nevertheless I incline very strongly to have so much of every Historical Monument, or Historical Tradition maintain'd, as may well be holden without open absurdity. My Histories notwithstanding begin at *Julius Cæsar*.

ADDRESSE THE SECOND.

SECT. I.

Indifferency, and even dealing are the Glory of Historians. Which Rule, venerable *Beda* reputed so sacred and inviolable, that albeit he much detested the Opinion of *Aidanus*, the *Scot*, according to which he celebrated the high feasts of *Easter*, otherwise than that Church did, whereof *Beda* was a Member within exact Obedience: nevertheless he durst not, as an Historian, but with all Candour, and Freedom possible, deliver *Aidan's* Praises. Yea he makes Profession, that he did not only detest him as a Quartodeciman tho' he were not a Judaizing Quartodeciman (for that he kept Easter in honour of Christ's Resurrection, upon the next Sunday after the ¹fourteenth Moon: and not indifferently upon the next day of the Week, what day soever it was) but he did also write of Purpose against *Aidan's* opinion therein, as himself professeth, citing *Aidan's* own Books. *Beda*, nevertheless, coming by the Order, and Necessity of his Task to memorise the Truth

¹ Decimanquartam lunæ diem.

of Things, his closing Words full of Saintly Gravity, and sincere Conscience, are: *scripsi hæc de persona, & operibus viri præfati, nequaquam in eo laudans, haud eligens hoc quod de observatione Paschæ minus perfecte sapiebat, &c. sed quasi V E R A X historicus simpliciter ea quæ de illo, sive per illum sunt gesta describens, & quæ laude sunt digna in ejus actibus laudans, &c.* According to which Rule he doth sincerely discharge his Duty, commending *Aidan*, not only for Learning, and Eloquence (which are common as well to the good as bad) but for his Charity, Peacefulness, Contenance, Humility, for a Mind, *iræ & avaritiæ victorem*, which neither Wrath, nor Covetousness could overcome, and for many other Qualities characterical, and proper to a most worthy Man, and finally (which is a Principal point of Equanimity) he doth diligently extenuate, and allay the ill conceit which might be conceived against *Aidan*, for his Doctrine, and Practice in that Article; but doth not in no sort extenuate his Praises, concluding them with one of the fullest that perhaps we shall find of any Saint in the World, which is; that he omitted nothing, *ex omnibus quæ in Evangelicis sive Apostolicis, sive Prophetis libris faciendis, cognoverat, sed cuncta pro suis viribus explere curabat.*

SECT. II.

This admirable Justice and Integrity of Historians, as necessary as it is, yet is nothing in these Days farther of from Hope. For all late Authors that ever yet I could read among
us,

us, convey with them to Narrations of things done fifteen, or sixteen hundred years past, the Jealousies, Passions, and Affections of their own Time. Our Historians must therefore avoid this dangerous Syren, alluring us to follow our own Prejudices, unless he mean only to serve a Side and not to serve Truth and Honesty, and so to remain but in price while his Party is able to bear him out with all his Faults, for quarrels sake. He is simply therefore to set forth, without Prejudices, Depravations, or sinister items, things as they are. They who do otherwise; *ob id ipsum, quia non rogati sententiam ferunt, valde suspecti sunt.* The reason of which speech Monsieur Bodin (whose also it is) giveth to be: for that an History ought to be nothing else but an Image of truth, and as it were a Table of Things done: permitting the Judgment of all to the competent Reader, which Judgment we ought not forfall, howsoever in some rare Cases it may be lawful to lead the same.

SECT. III.

This steel Rule whosoever honestly follows, may perhaps write incommodiouly for some momentany Purposes, but shall thereby, both in present and to posterity, live with Honour, through the Justice of his Monuments. And if for them he should suffer Death, as 'brave *Cremutius Cordus* did, yet other Historians shall eternise his Sufferings, and that Princes great Disgrace, under whom that Tragedy was com-

1 Cor. Tacit. Annal.

mitted. Nor, in so sacred a business as the putting into Books, for immortal Remembrance, the Acts of famous Men, need I fear to call it a canonical and inviolable Aphorism of Historiography, because it is absurd in the historical Volumes of holy Scripture; whose majesty no *Attick*, nor *Tullian* Eloquence can express, nor to whose Entireness of Verity any human Wit, or Diligence can come near. For in those Divine Records, Facts whether good or bad, and their Circumstances, are simply and clearly related, without (for the more part) any Manner of Censure, or Judgement upon the Facts, as in the Writers person. On the contrary let those other Writings which abound in the different Humour, be stript by Readers, who have Discretion, into the bare Matter, which they profess to handle, so that all their Authors, Commentations, Conjectures, Notes, Passions, and Censures, which they utter as in their proper Persons be diligently mark'd, abstracted, and laid apart; and then the Things which they write may be received without Danger, or certainly with little. For the Judgements of interested Authors are commonly not Judgments so much as prejudices and Preventions, *ne quid suæ partes detrimenti capiant*. Iniquities practis'd in this Point are not more ordinary than odious, and are sometime laid on so impudently thick, that with less than half an Eye the Paintings are discernable: otherwhile the more cunningly, yet so, as that with a little Attention they may readily be discover'd. Nor have the Translators of
History

History any more privilege than their Authors; whether therefore they corrupt the Original, by the familiar Courses of Corruption, as Addition, Mutation, Mutilation, Substraction, Distraction, or otherwise; as they generally do, who in the Phrase of their own Education, Sect, Faction, or Affection utter Antiquities, and Truths of another Tenour, it is a like worthy of Blame. Neither are Impositions and Frauds in Sentences only, but in Words also, as both *Vincentius Lyrinensis*, and the Apostle noteth. Such seems to me this genuating Vanity in the Chronological Table at the End of *Marcellinus* translated into English: *Hyginus* Minister, and Pastour of the Church of *Rome* suffered Martyrdom for Christ's Gospel. A strange Periphrasis, and style for a Pope; other Titles than Minister, and Pastour (though they are proper in Respect of Function) belonging to his Calling; As Patriarch and Archbishop, those by a new singularity grown after a sort peculiar to puritanical Superintendents, Enemies of Ecclesiastical Episcopality.

SECT. IV.

And why should any of these Dealings, or Devices be at all? For who compelleth to write? and if we write why should we deceive? or if we would not deceive, why do we not use proper and received Terms? even lying *Lucian* himself gives it for a Precept to his Historian that he should call a FIGG a FIGG. What other Effect can the Ignobility of all the formerly taxed Courses produce, then in a short Time

Time (as they already have for the most part) to bring the Dignity of Writing unto nothing? and who is he that rightly weighs an Historians Duty, and can dare to profane or embase the same without Remorse or Confusion? Every Man is free to hold his Hand off from Paper; but if one will needs write, then the Nobility of the office commands him rather to die, then with the Injury of Truth to humour Times, and Readers, and content himself. *Quid enim fortius desideret anima* (saith *St Augustine*) *quam veritatem?*

SECT. V.

An Historiographers Office therefore abhorreth all sorts of Abuse, and Deceit, as Impiety, or Sacrilege; and so our Writer must, if he will live indeed, and live with love and Glory.

ADDRESSE THE THIRD.

SECT. I.

SIR *Henry Savil*, in an Epistle Dedicatory to *Q. Elizabeth*, speaking of the History of *England*, after he hath therein condemned *Polydor Vergill*, writeth thus: *Nostri ex facie plebis Historici, dum majestatem tanti operis ornare studuerunt, putidissimis ineptiis contaminarunt. Ita factum est, nescio qua hujusce insulae infelicitate, ut Majores Tui (Serenissima Regina) viri maximi, qui magnam hujus orbis partem imperio complexi, omnes sui temporis reges, rerum gestarum gloria facile su-*

1 Ante suos rerum Anglicarum scriptores.

E e

perarunt,

perarunt, magnorum ingeniorum quasi lumine destituti, jaceant ignoti, atque delitescant, &c. Our Historians (saith the Knight) being of the Dregs of the common People, while they have endeavour'd to adorn the Majesty of so great a Work, have stain'd, and defiled it with most fusty Foolery's. Whereby tho' I wot not by what hard Fortune of this Island, it is come to pass that your Ancestors (most gracious Queen) most puissant Princes, who embracing a great part of this our World within their Empire, did easily overgo all the Kings of their Times, in the Glory of great Atchievements, now destitute of as it were the Light of brave Wits, do lye unknown, and unregarded. These Words utter'd by a Gentleman excellently learn'd, to a Sovereign Queen excellently understanding, and in Print, before a great Volume, are worthy to be exquisitely ponder'd, the summ whereof is, the common wish: THAT THE MAJESTY OF HANDLING OUR HISTORY MIGHT ONCE EQUAL THE MAJESTY OF THE ARGUMENT.

SECT. II.

Great Savil himself gave hope when this Epistle came abroad, that he would be the Man; and all the learned of *England* were arrected and full of Expectation, grieving to find it vain. Somewhat he is said to have attempted in that Argument, and made Searches in the Tower, for Furniture out of Records; but, if he did any such thing, whether impatient of the harsh, and dusty Rudeness of the Subject,
or

or despairing that he could so truly, as the Honour, and Splendour of his Name, and as the Nature of the Work requir'd, 'or for what other Cause else soever; he desisted, converting all his Cares to the Edition of St *Chrysostom* in Greek; which with the Charge of ten thousand Pounds (so it hath been said) as well in procuring Manuscripts, and Transcripts, as in the printing, and otherwise, was at the last effected; thus was he carry'd away by Speculation of things Divine, as it were in a Chariot of Fire, from this other immortal Office to his native Country. Nor do I wonder at it. for unless the Charity, or Ambition of writing be extraordinary, it is otherwise an Affliction for those Minds, which have been conversant in the Marvels and Delights of *Hebrew*, *Greek*, and *Roman* Antiquities, to turn over so many musty Rolls, so many dry, bloodless Chronicles, and so many dull, and heavy paced Histories, as they must who will obtain the Crown, and triumphal Ensign of having compos'd a CORPUS RERUM ANGLICARUM. But unlearned Delicacy (the minion of the fine and fortunate) is good in great things for nothing, while it self by only doing nothing, yet censuring all Things, preserves itself from receiving Justice. Solid ¹ *Camden*, saith as the thing is, *Historia omnium ætatum authores & ferat & desideret: & ab aliis rerum, ab aliis verborum doctrina sit quærenda.*

¹ Annal. *Hiber.* in sua *Brit.* pag. 836.

SECT. III.

The vast vulgar Tomes procured for the most part by the husbandry of Printers, and not by appointment of the Prince, or Authority of the Common-weal, in their tumultuary, and centonical Writings, do seem to resemble some huge disproportionable Temple, whose Architect was not ¹ his Arts Master, but in which, store of rich Marble, and many most goodly Statues, Columns, Arks, and antique Peices, recover'd from out of innumerable Ruins, are here, and there in greater Number, then commendable order erected, with no Dispraise to their Excellency, however they were not happy in the Restorer. In Mr *Speed's* Stories publish'd since that Knights Epistle, besides all common Helps, there are for the later times, the Collections, Notes, and Extracts out of the Compositions of ² Ld Vicount *St Alban*, Of the ³ Ld *Carew*, of Sr ⁴ *Rob. Cotton*, of ⁵ Sr *Hen. 6 Spel.* of ⁷ Doctor ⁸ *Bar.* of ⁹ Mr *Edmund* ¹⁰ *B. &c.* *Speed's* own Part is such therein for style, and Industry, that for one who (as *Martial* speaks) hath neither a *Græcum* χαιρε, nor an *Ave Latinum*, is perhaps without many Fellows in Europe. So much also have I understood of him by sure Information, that he had no Meaning

¹ *Is*, MS. ² In *Hen.* 7. ³ In *Henry* throughout 5. ⁴ In *Henry* 8. ⁵ In *Norfolk* 7. Sic MS. *A. H.* ⁶ Lege, *Spelman.* ⁷ In *K. John.* ⁸ *L. Barcham.* ⁹ In *K. Henry* 2. the speech of *Macmurgh* K. of *Leinster*, ¹⁰ Lege *Bolton*, i. e. the Author of this Treatise. *A. H.*

in that labour to prevent great practick Learnedness, but to furnish it for the common Service of *England's* Glory.

SECT. IV.

History in general hath as many Praises, as any Muse among the nine. One tells us, as from out of ancient Authors, that History is nothing else but ¹ a kind of Philosophy using Examples; another, that History is the Metropolis of Philosophy. Plainly, and more to our Purpose, *Tully*, among other Titles, calls her the Light of Truth, and Mistress of Life. *St Gregory* ² *Naxianzen*, (that excellent greek Father) styleth her a World of Wisdom, for so his *quædam conglobata sapientia* (as his Translator calls it) may be Englished. Our ³ *Malmesbury* saith well and worthily, that it is *jucunda quædam gestorum notitia mores condiens, quæ ad Bona sequenda, vel mala cavenda, legentes exemplis irritat*. To like purpose writes Venerable *Beda* ⁴ to *K. Ceolulph*. Excellent is that of *Sr Thomas North*, in his Preface to his *Plutarch's* Lives; *Histories* (saith he there) *are fit for every place, serve for all Times, reach to all Persons, teach the living, revive the dead, so excelling all other Books, as it is better to see Learning in noble Mens Lives, than to read it in Philosophers Writings*.

SECT. V.

What Grammatical Criticks (from whose

¹ *Isa. Casaub.* ² *Ad Nicob. de Hist. le.* ³ *Proæm. lib.2. de gest. Reg. Anglor.* ⁴ *Epist. dedic. Histor.*

Pens let no man greatly hope for any thing in History noble) do teach unto us, it is not mainly by any free Master to be regarded. For who did ever write well, simply as a Disciple of theirs? Because to make an Historian, there are also requisite certain Gifts of God, and Nature, ripen'd, and perfected by Experience, peculiar to that Duty, which *Lucian* himself placeth not within Purchase, as natural Wisdom and Eloquence. And *Lucians* Precepts, or Observations are the best for Historiography among all the Heathen, unless perhaps you will prefer *Dionysius Halicarnassæus*, where he, in a special Tract compares *Thucydides*, and *Salust*. A principle Duty of an Historian, every where agreed upon, is to handle the Counsels and causes of Affairs. Causes again are twofold; consider'd (according to ¹ *Savil*) as they are in Composition (wherein he saith that *Tacitus* did not look so well about him) and as they are in Division; or as ² *Sr Francis Bacon* Vicount St *Alban* doth far better for my Capacity distinguish them into Causes, second or scatter'd, and into Causes confederate, and knit together. In this point consisteth the principle Difficulty and mystery of Historical Office, and not only Difficulty and Mystery, but Felicity also, according to that of the Poet: *Felix qui potuit rerum cognoscere causas.*

SECT. VI.

To come to particulars or Parts of our Hi-

¹ Annot. 14. in Cap. 2. lib. 1. Histor. transla. ² Essay the
16. Cap. of Atheism.

story.

story. The **ROMAN PERIOD**, or reign in ^{The Roman Period.} *Britain*, containing from *Julius Cæsar*, (who first invaded it) to the Reign of *Valentinian* (who first lost it) the long Space of above four hundred and threescore Years, by reason of the presence of some *Roman* Emperor's, and of continuing Dealings with that incomparable People, may well be reputed the-as-it-were-purple, and Gold of Histories. Which notwithstanding is rather the Glory of the *Romans*, then of the *Britains*, whose Estate and Affairs are so obscure, or rather so quite forgotten, that but only for one *Juvenal*, we never had heard of *Arviragus*; nor but for one Venerable *Bede* and *Freculphus Lexoviensis*, (unless the *Roman* Martyrologe be more ancient, for *Tertullian* names him not, tho' he toucheth at the Conversion in his *Apologeticks*) we had scarce ever had any competent Testimony of King *Lucius*, first Christian King of *Britain*. The chief Difficulty, Knot, and Masterpeice of this Period is to bring to light the Acts, and Commonweal of the *Britains* under the *Roman* Empire.

SECT. VII.

The **BRITAIN PERIOD**, or Comprehension of Time, and Matter from the Entrance ^{The British Period.} of *Hengist* with his *English-Saxons*, (as Friends) till the time of *Cadwalladar*, last King of the *Britains*, is Troubled with the like Obscurity as the *Roman Period*. Within this Revolution of Ages begins the Labyrinth of the *Saxon* Heptarchy, or rather Ogdoarchy, dividing the

¹ See his *Nero Cæsar*, p. 71 --- 193 where a good Account of part of this Period may be met with. *A. H.*

Kingdoms

English Pe-
riod.Danish Pe-
riod.

Kingdoms of the *North-Humbers* into their two Kingdoms, *Deira* and *Bernice*: which after *Fabian* (that memorable Alderman of *London*) *Stowe*, and others, *Speed* hath done so well, as with me it deserves to be reputed his best peice. This Period embracing the Circle of about six hundred and sixty years, from *Hengist*, to the *Norman* Invasion, hath many Excellencies in the Persons and Acts of our Ancestors, whether we consider Piety, force of Arms, or Arts of Peace. For in this time the Foundations, and ¹ Superedificators of Christian Policy of *England*, were fully lay'd. And these so far as they concern the Laws of our Land (being the same which in common Speech, we call the *Common Laws of England*, but are indeed none other then *JUS CIVILE ANGLORUM*) are very weakly and negligently handled by all our vulgar Chroniclers: tho' a thing in it self most worthy to have been thoroughly describ'd, and for the doing of which there are good store of Monuments. The eccentric circle of the *Danish* Invasions, Spoils, and Tyrannies, being rather an Interruption of a Continuation, then a just Revolution in Empire, drawn by the compasses of time within this *English-Saxon* Circumference, hath in it very terrible Examples of God's anger. Which Visitations from above, tho' grievous to Flesh and Blood, were not without special Mercy towards both Nations, when the *English-Saxon* was thereby forc'd to better his Life, and the *Danes* (as if

¹ F. Superedifications, *A. H.*

that were God's secret in it) by degrees obtain'd to be Christians, their Period determining in that great, and holy Monarch King *Canutus*.

SECT. VIII.

The great large Space of Time containing the compass of above five hundred and fifty Years, between the *Norman* Conquest under K. *William*, till the Union under K. *James*, needs not be called by any other title then that of the *English Revolution*. For albeit the natural English Line of the Royal *Ethelings* (as *Malmesbury* surnameth them) was thrust out by the *Norman*, and conveyed it self into *Scotland*, in the person of St *Margaret* (from whom our King is come) though the House of *Bloys* gave us an Intruder in K. *Stephen*: and the House of *Anjou* by *Matildis* the Empress, Daughter of *Beauclerck*, furnish'd us with Kings, till the Line of the *Britains*, return'd in the person of *Richmond*, yet did the *Norman* name in *England* quickly pass into that of *English*, as the less into the more, and all those Transmutations, Concussions, and Superinductions were of Family's, or of Houses Royal, rather then of Nations. For neither the *Normans*, after a while: nor the *French* under *Lewis* the *Dolphin*, during the Barons Wars, nor the *Poictovines* under K. *Henry* the third: nor the *Welch* under the *Tyders* (who in three Descents have given us five Monarchs) did either so sway, or were ever able so to sway, but that the *English* still carry'd the general Opinion, Face, and Body, of the

F f

Nation,

Nation, and whatsoever was done noble by any of these Sovereigns or under them, the whole resulted to none other Peoples Glory then to only ours.

SECT. IX.

So then the ENGLISH REVOLUTION from the Conquest to K. *James*, or the Comprehension of Acts and Ages, within that Space, hath inclusively given unto us 24 Princes, good and bad, and is the most important Part of our Histories. For the penning whereof, whether it be best to do it by Distinction into several Actions, without Intermixture of coincident Matter, or by Lives, and Reigns of Princes, that is, by the Order of Times, and Sequences of Events, may worthily seem questionable: because the first way is absolutely best for presenting to the Mind, the whole State of every particular great Business, tho' the other is best for Narration, as that in which the natural Method of the doing is observed, according to the Time of the doing, with the Intermixture synchronical, or contemporany accidents. The former Sort or Kind, ¹ *Cicero* calleth *Perpetua & continentia scripta, & conjuncte contexta* and the other he seems periphrastically to name, *separata, sejuncta*, and *secreta à continentibus scriptis*.

SECT. X.

To pen our History by Actions is to describe some eminently main Affair. For example,

¹ Epist. 12. ad Luceium Historicum lib. 5.

The *Norman Conquest*, and the effects of that Tyranny, till the Common-weal freed it self: the Interposal of K. *Stephen*: the famous Controversies about Church-mens Privileges, between the King and *Canterbury*; which were, in a manner, original, and fundamental to all the incredible Changes which have followed in the Rule, and Policy of our Country: The enterprize of the Cross by *1 Cordelion*: the Wars of the Barons: the Umpireship of *Long-shanks* in the manifold Competition for the Crown of *Scotland*: the Minions of *Carnarvon*: the Victories of *Windsore* and of the black Prince, his incomparable Son: the Minions of *Bordeaux*: the Intrusion of *Lancaster* (seed of the Civil Wars) and Yolking of *Wales*: the Victories of *Monmouth*: the Tutors of gentle *Henry*, and the Civil Wars of *England*: the imprudent Marriage of *March*: the Destruction of his Son; the Atchievement of the Crown by *Glocester*: *Richmond's* Troubles by Counterfeits, and so forth. The other Way of penning our History by Races, Lives, and Reigns, is the common Way, and therefore the more conform to common Liking; which is an orderly, and distinct Explication of principal Matters, as they happen'd under those several Monarchs, containing five Lines of royal Successions, whereof the *Norman* in two descents, brought forth 4 Kings; the 2 *Williams*, *Henry*, and *Stephen*: The *Anjouvine*, or *Plantagenists* Line, first in 7 Descents 8 Kings: 2 *Henrys*,

1 *Cœur de Lion*, i. e. RICHARD I. A. H.

F f 2

2 *Rich-*

2 *Richards*, 1 *John*, and 3 *Edwards*; then again the *Plantagenists* of *Lancaster*, in 3 descents 3 *Kings*, all of them *Henrys*: and lastly, the *Plantagenists* of *York*, in 2 descents 3 *Kings*, 2 *Edwards*, and one *Richard*: in all, of the *Plantagenists* only 14 *Monarchs*, 5 *Henrys*, 3 *Richards*, one *John* and 5 *Edwards*: 'Tidders Line in 4 descents: 6 *Monarchs* inclusively, 2 *Henrys*, the rest severally named, *Edward*, *Mary*, *Elizabeth* and *James*; and he the first who brought the Royal Sirname of *Stuarts* to the Sovereignty of *England*. But by what Point soever of the Historical Compass our Historian means to make his course through the great Sea, and Archipelago of so noble, and magnificent a Work, let him learn of me to know the Places of Danger, Syrts, Shallows, and Rocks of most Mischief, at which all late Writers do grate, either little or much, and never come of without Damage in Reputation.

SECT. XI.

I.

The Places, where the most universal Shipwracks are made, are those huge moveable Sands, which lye uncertainly throughout the main Ocean of our Affairs, and almost under every Cape, and Point of them (whether ancient, or modern) are certain seeming Opportunities to Advantage, or Disadvantage [to] this or that side in the present Professions of Religion: Their name is PREJUDICES IN FAITH.

I Or *Tudors*. *Tudor* is turn'd by *Leland* into *Theodorus*. A. H.

II.

Another terrible Danger are Rocks, alike generally spread in their Tops, but rising all out of one Root, or Bottom-peice, is the Greatness of the ancient Clergy, their Power, and Privileges, and may well be commonly called LAPIS SCANDALI.

III.

A third no less dreadful Peril is the narrow Channel, which now and then shifting it self, as the Sands about remove, doth notwithstanding evermore lye between that *Scylla* of the Peoples Liberty, and the *Charibdis* of Royal Prerogative; which being in some parts thereof invisible, and in other illimitable, brings present Destruction, if fallen into, and is entitled POINTS OF STATE. This makes *George Buchanans* Histories intolerable, while to the injury of Majesty, and Truth, he advanceth popular Licence as mischievously as immoderately.

IV.

A fourth Place is somewhat dangerous by Reason of the Encounter of divers Tides, and by Reason of the Checks and Currents. These are the old Titles, and Claims, extant in our sincerest ancient Histories, made on behalf of the Crown of *England*, to the Crowns of other Kingdoms, and lye just under the highest Elevation of the Pole of Majesty among us, and may be term'd the HONOUR OF NATIONS. This makes

makes the reign of *Longshanks* dangerous to write, and difficult to read, without Inclination to Partakings, where the Kings Carriage of the *Scottish* Affairs is by either Nation historify'd.

v.

The fifth are certain stormy and gusty Seas, and as it were of an other *la Bermuda*, where the fierce Winds blow as if Heaven and Earth would go together *Tanta est discordia Fratrum*. These are a kind of *Caspian*, or inland Lakes, or Meres, situated in those Passages of our Histories, where there is a Necessity to sail thro' the National Quarrels of *Britain*, which the *Union* wisheth should be forgotten, but that the Adamantine Laws, and Nature of the Task permits it not, and may be called the QUARREL OF NATIONS. And these Winds, and Tempests are the Reason, why the mutual Victories, and Overthrows between *English* and *Scots*, and between *English* and *Welch*, and between *English* and *Irish* &c. are never related with sufficient Freedom or Sincerity by newest Historians.

SECT. XII.

At all these Places it is incredible to behold, how many have let their Credits split in Peices; other their whole Fraights, and innumerable their Mafts, Tackle, Oars, and Sails, and other Fragments, Testimonies of their Miscarryings. Through all which nothing but the Pilotage of Truth, directed by God's Honour, and the
Glory

Glory of *England*, and Magnanimities Steerage, either ever did, or ever shall conduct any Authour with immortal commendation. It is withal to be observ'd also, that in Navigating this mighty Sea, it is a duty to God, and our Country, that History should be true; whereas the mischief, or danger of delivering truths entirely is only personal, and as contingent, so but oblique and lateral to the Writer, whose single Peril ought not to præponderate an universal Service. And albeit *Vopiscus*, in his *Aurelianus* writes thus of his own most excellent Roman Authours: *Neminem scriptorum quantum ad historiam pertinet, Non aliquid esse mentitum; prodente etiam, in quo Livius, in quo Salustius, in quo Cornel. Tacitus, in quo Trogus, MANIFESTIS TESTIBUS convincerentur*: Yet as Sr *Henry Savil* (in the before said famous Epistle) pronounceth of those old Historians of *England*, *Malmsbury, Huntingdon, Hoveden*, and the other, that howsoever rude, and homely for Style, yet that they were *fidi rerum interpretes*; and *Cambden* affirms of Venerable *Bede*, that he was *veriamantissimus*; so shall the reader find this true, that the old civil Historians of our Country are brightest in that essential Quality, and not to be convinced of any apparent, much less of any wilful Falsehood.

ADDRESSE THE FOURTH.

SECT. I.

AS for Language and Style, (the Coat and Apparel of matter) he who would pen
our

our Affairs in *English*, and compose unto us an entire Body of them, ought to have a singular Care thereof. For our Tongue (tho' it have no noted Dialects, nor accentual Notes, as the *Greeks*, nor any received, or enacted certainty of Grammar, or Orthography) is very copious, and few there be, who have the best, and most proper Graces thereof. In which the rule cannot but be variable, because the peoples Judgements are uncertain. The Books also out of which we gather the most warrantable *English* are not many to my remembrance. The principal which I have seen, and can in present call to mind, either for Prose, or Verse, are these whose Names do follow.

SECT. II.

The Histories written by Sr *Thomas More*, (some few Antiquated Words excepted) contain a clear and proper Phrase.

The *Arcadia* of Sr *Philip Sidney* is most famous for rich Conceit, and Splendour of Courtly Expressions, warily to be used by an Historian; whose style should have gloss and lustre, but otherwise rather Solidity and Fluency, then Singularity of Oratorial, or Poetical Notions. Such things as I have read of *Q. Elizabeths* own doing carry in them a most Princely and vital Character, not without singular Energy, and Force of sought Elegancy, which makes me consent in a sort to the Praise even of those things, which I have not seen of hers, set forth by Sr *Henry Savil*, in these Words, of his dedicatory Epistle before translated
Tacitus:

*Tacitus: The Cause that I publish'd it under your Majesty's Name, and Protection, (besides the Testification of my ¹ bounded duty) was &c. principally to incite your Majesty by this, as by a Foil, to communicate to the World, if not those Admirable Compositions of your own, yet at the least those most rare and excellent Translations of Histories (if I may call them Translations, which have so infinitely exceeded the Originals) making evident Demonstration to all who have seen them, that as the great actions of Princes are the Subject of Storys, so Storys compos'd, or amended by Princes are not only the best Pattern, and rule of great actions, but also the most natural Registers thereof, the Writers being Persons of like Degree, and proportionable Conceits with the Doers. Somewhat it may detract from the Credit of this seeming hyperbolical Praise, both because it was written in her Life time, and also to her self. But I can believe that they were excellent. For perhaps the World never saw a Lady, in whose Person more Greatness of Parts met, then in hers; unless it were in that most noble Princess, and Heroine, *Mary Queen of Scots*, inferior to her only in her outward Fortunes, in all other Respects, and Abilities at least her equal. A Princely, grave, and flourishing Peice of natural, and exquisite *English* is *Card. Alans* Apology said to be: and many have commended the Style and Phrase of *Father Rob. Pearsons* highly. The End of *Nero*, and beginning of *Galba*, prefix'd to the translated Histories of *Tacitus*, and thought to be*

¹ Sic MS. L. bounden. A. H.

Sr *Henry Savil's* own (as whose else should so rare a piece be?) is the work of a very great Master indeed, both in our Tongue, and in that Story. That Tractate which goeth under the name of the Earl of *Effex* his Apology, was thought by some to be Mr *Anthony Bacon's*: but as it bears that E. name, so do I also think that it was the Earl's own, as also his Advices for Travel to *Roger* Earl of *Rutland*; then which nothing almost can be more honourably utter'd, nor more to the Writer's Praise, so far as belongs to a noble *English* Oratour. Mr *Hookers* Preface to his Books of Ecclesiastical Policy is a singular, and choice Parcel of our vulgar Language. Dr *Hayward's* Phrase, and Words are very good; only some have wish'd that in his *Henry* the 4th he had not called Sr *Hugh Linn* by so light a Word as *Madcap*, tho' he were such; and that he had not changed his Historical State into a Dramatical, where he induceth a Mother uttering a Womans Passion in the Case of her Son. Sr *Walter Raleigh's* *Guiana*, and his prefatory Epistle before his mighty Undertaking in the History of the World, are full of proper, clear, and Courtly graces of Speech. Most of all Sr *Francis Bacons* Writings which have the freshest, and most savoury form and aptest utterances, that (as I suppose) our Tongue can bear.

King
James.

These, next to his Majesties own most Royal Style, are the principal Prose Writers, whom

1 'Twas Sr *Francis Bacon* that wrote the *Apology*; but that is another thing.

out of my present Memory I dare commend for the best Garden-plots, out of which to gather *English* Language.

SECT. III.

In verse there are *Ed. Spencer's* Hymns. I can- Spencer.
not advise the allowance of other his Poems, as for practick *English*, no more than I can do *Jeff. Chaucer*, *Lydgate*, *Peirce Ploughman*, or *Laureat Skelton*. It was laid as a fault to the charge of *Salust*, that he used some old outworn Words, stoln out of *Cato* his Books *de Originibus*. And for an Historian in our Tongue to affect the like out of those our Poets would be accounted a foul Oversight. That therefore must not be, unless perhaps we cite the Words of some old Monument, as *Livy* cites *Carmen Martium*, or as other Latins might alledge *Pacuvius*, *Andronicus*, or *Laws of the Twelve Tables*, or what else soever of the ancients. My judgment is nothing at all in Poems, or Poesie, and therefore I dare not go far, but will simply deliver my Mind concerning those Authors among us, whose *English* hath in my Conceit most propriety, and is nearest to the Phrase of Court, and to the Speech used among the noble, and among the better sort in *London*; the two sovereign Seats, and as it were Parliament tribunals to try the question in. Brave language are *Chapman's* Iliads, those I Chapman's Homer.
mean which are translated into Tessara-decasyllabons, or lines of fourteen Syllables. The Works of *Sam. Daniel* contain'd somewhat a-flat, but yet withal a very pure, and copious
G g 2 *English*,

English, and words as warrantable as any Mans, and fitter perhaps for Prose than Measure. *Michael Drayton's* Heroical Epistles are well worth the reading also, for the Purpose of our Subject; which is; to furnish an *English* Historian with Choice and Copy of Tongue. Q. Elizabeth's verses, those which I have seen and read, some extant in the elegant, witty and artificial Book of the *Art of English Poetry*, the Work (as the Fame is) of one of her Gentlemen Pensioners, *Puttenham*, are Princely, as her Prose.

Never must be forgotten *St Peter's Complaint*, and those other serious Poems said to be father *Southwell's*; the *English* whereof as it is most proper, so the sharpness, and Light of Wit is very rare in them.

Noble *Henry Constable* was a great Master in *English* Tongue, nor had any Gentleman of our Nation a more pure, quick, or higher Delivery of Conceit; witness among all other, that Sonnet of his before his Majesty's *Lepanto*. I have not seen much of Sr *Edward Dyers* Poetry. Among the lesser late Poets, *George Gascoign's* Works may be endur'd. But the best of those Times (if ¹ *Albion's England* be not prefer'd) for our business, is, *The* ² *Mirroure of Magistrates*, and in that Mirroure, *Sackvil's* Induction, the work of *Thomas*, afterward Earl of *Dorset*, and Lord Treasurer of *England*, whose also the famous Tragedy of *Gorboduc* was, the

¹ *Albion's England* written by *W Warner*. A. H. ² *Mirroure of mag.* written by *J. Hygens*. A. W.

best of that time, even in *Sr Phil. Sidney's* Judgment; and all skilful *English* men cannot but ascribe as much thereto, for his Phrase, and Eloquence therein. But before in Age, if not also in Noble, Courtly, and Lustrous *English*, is that of the Songs and Sonnets of *Henry Howard*, Earl of *Surrey* (Son of that victorious Prince, the Duke of *Norfolk*, and Father of that learned *Howard* his most lively image, *Henry* Earl of *Northampton*) written chiefly by him, and by *Sr Tho. Wiat*, not the dangerous Com-
Hen. Howard.
Tho. Wiat.
 motioner but his worthy Father. Nevertheless they who most commend those Poems, and exercises of honourable Wit, if they have seen that incomparable Earl of *Surrey* his *English* Translation of *Virgil's* *Æneids*, which for a book, or two, he admirably rendreth, almost Line for Line, will bear me witness that those other were Foils and Sportives.

The *English* Poems of *Sr Walter Raleigh*, of *John Donne*, of *Hugh Holland*, but especially of *Sr Foulk Grevile* in his matchless *Mustapha*, are
Foulk-Grevile.
 not easily to be mended. I dare not presume to speak of his Majesty's Exercises in this Heroick Kind. Because I see them all left out in that Edition which *Montague* Lord Bishop of *Winchester* hath given us of his royal Writings. But if I should declare mine own Rudeness rudely, I should then confess, that I never tasted *English* more to my liking, nor more smart, and put to the height of Use in Poetry, then in that vital judicious, and most practicable Language of *Benjamin Jonson's* Poems.
Ben. Jon-
Jon.

SECT.

SECT. IV.

I hope now that no man will be so captious, or ungentle, as to make it a matter of quarrel to me, if I have left out any other for Want of Memory, or Knowledge: or if in those of whom herein I have made mention, I have spoken either other, or otherwise then as they themselves would. Because it is enough that I dissembled not: and for that the Subject, to the Purpose whereof I bring this tumultuary Catalogue, and private free Opinion upon it, is rather *Parergon*, then the thing it self I write of. For though it be Honour and Necessity, that the Body of Man be clothed, yet that it should be clothed in this, or that Stuff, or in stuff of this, or that Fashion, is a point indifferent and arbitrary, at the Writers Pleasure, so as Truth be under. And this is the present case of clothing the Body of History in the Garment of *English* Idiom.

SECT. V.

He who would compose a *CORPUS RE-RUM ANGLICARUM*, a general History of *England* in Latin, hath no other Rules to follow, but such as he who writes it in English. One thing nevertheless is primely needful by our Latin Historiographer to be consulted of, and determined, because I have observed much Perplexity rising out of the right, or erroneous Practice thereof. The difficulty therefore is, what to do in our Latin History, with Names of Persons, Things, or Places which are not
filed

filed down to the Smoothness of Latin Sounds, or Rules of Termination. *Lucian* notes a ridiculous Curiosity in one Historian, who affecting Attick Elegancy would needs fashion Latin names to the Greek Garb, either by Translation, by Allusion, or Transportation of letters. By Translation, as in calling *Saturninus*, *Chronius*; by Allusion, as in calling *Fronto*, *Frontis*; by Metathesis, or Transportation of Syllables, or Letters, in calling *Titianus*, *Titanus*. In this fine and meer schoolish Folly, after that, *George Buchanan* is often taken; not without casting his Reader into obscurity. For in his Histories, where he speaketh of one *Wisebart*, so little was his ear able to brook the Name, as that translating the Sense thereof into Greek, of *Wisebart* comes forth unto us *SOPHOGARDIUS*: and *Wisebart*, whose Name it was intended should live, was quite lost, or must be sought for out in Lexicons. The better Care of that polite and eloquent *Scot*, had been of Truth, and Loyalty. All our ancient Historians, *ad unum* (for oughts I can remember) follow the plain Prolation, and Truth of proper Names, and so doth the most approved, and learned Philologer, and Antiquary of our Nation Mr *Cambden*.

SECT. VI.

Thuanus (the most eloquent Latin Historian of this Age) and others do often call places, especially by the Names by which they were known to the *Romans* anciently, and among themselves: Which troubleth the Reader, and
makes

makes work for an *Index Topographicus*. The *Romans* themselves use their own Privilege, in declining, and new moulding of local, or personal Appellations. There are in this Case, only two sure ways for a Writer; The first to set down Names just as they find them, without regard to Latinity. (For that is most Latin-like, or *latinissimum*, which is most true: Latin also (as other Tongues) being capable of all sorts of Words declinable, or indeclinable; and in this way would I my self precisely insist.) The second best counsel for a Latin Historian of *English* Affairs is to use Latin Analogy of proper Names in the Text, and to set the vulgar, and barbarously sounding Names in the Margin, or to post them over into a Repertory, or Table at the End of the Volume. Other Courses, besides that they favour of Affectation, do also involve the Reader with Obscurity, and afflicting him in seeking what, and whence, and whose a Name was, while the matter it self doth in the mean space either vanish in the Readers Mind, or altogether languish.

SECT. VII.

God Almighty, I hope, hath now graciously brought me to the Conclusion of this high and Hypercritical Argument, which to his Glory I close up with this final admonition to my self, or to whosoever else doth meditate the Herculean, and truly noble Labour of composing an entire, and compleat Body of *English* affairs, a CORPUS RERUM ANGLICARUM, a general History

History of *England*, to which not only the exquisite Knowledge of our own matters is altogether necessary, but of all other our Neighbours whatsoever, yea of all the World, for where our Arms, and Armies have not been, our Arts, and Navies have. Know therefore whosoever art in Love with Glory for good, and Heroick Deserts, that in writing an History thou bearest a fourfold person, and in regard of that Emperfection, thou standest charged with a fourfold Duty.

1. As a Christian Cosmopolite to discover God's Assistances, Disappointments and Overruling in human affairs, as he is sensibly conversant in the Actions of men; to establish the just Fear of his celestial Majesty against Atheists, and Voluptuaries, for the general good of Mankind, and the World.

2. As a Christian Patriot to disclose the Causes, and Authours of thy Countries good or evil, to establish thereby the lawful Liberty of Nations.

3. As a Christian Subject to observe to thy Reader, the benefit of Obedience, and Damage of Rebellions; to establish thereby, the regular Authority of Monarchs and Peoples Safety.

4. As a Christian *Paterfamilias* so to order thy Studys, that thou neglect not thy private, because the publick hath few real Friends; and Labours of this noble Nature are fitter to get Renown then Riches, which they will need, not amplyfy.

SECT. VIII.

Of such Writings thou needest not fain with *Dio*, the Consul of *Rome*, any promise in Vision, that thy Name, and Praise shall be immortal by means of them. For they will outlast the Nations themselves, whose Acts in competent Style they memorize. And of such Works the late Earl of *Essex* under the letters *A. B.* (for Fames gives it him) in an Epistle before the translated *Tacitus* of his Friend Sr *Henry Savil*, it is as probably pronounced for true, as if an Oracle had utter'd it : *That there is no treasure so much enriches the mind of Man, as Learning ; there is no Learning so proper for the Direction of the Life of Man as History ; there is no History so well worth reading (I say not with him) as Tacitus, but as that of thine whosoever.*

DEO GLORIA ET HONOR.

B L

INDEX.

INDEX.

A.

A Cres (Joanna de) moritur, 2.
Adamnanus 191.
Æmilius, Paulus, 201.
Aicois, Domicilla de, 4.
Aidanus 190.
Alan. 233.
Aldhelmus Abbas Malmesburiz 184.
Amalaris 184.
Amandus 190.
Amasianus Marcellinus 204, 207, 209.
Ammonius Monachus 176.
Angelonius Monachus 184.
Annus pluviosus, 16.
Anselmus 186.
Antonius Abbas 175.
Archipresbyter 111.
Arnaldus Cardinalis 9.
Arrianus 211.
Arundel, Joannes de, 148, Dux exercitus naufragio perit 148.
Asses, Comes de, 79, 86, 87.
Athanasius Episc. Alexandrinus 183.
Audomarus 190.
Avesbury, vel Avesbury, Lelando Hannebury, hic loci Avesbury, Robertus de, 109.
St. Augustine 209, 217.
Augustinus Abbas 189.

B.

Bacon, Sr Francis, 220, 222, 234.
Bacon, Antony, 234.
Balliole, Edwardus de, Regnum Scotiz sibi vendicat 79. Nobiles illi adhærent *ib.* Scotos vincit 79. Parliamentum tenet 83. vocatus ad Parliamentum Angliz non venit 83. misit ramen excusatores *ib.* facit homagium Regi Angliz 84.
Dr Barcham 220.
Batelesmere (Bartholomæus de) 11.
Bathonio-Wellentes Episcopi. Walterus de Hafelschawe moritur 7. Joannes de Droklesford 8, 10. Jo-

annes 75. Radulphus de Salopia *ibid.*
Basilus Archiepisc. Cappadociæ 177.
Bavariæ Dux. Excommunicatur 62.
graves contra eum processus 75.
Beda 184, 212, 221.
Bello, Abbas de, libertates istius Abbatas 117.
Bello Campo, Guido de, Comes Warwic. moritur 49.
Bello-Monte, Henricus de, 79, 85.
Bellum atrox inter Anglos & Scotos apud Dunelmiam 99.
Bellum Navale inter Anglos & Hispanos 102.
Benedictus Abbas 184.
Benedictus Papa moritur 97.
Benedictus Papa xi. eligitur 35. obiit 36.
Beneficiorum primi fructus in Anglia Papæ reservantur 20, 52.
Bentley, Walterus de, Miles 104.
Bereford, Simon de, suspensus 77.
Berkley, Mauritius, 57.
Bernardus Cassinensis 188.
Bernardus Clar. 187.
Bertinus 191.
Birchstone, Simon de, Abbas Westmon. 98. obiit 102.
Blanchia, Ducissa Lancastriæ, moritur 122.
Bodin 213.
Boccalini 204.
Bolton, Edmund, 220.
Bonifacius Papa viii. capitur 35. obiit *ibid.*
Bren, Lewelinus, Wallensium Capitalis, 17.
Brendanus 190.
Brinkley, Joannes, Abbas Buriensis obiit 145.
Bristoliz Burgenses. inter eos discordia magna, 11. Justitarii ad eos missi *ibid.* regi reconciliantur, 18.
Britannia J. de Monteforti revertit 146.
H h 2 Britannia,

9

Britannia, Joannes de,	63.
Brithferthus	189.
Britin, Castellum de, captum	34.
Brounfeld, Edmundus,	146, 147.
Bruges. Tractatus de Pace ibidem	131, 132.
Brus, Robertus de, Anglos superat,	14, 15. excommunicatur, 29. Regnum Scotiæ occupat 37. Fortalitia ejus acquirit 39. Berewicum capit 53. moritur 71.
Brussius, Edwardus, Hiberniam occupare studet	28, 53.
Brute. Authors for and against the History of him	206.
Buchanan	239.
Burwasse, Henricus de,	54.
Bury, Richardus de,	83.
C.	
Cadomum Spoliata	98
Cæsarius Episc. Arelatenfis	183.
Calesia capta	99, 100.
Camden, William,	219, 239.
Canilupo, Thomas de, Episcopus Herefordensis, canonizatur	54.
Cantuarienses Archiepiscopi. Robertus de Winchelsea 6, 10. Walterus Renaldus 10, 11. Simon de Mephram moritur 82. Joannes Stratford <i>ib.</i> Ad Regem Franciæ mittitur 85. visitatio ejus 86.	
Cantuariensis Archiep. visitare Ecclesiam Exon. instituit 79. sed impeditur <i>ib.</i>	
Cardinales Lugduni congregantur	48.
Cardinales in Angliam missi 22, 51. ab Anglis spoliati <i>ibid.</i>	
L ^a Carew	220.
Carolus IV Rex Franciæ moritur 72.	
Carleolenfes Episcopi. J. de Ros 64.	
Casaubon, Isaac, his judgment concerning Tacitus	203.
Cassianus Monachus	181.
Cassiodorus	183.
Cedde	191.
Ceddus	191.
Chandos, Joannes, strenuus miles 124. interficitur <i>ibid.</i>	
Chapman	235.
Charneys, Galfridus, dolus ejus 101. victus postea à Rege Anglorum & captus <i>ib.</i>	
Chaucer	235.
Cicero	226.
Clare, Gilbertus de,	34.
Clarintoun	126.
Claykyn, Bertrandus, Miles capitur	120.
Clemens Antipapa	146.
Clemens Papa v eligitur 11, 36. moritur 46.	
Clemens Papa vi eligitur 97. moritur 104.	
Clerici ab officiis amoveantur	126.
Clifford, R. de, suspensus	58.
Cobeham, Tho. de, 10. Episc. Wigorn.	50.
Colmannus	190.
Columba Abbas	190.
Columbanus	190.
Cometa	121.
Comines, Philip de, an excellent Historian	203.
Comitiva Alba 114. Famosa. <i>ibid.</i> magna 120.	
Concilium Viennense 8, 42. Lincolniese 17. Lond. 20. Conc. Viennensis Constitutiones 46. London. 47, 74, 78, 84.	
Concordia inter Reges Angliæ & Franciæ, dolo Francorum irrita facta 105.	
Concordia inter Regem & Comitem Lancastræ 23, iterum rupta 24.	
H. Constable.	236.
Constantinopolitanus Imperator 151.	
Constitutio Papalis contra pluralitates 52.	
Conventrenses Episcopi. Walterus excommunicatur 44, 58. Rogerus de Northburgh <i>ibid.</i>	
Copia rerum in Anglia	96.
Cornubia. Petro de Gavestone concessa,	2.
Cotton, Sr Robert,	220.
Courtneye, Philippus & Petrus, eorum fatum 143.	
Cremurius Cordus	214.
Cresciacense prælium	99.
Ctesias	204.
Cuthbertus	191.
Cypri Rex in Angliam venit Alexandriam capit <i>ibid.</i>	119.
D.	
David, F. Roberti de Bruis, Rex Scotiæ 71, 72. liberatur 107.	
David Menevensis	190.
Daniel	235.
Decretalium liber Septimus promulgatur 25.	
Derbeiensis Comes bellum gerit fortiter	

I N D E X.

titer in Vasconia	98.	Elogium	<i>ibid.</i>
Didymus Monachus	176.	Edyngtone, Willielmus de, Episc.	
Dispenser, Hugo de, Nobiles Angliæ		Wint. factus Thesaurarius Angliæ	103.
bona ejus & patris sui occupant		Egbertus	191.
55. Ipse & Pater exulant <i>ibid.</i> Pater		Q. Elizabeth	236.
suspenditur 66. filius securi		Elmes	76.
percussus	68.	Elredus Rivallensis	188.
Dissentio inter Anglum & Gallum		Eltham, Joannes de, nascitur	17.
147.		fit Comes Cornubiæ 73. custos	
Donne, John,	237.	Angliæ 77. moritur 88. sepelitur	
Duellum	149.	Westmonasterii	<i>ibid.</i>
Duglas, Jacobus,	72.	Eltutus Abbas	190.
Duglas, Willielmus, captus	100.	England. A complete History of	
Dunelmensis Episcopatus. Lis de eo		that Nation still wanting 201. It	
82.		may be wrote two ways 226.	
Dunelmenses Episcopi. Ludovicus		English Revolution	226.
de Bello-Monte moritur	81.	English History. The Parts or Pe-	
		riods of it	223, 224, 225.
E.		Episcopi Ciceſtrenſes. Robertus obiit.	
Eboracenses Archiepiscopi. Williel-		116. Willielmus Lynne	<i>ibid.</i>
mus de Grenesfield moritur	49.	Episcopi Lincolnienſes. Joannes obiit	
Eclipsis Lunæ	9.	116. Joannes de Bockingham	<i>ib.</i>
Eclipsis Solis,	7, 8.	Episcoporum translationes	117.
Edwardus, Princeps Niger, Aquit-		Ephrazmus Monachus	177.
aniam accipit 116. Gesta ejus		E. Essex	234, 242.
106, 107. in Hispania Victor 120.		Eucherius Episc. Lugdunensis	181.
moritur 134. Elogium ejus	<i>ibid.</i>	Evesham, Abbatia de, insultus in	
EDWARDUS I. ejus uxores & liberi,		eam	135.
1. moneta 2. sepultura, 3. elogi-		Eugippius Abbas	181.
um	38.	Eusebius Monachus	189.
EDWARDUS II. Patri succedit 1, 38.		Eustasius	190.
ejus nuptiæ 3, 39. Coronatio 4,		Eutropius Monachus	178.
39. Papæ jocalia mittit 50. bel-		Exonienses Episcopi. Jacobus de	
lum inter ipsum & Proceres 57.		Berkley 69. J. de Grandisono 70,	
citatur à Rege Franciæ ad Homa-		72. Walterus de Stapleton 74-	
gium faciendum 60. versus Wal-		Exoniensis Episcopus appellat Pa-	
liam fugit 66. capitur 68. ad ca-		pam	79.
stellum de Berkeley deducitur		F.	
69. Custodes ejus <i>ibid.</i> interficitur		Faustus Abbas	182.
71.		Flandriæ Comes bellum gerit cum	
EDWARDUS III. nascitur 9, 45, 46.		subditis	151.
Coronatur 69. versus Scotiam		Flandrenſes Regem Franciæ vin-	
proficiscitur 70. revertitur inglo-		cunt	35.
rius <i>ibid.</i> ejus nuptiæ 72. Homagi-		Franci Pacem turbant 122. infestant	
um facit Regi Francorum 73. in		Angliam 140. Vectam Insulam	
Galliam transit 77. ducit in Sco-		capiunt	141.
tiam 80. Scotos superat <i>ib.</i> Ed-		Franciæ rex liberatur	114.
vardum Balliolum Scotiæ præfi-		Freculphus	223.
cit 81. Terram sanctam adire sta-		Fruſtuſus Monachus	182.
tuit 84. Scotiam intrat 85. Mare		Fulgentius	182.
Scoticum transit 86. Nobiles in		Furſus	190.
Scotiam mittit 87. discordia in-		G.	
ter eum & regem Franciæ 95.		Galfridus Arturius, five Monume-	
borealem Franciæ partem vastat		thenſis	204, 205, 207, 208
96. Bellum fortiter gerit in Nor-		Galli vincuntur ab Anglis 123. Ru-	
mannia 98. in Franciam navigat		pellam obsident 127. Thameſin	
112. pax inter eum & Regem		intranſ.	
Franciæ 113. Moritur 138. ejus			

I N D E X.

Intrans.	150.
Garba nona de omni gleba Angliae	K. James 834, 236.
Regis expeditionibus deputata	Innocentius Papa vi moritur 116.
Gavestone (Petrus de) exulat, 2,	Ieronymus 178.
ducit in uxorem forem Comitissae	Imperator quidam morte multatur 26.
Glocestriae 3. iterum exulat, 4,	Indulgentia magna, 12.
39. decollatur, 9. sepelitur apud	Ingelramus 119.
Langleys 44.	Inquisitiones de Forestis 8.
Gens sine Capite 111.	Inundationes aquarum maximae 146.
Geraldi, Hugo, igni traditur 50.	Joachim Abbas 189.
Germanus Altiflodorensis 189.	Joannes Damascenus 181.
Germanus Parisiensis 190.	Joannes Gerundenfis 178.
Gevelton 7.	Joannes xxi Papa eligitur 17, 48.
Giraldus Cambrensis 206.	multas gratias facit 49. moritur
Glocestriae Comitatus in tres partes	Avinioniae 85.
dividitur 25	Joannes, Dux Lancastriae, transfreta-
Gorney, Thomas de, alter à Custodi-	viv in Galliam magno cum exer-
bilib Regis Edwardi II. trans ma-	citu 129. redit 130.
ræ fugit 77.	Joannes, Rex Francorum, ejus fuga
Gratianus Monachus 189.	107. moritur in Anglia 118.
Gregorius Papa xi moritur 142.	Jonson, Ben. 237.
Gregorius Zazianzenus 177, 221.	Isaac Monachus 176.
Gregorius Papa 184.	Isabella Franciam petit 63. negat
Greville, Sr Foulke, 237.	dñum redire 65. Hanoniā adit
Guelfi. multi eorū interfeciti 65.	<i>ibid.</i> Comiti Hanoniae adharet <i>ib.</i>
H.	Anghām apud Herewich cum ex-
Hastiludia Londonii 77.	ercitu intrat 66. Maritim infe-
Hawkwood, Joannes, miles famo- sus 123. ducit in uxorem filiam Domini Mediolani 141.	quitur <i>ibid.</i> Londōnias proficisci- tur 68.
Haymo Monachus 188.	Jubilæus annus 103.
Dr Haywood 234.	Jus Civile Anglorum 224.
Henley, Thomas, Abbas Westmon. moritur 98.	Justiciarii de Traylbaston 36.
Henricus Bastardus Rex Hispaniae 120,	Juvēnal. 223.
Henricus fit Dux Lancastriae 104.	K.
Heraclides Monachus 181.	Knolles, Robertus de, exercitus præ-
Herefordenses Episcopi. Adamus de Orleton 26. Thomas de Cherle- tone 73.	est 124. dissentio inter eum & joannem Minsterworth <i>ibid.</i>
Herefordensis, Thomas, ejus tranf- latio 103.	L.
Herkeley, Andreas de, 58. fit Comes Carleolenſis 59. Securi percussus 60.	Lancastriae Comitissa rapta 20.
Herodotus 204.	Lancastriae Comes securi percutitur 58.
Hilarium Monachus 182.	Langham, Simon de, fit Cardinalis 121. Elogium 102. & obitus 103, 138.
Historical Dangers 228, 229, 230.	Langtome, Willielmus de, Anglie Thesaurarius, incarceratur 3, 8.
Hispanica classis in Anglos impro- viso irruit 129. & superat <i>ibid.</i>	Lanfrancus 186.
H. Holland 237.	Langley, Edmundus de, nascitur 97.
H. Howard 237.	Leander Monachus 178.
Hospitalarii, 12.	Ledes, castrum de, obsessum à Rege 56. capitur 57.
Mr Hooker. 234.	Leland 206.
I.	Leonardus 189.
Jacobus Monachus 183.	Leonellus, Dux Clarentie, moritur 121.
	Leprosi diffamati 55.

I N D E X.

Livy 202.
 Londonienses Episcopi. Richardus
 de Graveseinde moritur 35. R. de
 Baldock eligitur *ibid.*
 Lucan 207.
 Lucian 204, 216, 222, 239.
 Ludovicus, Rex Franciæ, moritur
 48.
 Lombardi mercatores 118.
 Lupus Tricassinenfis 189.
 Lygate, 235.

M.

Macarius Ægyptius 175. Alexandri-
 nus 175.
 Maclovium frustra obsessa 144.
 Magnatum Ordinationes 42.
 Malmesbury 221.
 Man, Insula, Petro de Gavestone
 data 2.
 Marchiæ Comes Hibernos domat
 149.
 Martin, Robertus, 18.
 Martino, Richardus de S. , 21.
 Martinus Turonensis 189.
 Mautravers, Joannes, unus de Custodi-
 dibus Edvardi II fugit 77.
 Mendicantes. Controversia inter eos
 & Clerum 111.
 Mephram, Simon de, succedit Wal-
 tero Archiep. Cant. 73.
 Mere, Petrus de, 134.
 Middleton, Ecclesia de, fulgure com-
 busta 7.
 Minsterworth, Joannes de, decollat-
 ur 134, qualis vir fuit 138.
 Modestford 7.
 Monachus Origo 156, seq. Be-
 nedictus non fuit prius Institu-
 tor Monachorum 157 seq. Sancti
 inter Monachos 164, seq. De scrip-
 tis Monasticis 174, seq.
 Monachorum Regulæ variae 191,
 192. Ordines 192.
 Monachus de Claustro S. Edmundi
 pro Bostono 192.
 Moneta nova 103.
 Monte-Acuto, Simon de, moritur 244.
 Monte-Forti, Joannes de, Dux Bri-
 tanniæ 97. Bellum gerit cum
 Carolo de Bloys 117. transfretavit
 in partes Britanniæ 131, 132. vil-
 lam Matthæi super mare capit *ib.*
 villam de Kemperleye obsidet 132.
 More, Sir Thomas, a very good Hi-
 storian 203, 232.
 Mortalitas magna 114.
 Mortes Virorum nobilium 112.

Mortuo Mari, Rogerus de, 55. Duo
 Rogeri 57. nuptiæ filiarum ejus
 73. Captus 76, damnatur *ib.* lu-
 spenditur *ibid.* causæ ejus mortis
 77.

Moses Monachus 179.
 Moubrey, J. de, suspensus 58.
 Murimuthensis, Adam, Canonicus
 Londoniensis 33. Scripsit de Re-
 bus sui temporis *ibid.* Romanus de-
 stinatus ab Archiep. Cant. con-
 tra Walterum Conventrensem E-
 pisc. 44. Avinionem à Clero mis-
 sus 53.
 Myrsilus of Lesbos 207.

N.

Names how to be wrote 239, 240.
 Navale proelium inter Anglos &
 Flandrenses 127. Victoriæ ob-
 tinent Angli *ibid.*
 Nigrorum Monachorum Capitulum
 generale 97.
 Nobilium Creatio 88.
 Norwicenses Episcopi. Willelmus de
 Hermyne 64.
 Normannia vastatur 111.
 North, Sr Thomas, 221.
 Nuncii à Parlamento ad Regem
 missi 69. revertuntur cum Regis
 responsione *ibid.*

O.

Odo Cluniacensis 186.
 Oratores Angli ad Papam missi 129.
 Oresius 176.
 Origenes 174.
 Orleton, Adamus de, Episc. Here-
 ford. 50.
 Ormond, Comes de, pincerna Hi-
 berniæ 73.
 Orosius 203.

P.

Pachomius 176.
 Palladius Monachus 183.
 Papa duos Cardinales ad Regem An-
 glia mittit 97.
 Parliamentum Northamptoniæ 2.
 Londoniis 9. Lincolnæ 17. Cla-
 rendoniæ 20. Lond. *ibid.* North-
 amptoniæ 27. Eboraci 28, 46.
 London. 53. Eboraci 58. Lond.
 63. Northamptoniæ 72. Sorbio-
 duni 73. Wintoniæ 74. Noting-
 hamiæ 76. London. 79. Eboraci
 83. London. 84. Eboraci 86.
 Northamptoniæ 87. Westmona-
 sterii 107, 113, 116, 122. Lon-
 don.

I N D E X.

- don. 117. Westmonasterii 126.
 Vintoniæ 127. Westmonasterii
 133, 135. Londoniis 141, 146,
 148. Northamptoniæ 151.
 Parsons, Robert, 233.
 Pastores Terram Sanctam adire cu-
 piunt 54. Judæos in Aquitania, ut
 Christi inimicos, interficiunt 55.
 Paterculus 204.
 Pauli, Comes S. captus 148.
 Pembroke, Comes de, moritur 132.
 Perers, Alicia, 133.
 Pestilentia 122.
 Pestis maxima 101.
 Petronius Episc. Bononiensis 177.
 Petrus Rex Hispaniæ fugit in Valco-
 niam 120.
 Philippus Bellus, Rex Franciæ, mo-
 ritur 47.
 Philippus Rex Francorum moritur
 106.
 Philippa, Regina, parit Edvardum,
 primogenitum suum 76.
 Philippa Regina moritur 15. Aug.
 122. Westmonasterii humatur.
 122.
 Picardia devastata 99.
 Pliny 210.
 Pluvia insolita 100.
 Prædicatorum capitulum Generale
 107.
 Primas Hiberniæ moritur 113.
 Prodigia mira 114.
 Prælium navale insigne 96.
 Prælium de Strivelin 46.
 Prosper Aquitanicus 184.
 Provisiones Papales 75, 119, 122,
 130.
- R.
- Rabanus Abbas Fuldenfis 185.
 Radulphus Flaviacensis 186.
 Raleigh, Sr Walter, 234, 237.
 Reges tres in Angliam veniunt 117.
 Regula, Villa, 62.
 Renaldus, Walterus, Archiep. Cant.
 10, 45.
 Richardus Princeps Walliæ 137.
 RICHARDUS II. nascitur 119. coro-
 natur 140. Deputati ad gubernan-
 dum eum 141.
 Robert E. of Glocester 207.
 Robertus Monachus 188.
 Rokesborgh 85.
- S.
- Sackvil, Thomas, 236.
 Salust. 235.
 Sampson Dolenfis 190.
- Saresburienses Episcopi. Rogerus de
 Mativaus 75. Robertus Wyvile *ib.*
 Savil, Sir Henry, his Judgment of
 our English Historians 217, 218,
 201, 234. His Edition of St Chry-
 softome 219.
 Savoye juxta Londonias 118.
 Schisma in Ecclesia Romana 143.
 Shrovesbury, Radulphus de, Episc.
 Bathon. 117.
 Scotia. Bellum in Scotia continuatur
 80. Scotiæ Regis subjectio 107.
 Scotiæ Oratores Avinioniam mis-
 si 61.
 Scoti Angliam vastant 19. victi 99.
 hiberniam tentant 49. Mercatus
 Boreales spoliunt 150. vastant An-
 gliam usque ad Beverlacum 59.
 Treuga cum eis 60.
 Seditio Laicorum Oxon. 105.
 Serapion 175.
 Siccitas magna 104.
 Sidney, Sir Philip, 216.
 Sigebertus Gemblacensis 208, 212.
 Skelton, 235.
 Smaragdus Abbas 189.
 Sophronius Monachus 182.
 Southwell 236.
 Speed, John, 220. his Helps. *ib.* 224.
 Spelman, Sir Henry, 220.
 Spencer 235.
 Stafford, Radulphus de, fit Comes
 de Stafford 104.
 Stannop-Park 77.
 Stapula lanæ 106.
 Statutum de Lana 88, 89.
 Sterilitas magna in Anglia 49.
 Strivelin, five Sterlin, Castrum de,
 capitur 34, 36. Nomina interfe-
 ctorum in prælio ad Strivelin 14,
 15. captorum, *ibid.*
 Suppetiæ in Britanniam missæ 149.
- T.
- Tacitus 202, 208, 209.
 Talebot, Richardus, 79, 84, 86.
 Tavernere, Joannes, 18.
 Tempestas ingens 112.
 Templarii incarcerationum 3. combu-
 sti, 8. eorum terra concessa Hospi-
 talariis, 11. eorum hæresis 40, 41,
 42.
 Terræ motus in Anglia 29.
 Testa, Willielmus de, 40.
 Tertullian 203.
 Theodorus 176.
 Thirlik, Thomas, Episc. Rossensis
 obiit 128.
 Thomas

I N D E X.

<p>Thomas de Branton ei succedit 129.
 Thuanus 239.
 Tolofanus Episcopatus in v dividitur 51.
 Tonitru inauditum 7.
 Tornamentum apud Dertafor 77.
 Translationes Episcoporum 122, 131.
 Turkia. magnum proelium in planis Turkiz 118.
 Turpintone, H. de, occiditur 76.</p> <p style="text-align: center;">V.</p> <p>Valois, Carolus de, moritur 7.
 Vanes à Rege Angliz capta 97.
 Vasconia Regi Angliz redditur 34.
 à R. Franciz invaditur 62.
 Vascones in Principem rebellant 125.
 eos domat Princeps <i>ibid.</i>
 Ventus Validissimus 7. vehemens 115.
 Vergil, Polydore, 201, 208.
 Vigilius Diaconus 178.
 Vigor 189.
 Ufford, Joannes de, peste extinctus 102.
 Vincentius Lirinenfis 216.
 Vopiscus 231.
 Urbanus v. fit papa 16. moritur 125.
 Urbanus Papa v. cum Curia de Avinionia Romam redit 121.
 Vulfrannus 190.</p> <p style="text-align: center;">W.</p> <p>Walleys, Guilielmus, securi percussus 36.</p> | <p>Walericus Abbas 190.
 Walfridus Abbas 191.
 Walterus, A. Episcopus Cant. obiit 73.
 Warwick, Comes de, Elogium ejus 123.
 Westmonasteriensis Ecclesia violata 144. privilegiis suis restituta 145.
 Wiat, Sir Thomas, 237.
 Wickham, Gulielmus de, Vir providus & discretus 112. Portitor privati sigilli 120.
 Wiclivius, Joannes, Borealis Magister in Oxonia 135. ejus doctrina 136. damnatur <i>ibid.</i> Silentium illi indicitur 137. errores ejus damnantur 152.
 Wigornienfes Episcopi. Thomas de Cobham 26. Walterus de Maydenestone 45.
 Willielmus Dux Selandiz 104.
 Williemus Ramesiensis 189.
 Winchelsea, Rob., Archiep. Cant. ab exilio revocatur, 6. suspensus 37. restitutus 40. obit 10, 45.
 Windfore, Castrum de, ædificatur 112.
 Wintonienfes Episcopi. Willielmus de Edington obiit 120. Willielmus de Wickham. <i>ibid.</i> Joannes Sandale 53. Rigandus de Asserio 54.
 Joannes de Stratford, 60, 61. Adamus de Orleton 81.
 Woodstock, Edwardus de, in Vasconiam mittitur 62.</p> |
|--|---|

SUBSCRIBERS.

Those with this Mark * before their Names
had the large Paper

A. William Atkinson, M. A. Fellow of Queens College Oxon.
R. Atkinson, M. A. Fellow of Queens College Oxon.

* Thomas Bacon, B. D. Lecturer in Divinity at the Town of Cambridge
* Sir John Banks, Bart. of Cambridge
Robert Beaman, M. A. Rector of St. Andrew's Church in Hamp-
shire Decayed.
Charles Beaman, M. A. Student of Christ Church Oxon.
* John Bridges, of Barton near Kettering in North-
amptonshire, B. D. 2 Copies, one large &
small.
* Nathaniel Bridges, M. A. Rector of Ovingdean in
Northamptonshire.
* Ralph Bridges, M. A. Vicar of South Walsh in Essex.
William Bromie, of Hedingham near Harford, Esq.
2 Copies.

John Brooks, M. A. of All Souls College Oxon.
Richard Brooks, of the Middle Temple, Esq.
Richard Boycot, B. A. of Christ Church Oxon.
Thomas Burch, B. A. of Christ Church Oxon.

SUBSCRIBERS.

Those with this Mark * before their Names
had the large Paper

A.

Arthur Atkinson, M. A. Fellow of Queens College Oxon.
William Atkinson, M. A. Fellow of Queens College Oxon.

B.

- * Thomas Bacon, Esq; Parliament Man for the Town of Cambridge.
- * Sir John Banks, Baronet.
- Robert Betham, M. A. Rector of Silchester in Hampshire. Deceased.
- Charles Brent, M. A. Student of Christ Church Oxon.
- * John Bridges, of Barton near Kettering in Northamptonshire, Esq; F. R. S. 5 Copies, one large 4 small.
- * Nathanael Bridges, M. A. Rector of Orlingbury in Northamptonshire.
- * Ralph Bridges, M. A. Vicar of South-Weald in Essex,
- * William Brome, of Ewithington near Hereford, Esq; 2 Copies.
- John Brooks, M. A. of All Souls College Oxon.
- Richard Brooks, of the Middle Temple, Esq;
- Richard Boycot, B. A. of Christ Church Oxon.
- Thomas Burgh, B. A. of Christ Church Oxon.

C.

Arthur Charlett, D. D. Master of Univerfity College Oxon.

John Clarke, Esq; Fellow-Commoner of Pembroke College Oxon.

* Richard Clements, Bookfeller in Oxon, 13 Copies, 12 small, one large.

* Edward Collins, B.L.L. Fellow-Commoner of Queens College Oxon.

Nath. Crynes, M. A. Esquire-Bedel of Arts and Phyfick in the Univerfity of Oxon.

E.

Jof. Elliotfon, M. A. Fellow of Queens College Oxon.

F.

John Fletcher, M. A. Fellow of Queens College Oxon.

William Foulkes, D. LL. of Jefus College Oxon.

G.

Roger Gale, Esq; F. R. S.

Samuel Gale, Gent.

William Gardiner, M. A. of Pembroke Coll. Oxon.

John Garnet, M. A. of Queens College Oxon.

George Gibfon, M. A. of Queens College Oxon.

Matthew Gibfon, M. A. Vicar of Home-Lacy in Herefordshire.

Samuel Green, M. A. Fellow of Queens College Oxon.

Stephen Green, M. A. Fellow of Queens College Oxon.
8 Copies.

George Greenway, M. A. Reftor of Kympton in Hampshire.

Fletcher Gyles Bookfeller in London.

H.

Philip Harcourt Esq; Gentleman Com. of Worcester Coll. Oxon. Edward

Edward Harley, M. A. of Christ Church Oxon, Esq;
William Harvey, Esq; Gentleman Commoner of Balliol
College Oxon.

John Harwood, D. LL. F R. S.

* John Hill, B. D. Fellow of Queens College Oxon.

George Hudson, D. D. Rector of Stanmer in Middle-
sex, and Chaplain to his Grace the Duke of CHAN-

DOS
John Hunter, M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.

I.

Lancelot Jackson M. A. of Queens Coll. Oxon.

Mr Samuel Jebb.

Thomas Jett Esq; one large.

Walter Jones, M. A. Rector of Upton upon Severn.

* George Joy, of Westminster, Esq;

K.

John King, of the University of Oxon, Gent.

L.

Samuel Lancaster, M. A. Fellow of Queens College
Oxon.

William Le-Merchant, M. A. Fellow of Pembroke
College Oxon.

Thomas Lestrangle, Esq;

* Henry Lever, M. D.

* William Lupton, D. D. Preacher to the Honour-
able Society of Lincolns-Inn, and Prebendary of
Durham.

M.

Henry Maffey, M. A. of Queens College Oxon.

Richard Mead, .M D. Two Copies one small, one
large.

Samuel Mead, of Lincolns-Inn, Esq; 8 Copies 5 large
3 small.

John

C.

Arthur Charlett, D. D. Master of University College Oxon.

John Clarke, Esq; Fellow-Commoner of Pembroke College Oxon.

* Richard Clements, Bookseller in Oxon, 13 Copies, 12 small, one large.

* Edward Collins, B.L.L. Fellow-Commoner of Queens College Oxon.

Nath. Crynes, M. A. Esquire-Bedel of Arts and Physick in the University of Oxon.

E.

Jos. Elliotson, M. A. Fellow of Queens College Oxon.

F.

John Fletcher, M. A. Fellow of Queens College Oxon.
William Foulkes, D. LL. of Jesus College Oxon.

G.

Roger Gale, Esq; F. R. S.

Samuel Gale, Gent.

William Gardiner, M. A. of Pembroke Coll. Oxon.

John Garner, M. A. of Queens College Oxon.

George Gibson, M. A. of Queens College Oxon.

Matthew Gibson, M. A. Vicar of Home-Lacy in Herefordshire.

Samuel Green, M. A. Fellow of Queens College Oxon.

Stephen Green, M. A. Fellow of Queens College Oxon.
8 Copies.

George Greenway, M. A. Rector of Kympton in Hampshire.

Fletcher Gyles Bookseller in London.

H.

Philip Harcourt Esq; Gentleman Com. of Worcester Coll. Oxon. Edward

Edward Harley, M. A. of Christ Church Oxon, Esq;
William Harvey, Esq; Gentleman Commoner of Balliol
College Oxon.

John Harwood, D. LL. F R. S.

* John Hill, B. D. Fellow of Queens College Oxon.

George Hudson, D. D. Rector of Stanmer in Middle-
sex, and Chaplain to his Grace the Duke of CHAN-

D O S.

John Hunter, M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.

I.

Lancelot Jackson M. A. of Queens Coll. Oxon.

Mr Samuel Jebb.

Thomas Jett Esq; one large.

Walter Jones, M. A. Rector of Upton upon Severn.

* George Joy, of Westminster, Esq;

K.

John King, of the University of Oxon, Gent.

L.

Samuel Lancaster, M. A. Fellow of Queens College
Oxon.

William Le-Merchant, M. A. Fellow of Pembroke
College Oxon.

Thomas Lestrange, Esq;

* Henry Levet, M. D.

* William Lupton, D. D. Preacher to the Honour-
able Society of Lincolns-Inn, and Prebendary of
Durham.

M.

Henry Maffey, M. A. of Queens College Oxon.

Richard Mead, M D. Two Copies one small, one
large.

Samuel Mead, of Lincolns-Inn, Esq; 8 Copies 5 large
3 small.

John

John Merrill Esquire.
Roger Millart, Esq;
Richard Mostyn, of Pembewd in Flintshire, Esq;

P.

* Thomas Palmer, of Fairfield near Bridgewater in
Somersetshire, Esq;
Matthew Panting, D. D. Master of Pembroke Col-
lege, Oxon.
William Penington, M. A. Vicar of Bramley in Hamp-
shire.
The Right Revd. Father in God WHITE Lord Bishop
of PETERBOROUGH.
Erasmus Philipps, Esq; Fellow-Commoner of Pembroke
College Oxon.
John Philipps, Esq; Fellow-Commoner of Pembroke
College Oxon.

S.

John Savage, D.D. Rector of Clothall in Hertfordshire.
* Sir Thomas Sebright, Baronet.
Mr. Thomas Serjeant.
Richard Simeon, M. A. Rector of Catmore and Vicar
of Bucklebury in Berks.
Joseph Spinall, M. A. Rector of Pauls-Perry in Nor-
thamptonshire.
Joseph Steadman, M. A. Fellow of Queens College
Oxon.
William Stratford, D. D. Canon of Christ Church
Oxon.
William Stukely, M. D.
Barnabas Symson, M. A. Vicar of Gods-Hill in the
Isle of Wight.

T.

William Taylor, M. A. Minister of Daventrey in
Northamptonshire.

Timothy

Timothy Thomas, M. A. Student of Christ Church Oxon.

William Thomas, Esq;

* Harry Trelawney, of Efford in the County of Devonshire, Esq;

Thomas Tristram, M. A. Fellow of Pembroke College Oxon.

Aaron Thomson late of Queens Coll. Oxon.

Thomas Troughear, M. A. Fellow of Queens College Oxon. 6 Copies.

* William Trumbull, of East Hamstead Park in Berkshire, Esq;

V.

Gwyn Vaughan Gentleman Commoner of Queens Coll. Oxon.

Nicolas Vincent, of Truro in Cornwall, Esq;

W.

John Waugh, D. D. Dean of Gloucester.

Edward Welchman, M. A. Rector of Lapworth in Warwickshire.

William Welchman, M. A. Rector of Westcot-Barton in Oxfordshire.

John Wilder, M. A. Fellow of Pembroke College Ox.

Brown Willis, of Whaddon-Hall in Buckinghamshire, Esq;

Christopher Wren, Esq,

F I N I S.

Emendanda in Triveto.

Præf. p. 2. Not. 1. pro *initium* leg. *finem*. p. 148. lin. 14. post
conciliando adde *misit*. in Indice lege *Gibewichan* 56. *Gipewichan* 22.

In Continuatione.

Pag. 38. lin. 2. pro *san* lege *vikan*.

